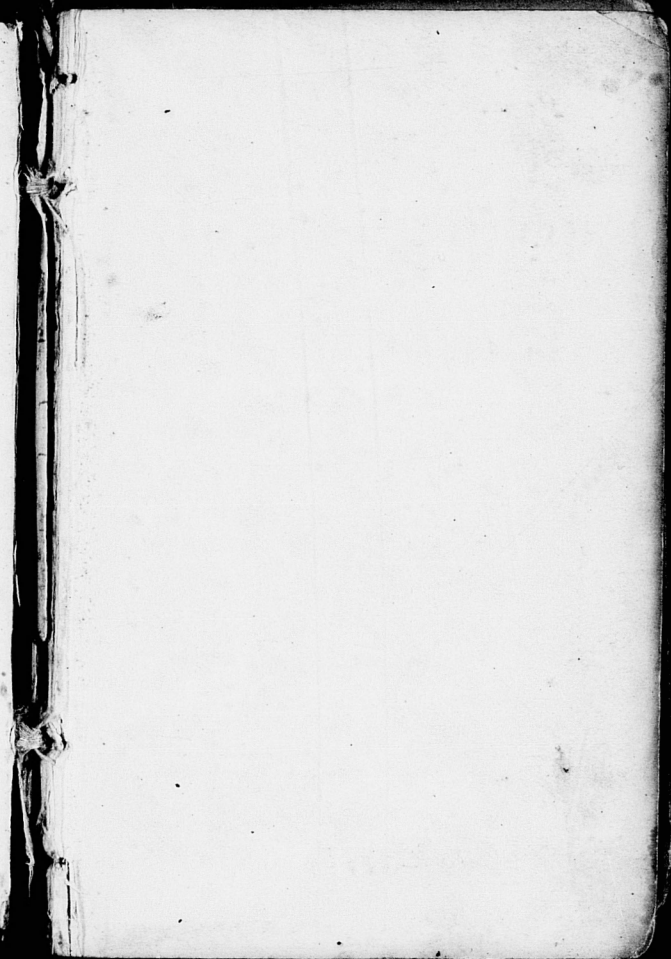
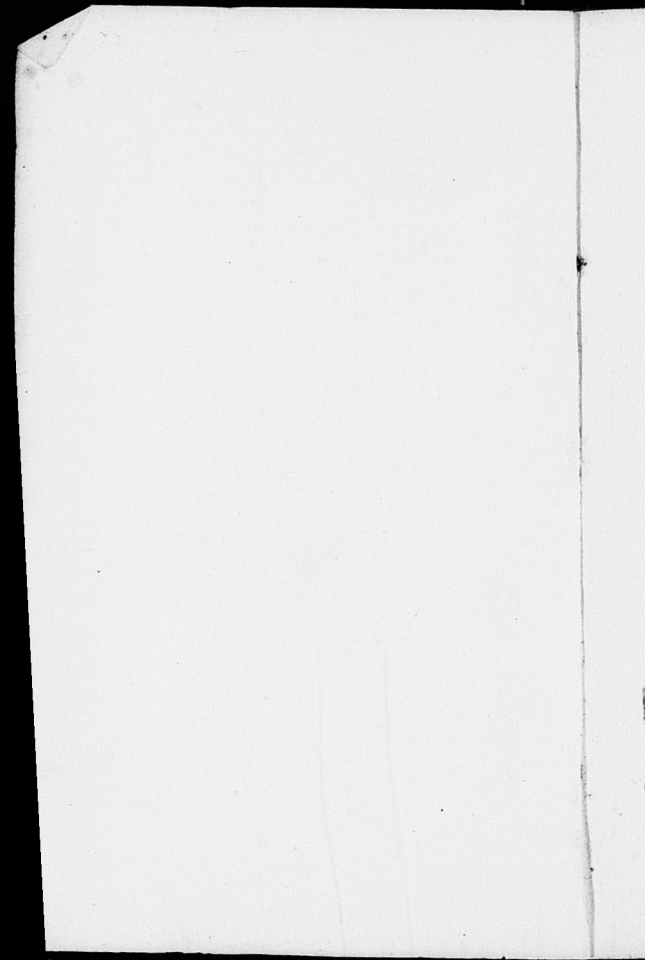

Vak 88

73

OEFENINGEN EN GEBEDEN

VOOR

LIJDENDEN, ZIEKEN

EN VOOR

AFGESTORVENE CHRISTENEN.

MET DE

Getijden of Vigilien voor de Overledenen.

Met Goedkeuring.

TE VENLOO, BIJ DE WED. H. BONTAMPS.

1871.

UNIVERSITY OF CHICAGO

1917

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

T A F E L

DER VERANDERLIJKE FEESTDAGEN.

Jaar.	Aschdag.	Paschen.	Pinkster.
1865	1 Maart.	16 April.	4 Junij.
1866	14 Febr.	1 April.	20 Mei.
1867	6 Maart.	21 April.	9 Junij.
1868	26 Febr.	12 April.	31 Mei.
1869	10 Febr.	28 Maart.	16 Mei.
1870	12 Febr.	31 Maart.	19 Mei.
1871	22 Febr.	9 April.	28 Mei.
1872	13 Febr.	31 Maart.	19 Mei.
1873	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1874	18 Febr.	5 April.	24 Mei.
1875	10 Febr.	28 Maart.	16 Mei.
1876	1 Maart.	16 April.	4 Junij.
1877	14 Febr.	1 April.	20 Mei.
1878	6 Maart.	21 April.	9 Junij.
1879	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1880	10 Febr.	28 Maart.	16 Mei.
1881	2 Maart.	17 April.	5 Junij.
1882	22 Febr.	9 April.	28 Mei.
1883	8 Febr.	25 Maart.	13 Mei.
1884	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1885	18 Febr.	5 April.	24 Mei.
1886	10 Maart.	25 April.	13 Junij.
1887	3 Maart.	10 April.	29 Mei.
1888	15 Febr.	1 April.	20 Mei.

TIJDREKENING.

Het jaar heeft 12 maanden, 52 weken en eenen dag; maar 365 dagen en 6 uren, en viermaal 6 uren, maken alle vier jaren eenen dag, en dat wordt genoemd schrikkeljaar.

Van de Quatertemper-dagen.

De Quatertemper-dagen worden gehouden 's woensdags, vrijdags en zaturdags; de eerste, na den derden zondag van den Advent, de tweede na den eersten zondag van de Vaste, de derde na Pinksteren, en de vierde na heilige Kruisverheffing.

NOTA. Behalve de Vaste en de Quatertemper-dagen, is het vastendag op de Vigiliën, of de dagen voor de feestdagen van *Pinksteren*, *Petrus en Paulus*, *Hemelvaart van Maria*, *Allerheiligen* en van *Kersmis*. Op *St. Marcusdag* en de drie *Kruisdagen* moet men vasten tot 'smiddags en den geheelen dag vleesch derven.

Van den Advent.

De Advent begint altijd den zondag die het naaste is aan den feestdag van den H. Apostel Andreas.

Morgengebed.

De eerste gedachte, de eerste gewaardwording des harten bij het aanbreken van den dag moet billijkerwijze tot U, o God en Heer! gerigt zijn. Want Gij zijt Heer en Meester van ons geheele leven. Iedere dag, dien wij weder beleven, is een geschenk uwer goedheid. Daarom wil ik U ook danken, dat Gij uwe goedheid aan mij vernieuwd hebt en mij weder tot het leven liet ontwaken.

Maar tot welk einde gaf God mij het leven, en waartoe moet ik het gebruiken? O mijne ziel! vergeet deze vraag niet, en herhaal u dezelve bij elken wederkomenden dag. Ieder dag maakt een gewigtig deel van mijn leven uit, en God laat mij denzelven tot gewigtige oogmerken beleven. Gelukkig voor mij, zoo ik elken dag overeenkomstig Gods oogmerken wel en nuttig doorbreng.

God is mijn Schepper en de Oorsprong mijns levens. Aan Hem zal dan ook mijn leven toegewijd zijn, ten zijnen dienste en ter zijner eere. Hij heeft ons zijnen hei-

ligen wil doen bekend worden. Hij heeft elken mensch zijnen arbeid en zijne bezigheden aangewezen, in den staat waarin hij geplaatst is. Gelukkig voor mij, indien ik dezelve getrouwelijk waarneme, en mijne pligten naauwkeurig vervulle.

Dit leven is mijn voorbereidings-tijd tot de eeuwigheid, tot een toekomend beter leven. Gelukkig voor mij, indien ik mij met elken dag meer voorbereide en mij dezès beteren levens waardig make; indien ik met elken dag van gebreken meer gezuiverd en voor het goede meer genegen worde. Dit moet dan ook het doel zijn van mijn aanhoudend pogen, en ik wil ook dezen dag geheel naar den wil van God doorbrengen. Ik wil door eene zorgvuldige vermijding van elke zonde en door eene getrouwe vervulling mijner pligten aan mijnen God trachten te behagen, en mij alzoo beijveren, dat ik mijne toekomende hooge bestemming bereike.

Versterk mij daartoe, o mijn God! door uwe genade, en laat dezelve mij bij alle mijne ondernemingen en bezigheden vergezellen. Amen.

Avondgebed.

God ! ik dank U dat ik dezen dag onder uwe bescherming gelukkig heb ten einde gebragt. Hoe minzaam hebt Gij mij bewaard voor elk ongeval, hoe vaderlijk hebt Gij mij beschermd in alle gevaren, en hoe veel goeds heb ik uit uwe vaderhand ontvangen en genoten ! Wees geprezen, o Heer ! voor al uwe goedheid en liefde. — Maar heb ik mij ook als een gehoorzaam kind jegens U, mijnen besten Vader, gedragen ? Was ik U nooit ongehoorzaam ? Heb ik met waren ijver mijne pligten getrouwelijk vervuld ? Heb ik mijn best gedaan U in alles te behagen ? enz. Ach, God ! in hoe vele opzigten heb ik heden alweder misdaan ! Vergeef, o vergeef uwen dienaar, die het thans opregt verfoeit, wat hij kwaads gedaan heeft. Ik verfoei elken misslag dien ik uit lichtzinigheid of zwakheid begaan heb, wijl ik U, mijnen hoogsten God, daardoor veracht en beleedigd heb. Ik bid U, o God ! vergeef mij, en ondersteun mij met uwe genade, dat ik op den dag van morgen zorgvuldiger over mij wake en elke zonde vermijde.

En dan, wanneer Gij mij vergeven hebt, o God! neem mij ook dezen nacht weder in uwe heilige hoede. Bewaar mij voor alle kwaad. Laat mij in U rusten en tot U weder ontwaken. Amen.

GEBEDEN

onder de heilige Mis.

In den naam des Vaders, en des Zoons, en des heiligen Geestes. Amen.

Geloofd en gezegend zij de allerheiligste Drievuldigheid: God Vader, Zoon en heilige Geest! O, alle eer en aanbiddingswaardige, drieëenige God! ik arm zondaar verschijn met kinderlijk vertrouwen voor uw heilig altaar, met het hier verzamelde volk, om het hoogheilig offer bij te wonen, hetwelk de priester, in den naam Jesus, U thans zal opdragen. Eeuwige God! Heer des hemels en der aarde! wij offeren U het heiligste, U aangenaamste en welgevalligste offer; wij offeren U het heiligste ligchaam en bloed van Jesus, uwen goddelijken Zoon, in vereeniging met het groote offer, hetwelk Hij-zelf U heeft opgedragen, toen Hij tot onze verlossing, in het smartelijkste lijden, aan het kruis gestorven is. O mijn God! ik voel de grootheid mijner zonden en sla, van berouw doordrongen, op mijne borst, en

beken voor U, dat ik een zondaar ben. Ach, mijn God! dikwijls en veelmalen heb ik U beledigd. U, o Alwetende, is geen mijner gebreken verborgen gebleven; maar uwe barmhartigheid is grooter dan al mijne zonden: daarom bid ik, vergeef mij en wees mij genadig. Zie neder op dit altaar, en neem dit heilig offer genadig aan uit de handen des priesters. Neem het aan tot uwen lof, tot aanbidding uwer hoogste Majesteit, tot gedachtenis der menschwording, des smartelijken lijdens en stervens onzes Verlossers, tot dankzegging voor alle aan mij betoonde genaden en weldaden, tot voldoening en vergiffenis voor al mijne zonden, welke ik in het heiligste bloed van Jesus verberg. O God! in vertrouwen op uwe onmetelijke barmhartigheid, en op de verdiensten van het lijden en den dood van Jesus, vereenig ik mij met alle hier vergaderde menschen en engelen, om U te aanbidden en te gebenedijden voor de groote weldaden, welke Gij ons in uwen goddelijken Zoon bewezen hebt. Ik bid ook tevens voor al mijne weldoeners, voor al mijne vrienden en vijanden; bijzonder echter beveel ik aan uwe vaderlijke barmhartigheid en liefde, diegenen, welke mij aanbelangen, en zich in mijn gebed hebben aanbevolen. Laat U, o

Heer! deze mijne goede meening welgevallig zijn. Ontferm U ook over alle afgestorvene christen-geloovigen, en geef hun de eeuwige rust.

Almagtige en vrijmagtige God! laat mij ook in mijne tijdelijke aangelegenheden, door de kracht dezes heiligen offers, hulp en troost erlangen. Gij weet het, o Alwetende! welke kommer mijn hart beangstigt; het is U bekend, welk kruis ik draag, en Gij weet ook best, hoe ik te redden ben. O hulprijke God! help mij om Jesus wil in mijn belang N. N.; in welken ik met vertrouwen tot U bid. Zoude ik echter ook, gelijk Jesus aan den Olijfberg, bidden zonder verhoord te worden, nogtans zal ik niet ophouden, maar aan U, o lieve God! mijn lot overlaten, mij overgeven aan uw wijs toezicht, en met volkomen vertrouwen tot U zeggen: Vader, niet mijn, maar uw wil geschiede! Alleen bid ik, wil mij uwe genade verleenen, dat ik tot het einde mijns levens bij dit voornemen volharde: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Wij aanbidden U, o Drievuldige God! want Gij zijt prijzenswaardig in eeuwigheid.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest. Amen.

BIJ DE GLORIA.

Christus Jesus ! Gij Heiland der wereld ! in vereeniging met den lof, welken de heilige Engelen bij uwe genaderijke geboorte gezongen hebben, roep ik ook met een vrolijk hart : eer zij God in het allerhoogste, en vrede op aarde den menschen, die van goeden wil zijn ! Wij loven U, wij gebenedijden U, wij aanbidden U, wij eeren U, wij zeggen U dank voor al het goede, hetwelk Gij ons gegeven hebt. O Heer Jesus Christus ! Gij zijt de ware Zoon Gods ; ik aanbid U. Gij zijt het eeuwige Woord des Vaders, dat van den hemel daalde, vleesch geworden is en onder ons heeft gewoond. U, o God ! prijst de gansche schepping ; voor U, o God ! buigt zich elk hoofd ; voor U buigt zich elke knie ; aan U alleen komt alle eer, alle lof, alle dank en alle aanbidding, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

ô God ! wonderbaar is uw naam op de gansche aarde. Prijs en eer, dank en aanbidding zij U, o allerheiligste drievuldige God ! Eer zij U, o Vader ! eer zij U, o Zoon ! eer zij U, o heilige Geest ! Ontferm U mijner, eeuwige Vader, en sterk mijn geloof. Ontferm U mijner, Jesus, Zoon Gods ! en vermeerder in mij de hoop.

Ontferm U mijner, heilige Geest! en verleen mij uwen bijstand in alles wat mijn zielenheil aangaat. O Geest Gods! verhoor mijn smeeken en ontvlam mijn hart tot uwe goddelijke liefde. Eer zij den Vader, den Zoon, en den heiligen Geest; gelijk in het begin, zoo nu, en in eeuwigheid. Amen.

BIJ DE COLLECTEN.

Verleen ons genadiglijk, hemelsche Vader! door de voorbede van Maria en uwer Heiligen, bijzonderlijk van die Heiligen wier feest wij heden viëren, al diegenaden, welke de priester in den naam Jesus voor zich en voor ons begeert. O almagtige God! Gij zijt onze Vader; op U stellen wij ons gansche vertrouwen, daar Gij ons uwe barmhartigheid zoo dikwijls betoond hebt. Van U, o God! willen wij onze hnlp en ons heil verwachten. Verhoor ons allen die hier verzameld zijn, om hetgene wij bidden; door Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, dezelfde God, leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

Ook tot U, roep ik, o genaderijke Moeder van Jesus, toevlugt van alle berouwhebbende zondaars! Bid den lieven God voor mij, dat Hij mij niet verlate, vooral in mijnen laatsten levensstond, wanneer

mij alle menschen verlaten. Sta mij dan bij met uwe moederlijke hulp, en voer mijne ziel tot Jesus uwen Zoon; bid Hem, dat Hij mij genadig moge rigten en tot de eeuwige zaligheid opnemen. Amen.

BIJ HET EVANGELIE.

Dank, eeuwige dank zij U, o liefste Jesus, dat Gij mij uw heilig Evangelie hebt bekend laten worden. Maar, o mijn Heer en mijn God! hoe zal ik voor U bestaan, wanneer Gij mij eenmaal, volgens het Evangelie, naar mijn geloof zult rigten? Ach! ik beken het met bittere smart, dat mijne zonden mij zullen verdoemen, wanneer ik niet, gelijk de verloren Zoon, met rouw en boete tot U terugkeere. Ja liefste, eeuwig barmhartige Vader! ik keer tot U terug, en berouw mijn tot heden zondige leven; o, schenk mij slechts uwe liefde weder. Ik wil voortaan naar de wijze voorschriften des Evangelies leven, ten einde ik U welgevallig zij, en vreugde, vrede en zaligheid verkrijge. Verleen mij, o God! den bijstand uws heiligen Geestes, die mij met zijn goddelijk genadelicht verlichte; opdat ik uwe geboden getrouw vervulle, en waardig worde eens tot het eeuwige leven in te gaan; door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

BIJ HET CREDO.

Ik geloof aan U, drievuldige God : Vader, Zoon en heilige Geest. Ik geloof aan U, o Vader, den Schepper en Onderhouder aller dingen. Ik geloof aan U, o Jesus Christus, den waren Zoon van God, mijnen Verlosser en Zaligmaker. Ik geloof aan U, o heilige Geest, den Trooster, die van den Vader en den Zoon uitgaat en mijne ziel reeds in het heilig Doopsel geheiligd hebt. In dit geheimenis mijns geloofs aanbid ik U, o allerheiligste Drievuldigheid, met eerbied, en smeeik met een kinderlijk verlangen, om sterkte in mijn geloof; opdat ik mij aan de woorden vasthoude, daar Hij zegt: hem diegelooft, zijn alle dingen mogelijk.

God van allen troost! Ik ben uw kind en weet, hoe zeer Gij verlangt mij zalig te maken; daarom hoop ik op U. Ja, ik hoop op uw woord, en ik zal op U hopen, tot Gij uwe belofte aan mij zult vervullen en mij zalig maken.

ô God der heiligste liefde! Gij hebt mij geschapen om U te beminnen; ach, en ik bemin U zoo weinig! O laat toch den Geest der liefde, welke aan de Jordaan op Jesus neergedaald is, ook op mij nederdalen: laat één van die goddelijke

vuurvlammen op mij nederdalen, welke Gij over de Apostelen hebt uitgestort; opdat mijn hart met eene heilige liefde ontbrand worde en ik met Petrus kunne zeggen : Gij weet het, o Heer, dat ik U lief heb. Dit bid ik, door denzelfden Jesus Christus uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als denzelfden God, leeft en regeert, in alle eeuwigheid. Amen.

BIJ DE OPOFFERING.

ô Allerheiligste Drievuldigheid, één God! wij bidden, neem dit heilig offer van de handen des priesters genadig aan, tot lof en verheerlijking uwer goddelijke Majesteit; tot aandenken der menschwording, des lijdens, der opstanding en en hemelvaart van Jesus Christus, onzen Heer en Heiland, en tevens ter eere der zaligste Maagd Maria, van den heiligen Joannes den Dooper, de heilige apostelen Petrus en Paulus, en van alle Heiligen, opdat het tot hunne verheerlijking en ons tot heil strekke. In vereeniging met het heilig offer, offer ik U ook mijn hart, en bid U, dat, gelijk de hostie in het heilige ligchaam van Jesus veranderd wordt, alzoo ook mijn hart verandere in een vroom, kuisch en U welgevallig hart. O God! Gij zijt mijne

eenigste hoop; op U alleen vertrouw ik. Daarom, allerheiligste God! verleen, dat ik U met verlangen zoek, terwijl ik U nog vinden kan; dat ik tot U roep, wanneer Gij mij nabij zijt. Ook bid ik, o Heer en God, voor het welzijn uwer heilige Kerk; verhoog, bescherm en regeer haar; leid en verlicht haar opperhoofd; en verleen ons den vrede: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

O God! daar wij thans, door dit heiligmisoffer, den dood van Jesus op eene onbloedige wijze plegtig vernieuwen, zoo bidden wij om uwe genade, dat wij het met dankbare harten erkennen, gelijk Gij ons het goede in even dezen onzen Heer Jesus Christus gegeven hebt. Door Hem, door zijn bloed, zijn wij van den eeuwigen dood verlost, zijn wij erfgenamen uws rijks, kinderen der eeuwige zaligheid geworden. Maar welk gevoel van smart en berouw moet ons hart vervullen, wanneer wij den Zoon van God, om onzer zonden wil, aan het kruis zien hangen, waar Hij met stervende lippen tot ons zegt: ziet, ik ben het Lam, hetwelk om uwe zonden gedood werd. Ziet mijne wonden; zij bloeden voor u. Ziet mijne doorboorde zijde, mijn open hart, dat u tot in den dood bemind heeft. O goddelijke Heiland, liefste Jesus! ook na

uwen dood bemint Gij ons nog; ja, Gij bemint ons onophoudelijk; want slechts nog weinige oogenblikken, en Gij komt nogmaals met ligchaam en ziel van den troon uws hemels tot ons afdalen. Gij, dezelfde Jesus, die voor ons aan het kruis gestorven is; dezelfde, dien wij eenmaal bij het oordeel op de wolken zullen zien komen; dezelfde Godmensch daalt nu, op de gebenedijde woorden des priesters, neder, om bij ons te zijn tot het einde der wereld. O kom dan, gebenedijde des Heeren! Gij Zoon van God! kom en verhoor ons, die biddend voor U in het stof liggen; kom, en maak ons waardig om U te verheerlijken. Amen.

BIJ DEN SANCTUS.

ô Gij, heilige Engelen des hemels, gij Cherubijnen en Seraphijnen, gij gedurige aanbidders des Allerhoogsten, die hier tegenwoordig zijt, om het diepe geheimnis der goddelijke liefde, het groote wonder der goddelijke almacht te verheerlijken! O gij, zalige geesten en heiligen des hemels! en gij bovenal, Koningin der heiligen! smeekt voor mij af eene regt ware aandacht en eerbewijzing jegens het hoogheilig offer, hetwelk hier op het altaar volbragt wordt. Thans doet de priester,

wat Jesus deed, als Hij tot heil der wereld het hoogheilig Sakrament des Altaars instelde. Jesus, de Zoon van God, nam het brood in zijne gebenedijde handen, hief zijne oogen tot den Vader in den hemel op, en sprak de zegenwoorden tot de verandering des broods in zijn heilig ligchaam. Dit zelfde wonder der goddelijke almacht wordt ook nu, door de zegenwoorden des priesters, hier op het altaar volbragt. O Jesus, Gij levendige en ware God! met bevenden eerbied verwacht ik uwe genaderijke komst op het altaar. O konde ik thans, in het oogenblik dat de priester uw heilig ligchaam ter aanbidding in de hoogte heft, U een rein hart ten offer aanbieden! O mijn Heiland, o mijn Verlosser! Gij hebt uit barmhartigheid U aan het kruis tot een offer voor onze zonden overgegeven. O kom, Lam Gods! kom en offer U ook thans voor mij op aan uwen heiligen Vader, tot vergeving mijner zonden. Vol bewondering en eerbied verhef ik mijne stem tot U, en roep met hart en ziel: heilig, heilig heilig is de Heer, de God der heerscharen! Hemel en aarde zijn vol van zijne heerlijkheid! Geloofd, gezegend en aangebeden zij Jesus Christus, de ware Zoon van God, die thans van den hemel in de heilige hostie nederkomt!

Hosanna in het allerhoogste! roem, eer en zegening zij den levendigen God, die thans onder ons verschijnen zal. Hosanna den Allerhoogsten, den alleen waren God, dien wij in aanbidding hier op het altaar verwachten! Hosanna Hem, die komt in den naam des Heeren. Hosanna!

BIJ DE CONSECRATIE.

ô Mijn Jesus! wees mij genadig; o mijn Jesus! ontferm U mijner; o mijn liefste Jesus! vergeef mij mijne zonden.

ô Mijn Jesus! door uw heilig bloed, reinig mij van mijne zonden; door uw goddelijk bloed, wasch mij van mijne misdaden; door uw genaderijk bloed, verleen mij genade en barmhartigheid. O Jesus! ik geloof in U; o Jesus! ik hoop op U; o Jesus! van harte heb ik U lief. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

Ik verhef nu mijn hart en mijne ziel tot U, o God, hemelsche Vader! ik loof en prijs U, ik dank U, en bid U aan in Jesus uwen Zoon, die als waarachtig God en mensch, met ligchaam en ziel hier tegenwoordig is. O hoe onuitsprekelijk kostbaar, hoe boven alles hoog en heilig is dit geheimnisvolle offer! O welk

eenen overvloed van genade betoont ons Jesus, de levendige Zoon van God, dat Hij het offer zijner liefde in deze heilige Mis weder vernieuwt. Groote, alleraanbiddingswaardigste God! zie hier op het altaar uwen eenig geliefden goddelijken Zoon, die voor ons zondaren aan het kruis gestorven is. Dit goddelijke Lam offert zich aan U nogmaals, op eene onbloedige wijze, voor ons op. Door Hem zullen wij geregtvaardigd, door zijn heilig bloed zullen wij van zonden rein en zalig worden. O goddelijke allerhoogste Majesteit! Ik lig voor uw aangezicht op mijne knieën, om U te lofprijzen en te gebenedijden. Wie is zoo goed, o God, als Gij? — In het vaste geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van het allerheiligste lichaam van Jesus, aanbid ik U, o eeuwige God, in allen ootmoed des harten. Om U echter des te welgevalliger te aanbidden, vereenig ik mij met alle heilige engelen, met Maria, de koningin der engelen, en roep met verrukking mijns harten: heilig, heilig, heilig, zijt Gij, o God der heerscharen! O gij, heilige Engelen, o heilige Maria, en alle Gods lieve Heiligen! laat ons nedervallen voor den Heer des hemels en der aarde: laat ons Hem lofprijzen en aanbidden. O, Gij onder de gedaante des broods verborgen Godmensch

Jesus! Ik aanbid en smeeek U, ontferm U mijner in-leven en sterven. Amen.

Barmhartige God! door het heiligste ligchaam van Jesus, en zijn heilig bloed, hetwelk wij U met den priester in diepen ootmoed opdragen, geven wij U voldoening voor onze zonden, die wij van harte berouwen. Door dit goddelijk offer, vermeerder in ons het geloof, sterk ons in de hoop, en ontvlam in ons de heilige liefde. Ach, liefste, hemelsche Vader! in den naam Jesus, uws Zoons, die met zijne Godheid en menschheid hier tegenwoordig is, bid ik voor allen, die hier tot uwen lof vergaderd zijn. Verhoor ons genadiglijk; verhoor ons gebed, daar wij U onze belangen en onzen nood voordragen. Reinig onze zielen en verlicht onzen geest, opdat wij U, en dien Gij gezonden hebt, Jesus Christus, erkennen, en zijne goddelijke leer getrouwelijk navolgen. Gedenk ook, o barmhartige Vader! aan de zielen in het vagevuur, en laat hen dit heilig misoffer tot hare verlossing dienstig zijn. Dit bidden wij, hemelsche Vader, door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

BIJ DE NUTTIGING.

ô Mijn Jesus! Gij hoogste liefde mijns harten! gaarne wilde ik U thans met den

priester in het heilig Sakrament ontvangen, wanneer ik deze genade waardig ware; daar ik echter, wegens mijne zonden, dit geluk onwaardig ben, zoo houd ik mij, gelijk eens de openbare zondaar, slechts van verre en sla, vol droefheid en berouw over mijne zonden, op mijne borst, en roep tot U: o Jesus! Gij Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U mijner! O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, wees mij genadig! O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, wees mij barmhartig, en kom met uwe heiligmakende genade tot mij in! O Jesus! ik verlang naar U, ik zucht naar U; ik ben wel niet waardig dat Gij tot mij komt: maar spreek slechts één woord, en mijne ziel zal gezond worden.

ô Jesus, mijn God en Heer! aan U geloof ik; o Jesus! op U hoop ik; Gij, o Jesus! zijt mijn Verlosser, Gij zijt mijn troost, Gij zijt mijn eenigst, ware en hoogste goed; daarom bemin ik U boven alles en verzucht naar U. O kom, Gij vergever der zonden! kom, kom op eene geestelijke wijze in mijn hart; heilig en reinig mij, opdat ik in mijne eerstvolgende communie uw heilig ligchaam regt waardig moge ontvangen! Kom, uitverkorene mijner ziel, mijn hart verlangt naar U.

Het heilige ligchaam van Jesus Christus, beware mijne ziel, en brenge mij tot het eeuwige leven. Amen.

Hoog geloofd en geprezen zij het heilige Sakrament des altaars! Eer en dank, lof en aanbidding zij U, o allerhoogste God: Vader, Zoon en heilige Geest. Eer zij U van alle engelen en menschen, op alle plaatsen en te allen tijde. Amen.

G E B E D.

Almagtige, goedertierene God! ver-
een genadig, dat wij door aanbidding
en nuttiging van het heilig Sakrament
des Altaars steeds meer en meer met U
vereenigd worden. Sterk ons, o Heer!
door dit kostbare hemelsch brood, het-
welk Jesus voor al zijne onderdanen be-
reid heeft, ten einde wij vol van het le-
vendigst geloof, de troostlijkste hoop en
heiligste liefde, ons leven afleggen, en
eenmaal tot het heilige gastmaal mogen
worden toegelaten: door denzelfden on-
zen Heer Jesus Christus. Amen.

BIJ HET BESLUIT DER HEILIGE MIS.

ô Mijn Jesus! in een vast geloof aan
uwe goedertierenheid, in bestendige hoop
op uwe barmhartigheid, en in de vurigste
liefde tot uw heilig hart, zeg ik U dank

voor den kostbaren schat, welken ik mij door het aanhooren dezer heilige mis verworven heb. O laat mij door de kracht van dit heilig offer, door de verdiensten van uw lijden en sterven, en door uw voor ons vergoten heilig bloed, vergiffenis mijner zonden, verbetering mijns levens en uwe heiligmakende genade verkrijgen, opdat ik dagelijks in het goede toeneme, en eens moge verdienen in de eeuwige zaligheid opgenomen te worden. Amen.

ô Barmhartige en hulprijke God! help mij in mijne tijdelijke belangen en nooden: dat bid ik in den heiligsten naam Jesus, uws Zoons, die eens aan het kruis, en ook thans in deze heilige Mis, zich voor ons menschen aan U opgeofferd heeft. Ja, liefste, hemelsche Vader! ik bid nogmaals, neem met welgevallen dit reine en heiligste offer van ons aan. Laat het ons allen, die aan U gelooven, op U hopen, en U boven alles liefhebben, tot heil en ten eeuwigen leven dienstig zijn. Dat bidden wij, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als eenig God leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

BIJ DEN ZEGEN.

Zegen mij door de hand des priesters,

26 GEBEDEN ONDER DE H, MIS.

God en Vader, die mij geschapen hebt; zegen mij, Jesus Christus, Zoon van God, die mij met uw heilig bloed verlost hebt; zegen mij, heilige Geest! die bij den heiligen doop en het vormsel uwe zaligmakende kracht over mij hebt uitgestort! Zegen mij, o drievuldige God, aan het ligchaam en aan de ziel, en breng mij tot het eeuwige leven : door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

ô Allerheiligste Drievuldigheid! ik offer U dit heilige misoffer ootmoedig op; vergeef mij al mijne nalatigheden en verstrooiingen, onder welke ik mijn gebed verrigt heb. Tot voldoening voor mijne weinige aandacht offer ik U op het liefdevolle hart van Jesus, mijnen Verlosser, de verdiensten der zalige maagd Maria en van alle Heiligen. Wees door deze heilige Mis geloofd en gebenedijd, God Vader, Zoon, en heilige Geest. Amen.

BIECHT - GEBEDEN.

Voorafgaande herinnering.

Voor den Katholijken Christen zijn de Biechten Communie de gewichtigste Godsdienstoefeningen. Door de ontvanging van het heilig Sakrament der Biecht nadert hij weder tot God, van wien hij zich door lichtzinnigheid en opzettelijke zonde verwijderd had; door het heilig Sakrament des Altaars wordt hij weder met zijnen Verlosser op het naauwste vereenigd. Door de instelling van deze twee Sakramenten heeft dus onze goddelijke Heiland, aan alle geloovige navolgers de grootste weldaad bewezen. Hij wil hunne zwakheid te hulp komen; Hij wil hen weder aannemen, als zij van den weg der deugd zijn afgeweken en tot denzelven willen terugkeeren; Hij wil hen weder met zich vereenigen, opdat zij in Hem leven en hun heil bevorderen kunnen. Mogten slechts alle geloovigen deze weldaad weten te erkennen en te waarderen, en mogten zij van dezelve maar het regte en ware gebruik maken! Alles komt hier op de ware stem-

ming des harten en op de voorbereiding aan. Om de eerste op te wekken en de laatste te leiden, mogen de volgende aanwijzingen en gebeden dienen.

*Aanwijzing en gebeden voor de ontvangst van
het heilig Sakrament der Biecht.*

Daar onze goddelijke Verlosser aan zijne Kerk de magt heeft toevertrouwd, om zonden te vergeven, zoo heeft Hij ook tevens gewild, dat zijne plaatsbekleeders, de priesters, deze magt wijselijk gebruiken, en slechts dengenen vergeving zouden mededeelen, die zich door eene ware bekeering en boetvaardigheid dezelve waardig gemaakt hebben. Wil men derhalve in het Sakrament der biecht vergeving der zonden verkrijgen, zoo moet eene ware bekeering en boetvaardigheid voorafgaan. Deze bestaat nu daarin, dat men: 1. zijne zonden erkenne; 2. berouw hebbe over dezelve; 3. voornemens zij, om de zonden en alles te vermijden, wat tot zonde kan verleiden. Alsdan volgt eerst de belijdenis der zonden, en eindelijk de vrijspreking, die het werk des priesters is. —

De kennis der zonden is eensdeels noodzakelijk, om er een behoorlijk berouw over te kunnen hebben, en anderendeels ook, om de noodige belijdenis derzelven bij den

Priester afteleggen; waarom men dan ook daarop inzonderheid zijne aandacht moet vestigen, en alle mogelijke vlijt daartoe besteden. Men bidt derhalve God eerst om zijne genade, en roept den heiligen Geest om verlichting aan, en alsdan begint men met het onderzoek des gewetens.

VOOR DE BIECHT.

Vader! ik heb gezondigd voor U; ik heb mij onwaardig gemaakt verder uw kind genoemd te worden. Maar ik hoor en erken de stem, die mij terug roept van den weg des verderfs: het is uwe stem, hemelsche Vader! de stem des eeuwig Erbarmers.

Zie, ik volg dezelve en keer terug met het kinderlijk vertrouwen, dat ik, om Jesus wil, genade bij U zal vinden. Gij hebt ons toch verzekerd, dat Gij den dood des zondaars niet wilt, maar dat hij zich bekeere en leve.

Met een getroffen hart dank ik U, algoede Vader! voor den tijd, dien Gij mij tot boetedoening hebt geschonken, en voor de zoo langmoedige en zegenrijk verleende genade, dat ik mij aan de ellendigheid der zonde weder kan onttrekken.

Gij hebt zoo heerlijke krachten in mij gelegd om het goede te werken, en ach,

ik heb daarvan een zoo slecht gebruik gemaakt! In plaats van dezelve tot uwe verheerlijking en tot mijne gelukzaligheid aan te wenden, heb ik mij daarvan bediend tot uw mishagen en mijn verderf! Gij gaaft mij dat kostbare geschenk, de rede; opdat ik zoude weten te onderscheiden, wat goed en kwaad is; opdat ik de gevolgen mijner handelingen konde inzien, en mijne neigingen beheerschen. Maar ach! hoe weinig acht heb ik geslagen op de uitspraken der rede; hoe dikwijls heb ik, trots dezelve, mij aan mijne verkeerde neigingen overgegeven. Uwe geopenbaarde wet toonde mij uwen wil, gaf mij de middelen tot gelukzaligheid aan de hand, maar ik wandelde naar mijne lusten en overtrad uwe hoogst wijze geboden! Gij gaaft mij den vrijen wil, dat ik niet gedwongen zoude zijn te bezwijken voor de booze bekoringen; maar ik liet mij door mijne zinnelijke begeerten, door de aanlokselen der zonde wegslepen.

En in welke ellendigheid stortte ik mij door deze vergrijpingen! Onder alle kwalen is echter de zonde de treurigste, de vreeselijkste. Want daarbij heeft het hart geen vrede, zelfs dan, wanneer het geweten oogenblikkelijk gesmoord is; zij brengt in de ziel eene verschrikkelijke omkeering, en nimmer ophoudende pijni-

ging van den inwendigen mensch. Ook is het de vloek der zonde, dat zij overal verminkt, overal schande aanbrengt, zoo wel aan ons zelven als aan andere menschen. Want de meeste, de gevoeligste kwalen, waaronder wij zuchten, komen voort van onze overtredingen.

Uwe geboden, Vader, zijn zoo regtvaardig, zoo vereerenswaardig, zoo liefdevol ! Gij bedoelt immers slechts ons ware welzijn, grondt U op wijsheid en goedertierenheid, weigert ons niets dan wat ons schadelijk, schrijft ons niets voor dan wat ons nuttig en heilzaam is. Dezelfen op te volgen, brengt tot de ware gelukzaligheid. Hoe kon ik toch, daar ik het niet durf loochenen, zoo vijandig handelen tegen mij zelven, en deze geboden overtreden ! Hoe kon ik zoo onbezonnen, het zoete en duurzame genoegen, hetwelk de deugd schenkt, verruilen voor genoegens, waarvan mij niets is overgebleven dan de treurige herinnering dat ik gedwaald heb, en de bittere gewaarwording der kwade gevolgen ! Hoe kon ik zoo dwaas, voor het genot van schijngoederen, ware blijvende goederen wegwerpen, de helderheid en den vrede mijner ziel ondermijnen, en mij daarvoor bestendige inwendige verwijtingen en knagingen des gewetens op den hals halen !

En — wat nog meer is — wien heb ik

door deze misdaden beleedigd? U, mijnen hemelschen Vader, wien ik mijn aanwelen, mijne bewaring en alles wat ik heb, te danken heb; U, die mij dagelijks met zoo vele weldaden overhoopt, die mij de grootste weldaad daardoor betoont, dat Gij uwen Zoon als Verlosser in de wereld zondt, en uwen door Hem geopenbaarden wil, den eenigen regten weg tot gelukzaligheid, mij liet bekend maken! Hoe kon ik eenen zoo goedertieren Vader beleedigen! Hoe kon ik zoo vermetel, zoo ondankbaar jegens U zijn, om dingen na te jagen, waarvan ik wist, dat zij U mishagen! Hoe kon ik mijne hoogere bestemming als mensch zoo zeer vergeten, aan de leiding van lage begeerten mij overgeven en mij daardoor verwijderen van U, die de hoogste liefde, de inhoud van alle volkomenheid zijt!

Maar zie, barmhartigste Vader! ik keer tot U terug. Neem uw rouwmoedig, beterschap belovend kind weder genadig aan! Ja, ik wil mij bekeeren! Ik zal de wegen der zonden verlaten, mij van mijne booze gewoonten losrukken, mijne verkeerde gezindheden veranderen, mijne onbehoorlijke neigingen beteugelen. Niets zal ik mij voortaan meer veroorlooven, wat U onbehagelijk is; veelmeer wil ik, door goede handelingen, mij bemoeijen, voor het begane

kwaad, naar mijne krachten te voldoen, en nimmer wil ik mij weder van U scheiden, eeuwige bron der reinste zaligheid! Dit is mijn ernstig voornemen. Algoede God, die mij den goeden wil tot dit besluit vergunt: Gij zult mij ook de kracht om hetzelfde te volbrengen, niet weigeren.

Om echter, naar uw goddelijk voorschrift, de vergeving mijner zonden te verkrijgen, wil ik uwen priester, die het woord der begenadiging in uwen naam uitspreekt, den toestand mijner ziel openleggen; met zorgvuldigheid wil ik mijn hart en mijn leven doorvorschen, om al mijne gebreken opregtelijk te bekennen. Heer! zend uwen heiligen Geest, dat Hij hiertoe mijn verstand verlichte, dat ik bij het licht zijner genade den toestand mijner ziel duidelijk inzie, en de begane zonden met hartelijk berouw erkenne! (*Onderzoek des gewetens.*)

ROUWGEBED.

Goedertierenste God! ik geloof in U, wijl Gij de eeuwige wijsheid en waarheid zijt; ik hoop op U, wijl Gij zoo goedertieren als magtig zijt; ik heb U boven alles lief, wijl Gij het allerhoogste, beminnelijkste goed zijt. Met dit geloof, deze hoop, deze liefde, berouw ik van

harte, dat ik U, hemelsche Vader, belce-
digd en mij onwaardig gemaakt heb, om
uw kind genoemd te worden. Ik verfoei
mijne zonden en afdwalingen, niet alleen
daarom, dewijl ik deswege door U gestraft
te worden verdiend en uwe belooningen
verbeurd heb, maar dewijl ik gezondigd
heb tegen U, die mijn God, het opperste
goed zijt, wien de grootste eer en liefde
toekomt. Laat mijn berouw genade vin-
den voor U! Ik zal mij ernstig verbete-
ren; voor alle zonden wil ik mij voor-
taan hoeden; elk gevaar en elke gelegen-
heid tot zondigen wil ik vermijden; het
kwaad, hetwelk door mijne schuld ont-
staan is, zoo veel mogelijk weder trach-
ten goed te maken, en zoo te leven,
dat ik U weder moge welgevallig zijn.
Neem, goedertierenste God, dit ernstige
voornemen, dat ik met den bijstand
uwer genade hoop uit te voeren, met
vaderliefde aan, en geef mij vergiffenis,
door de verdiensten van Jesus, mijnen
Verlosser!

COMMUNIE-GEBEDEN.

VÓÓR DE H. COMMUNIE.

Gij, o God! hebt voor ons, nadat wij van zonden gezuiverd zijn, eene spijs en eenen drank toebereid, in de nuttiging van het vleesch en bloed uws eeuwigen Zoons, onzes Verlossers Jesus Christus, welken wij, onder de gedaante des broods verborgen, in het heilig Sakrament des Altaars ontvangen. O, laat mij dit wel beseffen en diep ter harte nemen, en maak mij waardig, terwijl ik tot dit heilig geheim wensch te naderen, maak mij waardig, dat ik hetzelfde waardig ontvangen moge.

OVERDENKING.

Ik ga dan nu heen, om het heilig vleesch en dierbaar bloed mijns Heilands en Verlossers te ontvangen, die in dit Sakrament waarachtig tegenwoordig is met zijne Godheid en menschheid. Want Hij zelf, Jesus Christus, geeft ons daarvan de duidelijkste verzekering, terwijl Hij zegt :

Mijn vleesch is waarlijk eene spijs en mijn bloed is waarlijk een drank. Wie mijn vleesch eet, en mijn bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem, die zal eeuwig leven. Zoo sprak Jesus, onze Heiland, als Hij, lang voor de instelling des heiligen Avondmaals, voor de eerste maal van dit geheim gewaagde. Maar bij zijn laatste Avondmaal, dat Hij op den avond voor zijn lijden met zijne Leerlingen hield, vervulde Hij hetgeen Hij lang te voren beloofd had; en toen begrepen zijne Leerlingen hetgeen Hij hun zoo lang onverklaard had gelaten. Nadat Jesus met hen het avondmaal gehouden, en naar het voorschrift der joodsche wet met hen het paaschlam gegeten had, ving Hij eerst aan, al zijne Leerlingen de voeten te waschen; daarna ging Hij weder met hen aan tafel zitten, en dan nam Hij het brood in zijne handen; en met zijne oogen naar den hemel verheven, dankte Hij zijnen hemelschen Vader, zegende het brood, brak het en gaf het aan zijne Leerlingen en zeide: neemt en eet, want dit is mijn ligchaam, dat voor u zal overgeleverd worden. Voorts nam Hij ook den kelk, dankte, en zegende denzelven, en gaf hem aan zijne Leerlingen, en zeide: drinkt daar allen uit, want dit is mijn bloed, dat voor u zal vergoten worden tot ver-

geving der zonden. Na deze klare en duidelijke verzekering onzes Heeren, namen en aten de Leerlingen met eerbied het ligchaam des Heeren, onder de gedaante des broods, en dronken uit den kelk zijn bloed, onder de gedaante des wijns. En wat zij deden, dat moeten wij ook doen; daarom beval Hij hun, dat zij hetzelfde doen zouden: zoo dikmaals gij dit doet, doet het tot mijne gedachtenis. Hij gaf hun derhalve ook de magt, om te doen, wat Hij deed, en deze magt moest tot alle priesters, die hen in hun ambt opvolgden, overgaan. Want, dewijl het zijn wil was, dat allen, die aan Hem zouden gelooven, zijn vleesch eten en zijn bloed drinken zouden, terwijl Hij bij Joh. 6. zegt: indien gij het vleesch van den Zoon des menschen niet eet en zijn bloed drinkt, zoo zult gij geen leven in u hebben: zoo moeten er ook te allen tijde magthebbende priesters zijn, die het brood veranderen in het ligchaam van Christus, en den wijn in zijn bloed. —

G E B E D.

In overweging van deze bewijsgronden geloof ik vast, dat Gij, mijn Heer en Heiland Jesus Christus, in het hoogheilig Sakrament des Altaars, onder de gedaanten van brood en wijn tegenwoordig zijt. —

Ja, mijn Heer en Heiland, mijn Verlosser en Zaligmaker Jesus Christus! ik geloof aan uw woord. Gij geeft mij de stellige verzekering, dat het uw ligchaam en dat het uw bloed is, wat ik onder broods- of wijns-gedaante ontvang. Al kan mijn verstand dit geheim ook niet vatten, en al kunnen het ook mijne zinnen niet bereiken, zoo geloof ik het echter : want Gij hebt de woorden der waarheid en des eeuwigen levens. Ik geloof U, want Gij zijt de Zoon des almachtigen Gods, wiens wijsheid niet feilen, en wiens woord niet bedriegen kan. Bewaar en versterk dit geloof nog meer in mijn hart.

Ik nader dan tot U, mijn Heiland en Zaligmaker! om mij met U in het heilige Sakrament te vereenigen. Ik hoop en vertrouw vast, dat Gij aan mij zult vervullen, wat Gij dengenen beloofd hebt, die uw heilig vleesch en bloed zullen nuttigen. Wie mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem, die zal eeuwig leven. Dit zijn uwe woorden, o Heer! Ach, mogten toch deze zalige beloften aan mijne ziel vervuld worden! mogt ik toch in dit heilig Sakrament op het naauwste met U vereenigd worden, zoodat ik voortaan slechts zoeke en be- minne, wat U behaagt, en met U altoos dezelfde gezindheid, dezelfde neiging en

hetzelfde streven hebbe! Mogt het genot van dit heilig Sakrament voor mij het onderpand zijn van het eeuwige leven, dat Gij dengenen beloofd hebt, die het nuttigen. Heer! ik hoop en vertrouw op uw woord, op uwe magt en goedheid. Bewaar en vermeerder steeds in mij deze hoop en dit vertrouwen.

Ja, wat kan ik van U niet hopen en verwachten, die mij zoo zeer bemind hebt, en nog altoos voortgaat met mij nieuwe blijken van uwe liefde te geven. Gij, mijn Verlosser! zijt uit liefde tot mij mensch geworden! Gij zijt uit liefde tot mij voor mij gestorven; en nu komt Gij ook tot mij, om U met mij te vereenigen, en geeft mij uw ligchaam, dat Gij voor mij aan den dood hebt overgegeven, en uw bloed, dat Gij voor mij hebt vergoten, tot spijs en drank voor mijne ziel. O, dat ik deze uwe liefde regt erkennen, en U eene waardige wederliefde schenken mogte! o dat ik U waardig in mijn hart ontvangen mogte! —

Maar, o Heer! welke mensch zou zulks wel waardig zijn? Gij, de heiligste Zoon Gods, en wij, arme zondaars; Gij, aan wien de eeuwige Vader welbehagen heeft, en ik, die Hem zoo dikwijls met zonden heb beleedigd. Gij hebt mij, wel is waar, vergiffenis verleend, o Heer! maar nogtans ben ik niet waardig, dat Gij tot mij

komt, om U met mij te vereenigen. Ik beken met den Evangelischen hoofdman : o Heer! ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak komt; maar spreek slechts één woord, zoo zal mijne ziel van zonden gezuiverd en zalig zijn.

Dan Gij wilt het, o Heer! Gij beveelt het, dat wij tot U komen, indien wij deel willen hebben aan uw rijk en aan die zaligheid, welke Gij voor ons hebt verworven. Zie dus, ik kom met het gevoel mijner onwaardigheid, maar uit gehoorzaamheid aan uwen wil, en met het verlangen, om aan uwe genade deel te hebben, en met eene heilige begeerte, om met U vereenigd te worden. Ja, mijn Heiland en Zaligmaker! mijne ziel verlangt naar U; kom en vereenig U met mij! — Kom, Gij vriend der menschen, Gij, verzoener der zondaars! Kom en zuiver mijne ziel van alle zonden en van alle neiging tot zonde! Kom, Gij arts der zielen! genees en versterk mijne ziel! Kom, mijn God en Heiland, mijn Verlosser en Zaligmaker! maak mij, dien Gij verlost hebt, ook zalig voor de eeuwigheid!

BIJ DE COMMUNIE.

Zie het Lam Gods, hetwelk wegneemt de zonden der wereld.

O Heer! ik ben niet waardig dat Gij

ingaat onder mijn dak; maar spreek slechts één woord, en mijne ziel zal gezond zijn.

Het ligchaam onzes Heeren Jesus Christus beware mijne ziel tot in het eeuwige leven. Amen.

NA DE H. COMMUNIE.

Ik heb Hem gevonden, wien mijne ziel lief heeft, ik wil Hem vasthouden en niet loslaten. U, mijnen Heiland, omvat ik in het binnenste van mijn hart, U bezit ik thans. Laat toch mijne ziel de kracht van uwe tegenwoordigheid gevoelen! Laat mij smaken, hoe zoet de Heer is, ten einde mijne ziel, door uwe liefde ingenomen, niets buiten U zoeken, en niets beminnen, dan om uwentwil. Gij zijt mijn Koning, kom mijner behoeften te hulp! Gij zijt mijn Regter, spaar mijne ziel! Gij zijt mijn Arts, genees mijne ziel! Gij zijt mijn God en alles, laat mij in U, en door U zalig zijn!

Ik dank U, o mijn goddelijke Heiland! dat Gij U hebt gewaardigd tot mij te komen, en U met mij te vereenigen. Ach, Heer! blijf toch altoos bij mij door uwe genade. Vervul uw woord aan mij, dat Gij gezegd hebt: wie mijn vleesch eet, en

mijn bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem. Laat het genot van uw heilig Vleesch en Bloed mijne ziel verkwikken en versterken tot vervulling van uwen heiligen wil, opdat ik voortaan uw woord en voorbeeld in alles getrouwelijk volgen, en eenmaal met U moge vereenigd worden in het eeuwige leven, dat Gij ons beloofd en door uwen dood verworven hebt.

Maar wat zal ik U vergelden, mijn Heiland! voor alles, wat Gij heden gedaan hebt aan mijne ziel? Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij aan uwen heiligen Disch laten komen, om aan het maal der liefde deel te nemen, dat Gij voor de uwen hebt toebereid. Gij hebt mij uw heilig Vleesch, uw heilig Bloed, U zelven gegeven, tot een onderpand des eeuwigen levens. O hoe zal ik zulk eene liefde vergelden? Zie mijn Heiland! ik bied U mijn hart, mijnen wil, mijne ziel met al hare neigingen, wenschen en gezindheden als een offer aan. — Mijn hart zal voortaan U alleen boven alles, en al het overige alleen om uwentwil beminnen. Mijn wil zal steeds met den uwen vereenigd zijn. Gij alleen zult het hoogste doel zijn van al mijne neigingen, wenschen en gevoelens. Zuiver Gij mijn hart al meer en meer, heilig mijne ziel, bestuur mijne neigingen, wenschen en geveelens tot U,

en tot al wat goed is. Blijf steeds bij mij, Heer! laat mij in U leven en in U sterven.

Ja, alleen voor U, o mijn Heiland! wensch ik voortaan te leven, en der zonde en alle kwade neigingen meer en meer af te sterven. Geef dat ik de ijdelheid en den hoogmoed door bescheidenheid en ootmoed overwinne; de gierigheid en alle neiguing tot het aardsche, door achting en liefde voor het eeuwige; den toorn, nijd en elke liefdeloosheid door welwillendheid, vredelievendheid en ware naastenliefde; de zinnelijkheid door versterving en be-teugeling der begeerlijkheden; de laauwheid en traagheid, door een' heiligen ijver in het gebed, en in uwe dienst, moedig be-strijden en onderdrukken. Help mij, mijn Heiland! terwijl ik met U ben vereenigd geworden, dat ik een nieuw leven leide naar uwe leer, naar uw voorbeeld en uw heilig welbehagen.

Gij hebt U, o goddelijke Heiland! ge-waardigd, tot mij te komen en bij mij uwen intrek te nemen. Omdat Gij mij deze hoogste genade hebt bewezen, mag ik U ook om verdere genaden bidden. Ik geef dus al mijne tijdelijke en gees-lijke aangelegenheden, al mijn kommer, al mijne zorgen en al mijn lijden aan U over. vertroost toch mijne ziel bij al het-

gene, wat van de menschelijke onvolmaaktheid onafscheidelijk is, en van uwe goddelijke Voorzienigheid ten mijnen heile noodig en dienstig geoordeeld wordt, mij op te leggen. Versterk mijne ziel, opdat zij bij alle voorkomende omstandigheden dezes levens standvastig volharde, en op U vertrouwe, die alles ten onzen beste zult uitvoeren. Ik beveel U ook aan mijne geliefde vrienden, mijne ouders, broeders en verdere bloedverwanten, alle Christenen, geloovigen en ongeloovigen, ja alle menschen, welke de eeuwige Vader naar zijn evenbeeld geschapen heeft, en Gij, o eeuwige Zoon dezes Vaders! door uwe menschwording en uwen dood verlost hebt. Laat hen allen deel hebben aan de vruchten van uwe verlossing, die met God den Vader, in eenigheid des heiligen Geestes, leeft en regeert, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Laat nu, o Heer! uwen dienaar in vrede gaan; door U versterkt en vertroost hervat ik mijne bezigheden, en hoop, dat uwe genade mij vergezelle. En gij, mijne ziel! vergeet nimmer, wat de Heer aan u gedaan heeft, die u van uwe zonden genezen, en zich ten naauwste met u vereenigd heeft.

DE ZEVEN
BOET-PSALMEN.

PSALM VI.

DAVID, *smeekt in dezen psalm de schuld zijner bedrevene zonden af, en leert door zijn voorbeeld, hoe een zondaar Gods barmhartigheid moet inroepen, om de vergiffenis zijner zonden te verkrijgen, en om in Gods genade weder aangenomen te worden.*

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Ontferm U mijner, Heer, want ik ben krank; genees mij, Heer! want mijne beenderen zijn ontsteld.

Mijne ziel is zeer ontroerd; maar Gij, Heer! hoe lang?

Keer U tot mij, Heer! en verlos mijne ziel; maak mij zalig om uwe barmhartigheid.

Want er is niemand in den dood, die U gedachtig is; en wie zal U in den grave loven?

Ik heb in mijne verzuchting gearbeid, ik zal alle nachten mijn bed wasschen, met mijne tranen zal ik mijne legerstede besproeijen.

Mijn oog is van de verbolgenheid ver-

slagen; ik ben verouderd onder al mijne vijanden.

Gaat allen van mij, die boosheid bedrijft; want de Heer heeft de stem mijner smeeking verhoord.

De Heer heeft mijn gebed verhoord; de Heer heeft mijn gebed aangenomen.

Dat al mijne vijanden beschaamd en zeer ontsteld worden; dat zij terugkeeren en spoedig beschaamd worden.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest; gelijk het was in den beginne, nu en altijd, en in de eeuwigheid Amen.

PSALM XXXI.

DAVID noemt dengenen zalig, wier ongerechtigheden vergeven zijn; en daar hij zich zelven voor God schuldig kent, moedigt hij den zondaar aan tot eene tijdige en opregte boetvaardigheid.

Zalig zijn zij, wier boosheden vergeven en wier zonden bedekt zijn.

Zalig is de man, wien de Heer de zonde niet heeft toegerekend, en in wiens geest geen bedrog is.

Omdat ik zweeg, zijn mijne beenderen verouderd; daar ik den ganschen dag riep.

Want dag en nacht is uwe hand op mij verzwaard; in mijne ellende heb ik

mij tot U gekeerd, terwijl ik met doornen gestoken werd.

Ik heb mijne misdaad aan U bekend gemaakt, en mijne ongerechtigheid heb ik niet verborgen.

Ik heb gezegd: ik zal mijne ongerechtigheid den Heer belijden; en Gij hebt de boosheid mijner zonden vergeven.

Daarom zal ieder heilige tot U bidden ten bekwamen tijde.

Want als er groote watervloeden zijn, zullen zij tot hem niet genaken.

Gij zijt mijne toevlugt tegen de verdrukking, welke mij omgeven heeft, mijne blijdschap; verlos mij van degenen die mij omringen.

Ik zal u verstand geven, en u onderwijzen op den weg, welken gij bewandelen zult; ik zal mijne oogen op u gevestigd houden.

Wordt toch niet gelijk een paard of muilezel, die geen verstand hebben.

Bedwing met breidel en toom de kinnebakken dergenen, die tot U niet komen.

Want de geesels des zondaars zijn veelvuldig; maar hij die op den Heer hoopt, zal barmhartigheid verkrijgen.

Verblijdt U in den Heer, en verheugt u, gij regtvaardigen! roemt Hem allen, die opregt van harte zijt.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM XXXVII.

DAVID, *die boete doet, toont door zijn voorbeeld, hoe ellendig de staat van den mensch is, zoo lang hij in zonden blijft.*

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Want uwe pijlen hebben mij getroffen, en Gij hebt uwe hand op mij verzaard.

Er is geene gezondheid in mijn vleesch, ter oorzaak van uwe gramschap; er is geen vrede in mijn gebeente, om mijner zonden wille.

Want mijne ongerechtigheden zijn boven mijn hoofd gewassen, en, gelijk een zware last, zijn zij te zwaar geworden.

Mijne wonden zijn stinkende en bedorven geworden, ter oorzaak mijner dwaasheid.

Ik ben ellendig geworden, en ten uiterste nedergebogen; den ganschen dag ging ik bedroefd daar heen.

Want mijne lenden zijn met bedriegelikheden vervuld, en er is geene gezondheid in mijn vleesch.

Ik ben verdrukten bovenmate vernederd, en brieschte van het gezucht mijns harten.

Heer! al mijne begeerte is voor U, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.

Mijn hart is ontroerd, mijne kracht heeft

mij verlaten, en zelfs het licht mijner oogen is bij mij niet.

Mijne vrienden en mijne nabestaanden zijn tot mij gekomen en tegen mij opgestaan.

En die bij mij waren, stonden van verre; en zij die mijne ziel zochten, pleegden geweld.

Die kwaad tegen mij zochten, spraken ijdelheden, en verzonnen den ganschen dag bedrog.

Maar ik, als een doove, hoorde niet; en deed, als een stomme, mijnen mond niet open.

En ik was als een mensch, die niet hoort, en geene wederspraak in zijnen mond heeft.

Want op U, Heer! heb ik gehoopt; Gij Heer, mijn God! zult mij verhooren.

Wijl ik gezegd heb, dat mijne vijanden zich niet over mij verblijden; want als mijne voeten wankelden, spraken zij trotschelijk tegen mij,

Want ik ben tot de geesels bereid, en mijne smart is altijd voor mijne oogen.

Want ik zal mijne boosheid openlijk verkondigen, en over mijne zonden peinzen.

Maar mijne vijanden leven, en zijn magtig boven mij; en die mij onrechtvaardiglijk haten, zijn tegen mij vernienigvuldigd.

Zij die het goed met kwaad vergelden, lasterden mij; wyl ik het goede volgde.

Verlaat mij niet, o Heer, mijn God! wijk van mij niet.

Gedenk op mijne hulp, Heer, God mijner zaligheid!

Eere zij den Vader, enz.

PSALM I.

DAVID leert door dezen Psalm, hoe een rouwmoedig zondaar de vergiffenis zijner zonden van God behoort af te smeeken.

Ontferm U mijner, God! naar uwe groote barmhartigheid.

En naar de menigvuldigheid uwer barmhartigheden, delg mijne boosheid uit.

Wasch mij meer en meer van mijne ongerechtigheid, en zuiver mij van mijne zonden.

Want ik beken mijne boosheid, en mijne zonde is altoos voor mijne oogen.

Tegen U alleen heb ik gezondigd, en kwaad voor U gedaan, opdat Gij zoudet geregtvaardigd worden in uwe woorden, en overwinnen, en als Gij beoordeeld wordt.

Want zie, in boosheden ben ik voortgebracht, en in zonden heeft mij mijne moeder ontvangen.

Ziet, Gij hebt de waarheid lief gehad;

de onzekere en verborgene dingen uwer wijsheid hebt Gij mij geopenbaard.

Gij zult mij besproeijen met hysop, en ik zal gezuiverd worden; Gij zult mij wasschen, en ik zal witter worden dan sneeuw.

Aan mijn gehoor zult Gij blijdschap en vreugde schenken; en de verootmoedigde beenderen zullen van vreugde opspringen.

Wend uw aanschijn van mijne zonden af, en delg al mijne boosheden uit.

Schep in mij, o God! een zuiver hart, en vernieuw eenen regten geest in mijn binnenste.

Verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uwen heiligen Geest van mij niet weg.

Schenk mij wederom de vreugde uws heils, en versterk mij met eenen bereidwilligen geest.

Ik zal den boozen uwe wegen leeren, en de goddeloozen zullen tot U bekeerd worden.

Verlos mij van de bloedschulden, o God, God mijner zaligheid! en mijne tong zal uwe regtvaardigheid verheffen.

Gij zult mijne lippen openen, Heer! en mijn mond zal uwen lof verkondigen.

Want hadt Gij eene offerande begeerd, ik zou U dezelve gegeven hebben; maar de brandoffers zijn U niet aangenaam.

Eene bedrukte geest is Gode eene offer-

ande; een gebroken en verootmoedigd hart, zult Gij, o God, niet versmaden.

Heer! doe naar uwen goeden wil aan *Sion* wel, opdat de muren van *Jeruzalem* worden opgebouwd.

Dan zult Gij het offer der regtvaardigheid ontvangen, offeranden en brandoffers; dan zullen zij kalveren op uw altaar leggen.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CI.

DAVID stelt hier den onder de ellenden gebukten zondaar voor, biddende om de Goddelijke hulp; en vermaant de zonden te beweenen, en vaste hoop te vestigen op de Goddelijke beloften en op de verdiensten van den toekomenden Messias.

Heer! verhoor mijn gebed, en mijn geroep kome tot U.

Keer uw aanschijn van mij niet af; op wat dag ik verdrukt worde, neig uw oor tot mij.

Op wat dag ik U zal aanroepen, verhoor mij haastiglijk.

Want mijne dagen zijn als een rook verdwenen; en mijne beenderen zijn, als een verdroogd hout, verdord.

Ik ben als hooi geslagen, en mijn hart is dor geworden; omdat ik vergeten heb mijn brood te eten.

Van het geluid mijner zuchten, is mijn gebeente aan mijn vleesch gekieefd.

Ik ben den pelikaan der wildernis gelijk geworden; ik ben gelijk geworden aan eene nachtraaf in het huis.

Ik heb gewaakt, en ben geworden als een eenzame musch op het dak.

Den ganschen dag beschimpten mij mijne vijanden; en die mij prezen, zwoeren tegen mij.

Omdat ik asch als brood at, en mijnen drank met tranen mengde.

Van het aanschouwen uwer gramschap en verbolgenheid; omdat Gij mij opgeheven en nedergeworpen hebt.

Mijne dagen zijn als eene schaduw verdwenen, en ik ben dor geworden als hooi.

Maar Gij, Heer! blijft in eeuwigheid; en uwe gedachtenis van geslacht tot geslacht.

Gij zult opstaan en U over *Sion* ontfermen; want de tijd is daar, om U over hetzelfde te ontfermen, de tijd is gekomen.

Want deszelfs steenen hebben uwe dienaren behaagd; en zij zullen zich over deszelfs stof ontfermen.

De volkeren zullen uwen naam vreezen, Heer! en alle koningen der aarde uwe heerlijkheid.

Want de Heer heeft *Sion* opgebouwd,

en Hij zal in zijne heerlijkheid gezien worden.

Hij heeft op het gebed der ootmoedigen nedergezien, en hij heeft hun verzoek niet versmaad.

Men schrijve deze dingen voor het volgend geslacht; en het volk hetwelk zal geschapen worden, zal den Heer loven.

Want hij heeft van boven van zijne heilige plaats nedergezien; de Heer heeft van den hemel op de aarde nedergezien.

Om de zuchten der gevangenen te hooren, om de kinderen der gedooden te ontbinden.

Opdat zij den naam des Heeren in *Sion* verkondigen en zijnen lof te *Jeruzalem*.

Wanneer de volkeren zullen te zamen komen, en de koningen, om den Heer te dienen.

Hij heeft op den weg zijner sterkte geantwoord: geef mij het weinige mijner dagen te kennen.

Neem mij toch niet weg in het midden mijner dagen: uwe jaren duren van geslacht tot geslacht.

In den beginne hebt Gij, Heer! de aarde gegrondvest, en de hemelen zijn de werken uwer handen.

Zij zullen vergaan, maar Gij blijft altoos; zij zullen allen, gelijk een kleed verouderen.

En gelijk een dekkleed, zult Gij ze veranderen; en zij zullen veranderd worden; maar Gij blijft altoos dezelfde, en uwe jaren zullen niet vergaan.

De kinderen uwer dienaren zullen woonplaatsen hebben; en hun zaad zal in eeuwigheid bestaan.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CXXIX.

Smeek-Psalm om vergiffenis, met een vast vertrouwen op Gods barmhartigheid.

Uit de diepte heb ik tot U geroepen :
Heer! Heer! verhoor mijne stem!

Laat uwe ooren luisteren naar de stem
van mijne smeeking.

Indien Gij, Heer! de ongeregtigheden
gadeslaat, Heer! wie zal bestaan?

Want bij U is verzoening, en om uwe
wet, Heer! heb ik U verbeid.

Mijne ziel heeft op zijn woord verbeid;
mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

Dat Israël op den Heer hope, van den
morgenstond tot den nacht toe.

Want bij den Heer is barmhartigheid,
en bij Hem is overvloedige verlossing.

En Hij zal Israël verlossen uit al des-
zelfs boosheden.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CXLIH.

DAVID, *die de vervolging van Absalon, en zijne overige rampen, als de straf zijner zonden beschouwt, beweent dezelve, en leert hoe de ware boetvaardige tot God om barmhartigheid moet bidden.*

Heer! verhoor mijn gebed; neig uwe ooren naar mijne smeekingen, om uwe waarheid; verhoor mij om uwe regtvaardigheid.

En treed niet in het geregt met uwen dienaar; want geen levend mensch zal voor uw aanschijn geregtvaardigd worden.

Want de vijand heeft mijne ziel vervolgd; hij heeft mijn leven ter aarde toe vernederd.

Hij heeft mij in de duisternissen gesteld, gelijk degenen die in deze wereld waren afgestorven; mijn geest is in mij beangst geweest, mijn hart is in mij ontsteld geworden.

Ik ben den ouden dagen gedachtig geweest; ik heb al uwe werken overdacht: de werken uwer handen bepeinsde ik.

Ik heb mijne handen tot U uitgestrekt; mijne ziel is voor U, als eene aarde zonder water.

Heer! verhoor mij haastiglijk, mijn geest is bezweken.

Keer uw aanschijn van mij niet af, of ik zal aan degenen gelijk zijn, die ten grave dalen.

Doe mij vroegtijdig uwe barmhartigheid hooren; want ik heb op U gehoopt.

Maak mij den weg bekend, op welken ik moet wandelen; want tot U heb ik mijne ziel opgeheven.

Verlos mij van mijne vijanden, Heer! tot U heb ik mijne toevlugt genomen; leer mij uwen wil doen; want Gij zijt mijn God.

Uw goede geest zal mij op den regten weg leiden; om uwen naam, Heer! zult Gij mij levend maken, door uwe gerechtigheid.

Gij zult mijne ziel van de verdrukking bevrijden, en door uwe barmhartigheid zult Gij mijne vijanden verdelgen.

Gij zult ze allen vernielen, die mijne ziel kwellen; want ik ben uw dienaar.

Wil Heer! onze boosheden niet gedenken, noch die onzer ouders; en neem geene wraak over onze zonden.

Eere zij den Vader, enz.

GEBEDEN

om voor zich zelveu, of voor de zielen in het
vagevuur, den vollen Aflaat te verdienen.

VOORBEREIDEND GEBED.

Almagtige en eeuwige God! ik vertrouw dat door het Sakrament van boetvaardigheid, mij mijne zonden, aangaande de schuld en eeuwige verdopenis, zijn kwijtgescholden; doch daar mij nog overblijft door tijdelijke straffen aan uwe regtvaardigheid te voldoen, neem ik de toevlugt tot den schat van verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, uwen eenigen Zoon, en van de Heiligen, om uit deze onuitputtelijke bron iets te scheppen, waarmede mijne ongenoegzaamheid aangevuld wordt. Nu ben ik gereed tot alles, wat men te dien einde moet betrachten. Gewaardig U, o Vader der barmhartigheid, dat weinige, wat ik doen zal, te ontvangen in de vereeniging van het lijden en den dood uws Zoons, en mij dezen aflaat, hoe onwaardig ik denzelveu zij, deelachtig te maken. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

I. G E B E D

AAN GOD DEN VADER, VOOR DE VERHEFFING VAN
ONZE MOEDER, DE KATHOLIJKE KERK.

Wees gedachtig, o eeuwige Vader! aan uwe Kerk, welke Gij van het begin af bezeten hebt. Erken haar als de bruid van Jesus Christus, uwen eenigen Zoon, voor welke Hij zijn bloed vergoten heeft. Verwaardig U, haar uit te breiden, haar te verheffen, haar te doen schitteren met zulk eenen glans van heiligheid, haar te overladen met zulk eenen overvloed van genade, dat zij haren goddelijken Bruidegom en den oneindigen prijs van zijn rantzoen waardig schijne. Werp eenen blik van goedheid op de kinderen dezer zelfde moeder; vereenig met hen alle volken, opdat allen U door een levendig geloof kennen, U met eene vaste hoop aanroepen, U met eene volmaakte liefde beminnen, met Jesus Christus, onzen Heiland, en den heiligen Geest. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

v. Laat ons voor de heilige Kerk van God bidden.

R. Heer! schouw uit den hemel, onderzoek en beschouw dezen wijngaard, welken uwe hand geplant heeft.

G E B E D.

Wij bidden U, eeuwige Vader, uwe blikken neder te slaan op dit huisgezin, voor hetwelk Jesus Christus, onze Zaligmaker, wel heeft willen in de handen der boozen overgeleverd worden, en de smart van het kruis ondergaan; Hij leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

II. G E B E D

AAN GOD DEN ZOON, VOOR DE UITROEIJING DER
KETTERIJEN.

O Jesus! waar licht, dat elken mensch komende in deze wereld verlicht: gewaardig, bid ik U, door de onwaardeerbare kracht van uw lijden en van uwen dood, de duisternissen der ketterijen der dwaling te verdrijven, en geef, dat allen het licht der waarheid volgen, en zich haasten om in den schoot der Kerk te komen. O goede Herder, die uw leven voor uwe schapen gegeven hebt: bescherm uwe kudde, en verdedig haar tegen de magt en de strikken dergenen, die komen onder den uiterlijken schijn van schapen, en die van binnen slechts verscheurende wolven zijn. Geef, dat allen eenen eenigen en

denzelfden herder erkennen, en dat er slechts eene en dezelfde schaapskooije zij. Blijf met ons, Heer, wyl Gij gezegd hebt: zie ik ben alle dagen met u, tot aan de voleinding der wereld. Toon, dat uwe Kerk op den grondsteen gebouwd is, en dat de poorten der hel niets tegen haar vermogen. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

v. Geef niet over aan de boozen, degenen die uwen naam belijden.

r. En vergeet uw arm volk niet voor eeuwig.

G E B E D.

Laat U verbidden, Heer, door de gebeden uwer Kerk, en doe haar zegevieren over al de rampen die haar drukken, en alle dwalingen die haar aanvallen; opdat zij U diene in eene volle en geheele vrijheid. Door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

III. G E B E D

AAN DEN HEILIGEN GEEST, VOOR DE EENDRAGT
DER CHRISTENE VORSTEN.

O heilige Geest! Geest van liefde en vrede, die zoo vele en zoo verschillende volken in de eenheid des geloofs vereenigd

hebt : verspreid over de Christen vorsten en hunne staatsdienaars den overvloed uwer genade, en doordring hunne harten met die liefde, waarvan Jesus Christus het bevel gaf aan zijne Leerlingen, toen Hij deze wereld verliet; opdat men daarvoor erkenne, dat zij beschaamd moeten worden, als zijnde van het getal uwer uitverkoornen, en dat zij den naam van Christus waardig zijn. Maak, dat zij zich door geene drift laten vervoeren, en dat zij nooit iets ondernemen of overleggen, dat met uwe heerlijkheid en de eensgezindheid uwer Kerk strijdig is; maar dat zij veel meer hunne krachten vereenigen, en al hunne pogingen aanwenden, om met hen de volken, die hun onderworpen zijn te geleiden, tot het genot van den eeuwigen vrede en het bezit van het hemelsche Jeruzalem. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

v. Heer! verzeker ons den vrede.

R. En den overvloed, die denzelven vergezelt.

G E B E D.

O God, van wien de heilige begeerten, de goede gedachten, en de regtvaardige werken komen: geef aan uwe dienaars den vrede, dien de wereld niet geven kan; opdat onze harten aan uwe geboden

gehecht zijn, en dat wij geen andere vijanden meer te vreezen hebbende, een gerust leven mogen leiden onder uwe bescherming; door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

IV. GEBED

AAN DE ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID, OM HAAR
DE HIER VOREN BESCHREVEN WERKEN OM DEN
AFLAAT TE VERDIENEN, OP TE DRAGEN.

O allerheiligste Drievuldigheid! ik geloof thans gedaan te hebben, hetgene voorgeschreven is, om den vollen aflaat der straffen, die op de zonde gesteld zijn, te verkrijgen; wij hadden daartoe veel meer moeten verrigten om uwe goddelijke Majesteit te voldoen, daar wij U in zoo menig opzigt verschuldigd zijn. Het is aan uwe oneindige goedheid en aan uwe begrensde milddadigheid jegens ons, hoe onwaardig wij dezelve zijn, dat wij moeten toeschrijven de milddadigheid, met welke Gij de zwakke werken uwer dienaars beloont. Ontvang dan, o aanbidde swaardige Drievuldigheid, dat wat ik gedaan heb; vul hun gebrek aan door het lijden en sterven van onzen Heer Jesus Christus, en door het kostbare bloed, dat Hij voor ons ver-

goten heeft; en gewaardig U, mijn ziel (*of de ziel van N.*) deelgenoot te maken van dien vollen aflat, en dat hemel en aarde met mij, U voor deze weldaad, nu en in de eeuwigheid dankzeggingen toebren- gen. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

A F L A A T.

Onze heilige Vader, Paus BENEDICTUS XIV, de nuttigheid der oefeningen van geloof, hoop en liefde, en derzelver noodzakelijkheid met betrekking tot de zaligheid, aandachtig overwogen hebbende, heeft, met oogmerk om den ijver der geloovigen te onderhouden, bij eene bulle van den 28 Januarij 1756, eenen volkomen aflat verleend, aan al degenen, die, gedurende eene maand, dagelijks deze oefeningen met vroomheid en godvruchtigheid zullen lezen.

Deze aflat, dien men eenmaal in elke maand kan verdienen, op zulken dag als men wil kiezen, wanneer men, na gebiecht en gecommuniceerd te hebben, voor de gewone inzigten der Kerk zal bidden, is toepasselijk op de zielen in het vagevuur.

Men verdient dezen zelfden aflat, wanneer men nabij den dood is.

Zijne Heiligheid, door denzelfden ijver beziel, verleent daarenboven aan alle geloovigen eenen aflat van zeven jaren en zeven

quadragenen, welke zij zullen verdienen, zoo dikwijls zij deze oefeningen met godvruchtigheid zullen lezen: deze aflaat is ook toepasselijk op de zielen in het vagevuur.

OEFENING VAN GELOOF.

Ik geloof in éénen eenigen God in drie personen: God den Vader, God den Zoon, en God den heiligen Geest, die het goede beloont en het kwade straft. Ik geloof, dat de tweede persoon der allerheiligste Drievuldigheid, God de Zoon, Jesus Christus, voor ons is mensch geworden; dat Hij gekruist is en den dood geleden heeft. Ik geloof vastelijk deze geheimen, en al hetgeen de heilige Kerk mij voorhoudt te gelooven; omdat Gij, o mijn God, die de waarheid zelve en de oneindige wijsheid zijt, het door U zelven veropenbaard hebt.

Voor en in dit geloof wil ik leven en sterven.

OEFENING VAN HOOP.

ô God van barmhartigheid! ik hoop en vertrouw vastelijk, door het lijden en de verdiensten van Jesus Christus, hier in dit leven uwe genade en de vergiffenis mijner zonden te zullen vererven; en vervolgens U in den hemel te

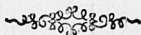
zien, te beminnen en te bezitten. Ik hoop dit, want Gij, o mijn God, zijt oneindig goed en barmhartig jegens ons, en getrouw in uwe beloften, dat Gij het ons geven wilt, en magtig zijt om het te geven.

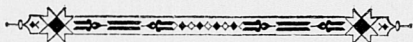
Met deze hoop wil ik leven en sterven.

OEFENING VAN LIEFDE.

Mijn God en mijn minnelijke Vader! ik bemin U uit geheel mijn hart, boven alle dingen: dewijl Gij oneindig volmaakt en beminnelijk zijt; en om U bemin ik mijnen naasten als mij zelven. Ik vergeef, uit liefde tot U, aan al degenen, die mij beleedigd hebben; ik vraag voor hen uwe genade. Dat alle menschen U beminnen en dienen; dat alle schepselen U loven, in alle eeuwigheid.

In deze liefde wil ik leven en sterven.

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN VOOR IEDEREN DAG DER WEEK.

VOOR DEN ZONDAG.

Gebed ter eere van de allerheiligste Drievuldigheid.

Glorie zij aan den Vader, die mij door zijne magt getrokken heeft uit den niet en naar zijn beeld geschapen. Glorie zij aan den Zoon, die mij door zijne wijsheid van de hel bevrijd en de deur des hemels geopend heeft. Glorie zij aan den heiligen Geest, die mij door zijne goedheid in het doopsel geheiligt heeft, en nog onophoudelijk mijne heiligmaking bewerkt door de genaden, welke ik dagelijks van zijne goedheid ontvang. Glorie zij aan de drie aanbiddelijke personen der heilige Drievuldigheid, gelijk het was in het begin, nu, en altijd, en in de eeuwen der eeuwen!

Wij aanbidden U, o heilige Drievuldigheid! wij eeren en danken U, met eene ootmoedige erkentenis, omdat het U behaagt heeft ons dit onbegrijpelijk geheim te openbaren. Wij bidden U ootmoedig ons te vergunnen, dat wij, volhardende tot den dood toe in de belijdenis van dit geloof,

in den hemel eeuwig mogen loven, het-
geen wij op de aarde gelooven: ééne
God, in drie personen: den Vader, den
Zoon, en den heiligen Geest.

L I T A N I E

TOT DE ALLERHEILIGSTE DRIEVULDIGHEID.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld,
God, heilige Geest,
Heilige Drievuldigheid, één God,
Heer, die een Geest zijt, en in geest
en waarheid wilt aanbeden worden,
Heer, wiens Godheid noch aan goud,
noch aan zilver, noch aan steen, of
zoo iets gelijk is,
Heer, aan wien niemand gelijk is,
buiten wien er geen God is,
Koning der eeuwen, die alleen van
natuurwege onsterfelijkheid hebt,
Groote God, uit wien alles voortkomt,
en door wien alles behouden wordt,
Heer, in wien wij leven, in wien wij

Ontferm U onzer.

ons bewegen, en in wien wij zijn,
ontferm U onzer.

Heer, die overal zijt, en wiens voor-
zienigheid boven alles is,

Heer, die zoo groot zijt, dat U geene
gedachten kunnen begrijpen,

Heer, wien geheel het aardrijk en de
hemelen niet kunnen bevatten,

Heer, wien geen mensch ooit heeft
gezien of kan zien,

Heer, wiensoordeel ondoorgrondelijk,
en wiens woorden onnaspeurlijk
zijn,

Heer, voor wiens Majesteit wij slechts
stof en asch zijn,

Heer, die doet al wat U behaagt in
den hemel, op de aarde, in de zee
en in de afgronden,

Heer, die de harten der menschen in
uwe hand hebt, en dezelve neigt
werwaarts Gij wilt,

Heer, die een verteerend vuur zijt,
wiens gramschap niemand kan we-
derstaan,

Heer, die een ieder vergeldt naar zijne
werken,

Heer, die alles schikt in getal, gewigt
en maat,

Heer, die onze harten onderzoekt en
onze nieren doorgrondt,

Heer, die alles bemint wat er is, en

Ontferm U onzer.

niets haat van al hetgene Gij geschapen hebt, ontferm U onzer.

Heer, die de zonden der menschen om hunne boetvaardigheid kwijtscheldt,

Heer, die in uwe woorden waarachtig en in uwe beloften getrouw zijt,

Heer, die in al onze kwellingen en ellenden onze troost en hulp zijt,

Allerheiligste God, wiens heerlijkheid geheel het aardrijk vervult,

Opperste Majesteit, wien alleen alle eer en lof toekomt,

Heer, die alles om U zelve hebt gemaakt, en die zelfs zijt het loon uwer dienaren,

Allerheiligste Drievuldigheid, in welke te aanschouwen en te beminnen ons grootste goed en zaligheid gelegen is,

Wees genadig, spaar ons, Heer!

Wees genadig, verhoor ons, Heer!

Van alle kwaad, verlos ons, Heer!

Van alle hoovaardigheid, vermetelheid en wanhoop,

Van alle onmatigheid, onzuiverheid en kwaden wil tegen onze naasten,

Van traagheid, aardse en ongeregelde droefheid,

Van gierigheid, die de wortel is van alle kwaad,

Door uwe onbepaalde almogendheid,

Door uwe oneindige wijsheid,

Ontferm U onzer.

Verlos ons, Heer.

Door uwe overvloedige goedheid , verlos
ons , Heer.

Door uwe overgroote barmhartigheid
en langmoedigheid,

Door uwe ondoorgrondelijke alwe-
tendheid ,

Door uwe volmaakte en onverander-
lijke gelukzaligheid ,

In den dag des oordeels ,

Wij zondaren , wij bidden U , verhoor ons.

Opdat Gij onsdegenade wilt verleenē ,
om U uit geheel ons hart , uit geheel
onze ziel , uit al ons verstand , en uit
al onze krachten te beminnen ,

Opdat wij uwen heiligen naam nooit
ligtvaardig gebruiken ,

Opdat wij de zon- en heiligidagen in
godsdienstigheid en andere goede
werken doorbrengen en heiligen ,

Opdat wij onze ouders en alle over-
heid , om uwentwil , eer en gehoor-
zaamheid bewijzen ,

Opdat wij nooit het leven of de eer
van onze naasten beledigen ,

Opdat onze ziel nooit door onzuivere
woorden , werken , gedachten of be-
geerten besmet worde ,

Opdat wij nooit iemand door onregt-
vaardigheid beschadigen ,

Opdat wij onzen mond zorgvuldiglijk
bewaren van valsche getuigenis en

Verl. ons , Heer.

Wij bidden U , verhoor ons.

72 LITANIE TOT DE ALLERH. DRIEV.

leugentaal, wij bidden U, verhoor ons.
Opdat wij de goederen der wereld niet
ongeregeld begeeren of beminnen, wij
bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij onze harten tot het onderhou-
den uwer geboden wilt neigen, wij
bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Allerheiligste Drievuldigheid, hoor ons.

Allerheiligste Drievuldigheid, verhoor ons.

G E B E D.

Almagtige en eeuwige God! die door
de belijdenis van het ware geloof, uwen
dienaren hebt doen kennen de heerlijk-
heid der eeuwige Drievuldigheid, en in
die oppermagtige Majesteit hebt geleerd
een eenig wezen te aanbidden: wij bid-
den U, dat wij te allen tijde, door de vas-
tigheid van datzelfde geloof, van allen
tegenspoed mogen bevrijd worden. Door
onzen Heer Jesus Christus, die met U
leeft en heerscht, in de eenheid des hei-
ligen Geestes, in alle eeuwen der eeu-
wen. Amen.

OEFENING VOOR DEN MAANDAG.

GEBED TER EERE VAN DEN HEILIGEN GEEST,
EN TOT LAFENIS DER GELOOVIJGE ZIELEN
IN HET VAGEVUUR.

ò God heilige Geest ! die over de Apostelen en andere geloovigen , onder de gedaante van vurige tongen , uit den hemel gedaald zijt , en hen met uwe genade rijkelijk vervuld hebt : gewaardig U ook tot mij te komen en mij met uwe genade te vervullen. Gij hebt in het heilig Doopsel mijne ziel geheiligd , en U tot eene woonplaats gekozen : Gij heiligt deze nog door de heilige Sakramenten. O goddelijke Geest ! laat niet toe dat de helsche geest ooit in dezelve door de zonde eene plaats vinde ; maar woon en blijf Gij nu en altijd in dezelve , tot dat zij opgenomen worde in de hemelsche woning , waar zij U , met den Vader en den Zoon , in alle eeuwigheid zal loven en danken. Amen.

LITANIE

TOT DEN HEILIGEN GEEST.

Heer , ontferm U onzer.
Christus , ontferm U onzer.
Heer , ontferm U onzer.

Heilige Geest, hoor ons.

Vertrouwende Geest, verhoor ons.

Hemelsche Vader, waarachtige God, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld,

Heilige Geest, waarachtig God,

Heilige Drievuldigheid, één God,

Geest van waarheid en wijsheid,

Geest van verstand en raad,

Geest van godvruchtigheid en vreeze
Gods,

Geest van liefde, blijdschap en vrede,

Geest van verduldigheid, goedheid en
goedertierenheid,

Geest van langmoedigheid en zachtmoedigheid,

Geest van geloof en zedigheid,

Geest van ootmoedigheid en zuiverheid,

Geest van sterkte en voorzigtigheid,

Geest van leven en zaligheid,

Geest van alle deugden en genade,

Geest van aanneming der kinderen Gods,

IJveraar der zielen,

Heilmaker en bestuurder der Katholijke Kerk,

Geest, die de harten en nieren doorgrondt,

Uitdeeler der hemelsche gaven,

Zekere hulp der behoeftigen,

Zoetheid dergenen, die U beminnen
en dienen,

Ontferm U onzer.

Sterkte en moed van allen, die in deugd
toenemen, ontferm U onzer.

Kroon der volmaakten,
Geluk der engelen,
Licht der patriarchen,
Inblazing der profeten,
Tong en wijsheid der apostelen,
Vroomheid der belijderen,
Zuiverheid der maagden,
Inwendige zalving aller heiligen,
Wees genadig, spaar ons, o heilige Geest.
Wees genadig, verhoor ons, o heilige Geest.
Van alle kwaad en zonden, verlos ons,
o heilige Geest.

Ontferm U onzer.

Van alle kwellingen en bedrog des
duivels,

Van allen hoogmoed en wanhoop,
Van bestrijding der bekende waarheid,
Van nijdigheid over de deugden van
onze naasten,

Van alle hardnekkigheid en onboet-
vaardigheid,

Van alle verzuimenis in geestelijke
zaken,

Van alle onzuiverheid des ligchaams
en der ziel,

Van alle dwaling en ketterij,

Van allen boozen geest,

Van eenen ongelukkigen en eeuwigen
dood,

Door uwe eeuwige voortkomst van den

Verlos ons, o heilige Geest.

Vader en den Zoon, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe wonderbare werking in de menschwording des Woords, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe nederdaling over Christus in zijn doopsel, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe openbaring in de transfiguratie des Zaligmakers, verl. ons, o heilige Geest.

Door uwe heilige komst over de Leerlingen van Christus, verlos ons, o heilige Geest.

In den dag des oordeels, verlos ons, o heilige Geest.

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij ons al onze zonden vergeeft,

Opdat Gij U gewaardigt al de ledematen der heilige Kerk levend te maken,

Opdat Gij alle volkeren der wereld in het waarachtig geloof wilt vereenigen,

Opdat Gij ons altijd voorkomen, vergezellen en volgen wilt door uwe heilige genade,

Opdat Gij U gewaardigt, ons te vervullen met eene ongeveinsde en vurige godvruchtigheid, en met de gave des gebeds,

Opdat Gij onze gedachten, woorden en werken, tot U trekkende, heiligen wilt,

Opdat Gij ons een zuiver hart en eenen nieuwen geest wilt geven,

Wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij in onze ziel wilt ontsteken ,
 eenen standvastigen ijver tot de chris-
 telijke volmaaktheid, wij bidden U,
 verhoor ons.

Opdat Gij U gewaardigt onze hanterin-
 gen en ondernemingen met licht, raad
 en goeden uitslag te begunstigen ,
 Opdat Gij in ons den inwendigen
 vrede en de gerustheid des gemoeds
 wilt behouden ,

Opdat Gij ons uwe genade tot het
 einde onzes levens wilt verleenen,

Opdat Gij ons onder het getal der
 uitverkoornen wilt ontvangen ,

Opdat Gij U gewaardigt ons te ver-
 hooren , o heilige Geest.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Wij bidden U, verhoor ons.

GEBED.

ô God! die de harten der geloovigen
 door de verlichting des heiligen Geestes
 hebt geleerd : geef dat wij in denzelfden
 Geest verstaan wat regt is, en ons in
 zijne vertroosting verblijden mogen; door
 Christus, onzen Heer. Amen.

OEFENING VOOR DEN DINGSDAG.

GEBED TER EERE VAN DEN ZOETEN NAAM JESUS.

ô Jesus! o zoete Jesus! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria, vol van barmhartigheid! ontferm U mijner naar uwe groote barmhartigheid. ô Genaderijkste Jesus! ik bid U, door het dierbaar bloed dat Gij voor ons, zondaren, hebt uitgestort, wisch al mijne boosheden uit; gewaardig U uwe oogen op mij ellendigen te vestigen, die U ootmoediglijk om vergiffenis smEEK, en uwen heiligen Naam met betrouwen aanroep. ô Naam Jesus, zoete Naam! Naam Jesus, liefelijke Naam! Naam Jesus, versterkende Naam! want wat is Jesus anders dan Zaligmaker. Nu dan, o Jesus! om uwen heiligen Naam, wees mijn Jesus, en maak mij zalig. Laat niet toe dat ik verloren ga, dien Gij uit niet geschapen hebt. ô Genadigste Jesus! ontferm U mijner, terwijl het nog tijd is om U te ontfermen, opdat ik niet veroordeeld worde in den dag des oordeels. De dooden, o Heer! zullen U niet loven, noch allen die ter helle nederdalen. ô Minnelijke Jesus! o gewenschte Jesus! o goedertierenste Jesus! o Jesus! Jesus! Jesus! neem mij aan onder het getal uwer uitverkooenen;

o Jesus, zaligheid dergenen die in U gelooven! o Jesus, troost dergenen die tot U vlugten! dierbaar zoenoffer der zondaren! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria! stort in mij de genade, wijsheid, liefde, zuiverheid en ootmoedigheid; opdat ik U op eene volmaakte wijze moge beminnen, loven, dienen, genieten en verheerlijken, met allen die uwen naam Jesus aanroepen. Amen.

LITANIE

VAN DEN ZOETEN NAAM JESUS.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Jesus, hoor ons.
 Jesus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld,
 God, heilige Geest,
 Heilige Drievuldigheid, één God,
 Jesus, Zoon van den levenden God,
 Jesus, glans des Vaders,
 Jesus, luister van het eeuwige licht,
 Jesus, koning der glorie,
 Jesus, zon der gerechtigheid,
 Jesus, zoon van de Maagd Maria,
 Beminnelijke Jesus,
 Wonderlijke Jesus,

Ontferm U onzer.

Jesus, sterke God, ontferm U onzer.
Jesus, vader van het toekomstig leven,
Jesus, verkondiger van Gods raads-
besluiten,

Allermagtigste Jesus,
Allerzorgvuldigste Jesus,
Allergehoorzaamste Jesus,
Jesus, zachtmoedig en ootmoedig van
harte,

Jesus, beminnaar der zuiverheid,
Jesus, onze beminnaar,
Jesus, God des vredes,
Jesus, bron des levens,
Jesus, voorbeeld van alle deugden,
Jesus, ijveraar voor de zielen,
Jesus, onze God,
Jesus, onze toevlugt,
Jesus, vader der armen,
Jesus, schat der geloovigen,
Jesus, goede herder,
Jesus, waarachtig licht,
Jesus, eeuwige wijsheid,
Jesus, oneindige goedheid,
Jesus, onze weg en ons leven,
Jesus, vreugd der Engelen,
Jesus, koning der Aartsvaders,
Jesus, meester der Apostelen,
Jesus, leeraar der Evangelisten,
Jesus, sterkte der Martelaren,
Jesus, licht der Belijders,
Jesus, zuiverheid der Maagden,

Ontferm U onzer.

Jesus, kroon van alle Heiligen, ontf. U onz.
 Wees genadig, spaar ons, Jesus.
 Wees genadig, verhoor ons, Jesus.
 Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.
 Van alle zonde,
 Van uwen toorn,
 Van de lagen des duivels,
 Van den geest der onkuischheid,
 Van den eeuwigen dood,
 Van het verwaarloozen uwer ingevin-
 gen,
 Door het geheim uwer heilige mensch-
 wording,
 Door uwe geboorte,
 Door uwe kindschheid,
 Door uw allergoddelijkst leven,
 Door uwen arbeid,
 Door uwen doodstrijd en uw lijden,
 Door uw kruis en uwe verlatenheid,
 Door uwe smarten,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe verrijzenis,
 Door uwe hemelvaart,
 Door uwe vreugden,
 Door uwe glorie,
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, spaar ons, Jesus.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, verhoor ons, Jesus.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, ontferm U onzer.

Verlos ons, Jesus.

Jesus , hoor ons.

Jesus , verhoor ons.

Onze Vader , enz.

Laat ons bidden.

ô Heere Jesus, die gezegd hebt : vraagt en gij zult ontvangen, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal geopend worden : stort, wij bidden er U om, uwe allergoddelijkste liefde in ons gemoed, opdat wij U steeds, van ganscher harte, met woord en daad beminnen, en nooit ophouden U te loven.

Geef, o Heer, dat wij altijd uwen heiligen Naam vreezen en beminnen, want Gij verlaat dengene niet, dien Gij bevestigt in uwe liefde.

en de begeerte tot dit wonderlijk Sakrament in ons te vermeerderen en te bewaren, wij bidden U, verhoor ons.
 Dat Gij U gewaardigt, ons, door eene ware belijdenis onzer zonden, tot het dikwijls nuttigen dezer geestelijke spijs te bereiden,
 Dat het U believe, de hemelsche vruchten van dit Sakrament in ons mildelijk uit te storten,
 Dat wij door het nuttigen van uw heilig ligchaam en bloed mogen blijven in U, en Gij in ons.
 Dat wij, alle boosheid en wereldsche geneigdheden verlatende, altijd in matigheid, regtvaardigheid en godvruchtigheid mogen leven,
 Dat het U believe, ons in het uur des doods met deze hemelsche teerspijs te versterken en te beschermen,
 Zoon van God,
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Onze Vader, enz.
 v. Heer! verhoor mijn gebed.
 R. En mijn geroep kome tot U.

Wij bidden U, verhoor ons.

LAAT ONS BIDDEN.

ô God, die onder dit wonderlijk Sakrament de gedachtenis uws lijdens hebt nagelaten : wij bidden U, geef dat wij de heilige geheimen van uw ligchaam en bloed zoo eerbiedig eeren, dat wij de vruchten uwer verlossing genaderijk in ons gewaar worden. Die, met den Vader en den heiligen Geest, leeft en heerscht, in alle eeuwigheid. Amen.

AANBIDDING.

God, onbegrijpelijk in uw wezen, onafmeetlijk groot in uwe werken ! in het stof mijner nederigheid aanbid ik U.

Met almacht schiept Gij, wat is ; met wijsheid onderhoudt Gij alles, en voor uwe wenken sidderen hemel en aarde.

Gij zijt de almacht zelve ; Gij de wijsheid zelve ; Gij de grootheid zelve ! Gij vervult hemel en aarde ! Heer ! U aanbid ik.

Gij zijt de eeuwige waarheid zelve ; Gij de eeuwige gerechtigheid, voor wien de verharde zondaar sidderen moest. Maar Gij zijt ook de goedheid, de liefde en barmhartigheid zelve, en zijt het voor den berouwhebbenden boeteling, zoowel als voor den regtvaardigen.

Gij laat over beiden de zon opgaan, over beiden laat Gij van den troon uwer

almagt en
heid nede
houdelijk
zij U all
Gij zij
gen Zoo
eeuwig
deze aan
vergevin
Zoon, C
heid. A
liefden
zonden
aanbid
hartelij
een v
voor
On
sterve
zijn a
tans,
moge
noem
hebt
ter
gero
lijke
gen
Z
me
tro

almagt en genade uwe vaderlijke goedheid nederdalen : o God! U zij onophoudelijke onze hartelijk dank; eeuwig zij U alle lofprijzing en aanbidding.

Gij zijt het, die uwen geliefden, eenigen Zoon, ter onzer verlossing van den eeuwigen ondergang, uit uwen schoot op deze aarde hebt doen afdalen. Gij zijt de vergeving der zonden door dezen uwen Zoon, Gij zelve onze eeuwige gelukzaligheid. Ach, Heer! om den wille uws geliefden Zoons, versmaad, door onze zonden, onzen dank, onze lof en onze aanbidding niet! Aanzie en boor het hartelijke smeeken van uw kind, dat met een vermorseld hart in het stof zich voor U nederwerpt en U aanbidt!

Oneindige, Alwijze, Almagtige! Wat sterveling kan U bevatten, daar de Seraf zijn aangezicht voor U bedekt? En nogtans, welke eer is het voor mij U te mogen spreken, en U Vader te mogen noemen! Ja, Vader! naar uw evenbeeld hebt Gij mij geschapen : voor den hemel, ter eeuwige gelukzaligheid mij bestemd, geroepen tot de erkenenis uwer goddelijke heiligheid en heerlijkheid, tot het genot des eeuwigen levens.

Zoon des eeuwigen Vaders! uit onafmeetlijke loutere liefde verliet Gij uwen troon, ondergingt Gij alle lijden en stierft

den smadelijksten dood, om ons van het eeuwig verderf te redden.

Gij, Geest Gods! heilige Geest! met de heiligheid des hemels heiligtet Gij ons, daar wij onrein en onheilig waren. Heilige en drieëenige God! van U is, wat wij zijn en hebben; U zij de eer en alle lofprijzing; U alle dank en aanbidding, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen.

OVER DE VERANDERING VAN HET BROOD EN
DEN WIJN.

Verre boven de wereld en menschen verhef ik mijnen geest tot U, eeuwige, almachtige, alontfermende God, om met de stem der reinste en zalige geesten de mijne te vereenigen, om U te loven en te prijzen voor den onmeetbaren rijkdom uwer genade, met welke Gij ons gezegend hebt. Het is waar, ik ben te arm, te gering, om uwen lof en eer naar waarde te verkondigen; maar Gij, toegevende Vader, hoort ook het zwak stamelen uwer onwaardige kinderen, en ziet met welbehagen op den goeden wil van hunne U toegenegene harten! In de volheid van een oprecht gevoel waag ik het derhalve U aan te roepen: heilig, heilig, heilig is de Heer aller werelden: alles, alles, verkondigt zijne magt en heerlijkheid; eer zij den Vader in het allerhoogste, en heil,

zegen
Chris

He

van

toch

beva

zich

heid

deze

bro

blo

ma

avo

geb

lie

in

we

sp

vo

re

K

e

w

v

t

v

zegen en vrede ons menschen, door Jesus Christus, onzen goddelijken Middelaar!

Heilig, onverwoestbaar gedenkteeken van eeuwige onbegrijpelijke liefde! Wie toch kan de eindelooze grootmoedigheid bevatten, met welke Gods eeuwige Zoon zich tot een bloedig offer voor onze zaligheid overgeeft! In deze oogenblikken wordt deze gedachtenis weder plegtig gevierd; brood en wijn worden in het ligchaam en bloed van mijnen Jesus veranderd; andermaal heeft hetzelfde plaats, dat op den avond voor het lijden van mijnen Verlosser gebeurde. Zoo verre, zoo verre ging Jesus liefde tot den mensch! Ach, ware ik slechts in staat den diepen indruk te gevoelen, welke zich over geheel mijn leven verspreiden moet. Konde ik mij zoo geheel voor U ten offer geven, Heiland der wereld, gelijk Gij voor mij gedaan hebt! Konde ik zoo bemiinnen en vergeven, lijden en verduren, als Gij, Jesus! Gij zijt het ware brood des hemels, de spijs ten ewigen leven! Ik geloof in U met de volle toestemming van mijn hart; wie U gewillig volgt, kan niet dwalen! Gij zijt de waarheid en het leven; op U vertrouw ik, almachtige Verlosser der wereld! Gij kunt, Gij wilt mij tot het eeuwig geluk geleiden; in geluk en ongeluk is slechts op U mijne hoop gevestigd; dezelve zal niet verijdel

worden. Jesus, heilig offer voor de zondender wereld ! U aanbid ik met het diepste gevoel van eerbied. Gij zijt hier wel verborgen voor mijne oogen , maar levend en tegenwoordig aan mijneziel; uwe tegenwoordigheid strekke mij tot al het goede, en behoede mij voor al het kwaad ! —

Vader der menschen ! zie op de kinderlijke bede , welke ik mij voor het welzijn mijner broeders en zusters veroorloof U op te dragen, genadig neder. Uw zegen, Almagtige ! ruste inzonderheid op de U ondergeschikte ledematen der christelijke Kerk ; dezelve ruste op hare priesters , tot het eeuwig heil hunner onderhoorigen. Uw zegen vervulle de gansche menschheid , al mijne dierbare nabestaanden , bloedverwanten en bekenden , vrienden en vijanden. Laat hen allen tot de kennis der waarheid en tot de getrouwe uitoefening der christelijke deugd , laat hen tot U en tot den eeuwigen vrede komen ! — Ook voor mijne nu reeds verscheidene broeders en zusters stijgen mijne gebeden tot U op , o God , die de God der levenden en der dooden zijt ! Dat zij eindelijk van hunne vlekken en gebreken gereinigd worden , welke hen uwer heiligheid , uwer naauwere verkeerung nog onwaardig maken , en voer hen , na de doorgestane beproeving , ten laatste naar die plaats ,

waar zij in de gemeenschap met uwe uitverkoornen, uwe barmhartigheid en goedheid prijzen, en eeuwig zalig zijn.

GELOOF, HOOP EN LIEFDE.

God! oneindig volkomen Wezen! met een onwankelbaar geloof, geloof ik aan uw eeuwig bestaan, aan U, den eenigen God en Schepper aller dingen; aan uwen goddelijken Zoon Jesus Christus, onzen Verlosser; aan God den heiligen Geest, onzen heiligmaker; aan de onsterfelijkheid der menschelijke ziel, en aan uwe heilige Kerk, en alles wat Gij haar geopenbaard en ons bevolen hebt te gelooven; want Gij zijt de heiligheid, de liefde en de waarheid zelve.

En daarom, omdat Gij almachtig en de eeuwige waarheid zelve zijt, en uwe belofte nooit vergeet, zoo hoop ik met een onbegrensd vertrouwen op de vervulling van alles wat Gij beloofd hebt. Verleen mij slechts uwe genade, opdat ik in ootmoedigheid mij zelve bereide dat te aanschouwen, wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft en nooit in een menschelijk hart is opgekomen, maar wat Gij dengenen bereid hebt, die U beminnen en uwe geboden onderhouden.

Vader! Gij wilt dat wij niet alleen aan U gelooven, en op U hopen; Gij wilt en beveelt met regt, dat wij door gehoor-

zaamheid U trachten welbehagelijk te worden. Niet dat wij uwe geboden zouden onderhouden, uit enkele vrees en schrik voor straf, maar uit regte, innige, kinderlijke liefde! En hoe zouden wij U ook niet beminnen, daar Gij ons eerst hebt lief gehad, en ons niets beveelt, dan hetgeen bevorderlijk is tot onze eeuwige gelukzaligheid. Daarom wil ik U beminnen, uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel, uit al mijne krachten, uit al mijn verstand, en mijnen naasten als mij zelven.

DE LOFZANG TE DEUM LAUDAMUS.

U, o God! loven wij; U, o Heer, belijden wij.

U, eeuwige Vader! vereert de geheele aarde.

U roepen alle engelen, alle hemelen, alle magten,

De Cherubs en Serafs onophoudelijk toe: Heilig, heilig, heilig is de Heer, God der heerscharen!

Hemel en aarde zijn vol van de grootheid uwer glorie!

Het heerlijk koor der apostelen,

De lofwaardige schaar der profeten,

Het glinsterend heer der martelaren,

De heilige Kerk, belijdt U door geheel de aarde.

U Vader, van oneindige heerlijkheid;

En uwen hoogverheven, waren eenigen
Zoon;

Alsmede den heiligen Geest, den Trooster.
Christus! Gij zijt de koning der glorie,
Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders.

Gij hebt, als Gij, om den mensch te
verlossen, de menschheid zoudt aan-
nemen, de schoot eener maagd niet
geschroomd.

Gij hebt, nadat Gij den paalkel des
doods overwonnen hadt, den geloov-
igen het hemelrijk geopend.

Gij zit aan de regterhand Gods, in de
heerlijkheid des Vaders.

Wij gelooven dat Gij als Regter eens
zult wederkomen.

Wij bidden U dan : kom uwe dienaren
te hulp, die Gij door uw dierbaar
bloed verlost hebt.

Laat hen allen in de eeuwige heerlijk-
heid onder uwe Heiligen eene plaats
bekleeden.

Heer! behoud uw volk, en zegen uw
erfdeel.

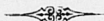
Heersch over hen, en verhef ze tot in
eeuwigheid.

Dagelijks loven wij U,

En prijzen wij uwen naam in eeuwigheid,
en in de eeuwigheid der eeuwigheden.

Gelief ons toch, o Heer, heden van alle
zonden te bewaren.

Ontferm U onzer, o Heer! ontferm U onzer.
Laat ons, Heer, uwe barmhartigheid ont-
waren, gelijk wij op U gehoopt hebben.
Op U, o Heer! heb ik gehoopt: in eeu-
wigheid zal ik niet beschaamd worden.

OEFENING VOOR DEN VRIJDAG.

GEBED TOT DEN LIJDENDEN JESUS.

ô Lam zonder vlek! onnoozel Slagtoffer!
die door uwen dood en uw bloed de zon-
den der wereld hebt uitgewasschen: laat
niet toe, dat zooveel lijden voor mij on-
voordeelig worde. Jesus! verlaten van ge-
heel de wereld, bedroefd, treurig, ziel-
togend, overgegeven aan den dood: help
mij, om met eene overgeving gelijk aan
de uwe, alle kwellingen te aanvaarden,
welke het U behagen zal mij over te zen-
den. Jesus! beschuldigd, gelasterd, met de
uiterste versmading behandeld: leer mij de
oordeelen der menschen verachten, en
verdueliglijk de snoodste lasteringen uit-
staan. Jesus! te mijner liefde verscheurd
door geesels, doorstoken met doornen,
overdekt met bloed; leer mij uit liefde tot
U al de ongemakken en pijnen der ziekte
verdragen. Jesus! aan de beulen overgele-

verd en tot den schanddood des kruises verwezen: geef mij de genade van de glorie te vlieden en de pijnlijkste vernederingen te beminnen. Jesus! overlast door de zwaarte van het kruis: ik wil mijn kruis opnemen en U volgen; geef mij de genade om het te dragen met denzelfden moed en dezelfde zachtzinnigheid, met welke Gij het uwe gedragen hebt. Jesus! verheven aan het kruis: trek mij tot U. Gij sterft voor mij; maak dat ik niet leve, dan voor U, en dat ik voortaan gekruist met U, niets meer betrachte dan U te beminnen en U te behagen. Amen.

LITANIE VAN

HET LIJDEN ONZES HEEREN JESUS CHRISTUS.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

Jesus, die, nadat Gij den lofzang gezegd
hadt, naar den Olijfberg zijt uitgegaan
om te bidden, ontferm U onzer.

Jesus, die door de levende voorstel-
ling van uw lijden benaauwd, be-
droefd, en zeer beangst werdt,

Jesus, die U aan den wil des Va-
ders volkomen onderworpen hebt,

Jesus, die in uwen doodstrijd water
en bloed hebt gezweet,

Jesus, die door eenen Engel ver-
sterkt zijt,

Jesus, die van Judas door een' kus
verraden werdt,

Jesus, die door geregtsdienaars met
banden gebonden werdt,

Jesus, die door uwe leerlingen werdt
verlaten,

Jesus, die gebonden tot Annas en
Caïphas gebragt zijt,

Jesus, die van eenen dienaar eenen
kaakslag hebt ontvangen,

Jesus, die door valsche getuigen be-
schuldigd werdt,

Jesus, die, toen Gij getuigenis der
waarheid gaaft, als een godslas-
teraar ter dood veroordeeld werdt,

Jesus, die Petrus, na U verloochend
te hebben, met eenen blik van
medelijden en ontferming aange-
zien en bekeerd hebt,

Ontferm U onzer.

Jesus, die aan Pilatus, een' heiden,
zijt overgeleverd, ontferm U onzer.

Jesus, die tot Herodes gezonden,
door hem en zijn volk bespot zijt,

Jesus, die achter Barrabas gesteld
werdt,

Jesus, die wreedelijk gegeeseld werdt,

Jesus, die uit spot met eenen pur-
peren mantel werdt omhangen,

Jesus, die met doornen gekroond werdt,

Jesus, die in uwe hand een riet tot
schepter hebt ontvangen,

Jesus, die onschuldig door de Joden
met een groot geroep tot het kruis
geëischt werdt,

Jesus, die door Pilatus tot den
schandelijken kruisdood veroor-
deeld, en aan den wil der Joden
werdt overgegeven,

Jesus, die tot het dragen van uw
kruis gedwongen werdt,

Jesus, die als een schaap ter slag-
bank werdt geleid,

Jesus, die onder den last des kruises
bezweken zijt,

Jesus, die van uwe kleederen ont-
bloot werdt,

Jesus, die naakt aan het kruis zijt
genageld,

Jesus, die voor uwe vijanden uwen
Vader hebt gebeden,

Ontferm U onzer.

Jesus, die met de booswichten werdt
gelijk gesteld, ontferm U onzer.

Jesus, die aan het kruis gelasterd en
bespot werdt,

Jesus, die den boetvaardigen moor-
denaar in genade aangenomen, en
hem het Paradijs beloofd hebt,

Jesus, die uwe Moeder aan den hei-
ligen Joannes hebt bevolen,

Jesus, die aan het kruis geroepen
hebt: mijn God! mijn God! waarom
hebt Gij mij verlaten?

Jesus, die in uwen dorst met gal
en edik gelaafd werdt,

Jesus, die getuigd hebt, dat al wat
er van U geschreven stond, vol-
bragt was,

Jesus, die stervende, uwen geest in
de handen uws Vaders hebt bevolen,

Jesus, die uw hoofd buigende, met
een luid geroep den geest hebt
gegeven,

Jesus, door wiens dood de honder-
derdste man en velen van het volk
bekeerd zijn,

Jesus, wiens zijde met eene speer
doorstoken is,

Jesus, uit wiens zijde water en bloed
vloeide,

Jesus, die van het kruis afgenomen
en begraven zijt,

Ontferm U onzer.

Jesus, die na uwen dood zijt nederge-
daald ter helle, ontferm U onzer.

Jesus, die ten derden dage van den
dood zijt verrezen, ontferm U onzer.

Jesus, die levenden en dooden zult oor-
deelen, ontferm U onzer.

Wees genadig, spaar ons, Jesus.

Wees genadig, verhoor ons, Jesus.

Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.

Van alle zonden,

Van eenen haastigen en onvoorzienen
dood,

Van de listen des duivels,

Van gramschap, haat en allen kwa-
den wil,

Van pest, hongersnood en oorlog,

Van den eeuwigen dood,

Door uwen doodstrijd en uw bloedig
zweet,

Door uwe geledene kaakslagen en
geeseling,

Door uwe doornen kroon,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dorst, uwe tranen en
uwe naaktheid,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

In den dag des oordeels,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor
ons, Jesus.

Dat Gij ons de vruchten van uwen

Verlos ons, Jesus.

dt

Ontferm U onzer

kruisdood wilt deelachtig maken, wij
bidden U, verhoor ons, Jesus.

Dat wij de genegenheid bezitten, uw
lijden en uwen dood dikwijls met
dankbaarheid te overdenken,

Dat wij de dwaasheid van het kruis
hooger achten dan alle wijsheid
der wereld,

Dat wij eens van de zonde gezuiverd
zijnde, U, o Jesus, niet weder krui-
sigen, en ten spot en schande maken,

Dat wij door uw kruis de wederwaardig-
heden des levens leeren verdragen,

Dat wij ons vertrouwen altijd op de
verdiensten van uw lijden en uwen
kruisdood stellen, waardoor wij de
verlossing, het leven en de zalig-
heid bekomen,

Dat wij, het voorbeeld van uw lijden
steeds voor oogen stellende, uwe
voetstappen navolgen,

Dat wij ons vleesch kruisigen met
zijne driften en begeerlijkheden,

Dat wij uit uw lijden leeren kennen
hoe afgrijsselijk de zonde is,

Dat Gij door uwen kruisdood ons
wilt troosten en versterken in het
uur van onzen dood,

Dat Gij ons door uwe verdiensten de
eeuwige zaligheid wilt doen ver-
werven,

Wij bidden U, verhoor ons, Jesus.

Lan
d
Lan
v
Lan
c
He
Ch
He
c
He
En

Zal
ne
ga
van
ge
lij
rij
Ch

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
wereld, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
der wereld, ontferm U onzer, Jesus.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Heer! verhoor mijn gebed.

En mijn roepen kome tot U.

GEBED.

Almagtige, eeuwige God! die onzen
Zalmaker het vleesch hebt doen aan-
nemen en den dood des kruises onder-
gaan, opdat de mensch het voorbeeld
van zijne ootmoedigheid volge: geef
genadiglijk, dat wij naar de lessen zijner
lijdzaamheid leven, en deel in zijne ver-
rijzenis verkrijgen; door denzelfden Jesus
Christus, onzen Heer. Amen.

OEFFENING VOOR DEN ZATURDAG.

GEBED VAN DEN H. BERNARDUS, TOT DE ALLER-
HEILIGSTE MAAGD MARIA.

O liefderijke maagd Maria! open ons den toegang tot uwen Zoon, gij die gebenedijdt zijt onder de vrouwen, die genade gevonden hebt bij den Heer, die het leven ter wereld gebragt hebt, en de moeder der zaligheid zijt; opdat Hij, die ons door u gegeven is, ons door u ontvang. Uwe uitmuntende zuiverheid wissche bij Hem de schuld onzer bedorvenheid uit, en uwe ootmoedigheid, die aan God zoo aangenaam geweest is, verwerve ons de vergiffenis onzer ijdelheid en hoovaardigheid. Uwe overvloedige liefde bedekke de menigvuldigheid onzer zonden, en uwe wonderbare vruchtbaarheid bringe ons eene vruchtbaarheid van verdiensten toe. Gij zijt onze meesteres, onze middelares en onze voorspreekster. Beveel ons aan uwen Zoon, verzoen ons met uwen Zoon, vertoon ons aan uwen Zoon. Maak, o gebenedijde Maagd, door de genade die gij bij God gevonden hebt, door de barmhartigheid die Gij gebaard hebt, dat Jesus Christus, uw Zoon, onze Heer, onze

LITANIE TOT DE H. MAAGD MARIA. 113

God, boven alles in eeuwigheid gebenedijd, die de menschelijke natuur uit u aannemende, zich gewaardigd heeft aan onze zwakheid en ellende deelachtig te worden, door uwe voorbidding ons ook aan zijne gelukzaligheid en eeuwige heerlijkheid deelachtig make. Amen.

LITANIE

TER EERE VAN DE H. MAAGD MARIA.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.
Heilige Maria, zonder vlek ontvangen, bid voor ons.
Heilige Maagd der maagden,
Moeder van Christus,
Moeder der goddelijke genade,
Allerreinste moeder,
Allerkuischte moeder,
Ongeschondene moeder,

Bid voor ons.

Onbevleete moeder, bid voor ons.
Liefelijke moeder,
Verwonderlijke moeder,
Moeder des Scheppers,
Moeder des Zaligmakers,
Allerwijsste maagd,
Verceringswaardige maagd,
Lofwaardige maagd,
Magtige maagd,
Goedertierene maagd,
Getrouwe maagd,
Spiegel der regtvaardigheid,
Zetel der wijsheid,
Oorzaak onzer blijdschap,
Geestelijk vat,
Eerwaardig vat,
Voortreffelijk vat van godvruchtig-
heid,
Geheimzinnige roos,
Toren van David,
Toren van elpenbeen,
Gulden huis,
Ark des verbonds,
Deur des hemels,
Morgenster,
Behoudenis der zieken,
Toevlugt der zondaren,
Troosteres der bedrukten,
Hulp der christenen,
Koningin der engelen,
Koningin der aartsvaders,

Bid voor ons.

Koningin der profeten, bid voor ons.
Koningin der apostelen, bid voor ons.
Koningin der martelaren, bid voor ons.
Koningin der belijders, bid voor ons.
Koningin der maagden, bid voor ons.
Koningin van alle heiligen, bid voor ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
Onze Vader, enz. Wees gegroet, Maria, enz.

G E B E D.

Heer Jesus Christus, die U hebt verwaardigd mensch en zoon des menschen te worden; die eene vrouw tot uwe moeder op aarde hebt verkoren, Gij die God tot Vader in den hemel hadt: wij bidden U, geef dat wij uwe heilige maagdelijke Moeder zoo vereeren, dat wij hierdoor ook aan U behagen, die met den Vader en den heiligen Geest leeft en heerscht, in alle eeuwigheid. Amen.

LITANIE

VAN ALLE HEILIGEN.

—

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ont-
ferm U onzer.
Heilige Maria, bid voor ons.
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der maagden,
H. Michaël,
H. Gabriël,
H. Raphaël,
Alle heilige engelen en aartsengelen,
Alle heilige kooren der zalige geesten,
H. Joannes de dooper,
H. Jozef,
Alle heilige aartsvaders en profeten,
H. Petrus,
H. Paulus,
H. Andreas,

Bid voor ons.

H. Jacobus, bid voor ons.

H. Joannes,

H. Thomas,

H. Jacobus,

H. Philippus,

H. Bartholomeus,

H. Mattheus,

H. Simon,

H. Thadeus,

H. Matthias,

H. Barnabas,

H. Lucas,

H. Marcus,

Alle heilige apostelen en evangelisten,

Alle heilige leerlingen des Heeren,

Alle heilige onnoozele kinderen,

H. Stephanus,

H. Laurentius,

H. Vincentius,

H. Fabianus en Sebastianus,

H. Joannes en Paulus,

H. Cosmas en Damianus,

H. Gervatius en Protasius,

Alle heilige martelaars,

H. Sylvester,

H. Gregorius,

H. Ambrosius,

H. Augustinus,

H. Hieronimus

H. Martinus,

H. Nicolaas,

Bid voor ons.

Alle heilige Bisschoppen en belijders,
bidt voor ons.

Alle heilige leeraren der Kerk,

H. Antonius,

H. Benedictus,

H. Bernardus,

H. Dominicus,

H. Franciscus,

Alle heilige priesters en levieten,

Alle heilige monniken en kluizenaars,

Heilige Maria Magdalena,

H. Agatha,

H. Lucia,

H. Agnes,

H. Cecilia,

H. Catharina,

H. Anastasia,

Alle heilige maagden en weduwen,

Alle lieve heiligen Gods,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van alle kwaad, verlos ons, Heer.

Van uwe gramschap,

Van een' haastigen en onvoorzienen
dood,

Van de listen des duivels,

Van gramschap, haat en allen kwa-
den wil,

Van den geest der onkuischheid,

Van bliksem en onweder,

Van den eeuwigen dood,

Verlos ons, Heer.

Door het geheim uwer menschwording,
verlos ons, Heer.

Door uwe komst,

Door uwe geboorte,

Door uw doopsel en heilig vasten,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

Door uwe wondervolle hemelvaart,

Door de komst van den heiligen Geest
den vertrooster.

Verlos ons, Heer.

In den dag des oordeels,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons wilt sparen,

Dat Gij onze zonden kwijtscheldt,

Dat Gij ons tot eene ware boetvaardigheid wilt geleiden,

Dat Gij uwe heilige Kerk wilt besturen en beschermen,

Dat Gij den Paus en alle kerkelijke overheden in de heilige Godsdienst wilt bewaren,

Dat Gij de vijanden der heilige Kerk, wilt vernederen,

Dat Gij den christen koningen en vorsten vrede en eendragt wilt geven,

Dat Gij aan de geheele christenheid vrede en ware eendragt wilt verleenen,

Dat Gij ons in uwe heilige dienst wilt versterken en bewaren,

Wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij onze gemoederen tot hemelsche
begeerten wilt opwekken, wij bidden
U, verhoor ons.

Dat Gij al onze weldoeners met de
eeuwige goederen wilt vergelden,

Dat Gij onze zielen, en de zielen
onzer broeders, vrienden en wel-
doeners voor de eeuwige verdoeming
wilt behoeden,

Dat Gij ons de vruchten der aarde
wilt geven en bewaren,

Dat Gij alle overledene geloovigen
de eeuwige rust wilt geven,

Dat Gij ons gebed wilt verhooren,
Zoon Gods,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

En leid ons niet in bekoring.

Maar verlos ons van den kwade. Amen.

Wij bidden U, hoor ons.

PLALM LXIX.

O God! let op mijne hulp.

Heer! haast U om mij te helpen.

Dat zij beschaamd en bevreesd worden,
die mijne ziel zoeken.

Dat zij terug wijken en zich schamen,
die mij kwaad willen.

Dat zij schielijk met schaamte terugkeeren,
die met mijne verdrukking den
spot drijven.

Dat allen zich in U verheugen en verblijden,
die U zoeken : en dat zij,
die uw heil beminnen , altijd zeggen :
de Heer zij grootelijks geprezen.

Doch ik ben behoeftig en arm.

O God! help mij.

Want Gij zijt mijn helper en Verlosser.

O Heer! vertoef niet.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en
den heiligen Geest.

Gelijk in het begin, en nu en altijd, en
in eeuwigheid. Amen.

v. Maak uwe dienaars zalig,

R. Mijn God! die in U hopen,

v. Heer! wees ons een sterke toren,

R. Tegen onze vijanden.

v. Dat de vijand niets tegen ons vermoge,

R. En dat de zoon des boosheid ons geen
nadeel aanbrengende.

v. Heer! doe ons niet naar onze zonden,

R. En vergeld ons niet naar onze boosheden.

V. Laat ons bidden voor onzen Paus. N.

R. De Heer behoude hem, spare hem in het leven, make hem zalig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden.

V. Laat ons bidden voor onze weldoeners.

R. Heer! gewaardig U, allen die ons goed doen, om uws naams wil, met het eeuwige leven te vergelden. Amen.

V. Laat ons bidden voor de geloovigen, die overleden zijn.

R. Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

V. Laat hen in vrede rusten. R. Amen.

V. Voor onze broeders, die afwezig zijn.

R. Mijn God! maak uwe dienaars zalig, die in U hopen.

V. Zend hun hulp uit uw heiligdom.

R. En uit *Sion*, bescherm hen.

V. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

O God, wien het eigen is altijd barmhartig te zijn en te sparen: neem aan ons ootmoedig gebed, opdat wij, en al uwe dienaars die met de ketenen der zonden gebonden zijn, door de ontferming uwer goedheid genadig ontbonden worden.

Wij bidden U, Heer! verhoor de gebeden der ootmoedigen, en spaar degenen die hunne zonden belijden, opdat wij

tevens vergeving en vrede van uwe goedheid verkrijgen mogen.

Heer! bewijs ons genadig uwe onuitsprekelijke barmhartigheid, dat Gij ons van alle zonden vrijmaakt, en daarbij de straffen kwijtscheldt, die wij voor dezelve verdienen hebben.

O God, die door de zonde beleedigd, en door de boetvaardigheid verzoend wordt: sla een genadig oog op de gebeden van uw volk, dat zich voor U nederwerpt, en wend de geeselen uwer gramschap van ons af, die wij voor onze zonden verdienen.

Almagtige, eeuwige God! ontferm U over uwen dienaar, onzen Paus N., en geleid hem volgens uwe goedertierenheid op den weg des eeuwigen levens; opdat hij door uwe hulp begeere wat U behaagt, en het ook met alle kracht volbrengt.

O God, van wien de heilige begeerten, de goede voornemens en alle regtvaardige werken voortkomen: geef uwen dienaren den vrede, dien de wereld niet geven kan; ten einde onze harten uwen geboden toegedaan, en wij geenen vijand meer vreedzende, de tijden, door uwe bescherming, vreedzaam zijn mogen.

O Heer! ontvonk onze nieren en harten door het vuur des heiligen Geestes, opdat wij U met een zuiver ligchaam dienen, en met een rein hart behagen.

O God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen! verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen vergeving van alle zonden, ten einde zij de kwijtschelding, naar welke zij altoos verlangd hebben, door godvruchtige smeekingen mogen verwerven.

Wij bidden U, o Heer! voorkom al onze werken door den invloed uwer genade, en voltrek ze door uwe medewerking, zoodat al ons bidden en werken altijd van U beginne, en begonnen, door U voltrokken worde.

Almagtige, eeuwige God! die over levenden en dooden heerscht, en U ontfermt over allen, die Gij voorweet, dat door het geloof en de werken de uwen zullen wezen: wij bidden U ootmoedig, dat zij voor welke wij onze gebeden storten, hetzij dat zij nog in het leven of reeds overleden zijn, door de voorspraak van al uwe Heiligen, en door uwe genade, vergiffenis van al hunne zonden verwerven. Door Jesus Christus, uwen Zoon, onzen Heer, die met U leeft en heerscht, in de eenheid des heiligen Geestes, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. De almachtige en barmhartige Heer verhoore ons. R. Amen.

v. Dat de geloovige zielen door Gods barmhartigheid in vrede rusten. R. Amen.

DE
SMARTELIJKE ROZENKRANS.

In den naam Gods : des Vaders, des Zoons,
en des heiligen Geestes. Amen.

Ik geloof, enz.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons in den hof bloed gezweet heeft.

GEBED.

Zoo lief heeft God de wereld gehad,
dat Hij zijnen Eeniggeboren niet gespaard
heeft, maar Hem overgaf aan kwaal en
lijden; en Gij, o liefdevolle Jezu, waart
gehoorzaam en ontfermdet U over het ge-
vallen menschelijk geslacht! Wie weet de
grootheid uwer liefde, barmhartige Hei-
land! want grootere liefde heeft toch nie-
mand, dan degene die zijn leven geeft
voor zijne vrienden. Ach! en wij waren
niet eens uwe vrienden; de zonde had
ons tot uwe vijanden gemaakt. Gij leedt
en stierft voor uwe vijanden! Om ons met

God te verzoenen, naamt Gij de gedaante eens dienstknechts aan en wandeldet onder ons, ons door leer en voorbeeld den weg ten hemel wijzende; Gij droegt de moeilijkheden en ontberingen van dit aard-sche leven, gelijk wij allen, en steldet U vrijwillig bloot aan den smaad en de vervolgingen der boozen, en onttrokt U niet aan het lijden dat U wachtte. Goddelijke Verlosser! ik verplaats mij in den geest bij U aan den Olijfberg, en overdenk met U de oorzaak uws lijdens! Wee mij, mijne zonde is de oorzaak! mijne ongehoorzaamheid tegen Gods geboden dwong U tot gehoorzaamheid in den dood; mijne ondankbaarheid is de oorzaak van zulke grenzelooze liefde! Heiligste, onschuldigste Jesus! ik gevoel het diep, hoe dit uw goddelijk hart beleedigen, uw liefhebbend hart bedroeven, uw barmhartig hart met het diepste wee vervullen moest. Daarom, o Heer, moet ik mij aanklagen als mede-oorzaak van den doodsangst die U overviel, toen Gij de verworpenheid der menschheid betrachtet! Ook ik, liefdevolle Jesus, deed U het bloedige zweet uitpersen, dat een getuige van het bittere lijden uwer ziel was, die bedroefd was tot in den dood. O wat zoude ik kunnen lijden, dat voldoende ware om zoo groote liefde te vergelden! Zend mij droefenis,

smart en angst, om U genoeg te doen; maar laat uw doodsangst mij tot troost, uwe zwakheid mij tot sterkte, uw bloedzweet mij tot afwassing mijner zonden worden! Droefenis kome over mij als eene aardsche straf mijner vergrijpingen, opdat ik daar gelouterd verschijne; smart laat mij lijden, in bitter berouw over mijne zondenschuld; met angst worde thans mijne ziel vervuld; opdat ik van den boozen weg terugkeere, en op het sterfbed voor den doodsangst niet bezwijke! Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons gegeeseld is geworden.

G E B E D.

Wat is toch de mensch, o Heer, dat Gij zijner gedenkt; of des menschen zoon, dat Gij U zijner ontfermt? O schuldeloos Lam! welke kwalen leedt Gij om onze misdaden! valschelijk aangeklaagd, onschuldig bevonden door uwen regter, wordt Gij nogtans aan de blinde woede uwer vijanden prijs gegeven en als den ergsten boosdoener op het gruwzaamst gegeeseld! Allievende! heb ik niet met de geeselsroeden over U gezwaaid? Pijnigde ik U niet meer dan uwe beulen? Zij wisten niet, wat zij deden; maar ik wist het wel, door

uw heilig Evangelie geleerd zijde; ik wist reeds lang, dat de Majesteit van God door de zonde beleedigd wordt; dat ik uw bij de schrikkelijke geeseling vergoten bloed door de zonde misbruiken zoude, — en ik zondigde toch! Uw heilig ligchaam was voor mij verwond, en geen gezond lid was daaraan meer, gelijk de Schrift zegt; doch in plaats van mijn ligchaam, gelijk Gij beveelt, tot eenen tempel des heiligen Geestes te maken, vernederde ik hetzelve tot een werktuig van snoode lusten en tot een dienaar der wereld, die tegen U is! O ik erken mijnen smaad en voel gansch hoe ondankbaar ik jegens U handelde, onbegrensde liefde! Ik berouw mijne schuld en wil terrugkeeren op het pad des heils; uw heilig bloed zal mij tot spoorslag dienen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons met doornen gekroond is.

G E B E D.

Jesus! demoedigste Jesus! Vriend en liefhebber der ootmoedigen! met welken onverdienden smaad foltert U de woede uwer vijanden, daar zij uw hoofd met eene smartelijke doornen kroon honend omgeven! Zoon van God! Koning der koningen! deze smaad en deze vreeselijke

smart wildet Gij lijden, om onzen zondigen hoogmoed te beschamen en uit te delgen. De zwakke mensch, deze ellendige zoon van stof, heft vol eigenwaan zijn hoofd omhoog en vermeet zich in Gods bedoelingen, die toch ondoorgrondelijk zijn, in te zien; terwijl al het geschapene de baan gaat, welke door den Schepper voorgeschreven is, verlaat de mensch de wegen des Heeren en zijne geboden, veracht den naasten, die nogtans een evenbeeld van God is, staat op tegen de overigheid en tegen den Heer, welke haar ingesteld heeft; en waarlijk, o God, de tijd waarin wij leven, is rijk aan ergeris en onheil, welke uit hoogmoed en eigenwaan voortkomt. De volken staan op tegen hunne vorsten, de kudden tegen hunne herders, en vergeten uwer, tot Gij de landen bezoekt en de steden verwoest.

Eeuwige! Barmhartige! houd uwentoon in en schenk ons den vrede, dien de wereld ons niet geven kan! Toon ons weder de genade uws aangezigts en de lieflijkheid uwer voetstappen. Wilt Gij ons echter hier beneden laten boeten, wij buigen ons hoofd in ootmoed voor uw vonnis; maar reik ons dáár, na doorgestanen strijd, de kroon der zaligheid. Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons het kruis gedragen heeft.

G E B E D.

Met diepe getroffenheid betracht ik U , o geliefde Jesus , die , gelijk Isaäk , het tot uwen dood bestemde hout tot uwen offerdood met zachtmoedigheid op uwe schouderen neemt en , ofschoon door gelede martelingen geheel krachteloos geworden , hetzelfde tot den Kalvarie-berg draagt. Daardoor toondet Gij aan ons stervelingen den zin uwer leer : dat , wie U lief heeft , zijn kruis moet opnemen en U navolgen. Wie zoude U , den Zoon des Almagtigen Gods , aan wien de Vader alle magt gegeven heeft in den hemel en op aarde , wie zoude U hebben kunnen dwingen het kruis te dragen ? Vrijwillig hebt Gij het op U geladen , o eenwige zachtmoedigheid , om ons een voorbeeld van geduld en onderwerping aan God voor oogen te stellen. Heilige kruisdrager ! hoe weinig doordringen wij de hooge bedoeling , welke ten grondslag ligt van dit bittere bedrijf uws levens ! hoe gansch anders is ons gedrag , wanneer ons God door kruis en lijden bezoekt ! In plaats van dezelve zachtmoedigheid op ons te nemen , om te toonen , dat wij uwe navolgers zijn en U liefhebben ;

in plaats van door geduld en onderwerping aan God met daden te toonen, wat wij belijden, dat God diegenen tuchtigt, welke Hij lief heeft, dewijl een goede Vader de roede niet spaart, klagen en morren wij over elk ongemak en schreijen zelfs bij de kleinste smart. Wij verwonderen ons, dat de Heer de zijnen zoo bezoekt, en schijnen het niet te weten, dat kwaal en lijden de gevolgen der zonde zijn, maar tevens heerlijke middelen, om ons verdiensten te verzamelen voor den hemel. Want Gij zeidet: „wie mij lief heeft, neme zijn kruis op zich en volg mij na”; en Gij gingt immers tot den Vader, die in den hemel is, waarin wij U moeten navolgen! Geliefde Jesus! schenk ons de genade altijd bereid te zijn, om het kruis gewillig te dragen dat Gij ons oplegt; verleen ons den moed en de kracht, om het verheugd en met geduld als Christenen, gelijk uwe getrouwe navolgers, te dragen. Help ons dat dragen, sterke Jesus! En gelijk uw kruis den dood overwonnen en den vloek weggenomen heeft, zoo brenge ook ons kruis leven en zegen aan onze ziele. Am.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons is gekruist geworden.

G E B E D.

Het is volbragt! Het offerlam is gestorven voor de zonden der wereld! Ook voor mijne zonden hangt Gij aan het kruis, o Gij Heiligste, en leedt naamlooze foltering! De voeten die met grove nagelen doorboord zijn en in woeste smart bloeden, boeten voor zoo menige misstap mijns levens, zoo menige traagheid in de dienst des hemels; uwe handen lijden voor zoo menige booze daad, die door mijne handen verrigt werd; voor het menigvuldige booze wat ik hadde kunnen verhinderen, maar niet verhinderd heb; uw mond, die de zaligheid verkondigde en voor het menschelijk geslacht zegen sprak, brandt van vreesselijken dorst en lijdt de straf voor zoo menig vergeefs en zondig woord, dat uit mijnen mond ging; ach! en uwe zijde opent zich voor de doodelijke lans, om mij de grenzeloze liefde en heiligheid van uw hart te toonen, en mij den grooten afstand van mijn hart te doen zien. In plaats van uwe reinheid, woont in mijn hart onzuiverheid en wereldsche begeerlijkheid; in plaats van uwe demoedigheid,

hoovaardij; in plaats van uwe zachtmoedigheid, boosheid en wraakzucht; in plaats van uwe onbegrensde liefde, eigenbaat. Waar is de naastenliefde, welke Gij mij door leer en voorbeeld en door uwen dood bevolen hebt? Gekruiste Jesus! ik sta beschaamd en vraag mij af, of ik mij werkelijk uwen leerling noemen durf, en erken dezen naam onwaardig te zijn! Maar ik wil denzelven verdienen, ik wil de mij door uwe weldadige hand nog gegeven dagen niet ongebruikt voorbij laten gaan; door raad en daad wil ik den lijdenden broeder bijstaan en mijne liefde tot God door liefde voor mijnen naaste met daden betoonen. Heer! sta mij bij, om de kranken op te zoeken en te laven, de bedroefden te troosten, de armen te helpen, de dwalenden en wanhopigen door uw kruis den regten weg te toonen. Maar wees Gij zelf de spijs der hongerigen en de verkwikking dergenen, die dorsten naar de gerechtigheid! Verlos door de zonden de gevangenen; wees de kracht der stervenden en voor de vreemdelingen de woning des eeuwigen vredes. Amen.

K R U I S W E G - O V E R D E N K I N G .

Voorbereiding.

Jesus, mijn goddelijke Leeraar en Verlosser! Ik wil thans aandachtig overwegen, op welken smartvollen weg ten hemel Gij mij voorgegaan zijt. Uw heilige Geest verlichte en versterke mij, dat ik in uwe voetstappen trede, en U thans in leven en lijden getrouw navolge; opdat ik eenmaal door een zalig einde tot U komen en mij met U en alle uitverkooren verblijden moge in eeuwigheid. Amen.

I. S T A T I E.

Jesus wordt tot het kruis veroordeeld.

Gij wordt valschelijk aangeklaagd en tot den smadelijken kruisdood verwezen, onschuldigste Jesus! Gij hadt enkel goed gedaan, en alleen den menschen willen leeren, hoe zij aan God welbehagelijk moesten worden, zich verbeteren en eeuwig gelukzalig zijn. Maar juist omdat Gij het

zoo wel gemeend, en uwe goddelijke leer zoo standvastig voorgedragen hebt moest Gij sterven.

Ik wil aan U gedenken, goddelijke Heiland! wanneer ik onschuldig en wel geheel om der deugd wil iets te lijden heb. Wereldsloon en werelddank zal nooit mijne bedoeling zijn, wanneer ik regt doe of anderen goedheid betoon. Om aan de menschen te behagen, wil ik nimmer tegen mijn geweten handelen, noch uit vrees voor hen het goede nalaten. Ik wil mij alleen, o Jesus! rigten naar uwe goddelijke leer, waarvoor Gij gestorven zijt. Gij zult eenmaal mijn regter zijn; mogte ik voor U kunnen bestaan!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

II. STATIE.

Aan Jesus wordt het kruis op de schouders gelegd.

Gewillig neemt Gij het zware kruis op uwe schouders, zachtmoedigste Jesus! en gelijk een lam, dat zijnen mond niet open doet, laat Gij U ter slagtbank leiden. Gij roept ons allen toe: wie mij wil navolgen, die neme zijn kruis op zich.

Ik neem het op mij! God legt mij gewis niet meer op dan ik dragen kan.

O, het is goed voor mij dat ik somwijlen wat lijden en verdragen moet; zoo wil mij God met geweld tot zich trekken: dit is de weg ten hemel. Jesus! Gij gaat met het kruis vooraan: ik volg U: versterk mij!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus.

R. Ontferm U onzer.

III. STATIE.

Jesus valt de eerste maal ter aarde.

Hoe veel hebt Gij ook mijnentwege op U genomen, o liefste Jesus! het zware kruis, de zonden der wereld, ook mijne zonden! Hoe groot was uwe last! Maar nog grooter was uwe liefde tot ons! Gij hebt alle lijden standvastig verdragen, om ons vergeving van zonden, de genade Gods en het eeuwige leven te bezorgen.

Wat is mijn lijden in vergelijking van uw lijden, onschuldigste Jesus! Kan ik wel over datgene klagen, wat ik mij zelven door lichtzinnigheid op den hals gehaald en door mijne zonden verdiend heb! O, ik wil het dragen tot mijne waarschuwing en verbetering; ik wil als een Christen alles, wat mij zwaar valt, geduldig en standvastig lijden.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus !
R. Ontferm U onzer.

IV. S T A T I E.

Jesus bejegt zijne troosteloze Moeder.

Maria ! wat heeft uw moederlijk hart geleden, toen gij uwen Zoon onder de beulsknechten, tusschen twee moordena-
ren, met het zware kruis zaagt voorbij
gaan ! Hoe moest toen de smart, gelijk
een zwaard, door uwe ziel gaan ! Maar
gij bleeft steeds de onderworpen maagd
des Heeren, die niets anders wilde, als :
mij geschiede naar zijnen wil.

Dit zal ook mijn troost zijn, wanneer
ik lijden moet, of anderen zie lijden en
helpen kan ! De wil des Heeren geschiede !
Zonder zijnen wil valt geen haar van ons
hoofd. Diegenen, die God liefhebben,
moeten alle dingen medewerken ten
goede. En eindelijk is er toch nog een
ander leven. Jesus ! Gij zijt zelf door
lijden in uwe heerlijkheid ingegaan. Op
dezen weg voert Gij ons ook tot U !

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus !
R. Ontferm U onzer.

V. STATIE.

Simon van Cyrene helpt Jesus het kruis dragen.

Simon helpt U het kruis dragen, ten dood zwakke Jesus! Hoe gaarne hadde ik U ook eene dienst bewezen, daar Gij voor mij zoo veel gedaan en geleden hebt! Maar Gij zeidet eens: wat gij den geringsten mijner broederen, uwe medemenschen doet, dat hebt gij mij gedaan.

Nu dan, waar ik eenen mensch zijne moeite en last verligten, eene liefdedienst bewijzen, met raad of troost helpen kan, wil ik het zoo gaarne en bereidwillig doen, alsof ik U zelven, o Jesus, konde dienen. Anders kan ik U uwe liefde niet vergelden, dan dat ik uit liefde tot U alle menschen liefhebbe, met en waar ik kan, deze liefde met de daad betoone.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus.
R. Ontferm U onzer.

VI. STATIE.

Veronica reikt Jesus eenen zweetdoek.

Het gezicht van uw beeld herinnert mij, wat Gij voor mij geleden hebt, smartvolle Jesus! Het stelt mij uw geduld en standvastigheid, uwe zachtmoedigheid en liefde

voor. Ik moest in uwe voetstappen treden, wijl Gij mijn goddelijk voorbeeld en het volkomen toonbeeld aller deugden zijt; slechts dan kan ik aan God welgevallig zijn, wanneer ik aan U gelijk worde.

Ja, ik wil alles, wat en hoe Gij geleden hebt, diep in het hart prenten, en mij vooral ten dage der bekoring en van droefenis daaraan herinneren, en eenmaal, wanneer alles voor mijne oogen verdwijnen zal, dan zal mijn laatste blik naar U gerigt zijn, mijn goddelijke Verlosser! Zie mij ook dan genadig aan, en toon mij uw liefderijk aangezicht, 't welk de vreugd des hemels is.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

VI. STATIE.

Jesus valt ten tweeden maal ter aarde.

Gij weet uit ondervinding, wat lijden is, o Gij onder het kruis afgematte Jesus! Gij weet, hoe veel de mensch dragen kan! Gij zult alzoo ook met onze zwakheid medelijden hebben, en ons met uwe goddelijke kracht ondersteunen.

Wanneer mij de last der zorgen nederdrukt; wanneer mijn moed wil zinken en mijne kracht mij wil begeven; wanneer

ik bij den moeilijken arbeid of bij eene hevige bekoring bijna bezwijkte, versterk mij dan, o Jesus! dat ik niet wanhope of kleinmoedig worde, maar op God vertrouwe; God verlaat de zijnen niet, en waar alle hulp onmogelijk schijnt, is zijne hulp het naaste bij.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

VIII. STATIE.

Jesus spreekt tot de weenende vrouwen.

Ween niet over mij, maar over u zelve en over uwe kinderen. Zoo spraakt Gij, liefderijkste Jesus! tot de goede zielen, die U op uwen smartvollen kruisweg beweenden. Gij zijt meer voor hen bezorgd dan voor U; het ongeluk uws volks gaat U meer ter harte dan uw eigen lijden!

Ik moet alzoo meer weenen over mijne zonden dan over uw hard lijden, o Jesus! Ik moet nog meer nadenken over hetgeen hoe ik mij uw lijden ten nutte zal maken, dan over hetgeen Gij voor mij geleden hebt. Jesus! wees mij genadig en barmhartig; ik berouw mijne zonden! God vergeve mij, om Jesus wil! ik wil niet meer zondigen!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

IX. STATIE.

Jesus valt ten derden male ter aarde.

Hoe zwaar, o Jesus! hoe zwaar viel U het kruis! maar uw geduld wordt niet uitgeput. Onder het grootste lijden vol-eindt Gij standvastig onze verlossing; Gij zijt uwen hemelschen Vader gehoorzaam tot den dood, ja tot den dood des kruises.

Zoude ik dan alleen doen, wat ligt en aangenaam is? Zoude ik het goede, wanneer het moeite kost, nalaten, of terstond vermoeid worden en wanhopen, wanneer het mij zwaar valt, om mijnen pligt te doen? Hoe konde ik U, o goddelijke Heiland! zodoende navolgen, wanneer ik uit liefde tot God en de deugd niets wilde lijden, daar Gij zoo veel en zoo standvastig geleden hebt?

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

X. STATIE.

Aan Jesus worden de kleederen uitgetrokken.

Gruwzaam worden U de kleederen van het ligchaam getrokken, zachtmoedigste

Jesus ! Bij uwe afgematheid wordt U in plaats van lafenis eenen bitteren wijn met mirre gegeven ; maar ook deze lafenis neemt Gij niet aan : Gij wilt voor uwe smarten geene verzachting gebruiken.

Wanneer ik uw ontzenuwd ligchaam , uw met doornen gekroond hoofd , uwe grootste uitgeputheid en uiterste verlatenheid beschouw ; hoe kan ik dan nog verboden vreugd zoeken , en de hoovaardij , wellust en dartelheid liefhebben ? Neen , mijn Heer en Heiland ! ik wil mij van de zonde , van alles wat mij tot zonde aanlokt , losrukken ; ik moet , hoe hard het mij ook valle , alle booze gewoonten en neigingen afleggen. Jesus ! met uwen bijstand is mij alles mogelijk.

Onze Vader , enz. Wees gegroet , enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus !

R. Ontferm U onzer.

XI. STATIE.

Jesus wordt aan het kruis genageld.

In naamlooze pijnen , hangt Gij , o Jesus ! aan het kruis. Uwe wonden zijn opengereten , uwe handen en voeten met nagelen doorboord , al uwe leden gruwzaam uitgerekt ! Gij duldt alles. Gij bidt nog voor uwe vijanden , en verontschuldigt hen daarmee , dat zij niet weten wat zij doen.

Hoe ligt word ik toornig en ongewillig, wanneer mij slechts het geringste leed geschiedt. Zoude ik dan niets lijden, daar Gij, goddelijke Heiland, voor ons zoo veel geleden hebt? Zoude ik van anderen niets verdragen, daar zij van mij zoo veel verdragen moeten? Konde ik hen niet ook dikwijls verontschuldigen, dat zij het uit onwetendheid, of overijling, niet uit boos opzet gedaan hebben? En wanneer ook dit niet is, zoo moet ik hen immers veelmeer betreuren, dan mij over hen vertoornen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

XII. STATIE.

Jesus sterft aan het kruis.

Zoo hebt Gij, o Jesus! uw leven aan het kruis opgeofferd, en uwen geest onder de grootste smarten in de handen uws Vaders gegeven! Zoo veel heeft het U gekost, om ons van de zonde te verlossen! Zoo lief en dierbaar was U de ziel des menschen!

Het aangezicht van uw kruis zal in mij een' inwendigen afkeer van de zonde verwekken, waarvoor Gij gestorven zijt. Help mij, dat ik der zonde geheel afsterve,

en mij door een vroom leven tot eenen zaligen dood voorbereide. Laat mij in mijnen laatsten angst uit uwe wonden troost en verkwikking scheppen! Op U vertrouw ik; wanneer mij alles verlaten zal. Neem mij dan genadig tot U; opdat ik eeuwig zij, waar Gij zijt.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
r. Ontferm U onzer.

XIII. S T A T I E.

Het Ligchaam van Jesus wordt gelegd in den schoot van Maria.

Ach, wat hebt Gij geleden, smartvolle Moeder, daar gij uwen Zoon, dien gij tot heil der wereld baardet, op uwen schoot dood zaagt liggen! Maar hoe spoedig heeft zich alles veranderd! Thans zijt gij bij Hem in den hemel en verheugt u over al het doorgestane lijden, daar gij u zoo hoog daarvoor beloond vindt!

Zoo durfik dan het lijden niet als een bewijs der goddelijke ongenade aanzien, dewijl ook gij, o genadevolle, zoo zwaar daardoor getroffen werdt. Wanneer ik onschuldig en geduldig lijd, zoo zal mij God eens daarvoor beloonen; eene korte droefheid voert tot eeuwige vreugde.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus !

R. Ontferm U onzer.

XIV. S T A T I E.

Het ligchaam van Jesus wordt in het graf gelegd.

Eindelijk hebt Gij , o Jesus ! na een moeitevol leven en eenen smartelijken dood , rust in het graf gevonden. Het graf is het einde aller plagen dezes levens ; het is voor den Christen een ware godsakker , waar zijn ligchaam , gelijk het zaad in de aarde , verborgen ligt en vergaat , maar eens weder opstaat ten eeuwigen leven.

Zoo zal ik dan de beschouwing des grafs niet schuwen ; ik wil daarbij niet alleen denken aan het sterven , maar ook aan de opstanding en aan het eeuwige leven. Zoo zeker als Gij , mijn Verlosser , uit het graf zijt opgestaan en thans eeuwig leeft en regeert , zoo zeker zal ik ook opstaan ten eeuwigen leven , wanneer ik thans zoo leef , dat ik op eenen goeden dood hopen kan.

Onze Vader , enz. Wees gegroet , enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus !

R. Ontferm U onzer.

SLUITGEBED.

Hoe glorierijk en vereerenswaardig is nu uw vroeger zoo smadelijk kruis , o Gij eens

zelf zoo diep vernederde en thans boven alles verhoogde Jesus! uw kruis zal mij aan uwe liefde herinneren en tot dankbaarheid en getrouwe navolging opwekken. Gij moest op uwen kruisweg tot de heerlijkheid ingaan! Zoo zal mij dan geen bezwaar terughouden, om U op den weg te volgen, dien Gij mij aangewezen hebt! Tot U wil ik opzien in leven, in lijden en sterven; opdat ik ook eenmaal tot U kome in uw hemelrijk, waar Gij, met God den Vader en den heiligen Geest, leeft en regeert in eeuwigheid. Amen.

GEBEDEN EN OVERDENKINGEN IN LIJDEN.

God, almachtige Vader! U was het eene kleinigheid geweest, alle gevaren en droefheden van ons aftekeeren; werkelijk verwijdt Gij van ons vele rampen, die ons hadden kunnen treffen. Maar uwe oneindige wijsheid en goedheid laten niet toe, dat Gij alle onaangenaamheden van ons afwendt: zelfs vorderen zij dikwijls, dat menigeen door vele en verschrikkelijke droefheden overstelpt wordt. Ach, God! hoezwaar zal het dan den zwakken mensch

niet vallen, zich aan uwen wil gelaten te onderwerpen, en zich in uwe beschikkingen te verheugen! God! ik heb dikwijls gevoeld, hoe zeer in lijden de gedachte verlevendigd wordt: „dengenen, die God beminnen, dient alles ten beste.” Ach, duizend zwarigheden overmeesteren mij dan, en omringen mijnen geest met duisternis!

Zoo laat mij dan reeds vroeg, mij met goede voornemens wapenen; laat mij het uitgebreide doel, waarom Gij ons met lijden bezoekt, diep ter harte nemen, en vele en krachtige middelen tot geruststelling, tot moed en tot vertrouwen op U verzamelen!

I. INVLOED VAN HET LIJDEN OP ONZE KENNIS
EN LIEFDE TOT GOD.

Tot nadenken.

Zonder dikwijls aan God te denken, ontbreekt het ons, en onze deugd, aan het reinste genoegen, aan den zoetsten troost en sterksten steun. Maar hoe dikwijls vergeet men, door de bezigheden en verstrooidheden des levens aan God te denken! Hoe langer hoe vreemder wordt hem de tegenwoordigheid van God, hoe langer hoe meer wordt hij God-vergetenheid gewoon, en zoude in dezen verschrikkelijken

toestand voortleven, indien God hem niet uit dezen slaap wekte. God wekt hem dikwijls door ziekten. Wat is natuurlijker, als dat onze gedachten in droeve dagen deze wereld verlaten, om troost te vinden, en weder naar God vragen, die altijd, alleen en zeker helpen kan, en zoo oneindig gaarne helpt, als het ons zalig is; naar God, den Eeuwigen, die bij alle veranderingen der dingen, welke ons omringen nog onveranderd blijft. *Ja, Heer, in droefheid zoekt men U*, zoo sprak David eens, uit eigene ondervinding.

Ja, dan heeft zoo menige waarheid des geloofs, waarvoor wij anders verhard bleven, hare volle kracht en werking op ons hart. Als wij de nietigheid van alle goederen en genoegens van dit leven, levendig gevoelen; als wij zoo vele banden, die ons aan deze wereld boeiden, losscheuren; als de loopbaan, die vóór ons is, in nacht en duisternis uitloopt; als wij zoo menige steen des aanstoots, zoo vele hindernissen en zwarigheden op dezelve aantreffen, hoe verkwikkend moet ons dan niet het uitzigt naar een beter en verhevenner leven zijn! hoe zoet moet ons dan de gedachte aan de woorden der heilige Schrift zijn: „*Het lijden van dezen tijd is licht en kort, en eene eeuwige heerlijkheid volgt er na. Wij hebben hier geene besten-*

dige verblijfplaats, en zoeken de toekomstige." Ja, alle geloofswaarheden verschijnen ons dan in een buitengewoon licht, en werken weldadig op ons hart.

II. INVLOED VAN HET LIJDEN OP ONZE
ZELFKENNIS EN EIGENLIEFDE.

A. Ten opzichte der eeuwige aangelegenheden.

Als iedere dag voor den mensch zacht voorbij gaat, en geene smart zijnen geest ontstelt, zoo valt het hem zelden in, ernstig te denken wat toch zijne ware bestemming zij; hij eet, drinkt, werkt, verheugt zich en gaat slapen, zonder de vraag te beantwoorden: waartoe ben ik hier? Maar verandert zijn wandel, worden zijne plannen verijdeld; stort het gebouw van zijn geluk in, en komen in plaats vrolijke, droeve dagen; dan begint hij zich te bezinnen, dan voelt hij het ledige van zijn hart en het bedrog van zijn verdwenen geluk; dan voelt hij zich gedrongen, zich zelven af te vragen: „maken deze veranderlijke dingen mijn geheel, mijn voor naamste geluk uit, en laat zich derzelve verlies, niet door een beter goed herstellen? Ben ik hier om mijne zinnelijke wel lusten te bevredigen; om rijk en groot te worden, en al mijne dagen heerlijk en vrolijk door te brengen? Dan vertoont zich

voor hem de ware bestemming van den mensch, die hem door het geloof veropenbaard is; dan vertoont zich de wijsheid en deugd in dit en de eeuwige zaligheid in het andere leven, als het doel, dat de Voorzienigheid den menschen voorgehouden heeft.

Maar ook het lijden herinnert ons dikwijls aan de zwakheden en hinderpalen, die de bereiking van onze bestemming bemoeijelijken.

Zij roepen ons toe: „*Zwak is uw verstand*; daarom steunt er niet te veel op, maar bidt den Vader des lichts, dat Hij u verlichte. *Zwak is uw wil*; daarom bouwt niet te veel op eenige vrome doch onbestendige gevoelens, op hevig in u opkomende voornemens; versterkt uwe voornemens, door dezelve dikwijls te vernieuwen; vermijdt de gevaren der zonden, welke gij vermijden kunt; bidt, zijt waakzaam en zorgvuldig in het gebruik der heilige Sakramenten.

Mensch, zoo roept ons het lijden toe, gij zijt niet alleen zwak, maar ook zondig.

In lijden ontwaakt het bewustzijn van al onze fouten; de gedachte aan onze misstappen zweeft steeds voor onzen geest, vervult denzelfden met ootmoed en berouw, en met een ernstig voornemen ter bekeering. Want zoo roept ons het lijden

toe : vertoeft niet uwe bestemming te bereiken ; gij zijt broos, uw ligchaam kan ieder oogenblik door den dood overvallen worden, en dan is de nacht daar, waarin gij niet meer kunt werken. En zoo herinneren ons de bitterheden des levens, aan eene bitterheid, die men voor de grootste houdt, aan de bitterheid des doods.

Het laatste uur, dat men in vrolijke dagen altijd van zich verwijderd, treedt in droeve oogenblikken nader. Door deze menigvuldige en heilzame herinneringen is het lijden dikwijls het krachtigste middel, zelfs om grootezondaars tot boetvaardigheid te brengen, en om de regtvaardigen van kleine zonden te reinigen.

Datgene wat alle gronden van verstand en godsdienst, wat alle weldaden van God, alle voorstellingen, waarschuwingen, en bidden van vrienden en betrekkingen; wat alle zwakke en sterke verwijtingen en herinneringen des gewetens bij den mensch niet uitrigten kunnen : dat doet dikwijls lijden en droefheid. Deze verontrusten dikwijls den onbezonnene, die zijn verderf te gemoet loopt; zij dringen dieper in zijn binnenste, verdrijven alle schijn van geluk, die hem verleidde, en laten hem niet langer twijfelen, dat hij ongelukkig en ellendig is. Zijne verleiders verlaten hem, of spotten met hem; zijne

vleijers zwijgen en verwijderen zich; de valstrikken die hem omringen, worden zichtbaar aan zijne oogen; de afgrond, welken hij nadert, opent zich voor hem. — Wel is waar, sommige zondaars worden door het lijden nog meer verbitterd, verhard en verkeerd. Maar hoe menigeeen heeft in de school van het lijden aangevangen zich te bezinnen en te verbeteren!

Zoo is ook het lijden ten opzichte der regtvaardigen het krachtigste middel, om hen van kleine zonden te reinigen. Het lijden is een waar reinigingsmiddel, en als het ware, het vagevuur hier op aarde, als wij hetzelfde in den geest van boetvaardigheid met onderwerping aan den wil van God, verdragen.

Ja, Heer! ik dank U voor het lijden en bid uwe vaderlijke goedheid aan. Hoe zal ik U eens prijzen, als ik in het andere leven, mijne tegenwoordige loopbaan geheel overzien en erkennen zal, hoe goed het was, dat Gij zoo dikwijls mijne hoop slecht deedt uitvallen, mijne gezondheid deedt verdwijnen, mij zoo menige bittere traan liet weenen en mij zoo menige smart gevoelen deedt! Ja, U zij lof en eer tot in eeuwigheid!

B. Ten opzichte van het geluk hier op aarde.

Het lijden verhardt ons tegen menige

andere kwaal, en maakt ons op deze wijze het leven verdraagzamer. Men kan nooit de moeilijkheden en bezwaren des levens ontgaan. Nu eens is het, het onaangename van het weder, waaraan men is blootgesteld; dan de kwade luimen der menschen, waarnaar men zich moet voegen; dan het gemis van zoo innig gewenschte dingen; dan honger en dorst; dan de last van onze bezigheden en van ons werk; dan ontsteltenis en ziekte des ligchaams en eene slechte gesteltenis der ziel, — kortom, het is nu eens dit, dan dat, nu een groot, dan een klein lijden, dat wij verdragen moeten. Verdragen wij onzen last en droefheden met groot geduld en gelaten gemoed; gewinnen wij ons niet aan verwijfdheid, en verharden wij ons hoe langer hoe meer, dan wordt het ons alengskens gemakkelijker veel te ontberen, te lijden en te verdragen.

Onze ziel heeft altijd mindere moeilijkheid, gelatenheid en geduld in lijden staande te houden, en bespaart zich daardoor duizend bekoringen tot ongeduld, welke ons anders misschien overweldigen zouden.

Daarenboven brengt ons het lijden dikwijls tot groot tijdelijk geluk. Hoe menigeen is, zoo als Jozef van Egypte, uit den kerker, en als David, na verschrikke-

lijke vervolgingen en lijden, op den troon gestegen, door ongeluk en smaad tot welvaart en heerlijkheid gebragt! Menigeen komt niet in die verbinding of in dien stand, waarnaar hij zoo zeer verlangde, en is daarover ontroostbaar. Maar na verloop van tijd, ziet hij zeer dikwijls, hoe ongelukkig hij geworden was, indien hij die verbinding of die stand had aangegaan, en hoe goed het nu is, dat hij in eene andere betrekking gekomen is! Hoe dikwijls zijn niet geheele volken en hunne nakomelingen gelukkig geworden, omdat zij met veel lijden en droefheid te kampen hadden. Doch, ofschoon lijden ons aardisch geluk dikwijls bevordert, zoo is dit toch niet altijd het geval, ten minste men kan het niet altijd opmerken. Maar het is zooveel te zekerder, dat het lijden de rust en de tevredenheid van onze ziel bevordert, als wij maar willen. Ach! als wij in lijden ons hart tot God verheffen; als wij gansch gevoelen, dat God de eenigste helper en vertrooster in benaauwdheden is, dat wij aan Hem een oneindig goed hebben, dat ons nooit — nooit ontnomen kan worden: o, dan is ons hart zoo kalm, — wij verheugen ons in het midden van lijden en ons hart is gerust.

III. INVLOED VAN HET LIJDEN OP DE REGTE WAARDERING DER DINGEN WELKE ONS OMRINGEN.

Menig een schat de waarde der aardsche goederen te hoog en maakt dezelve tot het doel van al zijn streven. — Het lijden dat den mensch dikwijls te midden zijner rijkdommen overvalt, of hem dezelve wel geheel ontnemt. — o, deze nemen dikwijls den sluijer weg, welke voor zijne oogen hing; zij roepen hem toe: „hoe dwaas is degene, die de aardsche goederen te veel bemint! Zoekt liever schatten, die eeuwig duren.” En hoe velen, welke vroeger in zondige genoegens leefden, en hun hart geheel aan booze wellusten overgegeven hadden, zijn in lijden weder tot zich gekomen, hebben het ijdele, nietige en schadelijke van hunne handelwijze gevoeld, hebben zich menige beperking laten welgevallen, zich langzamerhand daaraan gewend, en de kunst geleerd, om de bedaardheid en ingetogenheid te verdragen, te beminnen en ten nutte te maken. Nu zijn zij in menige opzigten meer beperkt, doch over het algemeen vrijer, zij zijn meer aan zich overgelaten, doch ook met zich zelven tevredener, en in het zoete genot van zich zelven gelukkiger. Tot de ware waardering der goederen en genoegens draagt het lijden dikwijls

zeer veel bij, en niet minder tot de juiste waardering der menschen, welke ons omringen.

Dat aan den goeden wil en aan de vriendschap der menschen veel gelegen is, leeren wij voornamelijk in lijden, doch te gelijker tijd ook, dat men aan de gunst der menschen geene te groote waarde moeten hechten. O, als zelfs onze beste vrienden ons niet helpen kunnen; als ongegronde redenen de vriendschap breekt: dan wordt ons hart genoodzaakt, zich aan eenen vriend te sluiten, die ons nooit verlaat, die nooit kwaad vermoeden heeft, en ons dan slechts aan ons lot zonder redding overlaten moet, wanneer wij vrijwillig tot ondeugd vervallen. Het lijden leert ons nog bijzonder, voorzigtigheid bij het kiezen van vrienden en bij hunnen omgang; hetzelfde toont ons velen, welke slechts zoo lang onze vrienden zijn, als het geluk ons omgeeft, en zich dadelijk van ons verwijderen in tegenspoed; het leert ons ook somtijds menschen kennen, die zich veel aan ons laten gelegen liggen, en het meest verdienen onze vertrouwde vrienden te zijn. Zoo maakt het lijden ons verstandiger, behoedzamer en voorzigtiger; zoo brengt ons hetzelfde altijd tot ware wijsheid en deugd.

IV. INVLOED VAN HET LIJDEN OP DE BEVORDERING DER DEUGDEN IN HET GEZELLIGE LEVEN.

Het lijden wekt op, en versterkt in ons de neiging tot ware christelijke liefde jegens onze medemenschen, de neiging tot medelijden en barmhartigheid. Die zelf geleden heeft, weet hoe lijdenden gesteld zijn, en hoe verliggend het voor hen is, als zij aan deelnemende menschen hunnen nood klagen kunnen. O, hoe zal hij dan, als hij lijdenden ziet, zich spoeden om hunne treurige gedachten te verwerpen, en hun hartzeer weg te nemen of te verminderen! Hoe zacht, beleefd, gediensstig, menschlievend en weldadig zal hij zich dan toonen. Zelfs Jesus, de Godmensch, heeft als mensch door lijden, de neiging van medelijden en barmhartigheid verhoogd. Daarom zegt de heilige Schrift: „wij hebben aan Hem een Hoogepriester, die ons lijden gedragen heeft, en geleerd heeft medelijden met ons te hebben.” Maar hoe verwijderen zich diegenen van hun goddelijk voorbeeld, die zich door hun lijden en werk, zelfs tot hardheid en ongevoeligheid jegens anderen laten verleiden; die opzettelijk alle medegevoel in zich onderdrukken, omdat zij ook veel en misschien nog meer lijden moeten! — Jesus heeft het grootste lijden geduldig verdragen; en

evenwel heeft hij met onze veel geringere rampen medelijden. Van Hem willen wij de broederlijke liefde en vaderlijke barmhartigheid leeren, die ook de kleinste droefheid van anderen niet onopgemerkt laat, maar dezelve zoekt af te keeren, zoo veel het zijne almogende wijsheid toe laat. Maar het lijden is niet alleen eene school, betrekkelijk de neigingen jegens onzen naaste, het geeft ons ook de gelegenheid, anderen door heerlijke deugden voor te lichten. Het is daarenboven voor ieder pligt, anderen niet alleen geen kwaad, maar een goed voorbeeld te geven. En voornamelijk kunnen en moeten wij dit in lijden doen, omdat dan de opmerkzaamheid der menschen bijzonder op ons gerigt is, en wij de beste gelegenheid hebben, de heerlijkste deugden van aangekleefdheid aan God, goeden wil jegens onze medemenschen en matiging in alle driften van ons hart, te bewijzen.

Hoe liefdevol is dit oogmerk van God, die velen niet alleen laat lijden, opdat zij in de deugd zouden voortgaan, maar ook aan anderen tot een sprekend voorbeeld dienen. O, de voorbeelden van lijdende regtvaardigen hebben de grootste kracht op ons hart, en maken dat de lessen en vermaningen van godsvrucht krachtig op ons werken. Hoe veel goeds kunnen b. v.

ouders in vermoeijenssen en droefheden stichten, als zij niet over hun ongeval morren, niet in gevaar bevreesd zijn, maar met Tobias tot hunne kinderen spreken : wij leiden wel een arm (een ellendig) leven, maar wij zijn rijk (gelukkig) genoeg, als wij God vreezen, de zonden vermijden en goed doen.

Niet alleen den zieken geeft het lijden gelegenheid vrome gedachten te koesteren en uitwendig te bewijzen, maar sporen ook anderen aan tot de beoefening der grootste deugden. Iedere gelegenheid zoude ons ontnomen worden, zieken te verzorgen, treurigen te vertroosten, noodlijdenden te helpen, armen te ondersteunen, wanneer er onder ons geene zieken, noodlijdenden, armen en hulpbehoevenden waren. Zulke gelegenheden moeten wij ons dan werkelijk als eene deugd ten nutte maken, zullen ons leeren geduld te hebben met de zwakheden van onze medemenschen, zullen werken van liefdadigheid doen, en onvermoeid voor hen werken. En hoe vele heilzame lessen en aansporingen tot deugd kunnen diegenen zelfs uit de rampen van anderen trekken, die met den zieke in geene verbinding staan, en toch den lijdende zien en van hem hooren spreken ! Wij zien hoe menige gezonde in ziekten, hoe menige rijke in armoede, hoe menige

160 OVERDENKINGEN IN LIJDEN.

aanzienlijke in verachting, en hoe menige gelukkige in ellende gevallen is. Leeren wij toch uit het lijden van anderen met Salomon zeggen : „ Alles wat onder de zon is, is ijdelheid en bedrog; wij zien en hooren hoe velen zich door onmatigheid in eten en drinken benadeeld, door ontucht ellendig gemaakt, of zich door andere ondeugden in het verderf gestort hebben. Leeren wij toch uit eens anders rampen verstandig zijn; erkennen wij daaruit de gevolgen van ligtzin en gewetenloosheid, en schuwen wij alzoo datgene, hetwelk zulk eene schadelijke strekking heeft. Wij zien en hooren, hoe in vele plaatsen, huizen en familien, ongelukken en ellende te vinden zijn. Leeren wij hieruit, hoe min deze aarde ons ware vaderland zijn kon; wekken wij in ons het verlangen op naar dat vaderland, waar wij geene tranen meer zien, geen zuchten meer hooren, maar ons met de engelen en heiligen in God eeuwig verheugen zullen.

Ja, o Heer, zoo wil ik dan mijn lijden, en het lijden van andere menschen, tot aansporing van werken der deugd, ten nutte maken en uwe wijze en liefderijkste inzigten trachten te bereiken! O, laat mij toch door de dagelijksche zwarigheden, lasten, vermoeijenissen en lijden immer verstandiger, deugdzamer, vrömer, mensch-

lievender, U welbehagelijker en alzoo voor den hemel waardiger worden! Amen.

BETRACHTINGEN

OVER HET LIJDEN

VAN JESUS CHRISTUS.

Lijdende Heiland! met ootmoed werp ik op U een' blik. O, Gij, onze eenige hoop! verwonderend en aanbidde val ik aan den voet van uw kruis neder. Laat mij, o Jesus! hetgene Gij verdragen hebt, de grootheid van uw lijden, de oorzaak en het doel van hetzelfde, heden overdenken. O, dat mijn hart door deze overdenking diep geroerd worde, en tot innige liefde jegens U ontvlamme.

Mijn Jesus! hoe veel hebt Gij geleden. Oneindig groot was uw lijden. Ik zie U in den hof der Olijven, door de bitterste doodsangst overvallen; bloedig zweet druipt van uw heilig aangezicht; uwe ziel is tot den dood toe bedroefd. Van een uwer Apostelen verraden, van eenen anderen verloochend en van allen verlaten, wordt Gij als een misdadiger gevangen genomen, en, met zware kluisters beladen,

van den eenen regterstoel naar den anderen gesleept. Alles wat de boosheid van een opgehitst en ondeugend volk, aan de miskende en belasterde onschuld kan uitvoeren, is aan U gedaan. Valsche getuigen staan tegen U op; booswichten ontheiligen uw goddelijk aangezicht: grooten en kleinen braken tegen U lasteringen uit. Bittere bespottingen worden met de gruwzaamste mishandelingen vereenigd. Wat leedt Gij, o mijn Jesus, toen Gij, na de smartvolle geeseling met bloed bedekt, met eene doornen kroon op het hoofd, en met eenen rietstok in plaats van eenen scepter in de hand, U aan den spot eener bloeddorstige menigte zaagt blootgesteld! Uw medelijdenswaardige toestand trof het hart van den heidenschen landvoogd, maar niet van de joodsche hooggepriesters en schriftgeleerden, uwe vijanden. Achter eenen moordenaar geplaatst, met een onmenschelijk geschreeuw ter dood gevorderd, wordt het schrikkelijke vonnis over U uitgesproken en voltrokken. Ik zie U, o Jesus! als een booswicht tusschen twee moordenaars aan het schandelijk kruis hangen, dat Gij zelve naar de strafplaats gebragt hebt; uwe heilige handen en voeten met nagels doorboord, uw geheel ligchaam met wonden bedekt en met bloed besprenkeld.

Drie uren bleeft Gij in dezen smartvollen toestand. De geheele levenlooze natuur schijnt in uw lijden deel te nemen, en bedekt zich met duisternis, als met een treurgewaad; uwe vijanden alleen blijven verhard. Onder hunne voortdurende lasteringen beveelt Gij uwen geest in de handen uws Vaders. Nu buigt Gij het hoofd — het zware offer is volbragt.

Mijn Jesus! wie kan U in uw lijden betrachten en wordt niet getroffen! mijn hart bezwijkt bijna door deze smartvolle overdenking.

Zoon van den levenden God! wat was dan de oorzaak, wat het doel van dit uw bitter lijden en geweldigen kruisdood? Ach Jesus! wij allen, zegt de de Profeet, (1) liepen als verdoolde schapen. Elk volgde zijn eigen weg; en op U heeft de Heer al onze misdaden gelegd. Om onze misdaden zijt Gij gewond en om onze ondeugd gemarteld geworden. Gij hebt geleden en zijt aan het kruis gestorven, om het zoenoffer voor mijne en der gansche wereld zonden te zijn.

Onbegrijpelijk geheim! Wie kan het gelooven, o God! indien Gij het niet veropenbaard hadt? Hoe, de Regtvaardige draagt de straf van den zondaar! Hetgene

(1) Isaias. LIII. 5. 6.

de misdadiger te lijden verdiend had, dat verdraagt de Onschuldige!

Ik heb mij door hoogmoedige gedachten verheven, en Gij lijdt daarvoor de vernedering. Ik heb uit den beker der wellusten zondige vermaken gedronken, en Gij drinkt daarvoor den kelk des bitteren lijdens. Ik ben aan God schrikkelijk ongehoorzaam geweest, en Gij zijt hem daarvoor tot den kruisdood toe gehoorzaam. Over mij was het doodvonnis geveld, en aan U laat Gij het voltrekken. O, afgrond van barmhartigheid en liefde! begrijpen kan ik het niet; slechts kan ik gelooven, aanbidden en danken.

Heilig kruis! gij zijt alzoo mijne eenige hoop en toevlugt. Aan u heeft Jesus mijne zonden afgeboet, en Gods beleedigde gerechtigheid daardoor voldaan. Aan u heeft Hij een vloek, over mij uitgesproken, door zijn bloed vernietigd, en mij met den hemel verzoend; door u durf ik met vertrouwen den genaderijken troon van God naderen, en mij alle licht, hulp en bijstand verzekeren, welke ik tot mijn heil noodig heb. Door u durf ik Hem, den Allerhoogste, zelfs Vader noemen, en op eene toekomstige eeuwige gelukzaligheid in uw rijk hopen! Heilig kruis! ja, gij zijt mijne eenige hoop, mijne eenige toevlugt.

O Jesus, Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt! dank zij U, eeuwige dank zij U voor de redding, voor alle troost, voor alle geruststellingen, voor alle genaden, die Gij voor mij, door uw bitter lijden en smartvollen kruisdood verworven hebt. Door uwe wonden zijn de mijne genezen. Uw lijden heeft mij den vrede gebracht. Nu kan ik getroost de eeuwigheid te gemoet zien. Noch mijne zwakheid, noch de hoeveelheid en strafwaardigheid mijner zonden kunnen mij verder beangstigen, als ik slechts in U geloof, in uwe liefde volhard en het mij aan geene ernstige boetvaardigheid en opregte verbetering van mijn leven ontbreken laat. Ach! dat kruis, waaraan ik U hangen zie, de nagels die U aan hetzelfde vasthechten, de doornen kroon op uw hoofd, elke bloeddruppel aan uw lichaam, wat zijn zij anders, als zoo vele kostbare onderpanden van uwe eeuwige liefde jegens mij, en mijner volkomene vergiffenis. O, mijne ziel! waarom zijt gij dan nog immer zoo treurig, en waarom verontrust gij mij? Zie, uw Verlosser aan het kruis strekt zijne armen uit om den zondaar te ontvangen. Hij buigt zijn hoofd om u den vredetus te geven. O, Jesus, voor mij aan het kruis gestorven! o Gij, mijn geloof, mijne hoop, mijne liefde!

laat mij in uwe heilige armen en aan uw heilig hart leven, en eens met uwen vredekus sterven. Amen.

AANBEVELING

EENER CHRISTELIJKE ZIEL

IN DE H. VIJF WONDEN VAN JESUS.

1. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer regterhand leg ik elken tijdelijken zegen, elken gelukkigen en ongelukkigen voortgang mijner ondernemingen en bezigheden, en bid U vurig om de genade, dat Gij mij de schatten der aarde niet daarvoor tot eenen valstrik laat worden, dat mijn hart, door hare bekoringen verblind, de liefde en het verlangen naar de eeuwige goederen verlieze. Amen. Onze Vader, enz.

2. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer linkerhand leg in elke droefenis en bitterheid, welke uw wijsraadsbesluit ooit over mij zoude doen komen: ik vereenig die met uw bitter lijden en sterven, en bid U vurig om de genade, dat de tegenwoordige, spoedig voorbijgaande

aan
wen

droefenis eene eeuwige en boven alle mate gelukkige heerlijkheid moge verschaffen. Onze Vader, enz.

3. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen regtervoet leg ik alle deugd-
zame handelingen, welke ik, door uwe genade opgewekt en ondersteund, zal uit-
oefenen; ik wijd en offer dezelve op tot uwe hoogste eer, en bid vurigst om uwe genade, dat zij mij beware voor het ijdele zelfbehagen over het volbrachte goede, maar dat ik veelmeer U alleen en in alles de eere geve, opdat ik de belooning des goeden in den hemel en in volle mate moge ontvangen. Amen. Onze Vader, enz.

4. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen linkervoet leg ik alle onvolkomenheden en gebreken, welke ik mij van het eerste gebruik mijner rede tot heden, uit ligtzinnigheid en boosheid, op den hals gehaald heb, en bid U vurigst om de genade, dat Gij mij in uw bloed, hetwelk Gij aan het kruis vergoten hebt, van mijne ongerechtigheden wilt reinigen; zoo dat zij mij niet aanklagen en het regtvaardig oordeel van eeuwige verwerping tegen mij verwekken. Amen. Onze Vader, enz.

5. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer zijde leg ik mijn hart, met al deszelfs neigingen en begeerten, en bid U vurigst om de genade, dat Gij hetzelfde

168 GODVRUCHTIGE VEREERING.

met uwe goddelijke liefde alzoo vervul-
let, dat het van nu af tot aan mijnen
dood voor U alleen kloppe en U alleen
moge bezitten, in tijd en eeuwigheid.
Amen. Onze Vader, enz.

GODVRUCHTIGE VEREERING

DER ZEVEN LAATSTE WOORDEN

VAN JESUS AAN HET KRUIS.

HET EERSTE WOORD.

O Jesus, die om ons, door uwen dood,
het leven
Dat ons de zonde ontnam, ten volle weer
te geven,
Genageld aan een kruis, U maakte
een offerand',
Die tot een zoete geur in 't vuur van
liefde brandt;
Wat hebt Gij smart en pijn en ongelijk
verdragen,
Voor die, door eigen schuld, geheel
verloren lagen;
De welvaart van een slaaf, die brengt
U in den nood,
En 't leven van eene ziel, kost U den
bitteren dood.

Terwijl de beulen slaan, terwijl de aders
leken,

Als U de ziel begeeft, terwijl uw oogen
breken,

Roept Gij den Vader aan; en midden
in de pijn,

Zegt Gij, van die daarvan de meeste
oorzaak zijn :

*Vader ! vergeef het hun, want zij weten
niet wat zij doen. Luc. 23. v. 34.*

G E B E D.

O allerzoetste lijdzaamheid!

O wondere zachtmoedigheid!

O goedheid zonder eind' of maat,
Die al onz' schuld te boven gaat!

In al uw lijden en verdriet,

Gij klaagt, gij dreigt, gij jammert niet.

En zie mijn droeve tranen aan,

En hoor de bange zuchten gaan,

Die schieten uit mijn rouwig hert,

Dat door uw bloed gemorseld werd;

Verschoon toch, Jesus, mijn' misdaad;

Vergeef mij, Jesus, al mijn kwaad.

HET TWEEDE WOORD.

O Jesus, wiens bloed uit zoo veel duizend
wonden,

Geperst tot het laatste toe, te niet doet
onze zonden;

170 GODVRUCHTIGE VEREERING.

Hoe waart Gij dan gemoed, als midden
in den dood,

Een booswicht uwe smart nog maakte
eens zoo groot.

Hij hing met U aan 't kruis, en dorst
U tegenspreken;

Maar die van d' andere kant, die zag uw'
oogen breken,

Erkende U voor zijn God, en riep
ootmoediglijk :

O Heer! denk toch op mij, als Gij
komt in uw rijk!

Uw vaderlijk gemoed heeft hem zijn
kwaad vergeven,

En met het ander woord beloofd het
eeuwig leven.

O woord! o wenschbaar woord! Ei
zondaar, hoor dit aan,

Laat dit tot uwen troost, u diep ter
harte gaan.

*Voorwaar, ik zeg u : heden zult gij met mij
wezen in het Paradijs. Luc. 24. v. 45.*

G E B E D.

O liefde vol barmhartigheid,
Genade vol goedgunstigheid,
Gij, die geen zondaar ooit verstoot,
Al zijn zijn' zonden nog zoo groot;
Hoor mijn belijdenis toch aan,
En laat mijn tranen tot U gaan,

Gij kent den grond van ieders hert,
 En wat daarin verborgen werd;
 Gij ziet dat ik op U betrouw,
 Vol hoop, in tranen vol berouw;
 Sta mij dan bij in stervens nood,
 En schenk mij 't leven in den dood.

HET DERDE WOORD.

O Jesus, uit een' maagd tot ons geluk
 geboren,
 Die Gij uit duizend hadt van eeuwig uit-
 verkooren,
 Die zaagt Gij onder 't kruis vol droef-
 heid en verdriet,
 Omdat haar zulk een Zoon, door zulk
 een dood verliet.
 Joannes stond daar bij, was ook uw wel-
 beminde,
 Gij wildet hen te zaam met nieuwe
 liefde binden;
 Zij had eens moeders hart, en hij eens
 zoons gemoed,
 En ziet wat wonderwerk een woord van
 Jesus doet:
 Zij zag haar liefste Kind voor hare oogen
 sterven,
 Om 't menschelijk geslacht het leven te
 doen erven,
 En zoo zij even kloek nog als een
 rots bleef staan.

172 GODVRUCHTIGE VEREERING.

Zoo spreekt Gij haar voor 't laatst met
deze woorden aan :

*Vrouwe! zie hier uwen Zoon, en daarna
aan den Leerling : zie hier uwe Moeder.*
Joan. 19. v. 26.

G E B E D.

O droevige verandering!
Hoe slecht is deez' verwisseling:
Eilaas, Maria! treurig lot,
Gij krijgt een mensch voor eenen God.
O Jesus! ik bid U, door uw pijn,
Laat haar ook mijne moeder zijn;
'k Beveel mij in uw voorzienigheid,
Met d' allergrootste ootmoedigheid.
Als ik op haar betrouwen zal,
Moet ik niet vreezen voor den val;
'k Wil toonen dat, met hart en zin,
Ik haar als mijne moeder min.

HET VIERDE WOORD.

O Jesus! eeuwig Woord, geboren uit den
Vader,
Door wien de schepsels zijn, en leven
altegader,
Voor wien dat alles zwicht en voor
wiens oppermagt,
En aard' en hemel beeft, en d' onder-
aardsche kracht.

Gij, die nog maar een kind, een' nieuwe
ster deelt schijnen,

Gij, die ziekte en pijn en onheil deelt
verdwijnen,

Gij die de dooden zelfs deelt opstaan
uit hun graf,

Legt hier, om mijnen wil, al uwe
sterkte af;

Om mij gehoorzaamheid tot 't laatste toe
te leeren,

Zie ik uwe heerschappij in droeve klagten
keeren ;

Gij laat van 't hout des kruis' uw bange
zuchten gaan,

En in mistroostigheid roept dus den
Vader aan :

*Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij
mij verlaten! Marc. 25. v. 34.*

G E B E D.

O droeve en wonderlijke klagt!

Waar is, o Jesus, uwe magt?

Ik weet dat het mijn zonden zijn,

Die U doen klagen in de pijn,

En dat Gij, die hier voor mij lijdt,

En heilig en onnoozel zijt;

Ik, die de boosheid heb gedaan,

Ach! laat ik niet een traantje gaan?

Vloeit oogen, weent meer en meer,

En zijt mistroostig met den Heer!

O Jesus! door uw zielsverdriet,
Verlaat mij in den doodstrijd niet.

HET VIJFDE WOORD.

O Jesus, zoete naam! o voedsel van mijn
wenschen,

O liefde, troost en vreugd van englen
en van menschen,

Naar wien mijn' ziele jaagt, als 't hert
naar 't water doet;

O schoonheid zonder eind', o allermeeeste
goed!

Als Gij genageld hingt aan voeten en aan
handen,

O levende fontein, begint van dorst te
branden;

Gij dorsttet naar mijn ziel, gij wensch-
tet naar mijn hart,

De dorst naar mijn geluk was oorzaak
van uw smart,

Als of 't vergoten bloed, en al die open
wonden

Van uwe zielemin, den dorst niet laven
konden.

Zoo riept Gij op het laatst, in dezen
bittren nood,

Met een gebroken stem, nu zeer nabij
den dood :

Ik heb dorst. Joan. 19. v. 28.

G E B E D.

O zoete dorst, o lieve pijn,
 Die wenscht met Jesus één te zijn!
 O Jesus! stook dien zoeten brand,
 In mijne ziel van allen kant;
 Dat ik voortaan niets meerder acht,
 Of ergens naar zoo vurig tracht,
 Dan U, mijn God en mijnen Heer,
 Te willen minnen meer en meer;
 Door U alleen wordt mijne lust
 En dorst van mijne ziel gebluscht;
 Want, die U, Jesus, waarlijk mint,
 In U alleen genoegten vindt.

HET ZESDE WOORD.

O Jesus, die de schuld van mijn on-
 telbre zonden,
 Waardoor ik in de magt van Satan lag
 gebonden,
 Betaald hebt met den prijs van uw
 onschuldig bloed;
 Wees duizendmaal gedankt, wees dui-
 zendmaal gegroet!
 Het einde was nu daar van drie-en-der-
 tig jaren,
 Die altijd vol verdriet, vol pijn, vol
 smarten waren;
 Het offer was volbragt, de vijand was
 geveld,

176 GODVRUCHTIGE VEREERING.

't Bedorven Adams zaad was nu bijna hersteld.

Gij zaagt de bleeke dood met hare schichten naken,

En wilt haar bitterheid tot mijn verlossing smaken;

Gij zegt het, o mijn God, 't is alles nu voldaan!

Laat vrij dit krachtig woord tot 's hemels vierschaar gaan :

Het is volbragt. Joan. 19. v. 30.

G E B E D.

O Jesus! Gij zijt al ons goed,
Gij zijt de troost van ons gemoed,
Gij zijt ons leven, onze deugd,
Gij zijt de bron van onze vreugd;
Gij zijt de heiligheid alleen :
O Jesus, maak ons die gemeen;
Maak dat wij zijn kloek en sterk,
Om te voltrekken dit groote werk,
Dat U heeft smart en bloed gekost,
Eer gij den zondaar hadt verlost.
Help ons dan met uw sterke hand,
En breng ons in het vaderland.

HET ZEVENDE WOORD.

O Jesus! die, om ons de regte baan toonen,

Tot 't leven zonder dood en nooit ver-
gaande kroonen;
Na zoo veel druk en pijn, van kracht
en bloed beroofd,
Op 't einde nog tot ons gebogen hebt
uw hoofd :
Gij, die den dood en hel, en zonden
hebt vertreden,
Hebt nog gelijk om hulp en bijstand
hier gebeden,
En roept met luider stem nog uwen
Vader aan,
Eer uw benaauwde ziel zou uit het
ligchaam gaan.
Niet dat daar reden was van vreezen of
van beven,
Voor die, door zijnen dood, den mensch
moest doen herleven,
Maar opdat hij U volg', die zich ter
dood bereidt,
Hebt Gij tot onze les dit laatste woord
gezeid :

*Vader! in uwe handen beveel ik mijnen
geest. Luc. 23. v. 46.*

GEBED.

O dood, die Jesus hebt geveld,
En lucht en aard' in rouw gesteld,
O dood, o wonderlijke dood!
Die ons moet helpen in den nood.

O Jesus! help mij uit de pijn,
 Als ik in stervensnood zal zijn;
 Maak dat uw dood in mijn verstand,
 Voor altijd zij zoo diep geplant,
 Dat ik voortaan met hart en zin,
 De wereld niet, maar U bemin;
 Om zóó, door uw barmhartigheid,
 Te leven in der eeuwigheid.

LITANIE

TOT JESUS OM ZALIG TE STERVEN.

Heer Jesus, God van goedheid en Vader
 van barmhartigheid! ik verschijn voor U,
 met een vernederd, vermorseld en ont-
 steld harte; ik beveel U mijn laatste uur
 en al wat mij na hetzelfde verwacht.

Als mijne onbeweegebare voeten mij
 zullen verwittigen dat mijn wandel op
 deze wereld ten einde loopt; barmhar-
 tige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijne bevende en verstijfde handen
 uw kruisbeeld niet meer zullen kunnen vast-
 houden, maar het tegen dank zullen moe-
 ten laten vallen op het bed mijns lijdens;
 barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijne verduisterde en gebrokene
 oogen op den schrik des naderenden
 doods, zich stervende tot U zullen wen-

den; barmhartige Jesus; ontferm U dan mijner!

Als mijne bevende koude lippen voor de laatste maal uwen aanbiddeijken naam zullen noemen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijne wangen, verbleekt en dood-verwig, in hen die mijn sterfbed omringen, medelijden en afschrik zullen verwekken, en mijne haren, van doodzweet bevochtigd, zich op mijn hoofd te berge rijzende, mijn naderend einde zullen voorstellen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als zich mijne ooren voor altijd voor de taal der menschen sluiten, en zich openen zullen om te luisteren naar uwe stem, die het onherroepelijk vonnis zal uitspreken, waardoor mijn lot voor alle eeuwigheid zal vastgesteld worden; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijne verbeelding, door schrikkelijke en verbazende verschijnselen ontsteld, in doodelijke droefheid gedompeld zal wezen, en mijn geest, op het aanschouwen mijner boosheid, ontrust en door vrees voor uwe regtvaardigheid bevangen, met den engel der duisternissen zal strijden, die mij het troostelijk betrouwen op uwe barmhartigheid zal trachten te benemen en mij in den schoot der

wanhoop nederstorten; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijn zwak hart door de smart der ziekte benaauwd, door de vrees voor den dood en den strijd tegen de vijanden mijner zaligheid bevangen, en deszelfs krachten uitgeput zullen zijn; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als de laatste tranen, de kenteekenen mijner vernietiging, mij zullen uit de oogen vloeijen, neem dezelve dan voor eene boetofferande aan, opdat ik als een slagtoffer der boetvaardigheid moge sterven; en in dien angstigen oogenblik, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijne bloedverwanten en vrienden rondom mij zullen geschaard staan, en een teeder medelijden met mijnen ellendigen staat hebbende, U voor mij zullen aanroepen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als ik het gebruik mijner zinnen zal verloren hebben, de gansche wereld voor mij zal verdwenen zijn, en ik in de benaauwdheid van den laatsten strijd in de pijnen des doods zal zuchten; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als de laatste harte-zuchten mijne ziel zullen noodzaken het ligchaam te verlaten, aanvaard ze dan als verzuchtingen van een heilig, ongeduldig verlangen om

tot
ont
A
zwe
zal
kou
van
lev
erk
bar
I
ver
ons
aan
uw
der
hei
uw
Jes

len
bo
mi
lig
in
lat
He
me
An

tot U te komen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Als mijne ziel, reeds op mijne lippen zwevende, van deze wereld voor altijd zal afscheid nemen en mijn ligchaam koud en levenloos zal teruglaten : ontvang dan de vernietiging van mijn aardsch leven als een teeken van vereering en erkenenis uwer Oppermajesteit; en, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

Eindelijk, als mijne ziel voor U zal verschijnen en voor de eerste maal, den onsterfelijken luister uwer Majesteit zal aanschouwen, verwerp haar dan niet van uw aangezicht, maar gewaardig U mij in den minnelijken schoot uwer barmhartigheid te ontvangen, opdat ik eeuwig uwen lof moge zingen : barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner!

G E B E D.

O God, die ons ter dood veroordeelende, deszelfs oogenblik en uur verborgen houdt; maak dat ik, al de dagen mijns levens in regtvaardigheid en heiligheid toebrenge, moge verdienen in uwe heilige liefde deze wereld te verlaten. Door de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, die leeft en heerscht, met U, in eenheid des heiligen Geestes. Amen.

GEBED OM EENEN GOEDEN DOOD TE
BEKOMEN.

Mij eerbiedig nederwerpende voor den troon uwer aanbiddelijke Majesteit, kom ik U smeeken, o mijn God! om de laatste aller genaden, de genade van eenen goeden dood: welk slecht gebruik ik ook gemaakt heb van het leven, dat Gij mij verleend hebt; verleen mij hetzelfde wel te eindigen, en te sterven in uwe liefde.

Vergeef mij, o mijn God! al het kwaad dat ik gedaan heb, en neem aan het weinige goed dat Gij mij hebt helpen doen. Vergeef mij, want ik heb leedwezen over mijne zonden, en ik verzaak ze, omdat ik door dezelve uwe oneindige goedheid beleedigd heb. Vergeef mij, want ik vergeef uit ganscher harte aan allen, die mij ooit iets misdaan hebben.

Mijn God! ik geloof al hetgene Gij aan uwe Kerk veropenbaard heb. Ik hoop in U, steunende op uwe beloften en op de verdiensten van Jesus Christus; ik hoop van U te bekomen de vergiffenis mijner zonden, eenen gelukkigen dood en het eeuwige leven. Ik bemin U, o mijn God! uit de geheele uitgestrektheid mijner ziel en met alle genegenheid mijns harten.

Ik aubid U met eene ootmoedige onderwerping. Ik dank U voor alle ge-

naden, die Gij mij gedurende mijn leven verleend hebt, en bijzonderlijk, omdat Gij mij het middel geeft om mij tot den dood te bereiden.

Ik neem deze tot den geest van boetvaardigheid aan, in vereeniging met die van mijnen Zaligmaker en uit gehoorzaamheid aan uwen aanbiddelijken wil.

Heilige Vader! ontferm U mijner, doe mij barmhartigheid; ik stel mijne ziel in uwe handen. Jesus! wees mijn Jesus, nu en in de uur mijns doods.

Heilige Maria, moeder der barmhartigheid! toon in dezen laatsten oogenblik, dat gij mij voor een uwer kinderen aanziet: wees mijne voorsprekeres.

Heilige Josef, die in de armen van Jesus en Maria gestorven zijt: bid voor mij, opdat ik als een uitverkorene sterve.

Engel des hemels, getrouwe bewaarder mijner ziel! heilige Michaël, alle zalige geesten, groote Heiligen, die mij door God tot beschermers zijt gegeven: verlaat mij niet in de uur mijns doods. Amen.

Men kan dit gebed ook lezen bij eenen zieken, die op zijn laatste is, om zijn betrouwen te doen herleven, en in hem te verwekken de gevoelens waarin hij sterven moet.

LITANIE

VAN

ONDERWERPING AAN DEN WIL GODS.

Heer, ontferm U mijner.
Christus, ontferm U mijner.
Heer, ontferm U mijner.
God, hemelsche Vader, ontferm U mijner.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U mijner.
God, heilige Geest, ontferm U mijner.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U mijner.
Gij, die alles weet en voorziet, ontferm U mijner.
Gij, die alles schikt en bestiert, ontferm U mijner.
Gij, die volgens uwe verborgene inzichten, alles op eene wonderbare wijze uitwerkt, ontferm U mijner.
Gij, die het kwaad laat geschieden om er goed uit te trekken, tot de zaligheid uwer uitverkoornen, ontferm U mijner.
In alle zaken, en in alle voorvallen, uw allerheiligste wil geschiede, o God!
In alle gelukkige of ongelukkige omstandigheden, uw allerheiligste wil geschiede, o God!

LITANIE VAN ONDERWERPING, ENZ. 185

In mijnen staat en ambt, uw allerheiligste wil geschiede, o God!

In mijne zaken en bezigheden,

In al mijne werken,

In mijne eer en waardigheid,

In mijne gezondheid en in mijne krachten,

In mijn ligchaam en in mijne ziel,

In mijn leven en in mijnen dood,

In mij, en in allen die mij toebehooren,

In alle menschen en engelen,

In alle schepselen,

In alle plaatsen der aarde,

In alle tijden,

Gedurende geheel de eeuwigheid,

Schoon ook mijne kranke natuur zoude klagen,

Schoon het ook aan mijne eigenliefde,
en aan mijne ziekelijkheid hard
zoude vallen,

Alleenlijk uit enkele liefde tot U, en
tot uw welbehagen,

Ik roep uit met al de regtvaardigen
en heiligen,

Ik roep uit met de zalige maagd Maria,

Ik roep uit met Jesus in den hof
der Olijven,

Onze Vader. enz.

Uw allerheiligste wil geschiede, o God.

GEBED.

O God! ik aanbid zeer ootmoediglijk uwen allerheiligsten wil en onderwerp mij aan uwe ondoorgrondelijke oordeelen en allerregtvaardigste schikkingen. En vermits de volmaakte volbrenging van uw welbehagen de grondsteen aller volmaaktheid, de regel aller deugd, de eenige oorsprong van de inwendige rust en van het ware genoeg is, verlang en wensch ik niets, dan dat uw eenig welbehagen op het allervolmaaktste in mij en door mij volbragt worde. Amen.

GEBED IN GROOTE DROEFHEID.

O goedertieren Jesus! gewaardig mij door uwe genadige vertroosting en ondersteunen. Mijn hart is in mij ontsteld: mijne kracht heeft mij verlaten, en ik ga den geheelen dag bedroefd, omdat door... (*hier voegt men de reden van zijne droefheid bij*) de rust en vreugde van mijn gemoed mij ontnomen zijn. O ja, mijn Jesus! ik word nu, gelijk Gij, ten tijde van uwe droefheid in den hof der Olijven, als gedwongen om uit te roepen: mijne ziel is bedroefd tot den dood toe! Wee mij! omdat ik gezondigd heb, heeft de droefheid mijn hart vervuld. O Heer, mijn God! ik belijde U mijne misdaden, doch smeek,

met betrouwen op uwe barmhartigheid en uwe oneindige verdiensten, om vergiffenis derzelven, en kwijschelding der straffen, welke ik door dezelve aan uwe regtvaardigheid schuldig ben. Ontferm U mijner, o Jesus! kom mij in mijnen nood en zwaarigheden te hulp: verlos mij van hetgeen mij naar ziel en ligchaam bedroeft; doe mij ten minste die hulp bekomen, door welke ik mijn lijden en tegenspoed zoo geduldig verdrage, dat ik in mijne droefheid U nooit vergramme, maar voor het lijden van dezen tijd de eeuwige vertroosting van U bekome. Amen.

GEBED IN ZIEKTE.

Mijn Vader! neem dezen kelk van mij weg; nogtans dat uw wil geschiede, en niet de mijne.

O mijn God! ik neem de pijnen der ziekte, en zelfs den dood aan, tot voldoening voor mijne zonden.

Heer! sla, brand en kerf nu; spaar alleen in de eeuwigheid.

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Ontferm U mijner, want ik ben krank; genees mij, want mijne beenderen zijn ontsteld.

Noch geneesheeren, noch geneesmid-

delen kunnen mij de gezondheid geven, maar uw almachtig woord alléén, o Heer! Genees mij, en ik zal genezen zijn; behoud mij, en ik zal behouden zijn.

Dit ligchaam, dat bederft, bezwaart mijne ziel. Wie zal mij verlossen van dit ligchaam des doods? Uwe genade alléén, o mijn God! door Christus onzen Heer.

Jesus, Zoon van David! ontferm U mijner; kom tot mij, eer ik sterve.

Heer! ik lijd hevige smarten, geef een genadig antwoord op mijn gebed. Wat zal ik zeggen, en wat zult Gij mij antwoorden? Gij hebt mij deze ziekte toegesonden: uw wil geschiede. Ik zal al de dagen mijns levens voor U overdenken in de bitterheid mijns harten.

Gij zijt regtvaardig, Heer! al uwe oordeelen zijn regtvaardig, al uwe wegen zijn barmhartigheid en waarheid. Wees mij gedachtig; neem geene wraak over mijne zonden; gedenk niet aan mijne boosheden.

Heer! handel met mij naar uwen wil; gebied dat mijn geest in vrede ontvangen worde; want het is mij beter te sterven dan te leven.

Ik weet dat mijn Verlosser leeft, dat ik ten jongste dagen zal verrijzen, en dat ik mijnen Verlosser in dit ligchaam zal zien. Deze hoop is in mijnen boezem weggelegd.

Ik vrees te sterven, omdat ik nog niet bereid ben; maar ach! zal het mij beter zijn te leven, daar ik zoo weinig in deugden vorder? Mijn God! ik verlaat mij op uwe barmhartigheid.

GEBED NA HET HERSTEL DER GEZONDHEID.

Ik loof U, Heer. God van Israël! ik dank U voor de ziekte, welke Gij mij hebt toegezonden, en voor de gezondheid, welke Gij mij wedergegeven hebt. Gij hebt U mijner ontfermd. O, dat ik U nu volmaakter loofde! Geef dat ik U het offer van uwen lof en mijne gezondheid te allen dage in dankbaarheid opdrage. Ik had den dood verdiend, en moest op denzelfden dag, toen ik één uwer geboden schond, gestorven zijn. Gij hebt uw vonnis uitgesteld, en mijne dagen verlengd, om die tot uwe verheerlijking en mijne zaligheid te besteden. Gij begeerdet den dood des zondaars niet, maar dat hij zich zoude bekeeren en leven. Gij hebt mij niet geslagen dan om mij te genezen; het was U genoeg mij te vermanen, dat mijn leven U toebehoort, en dat ik mijne genegenheid van het leven moest aftrekken, mij tot den dood bereiden, en tot U wederkeeren door eene opregte boetvaardigheid. Neem nu, o Heer! het overige van mijn ellendig leven aan. Neem voor de jaren

die vervlogen zijn, het leedwezen, de schaamte en het zuchten van een berouwhebbend hart aan. Zegen en neem het voornemen aan, hetwelk ik in uwe tegenwoordigheid vorm, van voordeel uit mijne ziekte te trekken, en mijne gezondheid tot uwe dienst te besteden. Op het voorbeeld van hem, die onder velen alléén zich voor de voeten van mijnen Jesus nederwierp, kom ik mij voor U vertoonen, om U mijne dankbaarheid te betuigen. O geef mij de genade, om het voornemen, dat Gij mij ingestort hebt, uit te voeren. Doe mij voortaan een leven, dat zoo broos is, verachten, om alléén voor de eeuwigheid mijne zorgen te besteden. Amen.

GEBED VOOR EEN ZIEKEN.

Heer! hij dien Gij lief hebt, is krank. O, geef dat zijne ziekte niet doodelijk zij, maar diene tot uwe glorie en zijne heiligmaking. Ik geloof dat Gij de Christus zijt, de Zoon van den levenden God, die in deze wereld gekomen zijt. Ik geloof dat Gij de verrijzenis en het leven zijt; dat degene die in U gelooft, leven zal, schoon hij dood is; en dat allen, die leven en in U gelooven, nimmer zullen sterven. Ik geloof, Heer! ondersteun mijn zwak geloof. Gij hebt zoo vele zieken in uw sterfelijk leven genezen ten verzoeke

TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD, ENZ. 191

dergenen, die hem tot U bragten. Ik beken dat ik niet waardig ben mij voor U te vertoonen, of dat Gij eenigzins acht op mijn gebed zoudt geven. Ik weet dat het brood der kinderen niet voor de honden moet geworpen worden, doch ook deze eten wel van de brokjes, die van de tafel des Heeren vallen. Indien Gij wilt, kunt Gij hem genezen, voor wien ik bid; zeg slechts één woord, en hij zal gezond zijn. Dat deze ligchamelijke ziekte verstrekke tot genezing van zijne ziel, en tot onze onderwijzing. Geef hem geduld, en ons de liefde. Verhoor hem in den dag zijner verdrukking; behoed hem, en gun ons, dat wij met hem hier beneden U in uwen heiligen tempel nog loven, en in alle eeuwigheid zegenen in den hemel.

TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD VAN EENEN
VRIEND OF EENE VRIENDIN.

Mijn vriend is niet meer! Gij, o Heer, hebt hem van mijne zijde weggenomen! Ach, hoe diep is mijn hart gewond; hoe zeer treft mij dit verlies! Zij zijn voorbij, die aangename uren, welke wij in eendragt, in liefde en vriendschap beleefden. Ik zal nu geenen troost, geenen raad, geene vriendschappelijke onderhouding meer in zijnen omgang genieten. Ach Heer! wat is dit leven, hoe vergankelijk

zijn alle vreugden en zaligheden der aarde! Ook de onschuldige vreugden der zuiverst liefde en vriendschap nemen een einde, en worden menigmaal midden in haar zaligste genot gestoord en weggenomen; maar bij U, o Heer! is onverstoorbare vreugde en zaligheid. En tot deze zaligheid hebt Gij hem, mijnen vriend, reeds opgenomen. O, dit hoop ik ten minste; en deze gedachte, welke mij uwe heilige godsdienst leert, is alleen in staat om mij te troosten. Hij is bij U, hij geniet reeds die rust en zaligheid, welke Gij aan uwe getrouwe dienaars beloofd hebt. Heer! dit geloof, deze hoop alleen kan en zal mij troosten. Maar welligt zal ik hem ook dra volgen; en als ik mijn leven naar uw heilig welbehagen ten einde breng, zult Gij mij ook opnemen in die zalige vreugde, welke Gij voor de uwen bereid hebt. Dan zal ik U en al mijne geliefden, die mij voorgegaan zijn, en ook den geliefden vriend wederzien, om wiens verlies ik thans treur en ween. Dan zal mijne droefheid in vreugde veranderd worden. Ja, ik zal hem dan wederzien en nimmer weder van hem gescheiden worden. Dan zullen wij te samen en in gezelschap van alle goeden voor U in uwe liefde wandelen, en die zaligheid genieten, welke Gij, o Heer!

ons door uwe heilige godsdienst hebt beloofd, die hier geen oog gezien, geen oor gehoord, en geen hart ondervonden heeft, en die Gij dengenen bereid hebt, welke U beminnen. O Heer! hoe goddelijk is die geruststellende troost, welken ons uwe godsdienst geeft! Bewaar mij steeds in dezelve en laat er mij waardig in wandelen, opdat ik hier in dit leven hare vertroostingën steeds ondervinde, en ginds, in het toekomende, aan hare beloofde belooningen deelachtig worde. Am.

TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD VAN
GELIEFDE OUDERS.

Tot wien zal ik mij wenden bij het droevig verlies dat ons getroffen heeft, als tot U, mijn Heer en God! Gij hebt mij den geliefden vader (de geliefde moeder) ontnomen. Ach, hoe treft, hoe grieft zulk een dood de harten der kinderen! Ons is de geliefde vader (dierbare moeder) ontnomen, die slechts aan ons welzijn zijne (hare) krachten en zijn (haar) leven besteedde, diemet wijsheid en liefde onze opvoeding bevorderde. Ach, de geliefde is niet meer! Wat kan ons troosten, o God, indien Gij ons niet troost? Doch uwe heilige godsdienst, welke Gij ons hebt gegeven, moet ons troosten en verster-

194 TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD ENZ.

ken, om dezen slag uit te houden, die ons van uwe hand is toegebracht. Hij komt van U, o God! en wat Gij doet is regt en welgedaan, al zien wij het ook niet in. Gij hebt voor elk mensch het getal zijner jaren bestemd, na verloop van welke Gij hem in het beter leven roept. Daartoe hebt Gij ook onzen geliefden vader (onze dierbare moeder) opgeroepen, nadat hij (zij) het eindperk had bereikt, dat Gij hem (haar) gesteld hebt. Daar wilt Gij hem (haar) thans beloonen voor alle zijne (hare) beroeps- en ouderpligten, die hij (zij) met zoo veel getrouwheid vervuld heeft. Ja, Heer! hij (zij) is bij U; deze gedachte alleen kan mij troosten. Hij (zij) is bij U, daarvoor staat mij uwe heilige godsdienst borg, en zijn (haar) goed christelijk leven, naar het voorschrift dezer heilige godsdienst. Maar mogt hij (zij) nog om kleine fouten teruggehouden worden, en in de plaats der zuivering nog moeten verwijlen, ach, Heer! dan smeek ik, om uwer heilige barmhertigheid en liefde wille, delg weldra de vlekken uit, welke zijne (hare) ziel nog aankleven, ten einde hij (zij) U, den Reinsten en Heiligsten, weldra aanschouwen en in uwe eeuwige vreugde ingaan moge. vertroost en ondersteun nu ook, o God! mij en de mijnen, dat wij ons in

TROOSTGEBED VOOR OUDERS ENZ. 195

dit sterfgeval christelijk schikken. Wees Gij onze Vader, die ons bij alle voorvallen en omstandigheden bestuurt, en ons door zijnen bijstand en zijne genade beschermt, ten einde wij in alle aangelegenheden der ziel en des ligchaams U steeds vreezen en beminnen, en aan het einde van ons leven hier op aarde, in uw rijk ons allen wederzien, en bij U ons eeuwig verheugen mogen. Amen.

TROOSTGEBED VOOR OUDERS BIJ DEN DOOD VAN EEN GELIEFD KIND.

In het diepste gevoel mijner smart kom ik tot U, o God! om voor U te klagen en te weenen. Waarom ontnemt Gij mij toch, o Heer! den geliefden zoon (de geliefde dochter) die de vreugde mijns levens, en de hoop mijns aanstaanden ouderdoms was? Waarom moest hij (zij) zoo vroeg in den bloei des levens reeds een offer des doods worden? Ach! hoe hebt Gij alle vader- (moeder-) vreugden op eenmaal in leed en droefheid veranderd! Hoe hard beproeft en tuchtigt Gij den vader, (de moeder) wien Gij door eenen vroegen dood een geliefd kind ontnemt! Doch wie durft U vragen? Wie durft met U twisten? Wij zijn trouwens alleen aan uwe magt onderworpen, en kunnen niet inzien, wat voor inzigten en

196 TROOSTGEBED VOOR OUDERS BIJ DEN

redenen Gij hebt bij alles wat Gij doet. Regtvaardig, goed en heilig zijn zij altijd, gelijk Gij zelf regtvaardig, goed en heilig zijt; dit leert ons uwe heilige godsdienst. En ach! daarin alleen kan ik eenige leeniging mijner smart vinden, als ik er aan denk; als ik denk: Gij zult toch wel uwe goede oogmerken hebben, waarom Gij den kleinen onschuldigen zoo vroeg hebt weggenomen. Voorzaagt Gij welligt, dat hij niet zoo onschuldig en goed gebleven ware, indien hij een' hooger en ouderdom bereikt hadde? dat hij dan onze hoop niet vervuld hadde, en onze vreugde niet gebleven ware? Ach, Heer! indien dit zoo ware, dan zou het immers goedheid, ja eene ware weldaad van U zijn, dat Gij hem in zijne onschuld tot U hebt genomen, en ik zou er U immers voor moeten danken en prijzen. Of voorzaagt Gij misschien, dat zijne toekomstige dagen geene gelukkige dagen zijn zouden? dat hij door een of ander ongeval of ongeluk slechts leed en droefheid op aarde beleven zoude? Ach, Heer! alsdan zou het alweder eene weldaad van U zijn, dat Gij hem door eenen vroegen dood voor grooter lijden hebt bewaard. Nogtans, welke uwe oogmerken en redenen ook zijn mogen, zij zijn heilig en regtvaardig; want Gij zijt heilig, regtvaardig,

wijs en goedertieren in alle uwe beschikkingen. En wat mij meer dan alles gerust stelt en troost geeft, is de gedachte : Heer ! hij is bij U, wien zijne ziel zoo teederlijk beminde; hij is bij den Vader in den hemel. O daar zal hij het wèl hebben ! — Zelfs het grootste geluk op aarde, dat hij naar onze meening hier zou kunnen genieten, is immers maar eene schaduw en niets te achten bij die zaligheid, welke hij bij U, o God en Vader ! in uw huis geniet, en eeuwig genieten zal. Daarom zal zich dan ook mijn hart gerust stellen, en zich gewillig onderwerpen aan de beschikkingen des Allerhoogsten. Wees Gij maar verder mijn troost en mijne hoop, o God ! en bewaar mij op uwe wegen, dan zal ik ook weldra, na mijnen volbragten levensloop, van U opgenomen worden, en mijn geliefd kind, en alle geliefden die mij zijn voorgedaan, daar wederzien, en mij bij U en in U met hen eeuwig verheugen. Amen.

OVERWEGINGEN , GEVOELEN EN GEBEDEN ,

TER GELEGENHEID VAN HET AFSTERVEN VAN
PERSONEN DIE ONS DIERBAAR ZIJN.

Ik heb God gezocht op den dag mijner verdrukking, en ik heb gedurende den nacht mijne handen tot Hem opgeheven : en ik ben te leur gesteld geweest in de hoop, welke ik gekoesterd heb, dat hij door mijne rampen bewogen zou zijn geweest.

Ps. LXXVI. 3.

I.

DROEFHEID, ONDERWERPING.

ô Jesus, vertrooster der lijdenden ! werp eenen medelijdenden blik op uw bedrukt kind ; de droefheid is als een vloed op mij komen nederstorten ; het gewigt des ongeluks doet mij als gebukt gaan ; er blijven mij slechts mijne oogen over om tranen te storten. Helaas ! hij (zij) is niet meer bij mij ; hij (zij) is voor mij niet meer op aarde, dien (die) ik als mij zelven beminde, dien (die) ik lief had, gelijk eene teedere moeder de vrucht van haren schoot bemint. Tot wien zal ik mijne toevlugt nemen, om eenige verligting te erlangen in de grievende smart, welke mij drukt ? Wie zal in mijne verdrukking medelijden met mij hebben ? Gij alleen, o

Jesus! Ja, Gij alleen; want Gij kent de
 geheele grootheid van mijn hartzeer; Gij,
 die voor mij, toen Gij den kelk aller smarten
 wildet drinken, op het graf van uwen
 vriend Lazarus ook tranen gestort hebt.
 Stort dan in vrijheid tranen, o mijne
 ziel! Jesus laat u toe te weenen. Hij deelt
 in uw ongeluk. Helaas, wreede dood!
 waarom hebt Gij mij dien teederen vriend
 (teedere vriendin) ontrukkt, die ten minste
 eenige bloemen op het doornig pad mijner
 ballingschap strooide; dien vriend
 (die vriendin), die mij een beschermer
 (eene beschermster) was, een schat, welken
 ik van Gods goedheid genoot; dien
 vriend (die vriendin), die met nog meer
 drift in mijne smarten dan in mijne
 vreugde deelde, en wiens leven mij dierbaarder
 was dan het mijne? Stroomt,
 stroomt vrij, tranen mijner droefheid, bevochtigt
 dezen heiligen grond, die de stoffelijke
 overblijfselen van mijn' boezemvriend
 (vriendin) bedekt, desgenen, die de wellust
 van mijn leven was. O Jesus! heb medelijden
 met mij in de verlatenheid waarin
 ik mij bevind. Liefderijke Geneesheer! heel
 de diepe wond, die mijn hart doet bloeden.
 Ach, algoede God! Gij die op deze aarde
 zoo vol medelijden waart met al de ongelukkigen,
 o Jesus! ja Gij zult deernis met mijne
 droefheid hebben, want

Gij zijt het zelf, die mij den slag hebt toegebracht die mij drukt; ja indien Gij het gewild hadt, zouden mijne tranen niet vloeijen; uwe slagen zouden mij niet getroffen hebben, noch datgene, wat mij het dierbaarste op aarde is. Nogtans klaag ik niet, want ik ben een zondaar, die de minste uwer gunsten niet verdien; ik mor niet, maar ik loos zuchten; laat U door mijn gejammer bewegen: zuchtende kus ik uwe steeds vaderlijke hand, dan zelfs, wanneer zij zich bezwaart; ik leg het hoofd neder op het altaar der offerande, en aanbid uwe altoos billijke schikkingen, dan zelfs, wanneer zij aan de natuur het hardste toeschijnen; vermeerder mijne onderwerping. Gij hadt mij dien teederen vriend (vriendin) gegeven, Gij hebt mij dien ontnomen, Gij weet waarom; uw heilige wil zij geloofd! Daar ik van U het goed, dat mijn hart verheugde, ontvangen heb, is het billijk, dat ik van uwe hand ook de beproeving aanvaarde, waarmede Gij goedvindt hetzelve nu te overladen. Och! hoe beminnelijk zijt Gij, zelfs tot in uwe strengheden, wijl Gij mijn snikken nog verdraagt, zonder daardoor beleedigd te worden, en de smartende opoffering, welke Gij mij oplegt, en waaraan ik mij niet zou kunnen onttrekken, nog voor mijne boetpleging gelieft aan te nemen!

II.

GELOOF, HOOP.

ô Godsdienst van mijnen Zaligmaker !
gelukkig de mensch die aan uwe ver-
troostende stem gehoor geeft ! Kan men
vijand genoeg zijn van zich zelven , om
u te verstooten , o gij , onze beste , onze
alleen ware Vriendin in druk en lijden !
Indien ons hart gewond is , kunt gij al-
léén er den balsem der teederheid en
hoop in gieten. O minnende Moeder ! gij
bemoedigt uwe neêrslagtige kinderen : gij
doet ons , op het einde onzer rampen , op
deze aarde de gelukzalige eeuwigheid in
het verschiet zien , die onze tranen zal op-
droogen. Dank zij U , o Jesus ! o mijn Za-
ligmaker ! van mij , bij voorkeur boven zoo
vele anderen , kind uwer Kerk gemaakt te
hebben , en van geloof te hebben inge-
boezemd voor de woorden des levens ,
welke uwe liefde haar ingeeft , om onze
zielen , onder de vervloeking dezer aarde
zuchtende , op te beuren en te verligten.
Helaas ! wat zou er van mij in mijnen
druk geworden , indien ik voor alle ver-
troosting , niets had dan de magtelooze
woorden der dorre filozofie , die wijsbe-
geerte zonder geloof , van de dwaze kin-
deren dezer eeuw ? Zwijg dan , lichtzinnige

wereld! gij doet niets dan de wonden van het hart verergeren. O Jesus, mijn zoo goede Meester, mijn teedere Vader! ik wil slechts U voor trooster hebben, want Gij alleen spreekt genezende woorden uit. Zwijg, wereld, die niet dan u zelve zoekt, gij, die ons van uwen boezem verstoot, zoodra onze lippen weigerachtig zijn aan het vreugdegejuich, hetwelk gij van ons vordert. Alzoo verstiet gij de ongelukkigen van Israël, die de boorden van den Euphrates met hunne tranen besproeiden, wanneer zij aan het geluk dachten, hetwelk zij in Sion gesmaakt hadden. O meêdoogende Jesus, die uwe beminnelijke godsdienst zendt om mijne smarten te leenigen: ontvang de hulde mijner erkentenis. „Gij weent, — zegt gij door hare moederlijke stem — tot mij, maar weet, mijn kind, dat eens, en weldra, uwe tranen in vreugdegezangen zullen veranderen: zie hier de hoop eener eeuwige vereeniging, om het ledige aan te vullen, hetwelk ik in mijne wijsheid gelaten heb; want *ik ben de verrijzenis en het leven.*” O Jesus! ja ik geloof in uw onfeilbaar woord; ik geloof, dat de oogen van mijnen vriend (vriendin) en de mijne eens op nieuw zullen geopend worden, en dat wij onzen goddelijken Verlosser te zamen, met onze eigene oogen, in ons eigen vleesch, zullen aanschouwen.

Vertroostende gedachte, goddelijke balsem, die de wonde van mijn hart verzacht! vertroostende, hemelsche hoop! Deze aarde, met mijne tranen bevochtigd, bedekt slechts het sterfelijk overblijfsel van het voorwerp mijner liefde; zijne (hare) ziel, dit edeler deel van hem (haar) zelven, is in uwen schoot wedergekeerd, almogende God! die haar geschapen hebt, en ik durf het hopen, het is om aldaar de belooning te ontvangen, welke Gij aan het geloof en aan de werken des geloofs beloofd hebt; en de aarde zelve zal eens de overwinning des doods moeten wedergeven. Gij zult ons alsdan op nieuw vereenigen, zonder dat wij nog immer eene scheiding zullen ondergaan. Gij zelf, o Jesus! stort deze hoop in mijn hart: verwezenlijk deze zoete verwachting, mijn eenige troost in de smart die mij drukt, en die mijne oogen in eene bron van tranen verandert.

III.

L I E F D E.

Ja, liefdevolle Verlosser! verwezenlijk deze vertroostende hoop, welker oorsprong Gij zelf zijt, door van nu af de ziel van dien vriend (vriendin), van welke Gij mij gescheiden hebt, den kus van uwen eeuwigen vrede te geven. Indien ik U aanroep als

zijnen (haren) Regter, smee ik U ook als
zijnen (haren) Zaligmaker. Ach! geef voor
dieziel geen gehoor, dan aan de stem van het
bloed, hetwelk Gij voor hare zaligheid ver-
goten hebt. Misschien heeft hij (zij) al te zeer
aan de wereld gehecht, zijne (hare) aan uw
Evangelie tegenstrijdige grondstellingen
niet altoos genoeg verworpen; daar hij (zij)
te weinig ijver voor uwe verheerlijking had,
heeft hij (zij) misschien zijne (hare) hart-
stogten te lafhartiglijk bestreden, en U
mogelijk met geen genoegzaam gezag over
zijn (haar) hart doen heerschen; maar hij
(zij) heeft toch steeds het geloof behouden,
en Gij hebt gezegd, dat *hij, die in U ge-
looft, ook na zijnen dood zal leven*. Hij (zij)
heeft de verheerlijking van uwen naam be-
hartigd, hij (zij) heeft uwe Kerk bemind,
hij (zij) heeft zijne (hare) broeders gesticht,
zoo niet altoos door zijne (hare) geheele
getrouwheid aan uwe wet, ten minste door
de gevoelens zijner (harer) boetvaardig-
heid. O Jesus! o Zaligmaker! wiens barm-
hartigheid eindeloos is, neen! uwe liefde
tot ons allen, uwe wonden, uw bloed,
alles doet mij hopen, dat Gij hem (haar)
niet verworpen hebt met de goddeloozen,
die U niet gekend hebben, of ~~die~~, U ken-
nende, uwe oneindige Majesteit hebben
durven trotseren. Ach! gelief de dwalingen
zijner (harer) jeugd, en de fouten, waarin

de noodlottige neiging tot het kwaad, welke ons overblijft uit het ongeluk van in zonden geboren te zijn, hem (haar) heeft doen vallen, uit te wisschen: gedenk slechts de boetvaardigheid, welke hij (zij) over zijne (hare) zonden gepoogd heeft te doen, of liever, aanschouw in zijn (haar) voordeel, degene, welke uwe liefde tot ons bewogen heeft voor al de ongerechtigheden der wereld te doen; en vul, door de eindelooze verdiensten der uwe, de onvolmaaktheid der zijne (hare) aan, opdat Gij hem (haar) van nu af moget ontvangen in het rijk, hetwelk Gij voor uwe getrouwe leerlingen bereid hebt; en deze beenderen, geliefde overblijfsels van uwen tempel, welke onze tranen, onze liefde, maar ook ons geloof en hoop aan de aarde, als een geheiligd pand, tot de algemeene verrijzenis, komen toebetrouwen, eens met een verheerlijkt en onbederfelijk vleesch moget bekleeden.

Maakechter ook, o mijn Zaligmaker! dat mijne getrouwheid aan uwe genade, van nu af, zoodanig zij, dat uwe heiligheid mij alsdan, in uwen schoot, den vriend (vriendin) mogen doen wedervinden, wiens (wier) gemis mijn gezucht afperst: maak dat ik, na eens met hem (haar) in het hemelsch vaderland vereenigd te zijn, alwaar uwe vaderlijke hand voor altoos de tranen af-

droogt, de onuitsprekelijke vreugde moge genieten, van eeuwig met hem (haar) in het gezelschap uwer Engelen en Heiligen, uwe eindelooze barmhartigheden te zingen, en uwe edelmoedigheid in diegenen te beloonen, welke uit liefde tot U, met gelatenheid, de kruisen en beproevingen van hier beneden zullen gedragen hebben.

GEBEDEN

bij Zieken en Stervenden.

GEBED BIJ HET BEGIN DER ZIEKTE.

Tot wien zal ik mijne toevlugt nemen, dan alleen tot U, o mijn God! want Gij alleen zijt het, die mij troosten en helpen kunt; en Gij zijt het, die mij uitnoodigt, om tot U mijne toevlugt te nemen in elken nood. Roep mij aan, zegt Gij in uw woord tot ons, roep mij aan in den nood, en ik zal u verhooren. Ik neem derhalve in mijne ziekte met vertrouwen tot U mijne toevlugt, en roep U aan om troost en hulp. Ach, Heer! Gij weet en kent mijn lijden, want het komt van U. Wilt Gij mij door deze ziekte bedroeven, of wilt Gij mij mijn naderend einde aankondigen? Wat voor oogmerken

Gij
raad
en
mij
gedr
en
mijn
de
ten
heil
sche
Met
wil
tot
leg
alzo
daar
ik
daar
Am

de
het
inz
we
uit
uw
bes
wi

Gij ook moogt hebben, o God ! alle uwe raadsbesluiten zijn regtvaardig, zijn goed en heilig. Ondersteun mij slechts, dat ik mij daarbij naar uw heilig welbehagen gedrage. Verleen mij geduld, o Heer ! en onderwerping aan uwen wil. vertroost mijne ziel, en verligt door uwe genade de smarten der ziekte die Gij mij oplegt, ten einde ik dezelve tot uwe eer, tot mijn heil, en tot stichting mijner medemenschen, die mij omringen, moge doorstaan. Met vertrouwen op uwe magt en goedheid wil ik alle middelen gebruiken, die Gij tot genezing der ziekte in de natuur gelegd hebt. Geef, o Heer, indien het U alzoo behaagt en het mij ten beste strekt, daartoe uwen zegen en uw gedijen, en ik zal U na wederherstelde gezondheid daarvoor danken en uwen naam loven. Amen.

GEBED BIJ TOENEMENDE ZIEKTE.

ô Heer ! Gij vertoeft met uwe hulp ; de smarten mijner ziekte vermeederen , het gevaar neemt toe. Laat mij, o Heer ! inzien, wat ten beste dient. Gij zijt welligt deze aankomst nabij, en wilt mij uit dit aardse leven oproepen. Ik ben uw dienaar, Heer ! indien Gij het alzoo besloten hebt, wil ik mij gaarne aan uwen wil onderwerpen. Maar laat mij dan toch

eerst nog eenmaal over mijn zondig leven treuren. O Heer! ik heb dikwijls en menigmaal voor U gezondigd; ik moest U met veel grooteren ijver gediend hebben, en heb het niet gedaan. Ach! hoe zeer berouwt het mij thans, dat ik zoo laauw en onverschillig was in uwe dienst, dat ik U zoo dikmaals door zonden veracht en beleedigd heb. Ik heb dezelve, wel is waar, volgens uwe heilige voorschriften afgeboet, en hoop, dat Gij ze mij vergeven hebt; doch ik smEEK U nog altoos meer om vergiffenis. Wasch mij toch meer en meer van mijne misdaden, en zuiver mij van mijne zonden. Want ik erken mijne misdaden, en mijne zonden zweven mij steeds voor den geest: voor U alleen heb ik gezondigd en kwaad bedreven. Doch bij U is barmhertigheid, en mijne ziel hoopt op uwe goedheid. Verleen mij nu uwe genade, en ik zal mij door geene zonde ooit weder van U laten scheiden. Help en versterk mijne zwakke ziel; opdat ik mij met geheel mijn hart aan U verbinde, en in het geloof, in de hoop, en in de liefde tot aan het einde volharde. Amen.

LITANIE TOT JESUS,

TEN GEBRUIKE DER ZIEKEN, GETROKKEN
UIT DE HEILIGE SCHRIFTUUR.

Jesus Christus, ontferm U onzer.
God, boven alles gezegend in eeuwig-
heid, *Rom. 9.*

Mijn Heer en mijn God, *Joan. 20.*

Eenige Middelaar tusschen God en
de menschen, *I. Thimoth. 2.*

Zaligmaker der wereld, *Luc. 2.*

Gever en voltrekker des geloofs,
Hebr. 12.

In wiens naam alle knieën moeten
gebogen worden, zoo van die in
den hemel, op de aarde als onder
de aarde zijn, *Phil. 2.*

Die in deze wereld zijt gekomen om de
zondaars zalig te maken, *I. Thimoth.*

Die geofferd zijt, omdat Gij zelf het
gewild hebt, *Isai. 53.*

Die ons hebt lief gehad, en ons in
uw bloed van onze zonden afge-
wasschen hebt, *Apoc. 1.*

Die uw leven voor ons ten beste ge-
geven hebt, *I. Joan. 3.*

Heer van leven en dood, *Sap. 16.*

Die op de aarde zijt gekomen om aan
de gevangenen de verlossing en aan

Ontferm U onzer.

- de lijdenden vertroosting aan te kondigen, *Isai.* 16. ontferm U onzer.
- Die den ouden Simeon, nadat Gij hem door uw aanschouwen getroost hadt, in vrede uit deze wereld hebt laten gaan, *Luc.* 2.
- Die eenen acht-en-dertigjarigen kranken bij het waterbad genezen hebt, *Joan.* 5.
- Die aan eenen lammen de gezondheid weder geschonken en hem ten zelfden tijde zijne zonde vergeven hebt, *Luc.* 5.
- Die de schoonmoeder van Petrus van de koorts genezen hebt, *Luc.* 4.
- Die aan de lammen den gang, aan de blinden het gezigt, aan de dooven het gehoor, en aan de stommen de spraak hebt verleend, *Luc.* 18. *Matth.* 9. *Marc.* 7.
- Die eene bedrukte weduwe getroost hebt, met haren zoon, die men reeds dood naar het graf droeg, tot het leven op te wekken, *Luc.* 7.
- Die Maria en Martha getroost hebt, over den dood van haren broeder Lazarus, en hem uit het graf hebt doen oprijzen, waarin hij reeds vier dagen gelegen had, *Joan.* 11.
- Man vol smarten, die onze krankheden op U genomen en onze smar-

Ontferm U onzer.

ten gedragen hebt, *Isai.* 53. ontferm
U onzer.

Die ons uw lijden tot voorbeeld hebt
gesteld, opdat wij uwe voetstappen
zouden navolgen, *I. Petr.* 2.

Die straft en kastijdt degenen, die
Gij lief hebt, *Apoc.* 3.

Die de tranen van de oogen uwer uit-
verkoornen afdroegt, *Apoc.* 7.

Die aan het kruis hangende, den goe-
den moordenaar in genade ontvan-
gen hebt, *Luc.* 23.

Die met stervende lippen uwen Vader
gebeden hebt, voor degenen die U
kruisten, *Luc.* 18.

Die dengenen, die het gebied des doods
bezat, door uwen dood hebt over-
wonnen, *Hebr.* 2.

Die om onze zonden zijt overgeleverd,
en om onze regtvaardigmaking van
den dood zijt opgestaan, *Rom.* 4.

Die ons eens door uw almachtig woord
van den dood zult opwekken, *Joan.* 5.

Van de smarten der ziekte, verlos ons, Jesus.

Van alle zonden, verlos ons, Jesus.

Van alle helsche aanvechting, verlos ons,
Jesus.

Van mismoedigheid en wanhoop, verlos
ons, Jesus.

Van vermetel betrouwen en zondige ge-
rustheid, verlos ons, Jesus.

Ontferm U onzer.

Ontferm U onzer.

Van een onrustig en angstig geweten ,
verlos ons, Jesus.

Van onverduldig klagen,

Van den eeuwigen dood ,

Door de smarten , die Gij reeds in uwe
besnijdenis onderstondt, *Luc. 2.*

Door de doodsangsten, die U in den
hof der Olijven, bij het naderen van
uw lijden, bevingen, *Luc. 22.*

Door de prangende droefheid aan het
kruis, bij het gevoelen uwer ver-
latenheid, *Matth. 27.*

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat wij op de aarde als vreemdelin-
gen mogen leven, die gedurig naar
hun hemelsch vaderland trachten,
Ps. 38.

Dat het lijden van dezen tijd, dat
kort en ligt is, in ons een eeuwig-
durend gewigt van glorie uitwerke,
II. Cor. 4.

Dat wij al wat ons overkomt gewil-
lig aannemen, en in lijden verdul-
dig mogen wezen, *Eccl. 2.*

Dat wij in ons lijden ons geene on-
betamelijke woorden tegen U toe-
laten, *Job. 1.*

Dat wij, gelijk wij het goede uit uwe
hand ontvangen, alzoo ook het kwa-
de verduldig mogen verdragen, *Job. 2.*

Dat wij deze dagen van zaligheid niet

Verlos ons, Jesus.

Wij bidden U, verhoor ons.

veronachtzamen, *II. Cor.* 6. wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons een vurig verlangen wilt instorten, om ontbonden en met U te zijn, *Phil.* 1.

Dat Gij U gewaardigt ons op het bed onzer smarten te hulp te komen, *Psalms.* 40.

Dat door onze liefde tot U, ons tegenwoordig lijden ons tot voordeel moge strekken, *Rom.* 8.

Dat wij door waken en bidden, ons bereid mogen houden op uwe komst, o Zoon des menschen, *Matth.* 25.

Dat geene bitterheid, geen smart, geen dood bekwaam zij, ons van uwe liefde te scheiden, *Rom.* 8.

Dat Gij alleen ons leven moogt zijn en het sterven eene winst, *Phil.* 1.

Dat wij met den bijstand uwer genade tot het einde toe volhardende, zalig worden, *Matth.* 10.

Dat wij den dood der regtvaardigen sterven, *Num.* 33.

Dat gelijk wij allen in Adam sterven, wij alzoo door U, en bij U in eeuwigheid mogen leven, *I. Corinth.* 15.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Jesus.

Wij bidden U, verhoor ons.

n ,

Verlos ons, Jesus.

is.

Wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

G E B E D.

Goddelijke Verlosser! ik smeeke U, door de liefde waarmede Gij onze krankheden op U genomen en onze smarten gedragen hebt; geef dat ik deze ziekte, welke Gij mij hebt laten toekomen, met onderwerping aan uwen allerheiligsten wil uit uwe hand aanneme. Doe mij nu, door het gebruik der noodige middelen, mijne herstelling met betrouwen van U afwachten. Maak dat het ziekbed mij eene oefenschool van deugden zij, en mij eenen rijken schat van verdiensten voor de eeuwigheid bezorge.

Is het uw wil, Heer van leven en dood, dat ik door de hevigheid dezer ziekte bezwijke, laat mij dan voor mijn sterven nog eens, met volkomen verstand, uw goddelijk vleesch en bloed als een versterkend voedsel tot de reis naar de eeuwigheid, waardiglijk ontvangen; en neem mijne ziel, met de laatste heilige Sakramenten uwer Kerk voorzien, in genade tot U. Amen.

PSALM IN LIJDEN.

Hier lig ik, o Heer! voor U neder in het stof — een zware last drukt mij op het hart.

Geen menschelijk hart heeft zich voor mij geopend om mijne klagten op te nemen; en al had ook een mensch met mij medelijden, hij zoude mij niet kunnen helpen.

Gelijk een kind tot zijne moeder, zoo vlugt ik tot U, mijn God! — het werk uwer handen wijst Gij niet af!

Ik heb mijne kamer gesloten, om met U alleen te zijn; Gij zijt wel overal tegenwoordig; maar hier is het mij, als hadde ik U na lang zoeken gevonden.

Vader! o Vader! ik kan thans niet anders dan weenen — mijn hart spreekt met U — Gij weet wat mij bezwaart, zonder dat ik het U behoef te melden.

Gij alleen ziet tot in mijn hart, waarin zij niet zien kunnen die mij kwellen; Gij alleen kunt mij troosten en mijn krank harte bedaren.

Gij zijt magtig genoeg om mij uit den nood te redden, waarin Gij mij liet komen; doch uw wil geschiede — Gij weet, wat mij dienstig is.

Gij hebt zelfs uw eigen Zoon, in wien

Gij uw welbehagen hadt, niet gespaard :
— Hij dronk den kelk des lijdens tot
op den bodem uit.

Zoo konde Hij alleen zijn geliefd volk
de vrijheid koopen, zoo alleen zegevie-
rend zijne heerlijkheid binnen gaan.

ô Gij, de onschuld zelve, Jesus Christus !
Gij zweeft aan het kruis mij aanhoudend
voor den geest — aan uwen bloedigen
dood heeft zich mijne arme ziel gewijd.

Onschuldiger dan Gij werd nooit eenig
sterveling gevonden: onschuldiger kan ik
niet lijden; en al mijn lijden komt het
uwe in het minst niet nabij.

Stilen weldadig wandelt Gij daar henen :
en zij, die Gij vol medelijden verdroegt,
hebben U aan het kruis geslagen !

Ach, ach ! hoe durf ik dan nog klagen ,
en mij een' leerling van dezen Jesus noe-
men ?

Ach ! dat uw kruis mij zijne zonden
niet te binnen brengt, en als een bliksem
mijne ziel niet treft !

Neen, neen ! ik wil nooit meer klagen
— ik wil lijden en verstommen, gelijk
een worm, dien men met voeten treedt.

Gij moogt vrij op mij los stormen, gij
vijanden van mijne eer, van mijn leven !
ik ben bedekt met het schild des kruises,
waaraan mijn Heiland eens stierf.

Ik wil, gelijk Hij, in lijden volharden ,

om zoo als Hij, door verdrukking eens te zegevieren.

Weten zullen het de menschen, dat zij dengenen niet beschadigen kunnen, wien de regterhand des Heeren beschermt.

Doch Gij, o God! vergeef hun het kwade, dat zij mij doen. — Gaarne geef ik hun het eerst de hand, en ben ik tot den kus des vredes hartelijk bereid.

Gij weet uit het kwade het goede te trekken. — Nuttig is de vervolging — zij maakt nederig, zuivert en beproeft.

Zij maakt ons onzen Heer en Meester gelijkvormig, en ten laatste voert zij ons in zijne heerlijkheid binnen, aan de regterhand Gods. Amen.

GEBED

Van eenen berouwhebbenden zondaar, die in zijne ziekte of krankheden, met betrouwen zijne toevlugt tot de eindelooze barmhartigheid van God neemt.

In den naam der allerheiligste Drieuldigheid : God den Vader, onzen Schepper, God den Zoon, ons hoofd en onzen Zaligmaker, God den heiligen Geest, den altoos werkenden oorsprong der heiligheid, door de liefde en de uitstekende gaaf des nieuwen verbonds, welke hij in onze harten stort.

Wat zou er, o mijn God! op het punt

van voor den vreeselijken regterstoel uwer Majesteit te verschijnen, misdadige als ik ben, aan mijne bedrukte ziel overig blijven dan eene verschrikkelijke wanhoop, eeuwige schande en folteringen, indien Gij met mij handeldet, zoo als de menigte mijner zonden het verdient? Ja, mijn God! ik ben beschaamd, ik durf mijne oogen niet tot U verheffen, omdat mijne ongeregtigheden op mijn hoofd opeen gestapeld, en mijne zonden vermenigvuldigd en tot den hemel opgeklommen zijn. Hoe spoedig heb ik, helaas! in den schoot uwer Kerk, door de heilzame wateren des doopsels herboren, het kleed der onschuld niet bezoedeld! Ja, mijn God! ik zal mijne ongeregtigheden voor U belijden; ik ben voor U niets, dan een voorwerp van verbolgenheid; ik kan voor mijnen Regter niets tegenwerpen; neen, er blijft mij dan niets overig, dan eene verschrikkelijke afwachting van het vonnis en van het brandende vuur, dat uwe vijanden eeuwig moest verslinden.

Maar, omijn God! het is, omdat mijne ongeregtigheden allergruwelijksten talloos zijn, en omdat duizende levens, in de werken van de strengste boetvaardigheid doorgebracht, niet in staat zouden zijn om voor de geringste mijner boosheden te voldoen; het is om deze reden, dat Gij U

mijner zult ontfermen; want Gij zijt vol barmhartigheid, en stelt uwen roem in groote boosheden te vergeven; Gij wilt den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en leve; dit is mijne toevlugt, o mijn God! uwe barmhartigheden zijn de beweegreden van mijn betrouwen.

Teedere Vader, die in dit leven uwe kinderen niet kastijdt, dan om hun eene eeuwige barmhartigheid te bewijzen: ik ontvang de ziekte, welke Gij mij hebt overgezonden, als een uitwerksel uwer liefde tot mij. Verleen mij de genade, dat dit laatste uur van mijnen dag tot uwe dienst besteed worde. Het is maar al te waar, dat ik het grootste deel van mijn leven doorgebragth heb zonderiets te doen; maar bitterlijk betreur ik dien tijd, welken ik, als een blinde, verloren heb: ontferm U mijner, en maak dat de liefde, welke uw heilige Geest op dit oogenblik in mijn hart stort, datgene aanvulle wat mij ontbreekt, dat zij mijn hart zuivere en het door de vlammen der heilige liefde ontsteke. Ongelukkige als ik ben! te laat heb ik begonnen U, o waarheid! onveranderlijke schoonheid! te kennen en te beminnen. Versmaad nogtans niet, o mijn God! dit overschot mijns levens, hetwelk ik U toewijd: dat mijne opoffering hetzelfde volgens U voltrekke, en het U aangenaam zij.

Ik onderwerp mij met gelatenheid aan de gevolgen des doods, aan de duisternissen, aan de verrotting, aan de akeligheid van het graf, aan de ontbinding van mijn ligchaam. Het is billijk, dat dit ligchaam, dat het werktuig van zoo vele misdaden is geweest, ook in de straffen deel hebbe, welke zij verdienen; maar, o zachtmoedige God! maak dat het niet voor altoos zij. Ik weet dat mijn Verlosser leeft, en dat hij, op het einde der tijden, mij uit het stof zal doen verrijzen: en wanneer die ledematen op nieuw met het vel zullen bekleed zijn, dan zal ik hem met eigene oogen in mijn vleesch zien, en ik verhoop het van uwe eindelooze barmhartigheid, ik zal hem zien als Zaligmaker, en niet als eenen vertoornden, en in zijne woede onverzoenlijken Regter. Ik koester dit verlangen en deze hoop in mijn hart, alsof reeds alles vervuld ware; en de grondsteen mijner hoop, o mijn God! is het volle vertrouwen, hetwelk ik heb, dat Gij U mijner zult ontfermen, en mijne boetvaardigheid, hoe laat zij ook kome, zult gelieven te aanvaarden.

Eindelijk, mijn God! Gij zijt mijn Vader, en de teederste der vaders. Kan een vader zijn kind vergeten? Toen de verlorene zoon, na het vaderlijk huis verlaten, en al zijn geld en goed door slemperij

en losbandigheid verkwest te hebben, met een vermorzeld en verootmoedigd hart tot U wederkeerde, werd uw vaderhart bewogen; Gij sneldet hem met opene armen te gemoet, om hem te omhelzen; Gij gaaft hem het kleed der onschuld weder, Gij deedt het vette kalf slagten, en willedet, dat een ieder in uwe vreugd zou deelen. Ik ben het, o mijn God! ik ben die verloren zoon, ik heb tegen U gezondigd! ik durf mijne oogen niet opslaan, ik ben niet waardig uw zoon genoemd te worden! maar Gij kunt niet vergeten, dat Gij mijn Vader zijt! ik ben het verdwaalde schaap, ik ben de verlorene en wedergevondene drachma, die al uwe Engelen van vreugden verrukt.

Zie hier, o mijn God! indien uwe gerechtigheid U nog wederhoudt van in mijne nederige bede toe te stemmen; wat in staat is uwen wraaknemenden arm te ontwapenen: het is Jesus Christus, uw eenige Zoon, het zijn zijne verdiensten, het is zijn dierbaar bloed, hetwelk hij voor mij vergoten heeft, dat ik U aanbied; het is door Hem dat ik den vrede met U zal verwerven; door zijn bloed geregtvaardigd, zal ik door hem van uwe verbolgenheid verlost worden; al diegenen, welke, met dit heiligste slagtoffer vereenigd, in U hopen, o mijn God! zullen nimmer

beschaamd worden. Alzoo zal ik mij, met de verdiensten van uwen Zoon gewapend, geheel en zoodanig met zijn bloed bedekt, dat Gij mij niet zoudt kunnen slaan, zonder dat uwe slagen Hem troffen; alzoo zal ik mij met vertrouwen aan den voet uwer vierschaar aanbieden, of liever, Hij zelf zal mij aanbieden, en terwijl Hij U zijne wonden aantoot, zal Hij zeggen : *o mijn Vader ! heb medelijden met het kind mijner smurten ; vergeef , ter oorzaak van mij.*

Op dit gezigt, o mijn God ! zal uw toorn bedaren; het zwaard, dat opgeheven was, om mijn misdadig hoofd te treffen, zal in de schede gestoken worden. Gij zult, o mijn God ! aan zoo zielroerende, zoo krachtdadige voorwerpen niet kunnen wederstaan. — Ik stel dan al mijn vertrouwen in U, o mijn goddelijke Zaligmaker ! eenige Middelaar tusschen God en de menschen. Verberg mij in het diepste van uw barmhartig hart; verdedig zelf mijne zaak; gewis zult Gij aangehoord worden : uw goddelijke Vader zal, ter uwer liefde, al mijne vorige ongerechtigheden gewaardigen te vergeten; Hij zal mijn oprecht leedwezen aannemen, en mij nog toelaten om zijne en uwe barmhartigheden, te midden der uitverkoornen, gedurende de eeuwigheid te zingen. Amen.

VOORBEREIDINGS-GEBED TOT ONTVANGING DER
HEILIGE SAKRAMENTEN.

Uw heilige Geest, o God! verlichte mij, dat ik al mijne zonden regt moge inzien; ontroer mijn hart, dat ik dezelve van ganscher harte verfoeijen en opregt aan den priester belijden moge, en laat mij vergiffeniserlangen: door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

Hier volgt het onderzoek des gewetens.

OPWEKKING VAN BEROUW.

O God! ik erken dat ik gezondigd heb. Ja, ik heb in mijn leven veel kwaads gedaan; en zelfs, nadat Gij mij de laatste maal door het Sakrament der Biecht vergeven hebt, heb ik alweder voor U gezondigd. Gij hebt mij zoo dikwijls vergeven, en ach! ik heb U echter altoos op nieuw beleedigd. Ach, Heer! indien Gij mij naar mijne verdiensten wildet vergelden, dan zou ik slechts straf van U te wachten hebben. Maar Gij zijt goedertieren, genadiglijk en barmhartig; Gij hebt mij zoo menigmaal vergeven, en zult het ook thans doen; dit hoop ik vast van U. Het doet mij maar leed, dat ik eenen zoo goeden God zoo vaak beleedigen konde, die mij altijd zoo zeer bemind, en mij gedu-

rende mijn geheel leven, naar ziel en lichaam, zoo vele en zoo groote weldaden bewezen heeft. Ach, mogt ik U toch maar bemind en steeds getrouw gediend hebben! Mocht ik U, mijn hoogste Goed! toch waar- diger bemind en vereerd hebben! Hoezeer berouwt het mij, dat ik U zoo dikwijls veracht en beleedigd heb. Vergeef mij toch al mijne zwakheden en zonden, die ik thans opregt verfoei, en die ik nu met een ernstigen wil voornemens ben altoos te vermijden. Ik zal U, indien Gij mijn leven zult rekken, met verdubbelden ijver en trouw voortaan dienen. Doch doe met mij naar uw welbehagen; vergeef mij slechts mijne zonden: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Nu volgt de belijdenis der zonden.

GEBED DES ZIEKEN NA DE BELIJDENIS.

ô God! ik dank U, dat Gij mij nog- maals mijne zonden vergeven hebt door den priester, aan wien Jesus Christus de magt heeft gegeven, om in uwen naam te vergeven. Mijne ziel is nu wel getroost en gerust gesteld, want ik heb bij U genade gevonden. O, bewaar mij nu in deze genade, bewaar mij tot aan mijn levenseinde in uwe vriendschap en liefde. Neem aan, o God en Vader! de boete,

welke de priester mij heeft opgelegd, tot verdere afboeting der verdiende straffen; en neem dan verder als een offer aan alle smarten en kwellingen mijner ziekte. Ik vereenig dezelve met het lijden mijns Verlossers, en smeek U: wil dezelve gunstig aannemen tot verdere voldoening en kwijschelding der tijdelijke straffen. Laat mij, door de verdiensten en voldoening van Jesus Christus voor ons, datgene vergoed worden, wat aan mijne boetdoening ontbreekt. Amen.

VOORBEREIDING TOT DE H. COMMUNIE.

O God! mijn Heiland Jesus Christus! Gij wilt dan in mijne ziekte tot mij komen! Hoe goedertieren zijt Gij toch jegens ons menschen! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en nu wilt Gij mijne ziel ook versterken door het genot van uw heilig vleesch en bloed. Deze spijs zal voor degenen die in U leven en sterven, eene verkwikkende Teerspijs zijn op den weg naar de eeuwigheid. Maak mij waardig, o God en Heiland! om uw heilig ligchaam te ontvangen.

Ik geloof vast, dat mijn Heer en Heiland Jesus Christus in het allerheiligste Sakrament des Altaars waarachtig tegenwoordig is, met Godheid en Menschheid,

met ziel en ligchaam, met vleesch en bloed. Dit geloof ik, o mijn God! omdat uw eeuwige Zoon, onze Heiland, zelf zoo duidelijk gezegd heeft: mijn vleesch is waarlijk eene spijs en mijn bloed waarlijk een drank. En bij het laatste Avondmaal nam Jesus het brood, en brak het, en gaf het zijnen Leerlingen zeggende: eet, dit is mijn ligchaam. Desgelijks nam Hij ook den kelk, en zeide: drinkt, dit is mijn bloed; en dan beval Hij zijnen Leerlingen hetzelfde te doen; en aan alle Christenen heeft Hij bevolen, om zijn ligchaam te eten, en zijn bloed te drinken. Daarom geloof ik vast, dat ik ook het ligchaam en bloed mijns Heeren, onder de gedaante van brood verborgen, in het allerheiligste Sakrament ontvange. Versterk mij, o mijn God! in dit geloof.

Mijn Heer en Heiland, Jesus Christus! die U vernedert om in het allerheiligste Sakrament tot ons te komen, en ook thans in mijne ziekte tot mij wilt komen: o, ik geloof aan U in dit geheimnisvolle Sakrament, en aanbid U in hetzelfde; maar ik wil ook vast op U hopen en vertrouwen. Ik hoop dat Gij U in dit Sakrament met mij zult vereenigen, en mij in uwe genade en liefde bewaren. Gij hebt gezegd: wie mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem, die

zal
on
be
blo
Al
mi
op

aan
ik
be
zij
mi
wo
mi
zie
een
ge
Gij
ech
on
dat
wa
ver
in

hel
te

zal eeuwig leven. Met vaste hoop en onwrikbaar vertrouwen op deze uwe belofte, wensch ik uw heilig vleesch en bloed in het hoogheilig Sakrament des Altaars te ontvangen. Bewaar en versterk mij in deze hoop en in dit vertrouwen op U, mijn God en Heiland.

Mijn Heer en Heiland Jesus Christus! aan U geloof ik, op U hoop en vertrouw ik, en U wil ik ook met geheel mijn hart beminnen en nu met liefde ontvangen. Gij zijt mijn Heiland en Zaligmaker; Gij hebt mij bemind, en zijt voor mij mensch geworden; Gij hebt mij bemind, en zijt voor mij gestorven, en wilt nu ook in mijne ziekte tot mij komen en U met mij vereenigen. O, dat ik U toch waardig ontvangen moge! Maar ach, ik ben een zondaar! Gij hebt mij wel vergeven; maar wie is echter zuiver en waardig genoeg, om U te ontvangen? O Heer! ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt; doch maak Gij mij waardig, en kom dan, mijn Heiland! en vereenig U met mij, en blijf bij mij tot in de eeuwigheid. Amen.

GEBED NA DE COMMUNIE.

Ik dank U, mijn Heiland, dat Gij U hebt gewaardigd in mijne ziekte tot mij te komen. Wat kan ik weder vergelden,

voor alles wat Gij aan mijne ziel gedaan hebt? Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mijne ziel versterkt door uw heilig vleesch en bloed. O, ik wil mij verder aan U toevertrouwen, en alle goed van U hopen en verwachten. Ik hoop dat Gij uw woord zult vervullen, dat Gij hebt gezegd: wie mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem. Ik bid U derhalve, blijf bij mij; vooral blijf bij mij, als mijn einde mogt naderen; alsdan laat mij met U vereenigd blijven en in U sterven, ten einde ik eeuwig in U leven moge. Amen.

GEBED VOOR HET HEILIG OLIESEL.

Goedertierenste Heiland! Gij hebt aan uwe Apostelen bevolen de geloovige zieken met heilige olie te zalven, en hierdoor in het bijzonder voor zieken een Sakrament ingesteld. Want Gij zegt, door den mond van uwen Apostel *Jacobus*: is er iemand ziek onder u, die roepe de priesters der Kerk bij zich, en die zullen over hem bidden en hem zalven met olie, in den naam des Heeren. En het gebed des geloofs zal den zieken behouden: de Heer zal hem verkwikken, en zoo hij in zonden is, zullen zij hem vergeven worden. Ik gehoorzaam aan uw bevel, en

verlang in mijne ziekte het Sakrament des heiligen Oliesels te ontvangen, hetwelk Gij voor zieken hebt ingesteld, en ik smeek U, dat Gij mij door dit heilig Sakrament nog meer van alle zonde wilt zuiveren, mijne ziel opbeuren en vertroosten, en zoo het U behaagt, mij de vorige gezondheid wilt wedergeven: of indien het uw wil is dat ik sterve, mij tot mijn einde wilt versterken, opdat ik in uwe liefde sterve, en eeuwig bij U in den hemel leven moge. Amen.

GEBED NA HET HEILIG OLIESEL.

Ik dank U, mijn Heiland! dat Gij mij in mijne ziekte ook door het heilig Oliesel versterkt hebt, en bid U tevens: neem mij nu geheel onder uwe bescherming. Bewaar mijne ziel voor alle ongeduld, voor alle kleinmoedigheid, voor alle vrees, en laat mij in het geloof, en de hoop en liefde tot U en den Vader tot aan mijn einde volharden. Amen.

MORGENGEBED BIJ AANHOUDENDE ZIEKTE.

Ik ontwaak op mijn ziekbed tot U, o mijn God! Gij hebt mij gedurende den nacht troost en sterkte verleend, en nu en dan mijne vermoeide leden door eenen

korten sluimer verkwikt. Dank zij U, o Vader! voor al het goede dat Gij aan mij hebt bewezen. Bewaar mij nu ook gedurende dezen dag, en help mij door uwe genade de smarten mijner ziekte met geduld dragen. Alles wat ik heden zal denken, gevoelen en lijden, zij aan U opgeofferd, ter uwer eer en ten beste mijner ziel. Amen.

AVONDGEBED.

Ik dank U, o mijn God! dat Gij mij gedurende dezen dag weder versterkt, en mij mijn lijden hebt helpen dragen. Dank zij U voor allen troost, voor al het goede dat mij door hulp en bijstand van goede menschen is ten deele gevallen. Maar heb ik U heden door eenig ongeduld of zwakheid beleedigd, dan verfoei ik het van ganscher harte, en smeeik U om vergeving. Ik zal voortaan zorgvuldiger op mij acht geven, en mij met meer geduld en vertrouwen aan uwen wil overgeven: versterk Gij door uwe genade mijnen zwakken wil. In dezen nacht beveel ik mij aan U, o God! neem mij in uwe bescherming. Verkwik mijne leden door eenen zachten slaap, en bemoedig mijne ziel in die uren, welke ik slapeloos moet doorbrengen. Ik zal niet vergeten, dat, wanneer alles rondom mij

stil is en slaapt, Gij echter over mij waakt en bij mij zijt. Amen.

GEBED IN EEN OOGENBLIK VAN ONGEDULD OF HEVIGE SMARTEN.

De smarten welke Gij mij oplegt, o Heer, zijn zwaar; ik bezwijk er onder, zoo Gij mij niet ondersteunt. Ach! mijne ziel hoopt reeds zoo lang op hulp van U; hoe lang zult Gij nog vertoeven? Of hebt Gij welligt mijne ontbinding besloten? Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid, mijne ziel verlangt ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Nogtans wil ik mij naar uwen heiligen wil schikken, zoo mijn uur nog niet gekomen is. Ach Heer! indien Gij mij slechts bijstaat en troost mededeelt in mijne smarten, en mij dezelve door uwe genade leenigt, dan zal ik volharden, zoo lang het uw wil is. Al het lijden van dezen tijd is immers niets te achten bij de toekomstende heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden; zoo leert ons uw Apostel: en deze heerlijkheid heeft hier nog geen oog gezien, geen oor gehoord en geen menschenhart ondervonden. Ik wil dan ook gaarne en gewillig volharden, zoolang het U behaagt. Gij wilt mijne ziel hier door droefheid en lijden zuiveren, opdat zij waardig

worde, om na hare ontbinding U, den zuiversten en heiligsten God, eeuwig te aanschouwen. Versterk mij dus, o God! door de genade van Jesus Christus, uwen Zoon, en door de genade des heiligen Geestes. Amen.

GEBEDEN BIJ EENEN ZIEKEN, DIE DOOR EEN
PLOTSELING TOEVAL OVERVALLEN IS.

Broeder! (vriend e. z. v.) vertrouw op den Heer, die wil dat alle menschen zalig worden; verfoei uwe zonden, en let op de woorden die ik u voorzeg; denk er in uw hart over na, en God zal u genadig zijn.

O mijn God en Heer! ik smeeek tot U in mijnen nood, verhoor mij! — Het doet mij leed dat ik in mijn leven ooit gezondigd heb; wijl ik U, mijnen hoogsten God en Heer, wien ik boven alles achten en beminnen moest, door mijne zonden veracht en beleedigd heb. Ik verfoei al mijne zonden, en neem mij vast voor U nimmer weder te beleedigen. Ik ben bereid om mijne zonden aan den priester opregt te belijden, als Gij, o God! mij tijd en gelegenheid zult geven, om mij daartoe in staat te stellen. Ik bid U, door uwe oneindige barmhartigheid en door de verdiensten van Jesus Christus, onzen Hei-

land, wees mij genadig en barmhartig, en vergeef mij mijne zonden.

O God! ik geloof aan U, en beken alles wat Gij ons door uwe heilige opening en door uwe onfeilbare Kerk voorstelt om te gelooven; want Gij zijt de eeuwige wijsheid en waarheid.

O God! ik hoop en vertrouw op U, ik hoop van U vergiffenis mijner zonden, waarover ik nu opregt berouw heb. Ik hoop genade en barmhartigheid van U, en de eeuwige zaligheid; want Gij zijt goedertieren, genadig en barmhartig, en getrouw in uwe belofte.

O God! ik bemin U met geheel mijn hart en boven alles, omdat Gij mijn hoogste Goed, het allervolmaaktste en beminnenswaardigste Wezen zijt. Het doet mij leed, dat ik U niet meer bemind, en getrouwer gediend heb. Vergeef mij, o God en Vader, alle mijne zonden.

O Jesus, mijn Heiland! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U, die mij zoo zeer hebt bemind en voor mij gestorven zijt. O, ik hoop dat Gij mij in genade zult aannemen en zalig maken.

Wees mij genadig, o God! wees mij barmhartig en vergeef mij mijne zonden.

GEBEDEN BIJ STERVENDEN.

Broeder! (Vriend N. N.) Het is allen menschen vastgesteld eenmaal te sterven. Doch een waar Christen sterft eigenlijk niet, zegt onze Heiland, maar hij zal nog leven, al is hij ook gestorven. Vrees dus niet; gij gaat tot het leven in. Onderwerp U aan den wil des Allerhoogsten, maar vertrouw ook op Hem; Hij zal u uitkomst geven en in zijne heerlijkheid ontvangen. Gij hebt uwe zonden beleden, en zij zijn u door de verdiensten van Jesus Christus vergeven. Verwacht dus welgetroost uwen Heiland, die u nu zal opnemen in zijn rijk. Denk, zoo goed gij kunt, steeds aan God, en volg met uwe gedachten datgene na wat ik u zal vòörzeggen.

O God, mijn God! ik wil op U hopen en niet vreezen. Gij roept mij; ik kom, ik ben bereid tot U te komen; want ik ga tot mijnen Vader. Gij hebt mij geschapen tot het eeuwige leven, en nu is mijn uur gekomen, dat ik tot dit leven zal ingaan. O God! help en versterk mijne ziel, dat ik nog maar eene kleine wijl volharde, en dan U, mijnen God, aanschouwe.

O Jesus, mijn Verlosser! ik hoop en vertrouw op U. Gij hebt mij verlost door

uw lijden en uwen dood, en nu zult Gij mij ook zalig maken. Op uwe verdiensten vertrouwende, zal ik niet vreezen, want Gij hebt mij verzoening bij den Vader verworven, en mijne zonden vergeven. O mijn Heiland! laat mij thans in U sterven, ten einde ik eeuwig bij U leve.

Mijne ziel verlangt naar U, o God! ik wensch ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Red mij toch dra uit deze kweeling, o Heer! en laat mij ingaan in die zalige rust, welke Gij den uwen beloofd hebt. Heer Jesus! neem toch mijne ziel dra tot U, en laat mij U en den Vader zien, en zalig zijn.

Vader! indien het mogelijk is, zoo neem toch weldra den kelk van mij weg; doch niet mijne wil, maar uw wil, o Vader, geschiede! Ik wil, naar het voorbeeld van uwen Zoon, onzen Heiland, volharden, zoolang het U behaagt; versterk en vertroost slechts mijne ziel, o God, en bewaar mij in uwe liefde.

O God! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U met geheel mijn hart. O laat mij in dit geloof en vertrouwen volharden, en in deze liefde mijn leven eindigen, teneinde ik U, mijnen God, in uwe heerlijkheid aanschouwe, en U eeuwig moge loven en verheerlijken.

Ontferm U mijner, o God! ontferm U

mijner, volgens uwe groote barmhartigheid. Red mij toch van den angst des doods, en neem mijne ziel tot U. Mijne ziel verlangt naar U, o Heer! laat mij ingaan in uwe rust en zaligheid.

Jesus, mijn Heiland, die voor mij gestorven zijt! O versterk mij door uw lijden en sterven! Uw lijden, o Jesus, versterke mij! O liefderijke Jesus! verhoor mij! In uwe wonden, o Jesus, verberg mij! In mijn sterfuur roep mij tot U, en laat mij tot U komen, en U en den Vader prijzen in eeuwigheid.

Ik heb mijnen levensloop voleindigd, ik heb mijn geloof behouden, o Heer! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij in uwe liefde aangenomen; nu hoop ik, dat Gij mij ook de kroon der gerechtigheid zult geven, die Gij dengenen beloofd hebt die U beminnen.

Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest! In uwe wonden beveel ik mijne ziel, o Jesus! Ontvang mij, mijn Heer en God! mijn Heiland en Zaligmaker! Jesus Christus! wees mijn troost en mijne hulp in mijnen dood.

God Vader, die mij naar uw evenbeeld hebt geschapen, ontferm U mijner! — God Zoon, die mij door uw bloed hebt verlost, ontferm U mijner! — God heilige Geest, die mij door uwe genade hebt geheilgd,

ontferm U mijner! Heilige, Drieëenige God!
ik geloof aan U, ik hoop op U, ik bemin
U. Laat mij in U sterven en zalig zijn!

Heilige Maria, Moeder des Heeren! bid
voor mij, nu en in het uur mijns doods. —
Mijn heilige Beschermengel! sta mij bij.
Gij heilige Engelen en uitverkorenen Gods!
bidt voor mij. Verwerft mij door uwe voor-
spraak een zalig einde en eene genadige
opneming in den hemel bij den Heer.

Heer Jesus! kom, neem mijne ziel tot
U. — Ontvang mijnen geest, o God! —
Jesus! U leef en sterf ik. Jesus! neem
mij op in uw rijk. Laat mij U en den
Vader zien en zalig zijn!

Het is volbragt, o God! het is volbragt!
Vader! in uwe handen beveel ik mijnen
geest; neem mij aan in uwe vreugde, o
God! — Jesus! maak uwen dienaar zalig,
die aan U gelooft, op U vertrouwt, en U
lief heeft. Laat mij nu den Vader en U
aanschouwen en eeuwig zalig zijn. Amen.

LITANIE

WELKE DE H. KERK LEEST VOOR DE STERVENDEN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.
 Heilige Maria, bid voor hem (voor haar.)
 Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
 H. Abel,
 Alle kooren der regtvaardigen,
 H. Abraham,
 H. Joannes de dooper,
 H. Jozef,
 Alle heilige Patriarchen en Profeten,
 H. Petrus,
 H. Paulus,
 H. Andreas,
 H. Joannes,
 Alle heilige Apostelen en Evangelisten,
 Alle heilige Leerlingen des Heeren,
 Alle onnoozele Kinderen,
 H. Stephanus,
 H. Laurentius,
 Alle heilige Martelaren,
 H. Silvester,
 H. Gregorius,
 H. Augustinus,
 Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
 H. Benedictus,
 H. Franciscus,
 Alle heilige Monniken en Eremieten,
 Heilige Maria Magdalena,
 H. Lucia,
 Alle heilige Maagden en Weduwen,
 Alle Gods lieve Heiligen,
 Wees genadig, spaar hem (haar,) Heer.

Bid voor hem (voor haar.)

Wees genadig, verhoor hem (haar,) Heer.
Wees genadig, verlos hem (haar,) Heer.
Van uwe gramschap,
Van het gevaar des doods,
Van eenen kwaden dood,
Van de pijnen der hel,
Van alle kwaad,
Van het geweld des duivels,
Door uwe geboorte,
Door uw kruis en lijden,
Door uwen dood en uwe begrafenis,
Door uwe heilige verrijzenis,
Door uwe wondervolle hemelvaart,
Door de komst van den heiligen Geest
den vertrooster,
In den dag des oordeels,
Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.
Dat Gij hem (haar) wilt sparen, wij
bidden U, verhoor ons.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.

Verlos hem (haar,) Heer.

GEBED.

Vertrek, Christene ziel! uit deze wereld,
in den naam van God, den almachtigen
Vader, die U geschapen heeft; in den naam
van Jesus Christus, den Zoon van den
levenden God, die voor u geleden heeft;
in den naam van den heiligen Geest, die

over u uitgestort is : in den naam der engelen en aartsengelen : in den naam der troonen en heerschappijen : in den naam der overheden en magten : in den naam der cherubijnen en seraphijnen : in den naam der patriarchen en profeten : in den naam der apostelen en evangelisten : in den naam der heilige martelaren en belijders : in den naam der heilige monniken en eremieten : in den naam der heilige maagden , en van alle Gods lieve heiligen : heden zij uwe plaats in vrede , en uwe woning in het heilig Sion : door denzelfden Jesus Christus , onzen Heer. Amen.

G E B E D.

O God van barmhartigheid en goeder-tierenheid ! God , die door de eindelooze grootheid uwer goedheden de zonden der boetvaardige zielen uitwischt , en de vlekken hunner verledene misdaden vernietigt , door de vergiffenis welke Gij hun daarvan schenkt : zie meedoogend op uwen dienaar N. (uwe dienaress N.) neder , en verhoor het gebed , hetwelk hij (zij) met eene volkomene openhartigheid tot U stiert , om van U de vergiffenis van al zijne (hare) zonden te verwerven. Vernieuw in hem (haar ,) allerzachtmoedigste Vader , al wat de menschelijke zwakheid bedorven ,

of de boosaardigheid des duivels in hem (haar) bezoedeld heeft, en vereenig met het ligchaam uwer Kerk dit lidmaat, hetwelk door het bloed van uwen Zoon is vrijgekocht. Heb medelijden, Heer! met zijne (hare) tranen, en dewijl hij (zij) geen betrouwen heeft dan in uwe barmhartigheid, ontvang hem (haar) tot het Sakrament uwer verzoening: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Mijn dierbare broeder! (mijne dierbare zuster) ik beveel u aan den almachtigen God, en stel u in de handen van hem, wiens schepsel gij zijt, opdat gij, na door uwen dood de schatting der menschelijke natuur betaald te hebben, tot uwen oorsprong wederkeeret, die u uit slijk der aarde gevormd heeft. Dat een schaar van Engelen des lichts uwe ziel, bij het verlaten van haar ligchaam, kome ontvangen; dat het gezelschap der Apostelen, die de wereld moeten oordeelen, u te gemoet kome; dat een zegepralend leger van Martelaren, nog met hun bloed bedekt, u vergezelle; dat het roemvolle koor der Belijders, wit als de leliën, door de zuiverheid van hun hart, u omringe; dat de rei der Maagden u met jubelzangen onthale, en dat de Patriarchen u in den schoot eener gelukkiger rust omhelzen. Dat Jesus zich, met een gul en blij gelaat,

aan u vertoone, en u onder het getal diergenen stelle, die gestadig in zijn gezelschap zijn : dat de afgrijsselijkheid der duisternissen, de hevigheid der vlammen en de strengheid der folteringen u onbekend blijven. Dat de helsche Satan zich met zijne aanhangers van u verwijdere; dat hij siddere, als hij u, bij uwe komst, van de Engelen vergezeld ziet, en dat hij vlugte in den verschrikkelijken afgrond van den eeuwigen nacht. Dat God opsta, en zijne vijanden verstrooid worden, en dat degenen die hem haten, van voor zijn aanschijn vlieden; dat zij als rook verdwijnen, en dat de zondaars op het aanzien van God vergaan, gelijk het was voor het vuur vergaat; dat de regtvaardigen verzadigd worden, en zich in zijne tegenwoordigheid verheugen. Dat de legioenen der hel verdelgd en met schaamte overladen worden, en de bedienaars van Satan zich niet verstouten u bij uwen toortogt te wederhouden. Dat Jesus Christus, die zich gewaardigd heeft voor u te sterven, u van den eeuwigen dood bevrijde. Dat Jesus, de Zoon van den levenden God, u in het bezit van zijn paradijs stelle, en dat hij die de ware Herder is, u onder het getal zijner schapen rangschikke : dat hij u al uwe zonden vergeve, en u, onder zijne uitverkorenen, aan zijne regterhand

stelle. Dat Gij uwen Zaligmaker van aanschijn tot aanschijn moogt aanschouwen, en dat gij, steeds het geluk zijner tegenwoordigheid genietende, met uwe zalige oogen de waarheid, in al haren luister moogt ontwaren, en gij eindelijk, in het gezelschap der gelukzaligen aangenomen, gedurende de eeuwen der eeuwen, de zoetheid der goddelijke aanschouwing moogt genieten. Amen.

G E B E D.

Ontvang, Heer, uwen dienaar (uwe dienaressen) in het verblijf der zaligheid, welke hij (zij) van uwe barmhartigheid verhoopt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (dienaressen) van al de gevaren der hel, van al de straffen, van al de kwellingen, die hem (haar) kunnen overstelpen. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen,) gelijk gij Henoch en Elias van den aan alle menschen gemeenen dood verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen,) gelijk gij Noë van den zondvloed verlost hebt. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen,) gelijk gij Abraham uit het land der Chaldeënen getrokken hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij Job van zijn lijden verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij Izaäk uit de handen van zijnen vader Abraham, die hem stond te slagtofferen, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij Loth uit den brand van Sodoma verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij Mozes uit de handen van Pharaö, koning van Egypte, verlost hebt. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij Daniël uit den kuil der leeuwen verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij de drie kinderen uit den brandenden oven en uit de handen van den onregtvaardigen koning verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij Susanna van de misdaad, waarvan zij onregtvaardiglijk beschuldigd werd, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares,) gelijk gij David uit de handen van den koning Saül en van de woede van Goliath verlost hebt. R. Amen.

Verlos Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen,) gelijk gij de heilige Petrus en Paulus uit de gevangenissen verlost hebt. R. Amen.

En gelijk gij de heilige Maagd Thecla, martelares, van drie verschrikkelijke folteringen verlost hebt, verlos alzoo ook bid ik U, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen,) en doe haar, met U, al de goederen des hemels genieten. R. Amen.

G E B E D.

God! wij bevelen U aan, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen,) en bidden U, Heer Jesus Christus, Zaligmaker der wereld, van niet te weigeren haar in het gezelschap uwer Patriarchen te stellen, dewijl uwe barmhartigheid U uit den hemel heeft doen nederdalen, om haar zalig te maken. Erken, Heer, uw schepsel, dat door geene vreemde goden, maar door U geschapen is, die de alleen levende en ware God zijt, omdat er geene andere God is dan Gij, en er niets is, dat met uwe werken kan vergeleken worden. Verblijd hem (haar) Heer, door het geluk van uwe tegenwoordigheid, en gedenk noch zijne (hare) vorige ongeregtigheden, noch de vervoeringen, waarin de drom der hartstogten of de vurigheid der kwade

begeerten hem (haar) gebragt hebben; want ofschoon hij (zij) gezondigd heeft, heeft hij (zij) echter het geloof in den Vader, in den Zoon en in den heiligen Geest, niet verlaten, maar het behouden, en de ijver van God is in zijne (hare) ziel geprent gebleven, en hij (zij) heeft God, die alles gemaakt heeft, getrouw aanbeden. Amen.

G E B E D.

Wij bidden U, Heer, de onwetendheid en misslagen zijner (harer) jeugd niet te gedenken; maar wees hem (haar) liever gedachtig, in het verblijf uwer heerlijkheid, volgens uwe groote barmhartigheid. Dat de hemelen geopend worden om hem (haar) te ontvangen, en de Engelen zich over zijne (hare) zegepralende intrede verheugen. Ontvang, Heer, uwen dienaar (uwe dienares) in uw rijk. Dat de H. Michaël, die waardig is geweest de prins van de hemelsche heerscharen te wezen, zijne (hare) ziel, bij het verlaten van het ligchaam, ontvang. Dat de heilige Engelen Gods, hem (haar) te gemoet komen, en hem (haar) in het hemelsch Jeruzalem geleiden. Dat de gelukzalige Apostel, de H. Petrus, wien God de sleutels van het hemelsche rijk gegeven heeft, hem (haar) ontvang.

Dat de heilige Apostel Paulus, van wien God een uitverkoren vat gemaakt heeft, hem (haar) bijsta. Dat de heilige Apostel Joannes, de welbeminde van Jesus, wien de geheimenissen des hemels zijn geopenbaard geworden, voor hem (haar) spreke. Dat al de heilige Apostelen, aan welke Jesus Christus de magt heeft gegeven van te binden en te ontbinden, voor hem (haar) bidden. Dat al de heilige uitverkorenen Gods, die op deze wereld voor den naam van Jesus Christus geleden hebben, voor hem (haar) spreken; opdat hij (zij,) van de banden des vleeschel verlost, waardig zij tot de heerlijkheid van het hemelsche rijk te komen: door de genade van onzen Heer Jesus Christus, die met den Vader en den heiligen Geest leeft en heerscht, in alle eeuwen der eeuwen. R. Amen.

Indien de doodstrijd langdurig is, kan men bij deze gebeden voegen de Litanie tot den heiligen naam Jesus. (bladz. 79.) en die van de heilige Maagd (bladz. 113.) en de zeven Boet-psalmen. (bladz.) 45.)

Het zal zeer heilzaam zijn, den ziel-togende, zoo hij nog kennis bezit, op te wekken, om dikwijls de heilige namen van Jesus en Maria aan te roepen, zoo als : „Jesus, Jesus, Jesus! o mijn Zalig-maker! ik bemin U, ik ben rouwmoedig,

„Jesus! in uwe handen stel ik mijne ziel. Jesus! ontvang mijne laatste zucht.

„O Maria, mijne teedere Moeder! bid voor mij. O Maria, Moeder van genade! bescherm mij. O barmhartige Maria! bid voor mij, ontvang mij.”

ANDER GEBED VOOR STERVENDEN.

1. Zoo worstelt weder een onzer broeders met den dood. Broeders! zusters! bidt, bidt voor den worstelaar!

2. ô Gij, die eens op de aarde met den dood hebt geworsteld: Jesus Christus! Gij weet bij ervaring, wat het mensche-lijke hart in den doodstrijd lijdt. — Een zweet, als van druppelen bloeds, stroomde van uw aangezicht neder. — Gij kent de angst aan den zwaarsten strijd verbonden. O, verfrisch dan toch onzen broeder, die zoo naar U snakt; zend hem verkwikking af; versterk hem, zoo hij mogt wankelen; zend hem uwe kracht; verlicht hem zoo hij mogt twifelen; zend over hem uw licht.

3. Almagtige! versterk zijn geloof, opdat hij in U geloove, alsof hij U zage. Getrouwe! ondersteun zijne hoop, opdat hij op uw woord vertrouwde, alsof hij U hoorde. Beminnenswaardigste! bevestig zijne liefde, opdat hij zich van U niet late scheiden, tot dat hij U genieten kan.

4. Heer der heerlijkheid! vertoon de heerlijkheid des toekomstigen levens, opdat hij het lijden des tegenwoordigen levens uithoude; verzeker hem van eene toekomstige opstanding, opdat hij voor geen bederf vreeze; laat zijn hart slechts eenen druppel der hemelsche genoegens snaken, opdat hij den lijdenskelk moedig uitdrinke — en tot den laatsten druppel toe.

5. Overwinnaar des doods, der hel, des satans, en der zonde! laat geene helsche schrikbeelden hem verontrusten, geene satans listen hem overvallen, geene bekoorlijkheden der zonde hem overmeesteren. De dood zij hem een overgang tot het eeuwige leven!

6. Verlosser! Gij hebt U voor hem in den dood overgegeven; o laat de waarde der verlossing, door U te weeg gebracht, aan zijne ziel niet verloren gaan.

7. Dooden-opwekker en Wereld-regter! zegen, heilig, zuiver hem, opdat hij heerlijk moge opstaan, en met vreugde U als Wereld-regter moge zien terugkomen.

8. ô Gij, die aan het kruis hebt volbragt! rust hem nu uit met uwe kracht, opdat hij ook volbrenge. Blijf hem bij, tot dat hij hebbe volbragt. Neem zijne ziel op in uwe handen; sta hem thans bij

totaan zijne laatste ademhaling toe, opdat hij eeuwig, eeuwig bij U moge zijn. Amen!

AANSTONDS NA HET OVERLIJDEN.

Heilige vrienden Gods! komt zijne (hare) ziel te hulp. Engelen des Heeren! komt haar te gemoet. Ontvangt haar, en biedt haar den Allerhoogste aan.

v. Dat Jesus Christus, die u geroepen heeft, u ontvange, en de Engelen u brengen in den schoot van Abraham.

* Ontvangt haar en biedt haar den Allerhoogste aan.

v. Heer! geef haar de eeuwige rust, en doe over haar het licht schijnen, dat nimmer uitgedoofd wordt. * Biedt haar den Allerhoogste aan.

Heer, ontferm U onzer.

Jesus Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoring :

R. Maar verlos ons van den kwade.

v. Heer! geef hem (haar) de eeuwige rust.

R. Dat uw eeuwig licht over hem (haar) schijne.

v. Heer! behoed zijne (hare) ziel,

R. Van de poorten der hel.

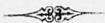
v. Dat hij (zij) in vrede ruste. R. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

r. En mijn geroep kome tot U.

LATEN WIJ BIDDEN.

Wij bevelen U, Heer, de ziel van uwen dienaar N. (uwe dienaars N.,) opdat hij (zij) gestorven voor de wereld, in U leve, en hij (zij) van uwe goedheid en eendlooze barmhartigheid de vergiffenis der beledigingen verwerve, welke de menschelijke zwakheid hem (haar) heeft doen bedrijven. Wij bidden U hierom, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBEDEN
VOOR DE OVERLEDENEN.

GEBEDEN
Onder de Misse voor Overledenen.

INTROÏTUS.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwig licht hen verlichte. Mijn God! in Sion moet men U loven, en in Jeruzalem zal men U gelofte doen. Verhoor mijn gebed, want alle vleesch moet tot U komen.

God, hemelsche Vader! ontferm U over de zielen in het vagevuur.

Zij zijn het werk uwer handen, vervul hun verlangen! Doe hen in vrede rusten!

God Zoon, Verlosser der wereld! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Doe hen de vruchten van uw lijden en uwen dood genieten! Maak hen zalig!

God, heilige Geest! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Gij hebt hen geheiligd: verlos hen uit hunne pijnen!

DE COLLECTEN.

O God, die door uwe oneindige barmhartigheid, altijd gereed zijt te sparen en te vergeven : wij smeeken U ootmoedig voor de ziel van uwen dienaar (van uwe dienaressen) N. die Gij (heden) uit de wereld hebt doen scheiden; geef haar niet over aan het geweld van den vijand, en vergeet haar niet eeuwig, maar beveel aan uwe heilige Engelen haar te ontvangen en in den hemel te voeren; opdat zij, na in U gehoopt en geloofd te hebben, de straffen der hel niet lijde, maar de eeuwige zaligheid geniete. Door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid van den heiligen Geest, in alle eeuwen. Amen.

EPISTEL VAN DEN HEILIGEN PAULUS AAN DIE
VAN THESSALONIKA 4. vs. 13.

Maar Broeders! wij willen niet dat gij onwetend zijt van hetgene gij weten moet, aangaande diegenen die ontslapen zijn; opdat gij u niet bedroeven zoudt, gelijk de andere menschen, die geene hoop hebben. Want indien wij gelooven, dat Jesus Christus gestorven en verrezen is, zoo moeten wij ook gelooven, dat God degenen, die in Jesus ontslapen zijn,

ook alzoo met Hem zal opvoeren. Ook zeggen wij u in den naam des Heeren, dat wij, die leven en die tot zijne aankomst overblijven, degenen die reeds ontslapen zijn niet zullen voorkomen. Want zoodra het roepteecken door de stem van den Aartsengel, en door den klank der bazuin zal gegeven zijn, zal de Heer zelf van den hemel afdalen: en degenen, die in Jesus Christus gestorven zijn, zullen het eerste verrijzen. Daar zullen wij, die in leven zijn, en tot dien tijd levendig zijn overgebleven, te zamen met hen opgevoerd worden in de wolken, om den Heer te ontmoeten in de lucht, en alzoo zullen wij eeuwig leven met den Heer. Troost u dan elkan- der met deze waarheden.

GRADUAAL.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwig licht verschijne hun. De gedachtenis der regtvaardigen zal eeuwig zijn; hij vreest geene kwade tijding. Verlos, Heer! de zielen van alle overledene geloovigen van alle banden harer zonden; en geef, door den bijstand uwer genade, dat zij verdienen het oordeel van wraak te ontgaan, en de zaligheid van het eeuwig licht te genieten.

EVANGELIE VOLGENS DEN H. JOANNES.

In dien tijde zeide Martha tot Jesus : Heer ! waart Gij hier geweest , mijn broeder zou niet gestorven zijn : maar ik weet , dat God U ook nu alles zal toestaan , wat Gij Hem zult vragen. Jesus antwoordde haar : uw broeder zal verrijzen. Martha zeide Hem : ik weet wel , dat hij verrijzen zal in de verrijzenis op den jongsten dag. Jesus antwoordde : ik ben de verrijzenis en het leven ; die in Mij gelooft , ofschoon hij ook dood was , zal leven : en die leeft en in Mij gelooft , zal in eeuwigheid niet sterven. Gelooft gij dit ? Martha antwoordde Hem : ja , Heer ! ik geloof dat Gij de Christus , de Zoon van den levenden God zijt , die in deze wereld gekomen is.

OFFERANDE.

Heer Jesus Christus , Koning der heerlijkheid ! verlos de zielen van alle overledene geloovigen van de straffen der hel en van den diepen afgrond ; verlos haar van den muil des leeuws ; dat de hel haar niet verslinde , en dat zij in de duisternissen niet struikelen , maar dat veeleer uw heilige Engel Michaël haar tot het

heilig licht brenge . hetwelk Gij weleer aan Abraham en zijne nakomelingen beloofd hebt.

Wij offeren U, Heer! offeranden en gebeden; ontvang die, bidden wij, voor die zielen wier gedachtenis wij heden viëren. Doe haar, Heer! na den dood, geraken tot het leven, hetwelk Gij weleer aan Abraham en zijne nakomelingen beloofd hebt.

Wees bijzonder indachtig de ziel van uwen dienaar N. (uwe dienaress N.) voor welke wij U dit zoenoffer en deze gebeden opdragen; opdat zij volkomen gereinigd door het bloed van Jesus Christus, onzen Verlosser, moge ingaan in uwe eeuwige rust.

PRÆFATIE EN SANCTUS.

Heilig! heilig! heilig is de Heer, God der heerkrachten; en daarom mag niets wat besmet is, binnengaan in zijne heerlijkheid. Wij weten het, o God! maar Gij zijt immers een God van liefderijke ontferming. O, ontferm U dan over de zielen die onder uwe straffende hand in lijden zuchten. Wees gedachtig aan de getrouwheid, met welke zij U gediend hebben in haar leven, en vergeet de misdaden, die de zwakte der menschheid

haar somtijds heeft doen bedrijven. Verlos haar uit die plaats van smarten en duisternissen, en breng haar over naar de eeuwige woonstede van rust en van licht.

VOOR DE CONSECRATIE.

Verhoor, o genadige God! onze ootmoedige smeekingen, en verleen de genade der volledige kwijschelding aan die zielen, voor welke wij bijzonder moeten bidden. Door den naam en de verdiensten van uwen welbeminden Zoon, die op zich heeft genomen voor ons allen te voldoen, smee ik het U. O liefderijke God! ik zoude het niet wagen, de werkingen van uwe heilige en billijke regtvaardigheid te willen tegenhouden; maar ik weet, dat Gij liever als een Vader van barmhartigheid, dan wel als een God van strenge wraak wilt aangeropen worden. Ach! uwe overgroote goedheid neigt U tot vergeving; voldoe aan die neiging van uw goddelijk hart. Om de liefde van U zelve, verleen aan die bedrukte zielen eene volledige kwijschelding van de schulden, die uwe regtvaardige strengheid haar wel billijk maar zoo smartelijk doet boeten.

Door den geheiligden arbeid van uwen eenigen Zoon, onzen Verlosser; door zijnen

smartelijken doodstrijd; door zijne dierbare tranen; door het bloed, dat Hij zoo overvloedig vergoten heeft, en hetwelk Hij U nog in dit oogenblik, door de handen des Priesters, als een offer van verzoening zal opdragen op het altaar; door de oneindige verdiensten van zijn leven en van zijnen dood; door de onbevleetheid en al de deugden der allerheiligste Maagd Maria; door al de verdiensten, boetoefeningen, voldoeningen en goede werken van al uwe Heiligen; verleen, o God! verleen aan deze zielen de vervulling harer vurige begeerten, doe haar uw goddelijk aanschijn genieten. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

Laten, o Heer! onze gebeden en offerande U aangenaam zijn, en neem de zielen voor welke wij bidden, die Gij geschapen, verlost en geheilgd hebt, in genade aan. Laat haar dit zoenoffer ten deel worden, hetwelk wij aan U voor haar opdragen; neem hare overgeblevene zonden en gebreken weg; laat de voldoening, welke Gij, o Jesus! door uwen dood hebt aangebragt, ook haar ten goede komen! Ontferm U over die zielen, gelijk Gij U over uwen boetvaardigen medegekruisten ontfermd hebt.

Almagtige en barmhartige God! ik smeeek U, de verdiensten van het lijden en den smartelijken dood van uwen Zoon te willen toeëigenen aan de ziel (of zielen) van N.) En indien zij nog niet geheel aan uwe regtvaardigheid voldaan hebben, vergeet dan hunne zonden, en doe hen wel dra de eeuwige gelukzaligheid, welke Gij ons beloofd hebt, en naar welke zij verlangen, voor altijd genieten.

Jesus, Verlosser der menschen! wees ook een Verlosser van die ongelukkige zielen; en gij, heilige Maria, teedere moeder van onzen Zaligmaker! voeg bij mijn gebed uwe vermogende voorbede en bescherming, om de genade der vergiffenis, welke ik voor de ziel van N. vraag, te verkrijgen.

AGNUS DEI.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun rust!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de rust!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de eeuwige rust!

ONDER DE NUTTIGING.

Heer Jesus Christus, die, volgens den wil van uwen Vader, onder medewerking

van den heiligen Geest, door uwen dood de wereld hebt levend gemaakt en verlost: verlos door dit uw allerheiligste Ligchaam en Bloed mij en de overledene geloovigen van alle zonden en van alle straffen, en laat allen, die in U geloofd hebben, eeuwig met U vereenigd worden.

Laat, bidden wij, Heer! de nuttiging van uw heilig Ligchaam en Bloed, aan hetwelk de overledene geloovigen in hun leven zoo dikwijls deel genomen hebben, hen ook na hunnen dood tot verlossing en zaligheid voordeelig zijn.

Laat, Heer! dit offer, dat wij uwer Majesteit hebben opgedragen, den levenden en overledenen tot heil verstrekken.

Geef dat wij, die nog in dit leven zijn, door hetzelfde vergiffenis van het verlede, en genade en sterkte tegen toekomstige gevaren verkrijgen; maar vooral laat dit offer den overledenen geloovigen tot vertroosting en verlossing dienen, opdat zij, door hetzelfde gezuiverd en gereinigd, en van alle banden der zonden ontslagen, mogen ingaan tot het eeuwig leven.

NA DE NUTTIGING.

Verhoor, o Heer! de ootmoedige gebeden, die wij U voor de verlossing van

alle overledene geloovigen voor den troon uwer barmhartigheid opzenden; zuiver hen van alles, wat hen van het genot der zaligheid verwijderd houdt, en laat hen voor U geregtvaardigd worden door het bloed van Jesus Christus, uwen Zoon, dat eens voor hen aan het kruis vergoten, nog dagelijks op onze altaren wordt opgeofferd.

Geef inzonderheid, almachtige God! dat de ziel van uwen dienaar N. (van uwe dienseresse N.), aan welke wij ons van daag herinnerd hebben, door deze offerande gezuiverd, en van hare zonde ontslagen zijnde, vergiffenis bekomme, en binnen ga in de eeuwige rust. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

OP HET EINDE DER MISSE.

ô God! Gij zult mij ook eens van de aarde roepen, en ik weet niet wanneer. Misschien ben ik maar weinige schreden van het graf verwijderd. Leer mij dan mijne pligten vervullen, opdat ik in het uur des doods mij niets te verwijten hebbe. Leer mij den tijd, welchen ik nu nog heb, zorgvuldig waarnemen, en niets verschuiven tot eene onzekere toekomst, opdat de nacht des doods, in welchen niemand meer zal kunnen werken, mij

niet onverhoeds, en voor dat ik bereid ben, overvalle. Laat mij nooit vergeten, dat al het aardsche vergankelijk is; dat noch aanzien, noch rijkdom, maar alleen de goede werken, mij volgen kunnen in de eeuwigheid. Leer mij ook het lijden dezes levens met geduld verdragen, opdat het in mij een eeuwigdurend geluk voortbrenge. Met berusting in uwen heiligen wil, stel ik mijnen langeren of korteren levensloop en al deszelfs wisselvalligheden, ter uwer goddelijke beschikking. Maak mij ijverig in het geloof, getrouw aan U en in de onderhouding uwer geboden. Bewaar mij van eenen haastigen, onvoorzienen en ongelukkigen dood. Laat mij voor mijn sterven de heilige Sakramenten waardig ontvangen. Laat mij sterven onder de bescherming van de allerheiligste Maagd Maria, van mijnen Bewaar-Engel en van mijne hemelsche Beschermers. Ontferm U over allen die in doodstrijd liggen. Versterk de zwakken; help alle zieken; wees den weezen eenen vader, en een beschermer der weduwen; vertroost hen die met treurige harten hunne tranen voor U uitstorten; wees ons allen genadig. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

LITANIE VOOR
DE OVERLEDENE GELOOVIGEN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, Vader in den hemel, ontferm U
over de overledene geloovigen.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U over de overledene geloovigen.
God, heilige Geest, ontferm U over de
overledene geloovigen.
Heilige Maria, bid voor hen.
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der maagden,
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
Alle heilige Kooren der zalige Geesten,
Alle heilige Aartsvaderen en Profeten,
Alle heilige Apostelen en Evangelisten,
Alle heilige Leerlingen des Heeren,
Alle heilige onschuldige Kinderen,
Alle heilige Martelaren,
Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
Alle heilige Leeraren der Kerk,
Alle heilige Priesters en Levieten,
Alle heilige Monniken en Kluizenaars,
Alle heilige Maagden en Weduwen,

Bid voor hen.

Alle Heiligen Gods, bidt voor hen.

Wees genadig, vergeef hun, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Door uwe oneindige barmhartigheid, verhoor ons, Heer.

Door uw allersmartelijkst lijden, verhoor ons, Heer.

Door uwe heilige wonden, verhoor ons, Heer.

Door uwe luisterrijke verrijzenis, verhoor ons, Heer.

Door uwe heerlijke hemelvaart, verhoor ons, Heer.

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.

Die aan de zondares vergiffenis verleend en den goeden moordenaar verhoord hebt,

Die uit genade zalig maakt,

Die de sleutels van dood en hel hebt,

Dat Gij onze overledene ouders, vrienden en weldoeners uit hunne vreese-lijke pijnen wilt verlossen,

Dat Gij alle overledene geloovigen van hunne straffen wilt vrijspreken,

Dat Gij U over hen, die geene bijzondere voorbidders op deze wereld hebben, wilt ontfermen,

Dat Gij hun verlangen wilt vervullen,

Dat Gij hen onder het getal der uitverkorenen wilt aannemen,

Koning der ontzagelijke heerlijkheid,

Wij bidden U, verhoor ons.

Zoon Gods, wij bidden U, verhoor ons.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden
 der wereld, geef hun rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
 der wereld, geef hun de rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden
 der wereld, geef hun de eeuwige rust.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoringen,

R. Maar verlos ons van den kwade.
 Amen.

v. Van de poorten der hel,

R. Verlos, Heer! hunne zielen.

v. Heer! verhoor mijn gebed,

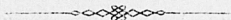
R. En mijn geroep kome tot U.

LAAT ONS BIDDEN.

ô God, Schepper en Verlosser van alle
 geloovigen! verleen aan de zielen van
 uwe dienaren en dienaressen vergeving
 van al hunne zonden; opdat zij de kwijt-
 schelding, waarnaar zij altoos verlang-
 den, op ons ootmoedig smeeken mogen
 verwerven. Amen.

Gebed tot lasenis der geloovige zielen.

Almagtige God, die in den heiligen begraafdoek, in welken uw allerheiligste ligchaam door Josef van Arimathea, nadat het van het kruis was afgedaan, is begraven geworden, ons de teekenen van uw lijden nagelaten hebt: verleen ons en al de zielen in het vagevuur, door uwe barmhartigheid, en door de verdiensten van uwe begrafenis, dat wij mogen komen tot de glorie van uwe zegepralende verrijzenis. Die leeft en heerscht, met den Vader, in de eenheid van den heiligen Geest, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

OVERWEGINGEN

TER GEDACHTENIS VAN ALLE GELOOVIGE ZIELEN.

OP ALLERZIELEN-DAG.

Deze dag is door de Kerk ingesteld, om voor al de zielen, die in het vagevuur zijn, in het algemeen gebeden te storten.

1. Zouden wij ons niet kunnen bejiveren om de inzigten der Kerk te ondersteunen? Zij ademen eene zoo hartroerende liefde! De zielen, voor welke die zorgvuldige Moeder onze gebeden en goede werken verzoekt, zijn onze broeders in Jesus Christus; wij zijn met haar vereenigd door de gemeenschap der Heiligen. Met hoe veel ijver moeten wij niet medewerken aan hare verlossing, en haar geluk pogen te verhaasten! Weigeren wij haar de diensten niet, welke de godsvrucht en het mededoogen ons verplichten haar te bewijzen, en welke wij zelve eenmaal met zoo vurige verlangens van de liefde der geloovigen zullen wenschen te ontvangen. Twijfelen wij niet, of die zielen zullen, wanneer zij de opperste gelukzaligheid genieten, alles inspannen

om ons de vergelding te verwerven van hetgene wij voor haar zullen gedaan hebben.

II. Denken wij, ten einde ons medelijden op te wekken, dat de pijnen en smarten, welke deze heilige zielen lijden, uitermate groot zijn; want de fouten, welke zij boeten, ontsteken den toorn van God, en *wie kan beseffen, hoe verre zijne verbolgenheid gaat?* riep David uit. Weet, zegt de H. Augustinus, dat al de rampen, die het lijdend menschdom drukken, al wat de boetelingen der eerste Kerk in strengheid op hunne lichamen hebben uitgeoefend, al de folteringen, welke de beulen aan de grootste misdadigers hebben doen ondergaan, al de pijnigingen, welke de haat der dwingelanden heeft kunnen uitvinden, om hunne woede tegen de martelaren te kunnen voldoen, weet dat dit alles niet in vergelijking komen kan met de folteringen, welke de zielen lijden, die in het vagevuur zijn. Voeg hier eindelijk de wreedste der straffen bij, namelijk de berooving van het aanschijn en van het bezit van God, die zich aan haar dringend verlangen onttrekt, en die haar, bij elke verheffing, welke zij tot hem doen, in hare droevige ballingschap terug stoot. *Geef mij*, zegt de H. Augustinus, *eene minnende ziel, en zij zal al de strengheid dezer smart gevoelen.*

III. Trekken wij zelven nut uit de bemerkingen, welke deze dag van rouw ingeeft. Beschouwen wij, welken gruwel wij van de zonde moeten opvatten, daar eene fout, ofschoon slechts ligt, zoo streng in het andere leven gestraft wordt. Beschouwen wij, volgens den H. Apostel Petrus, dat de regtvaardige zelf slechts met moeite zal zalig zijn; dat al wat niet rein genoeg zal bevonden worden, volgens de woorden van het Evangelie, er niet zal uitgaan, voor dat de laatste penning zal betaald zijn.

IV. Laten wij dikwijls, met de gedachten, in deze met de schaduwen des doods overdekte plaatsen, in de graven, waarin geslachten op geslachten gedolven zijn, nederdalen; en stellen wij ons daar, bij die droevige verwoestingen van het menschedom, bij die graven, reeds geopend om onze sterfelijke overblijfselen in te zwelgen, stellen wij ons daar levendig voor oogen de kortstondigheid onzer dagen, en de nietigheid der aardse zaken... Hoe indrukwekkend is die stilte der graven! ... God alleen is groot! Alles hier op aarde is, buiten de dienst des Heeren, buiten de zorg van onze ziel, voor de eeuwigheid geschapen, niet dan ijdelheid.

ROZENKRANS-GEBEDEN

V O O R

DE OVERLEDENEN.

Na het eerste tientje van den Rozenkrans.

PRIESTER. Laat ons bidden voor de in den Heer gestorvene dienaren en dienaressen van God, bijzonderlijk voor onze ouders, bloedverwanten en weldoeners.

VOLK. Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwig licht verlichte hen.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Verlos, o Heer! de zielen uwer dienaren en dienaressen; opdat zij, na van de wereld afgestorven te zijn, bij U eeuwig leven, en vergeving aller misdaden en verkeerde handelingen, welke zij uit menschelijke zwakheid begaan hebben, door uwe eindelooze goedertierenheid en barmhartigheid mogen erlangen: wij bidden U hierom, o Heer! door het bloed en angstzweet, dat uw goddelijke Zoon voor ons vergoten heeft, die met U leeft

KOZENKRANS VOOR DE OVERLEDENEN. 271

en regeert in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Na het tweede tientje van den Rozenkrans.

PR. Uit de diepten roep ik, o Heer, tot U: Heer! verhoor mijne stemme.

VK. Laat uwe ooren merken op de stem mijner smeeking.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

GEBED.

ô God; Schepper en Verlosser aller geloovigen! verhoor ons smeekgebed, en schenk, door uwe oneindig liefde en barmhartigheid, aan de zielen uwer uit dezen tijd gescheiden dienaressen de genadige vergeving aller overtredingen en misdaden, waardoor zij de gestrengheid uwer goddelijke gerechtigheid in de andere wereld verdiend hebben. Laat haar voor uwen goddelijken regterstoel genade en barmhartigheid vinden, en door de smartelijke geeseling en de oneindige verdiensten van Jesus Christus de eeuwige rust en zaligheid erlangen. Amen.

Na het derde tientje van den Rozenkrans.

PR. Wanneer Gij, o Heer! de zonden

wilt gadeslaan, wie zal dan kunnen bestaan?

VK. Doch bij U is vergeving; en wegens uw gebod, wacht ik op U, o Heer!

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Groote en almachtige God, Regter der levenden en dooden, voor wiens aangezicht wij allen na een kortstondig leven verschijnen, en rekenschap moeten geven van onze werken en handelingen: neem ons smeekgebed dan aan voor de zielen uwer dienaren en dienaressen, welke in de wegen uwer geboden gewandeld hebben, maar uithoofde van bijgebleven gebreken in het oord der tijdelijke pijnen worden gehouden; opdat zij zich spoedig mogen verheugen over de eeuwige gelukzaligheid, door de smartvolle krooning onzes Heeren en Verlossers; die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Na het vierde tientje van den Rozenkrans.

PR. Mijne ziel verlaat zich op het woord des Heeren, mijne ziel hoopt op den Heer.

vk. Van de morgenwake tot in den nacht, zal Israël op den Heer hopen.

pr. Heer! verhoor mijn gebed.

vk. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Almagtige, eeuwige God, in wiens hand leven en dood zijn : wij vallen voor uw allerheiligste aangezicht neder, en smeeken in diepe ootmoedigheid om uwe grondelooze goedertierenheid en barmhartigheid, voor de zielen uwer overledene dienaren en dienaressen, die ofschoon in uwe genade van deze wereld gescheiden zijnde, echter voor hunne ongeboete gebreken en zonden nog in de eeuwigheid lijden; wij bidden U hierom, door het kruis, dat uw goddelijke Zoon voor ons arme zondaren gedragen heeft; die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Na het vijfde tientje van den Rozenkrans.

pr. Bij den Heer is barmhartigheid en overvloedige verlossing.

vk. En Hij zal Israël verlossen van al zijne zonden.

pr. Heer! verhoor mijn gebed.

vk. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Heer, almachtige God, hemelsche Vader! ons geloof en onze hoop zijn onwankelbaar op uw heilig woord gegrond, dat onze zielen door den dood niet vernietigd worden, en zelfs onze lichamen aan geene eeuwige verrotting onderworpen zijn. Laat onze verzuchtingen en gebeden voor de verlossing uwer dienaren en dienaressen, die wegens geringere gebreken nog in de plaats der zuivering lijden en voldoen moeten, tot uwen troon opstijgen; opdat zij, voor welke uw geliefde Zoon, onze Heer en Heiland Jesus Christus, de martelingen des kruises geleden, en den bittersten dood ondergaan heeft, zich spoedig in U mogen verheugen. Door Jesus Christus onzen Heer, die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

LIJK-PSALM.

(*Bij het begraven.*)

1. Geloofd zij God! ook over onze kerkhoven waakt Hij — Hij is in de graven, zoo wel als in de huizen.
2. Alleen het doode ligchaam is aan het

bederf onderhevig. De ziel bederft niet — zij leeft eeuwig.

3. Ook het ligchaam zal niet altijd dood blijven; door goddelijke kracht staat het eens weder op.
4. Gelijk thans de doodgraver met zijnen schop daar staat, zoo zie ik eens den Engel met de bazuin daar staan.
5. Geloofd zij God, dat Hij onzen vriend christelijk liet sterven! — Hij zal hem weder opwekken uit het rijk der dooden.
6. Geloofd zij Jesus, die hem in den strijd des doods niet verliet! — Hij zal hem oordeelen op den oordeelsdag.
7. Zalig hij, die in den Heer ontsliep. — Hij at met ons des Heilands ligchaam, en dronk met ons zijn bloed. Hij werd door het engelen brood gesterkt op den weg der eeuwigheid.
8. Gelijk het witte kruis op de doodkist, zoo schittert ook de hoop der opstanding op het aangezicht des gestorvenen.
9. Wij nemen geen afscheid, broeder! neen, wij scheiden niet. — Dra, dra zullen wij ook hier bij u verzameld zijn.
10. En zoo snel als de bliksem door de lucht, zal, op des Heeren grooten dag, het leven weder in onze beenderen dringen.
11. Eer zij Gode in de hoogte; en rust hier in de diepte, in de graven, u

276 GEBEDEN VOOR OVERLEDENEN.

— en allen, die hier onder rusten.

ALS MEN VAN HET KERKHOF HUISWAARTS KEERT.

Zoo als ik thans weder huiswaarts keer, zoo zal ik niet altoos van het kerkhof wederkeeren. Eens zal men mij ook grafwaarts dragen, en dit omhangsel, hetwelk ik nu nog mijn ligchaam noem, in den schoot der aarde leggen. Maar u, mijn onsterfelijke geest! u zal men in het graf niet opsluiten; gij, gij begeeft u dan naar uwen Vader, keert naar uw eigenlijk vaderland terug. — Vader! zuiver thans dezen onsterfelijken geest, opdat hij eens zuiver tot U kome, en in uw genot zijne zaligheid vinde.

— 288 —

TREURGEZANG DER KERK.

DIES IRÆ.

O dag van gramschap, eind' der dagen,
Waar Gods Profeten van gewagen,

Waarop het aardsche zal vergaan;
Ach! welk een schrik zal ons beknellen,
Als God zal komen oordeel vellen

En alles stipt zal gadeslaan!
Bazuin-geschal zal grafwaarts dringen,
Door wonderklank de dooden dwingen,

Te komen voor het hoogst gerecht.
En dood en wereld zal dan beven,
Wanneer men rekenschap moet geven

Van alle schuld daar voorgelegd.
Een boek zal elken sterv'ling toonen,
Hoe God zal straffen of beloonen,

Wat hier door hem bedreven is.
God zal dan alles openbaren,
Zelfs daden, die verborgen waren

In eenen nacht van duisternis.
Welk smeekgebed zal ik dan bidden?
Wie treedt dan voor mij in het midden

Bij hem, voor wien ik reeds bezwijk?
O Heer! voor wien de heem'len beven,
Wien wraak, maar ook genade omzweven,

Ach, red mij! schenk mij 't hemelrijk!
Werp, schoon ten vonnis uitgetogen,
O Jesus! uit d'azuren bogen

Een' blik terug op Golgotha.

278 TREURGEZANG VOOR OVERLEDENEN.

Vermoeid en met het kruis beladen
Kwaamt Gij voor mij op donk're paden,

Stierft Gij den dood tot mijn genâ'.

Regtvaardig Regter onzer daden!

Schenk mij, o heilbron van genaden,

Vergeving, eer die dag aanbreekt.

Beschaamd laat ik het hoofd reeds hangen,

Besef van schuld gloeit op mijn' wangen :

Spaar mij, die om vergeving smeek.

Dat Gij *Maria* hebt vergeven,

Den moorder schonkt aan 't kruis het
leven,

Geeft hoop aan mijn beangstigd hart.

Heer! sla 't onwaardig smeecken gade,

Bevrijd mij dan, eer 't is te spade,

Van 't eeuw'g vuur en helsche smart.

Ach! wil mij, dien Gij hebt geschapen,

Doen stellen onder uwe schapen,

En plaatsen aan uwe regter zij.

Is 't helsch verblijf aan snoode horden

Van duivelen ten deel geworden,

Roep mij dan in der zaal'gen rij!

Ik hef, bekneld door aardsche banden,

Heer! tot U biddend mijne handen.

Zorg voor mijn eind' — hoor mijn gebed!

Dat, Heiland! op dien dag der dagen,

Die't gansch Heelal voor't Regt zal dagen,

Uw schild ons dekke, uw' liefde ons
redd'.

VIGILIEN OF GETIJDEN

DER OVERLEDENEN.

Antiph. Ik zal den Heer behagen.

PSALM CXIV.

Ik heb den Heer lief : want Hij verhoort de stem mijns gebeds.

Hij heeft zijne ooren tot mij geneigd : en in mijne levensdagen zal ik Hem aanroepen.

De smarten des doods hadden mij omringd , en de gevaren der hel troffen mij.

Ik bevond mij in kwelling en in droefheid ; en ik heb den naam des Heeren aangeropen.

O Heer ! verlos mijne ziel ; de Heer is barmhartig en regtvaardig , en onze God ontfermt zich.

De Heer bewaart de kleinen : ik was vernederd en Hij verlost mij.

Keer weder , mijne ziel ! tot uwe rust : want de Heer heeft u welgedaan.

Want Hij heeft mijne ziel verlost van den dood , mijne oogen van de tranen , en mijne voeten van den val.

Ik zal den Heer behagen in het land der levenden.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwig licht verschijne hun.

Antiph. Ik zal den Heer behagen in het land der levenden.

Antiph. Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd.

PSALM CXIX.

Ik riep in mijne kwellingen tot den Heer : en Hij heeft mij verhoord.

Heer! verlos mijne ziel van de booze lippen en van de valsche tongen.

Wat zal de valsche tong U geven, of wat zal zij U toevoegen?

Het zijn scherpe pijlen eens magtigen, en verwoestende koolen.

Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd; ik heb onder de inwoners van Cedar gewoond; mijne ziel is zeer lang in ballingschap geweest.

Met hen die den vrede haten, was ik vreedzaam: als ik hen toesprak, stonden zij tegen mij op zonder oorzaak.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd.

Antiph. De Heer beware u.

PSALM CXX.

Ik heb mijne oogen opgeheven naar de bergen, van waar mijne hulp komen zal.

Mijne hulp is van den Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft.

Hij zal uwen voet niet laten struikelen : die u bewaakt zal niet sluimeren.

Ziet, Hij zal niet sluimeren noch slapen die Israël bewaakt.

De Heer beware u, de Heer is uwe bescherming aan uwe rechterhand.

Bij dag zal de zon u niet schaden, noch de maan bij nacht.

De Heer beware u voor alle kwaad : de Heer beware uwe ziel.

De Heer beware uwen ingang en uwen uitgang, van nu af tot in de eeuwigheid.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. De Heer beware u voor alle kwaad : de Heer beware uwe ziel.

Antiph. Indien Gij, Heer! enz.

PSALM CXXIX.

Uit de diepte, enz. *zie bladz.* 55.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Indien Gij, Heer, de boosheden gadeslaat, Heer! wie zal bestaan?

Antiph. Heer! versmaad toch, — enz.

PSALM CXXXVII.

Ik zal U belijden, Heer! uit geheel mijn hart: omdat Gij de woorden mijns monds gehoord hebt.

In het aanzien der Engelen zal ik U lof zingen: ik zal U aanbidden in uwen heiligen tempel, en uwen naam belijden.

Om uwe barmhartigheid en uwe waarheid: want Gij hebt uwen heiligen naam boven alles verheerlijkt.

Op welken dag ik U aanroep, verhoor mij: Gij zult de kracht in mijne ziel vermeerderen.

Dat alle koningen der aarde U belijden, Heer! want zij hebben al de woorden uws monds gehoord.

En dat zij zingen in de wegen des Heeren: want de glorie des Heeren is groot.

Want de Heer is hoog verheven, en Hij ziet op de nederigen: en de hoogmoedigen kent Hij van verre.

Al wandel ik te midden der kwellingen, zult Gij mij het leven behouden: en tegen de gramschap mijner vijanden hebt Gij uwe hand uitgestrekt, en uwe rechterhand behoudt mij.

De Heer zal het voor mij vergelden; Heer! uwe barmhartigheid is eeuwigdu-

rend; versmaad toch het werk uwer handen niet.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Heer! versmaad toch het werk uwer handen niet.

v. Ik hoorde eene stem van den hemel, tot mij zeggende :

R. Zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven.

VOOR DEN LOFZANG VAN MARIA.

Antiph. Al wat de Vader mij geeft, — enz.

MAGNIFICAT.

Mijne ziel verheft den Heer :

En mijn geest juicht God, mijnen Zaligmaker.

Omdat Hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft gadegeslagen : want zie van nu af zullen alle volken mij zalig noemen.

Want Hij heeft aan mij groote dingen gedaan, Hij, die magtig is ; heilig is zijn naam.

En zijne barmhartigheid strekt zich uit door alle geslachten, over degenen die Hem vreezen.

Hij heeft krachtige dingen door zijnen arm gedaan : Hij heeft de hoovaardigen

verstrooid door de gedachten hunner harten.

De magtigen heeft Hij van den zetel afgestooten : en de ootmoedigen heeft Hij verheven.

De hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en de rijken heeft Hij ledig weggezonden.

Hij heeft Israël, zijnen dienaar, opgenomen : gedachtig zijnde aan zijne barmhartigheid.

Gelijk Hij tot onze vaders gesproken heeft : tot Abraham en zijn zaad in eeuwigheid.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Al wat de Vader mij geeft, zal tot mij komen : en die tot mij komt, zal ik niet verwerpen.

Onze Vader, enz. (*knielende, gelijk mede de volgende psalmen.*)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

PSALM CXLV. *

Loof den Heer, mijne ziel! ik zal den Heer loven in mijn leven, ik zal mijnen God lofzangen zingen, zoo lang als ik het aanwezen zal hebben.

* Als men de Vigiliën met de drie Nocturnen of negen lessen leest, wordt de Psalm *Looft den Heer mijne ziel*, enz. niet gelezen, maar wel drie Verzen Responsoriën en het Gebed.

Betrouwt toch niet op de vorsten , noch op de kinderen der menschen , in welke geene behoudenis is.

Hun geest zal er nitgaan , en zij zullen weder tot hunne aarde wederkeeren , en op dien dag zullen al hunne gedachten vergaan.

Zalig is hij die den God van Jacob tot zijnen helper heeft : die zijn betrouwen stelt op den Heer zijnen God , die hemel en aarde , de zee en al wat er in is , gemaakt heeft.

Die getrouw blijft in eeuwigheid ; die de verdrukten regt doet , die den hongrigen spijs verleent.

De Heer ontbindt de gevangenen : de Heer maakt de blinden ziende.

De Heer rigt de nedergestootenen op : de Heer bemint de regtvaardigen.

De Heer bewaart de vreemdelingen : weduwen en weezen zal Hij beschermen , en de wegen der zondaars zal Hij verwoesten.

De Heer zal regeren in eeuwigheid : uw God , o Sion , van geslachte tot geslachte.

Heer ! geef hun de eeuwige rust , enz.

v. Van de poorten der helle.

A. Verlos , Heer , hunne zielen.

v. Dat zij rusten in vrede.

A. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

GEBED VOOR BISSCHOPPEN OF PRIESTERS.

O God, die uwen dienaar N. tot de waardigheid van Bisschop (*of* van Priester) verheven hebt, hem deel gevende aan het Priesterschap der Apostelen: geef ook dat hij met hen de hemelsche glorie eeuwig genieten moge. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

GEBED VOOR EEN MANSPEERSON.

Verhoor, o Heer! de gebeden, door welke wij uwe barmhartigheid ootmoedig smeeken, dat Gij de ziel van uwen dienaar N. die Gij uit deze wereld geroepen hebt, in het verblijf van vrede en licht plaatsen wilt, en haar in de glorie uwer Heiligen doet deelen. Door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

GEBED VOOR EENE VROUWELIJKE OVERLEDENE.

Heer, die oneindig goed zijt! wij smeeken U, ontferm U over de ziel uwer dienaar N. en geef haar deel aan de eeuwige zaligheid, nadat Gij haar van de besmetting dezes sterfelijken levens verlost

hebt. Dit bidden wij, door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED VOOR VRIENDEN EN WELDOENERS.

O God, die den zondaren vergiffenis schenkt, en behagen schept in de zaligheid der menschen : wij smeeken uwe barmhartigheid, door de voorspraak van de gelukzalige Maria altijd Maagd, en van al uwe Heiligen, dat Gij onze broeders, bloedverwanten en weldoeners, welke uit deze wereld gescheiden zijn, tot de eeuwige gelukzaligheid toelaten wilt. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED VOOR ALLE GELOOVIGE ZIELEN.

O God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen! schenk aan al uwe dienaars en dienaressen vergiffenis van al hunne zonden, opdat zij de genadige kwijtschelding, daar zij altijd naar verlangd hebben, door onze ootmoedige gebeden mogen verwerven. Gij die leeft en regeert, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

GEBED VOOR VADER OF MOEDER.

O God, die ons bevolen hebt vader en moeder te eeren; ontferm U over de ziel mijns Vaders (*of* mijner Moeder, *of* over de zielen mijner ouden.) Vergeef

zijn (*hare of hunne*) zonden, en geef dat ik hem (*haar of hen*) eenmaal in het verblijf der eeuwige glorie aanschouwen moge. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED OP DEN STERFDAG.

Heer! wij bevelen U de ziel aan van uwen dienaar (*of van uwe dienaressen*) N.; opdat hij (*of zij*) de wereld afgestorven zijnde, bij U leven moge: en hetgene wat hij (*of zij*) door de krankheid der menschelijke handelingen misdreven heeft, door uwe genadige goedertierenheid moge uitgewischt worden. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

GEBED OP EEN JAARGETIJDJE.

O God, aan wien het eigen is te sparen en genadig te zijn: verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen, welker jaargetijde wij houden, de plaats van verkoeling, de rust der zaligheid en den luister des eeuwigen lichts. Door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

v. Heer! geef hun (*of haar*) de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hun (*of haar*) verschijne.

v. Dat hij (*of zij*) ruste in vrede.

A. Amen.

TE METTEN.

INVITATORIUM. De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

Andermaal. De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

PSALM XCIV.

Komt, laten wij ons verblijden voor den Heer : laat ons juichen voor God onzen behoeder : laat ons zijn aanschijn te gemoet gaan, met lof en met psalmen, Hem vrolijk lofzingen.

De Koning, voor wien alles leeft; komt laat ons Hem aanbidden.

Want de Heer is een groote God, en een Koning boven alle Goden : want de Heer zal zijn volk niet verstooten; want al de grenzen der aarde zijn in zijne hand, en Hij overziet de hoogten der bergen.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

De zee behoort Hem toe, en Hij heeft haar gemaakt, en zijne handen hebben

† Dit Invitorie leest men op Allerzielendag, en als men drie Nocturnen leest : anders begint men de Antiphoon en Psalm van den dag; b. v. Maandag en Donderdag de eerste Nocturne, Dinsdag en Vrijdag de tweede, Woensdag en Zaterdag de derde.

de aarde toebereid. Komt, laat ons aanbidden en nedervallen voor God: laat ons weenen voor den Heer, die ons gemaakt heeft; want Hij is de Heer, onze God, en wij zijn volk en de schapen zijner weide.

De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

Heden, als gij zijne stem hoort, verhardt toch uwe harten niet, gelijk ten tijde der verbittering, ten dage der terging in de woestijn, alwaar uwe vaders mij getergd hebben, en mij beproefd en mijne werken gezien hebben.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

Veertig jaren lang was ik nabij dit geslacht en zeide: altijd dwalen zij met het hart, en mijne wegen hebben zij niet gekend. Daarom heb ik in mijne gramschap gezworen, dat zij in mijne rust niet zullen ingaan.

De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

Heer! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

De Koning, voor wien alles leeft; komt, laat ons Hem aanbidden.

EERSTE NOCTURNE. (NACHTWAAK.)

Antiph. O Heer!

PSALM V.

Luister naar mijne woorden : Heer ! let op mijn geroep.

Luister naar de stem mijns gebeds, o mijn Koning en mijn God ! want tot U zal ik bidden ; Heer ! van 's morgens vroeg zult Gij mijne stem hooren.

Van 's morgens vroeg zal ik voor U staan en beschouwen ; want Gij zijt geen God die de ongerechtigheid begeert.

Ook zal de boosaardige bij U geene woonplaats vinden : en de onregtvaardigen zullen voor uwe oogen niet bestaan.

Gij haat allen die onregt bedrijven : die leugentaal spreken zult Gij vernielen.

De Heer heeft een gruwel van den bloedgierigen en van den bedrieger ; maar ik zal, door de grootheid uwer barmhartigheid, ingaan in uw huis.

Ik zal U aanbidden in uwen heiligen tempel in uwe vrees.

Heer ! geleid mij in uwe gerechtigheid, om mijner vijanden wil ; maak dat mijn handel regt zij voor uw aanschijn.

Want er is geen waarheid in hunnen mond : hun hart is vol ijdelheid.

Hunne keel is een open graf : hunne tong gebruiken zij om te bedriegen ; vonnis hen , o God !

Laat hen van hunne gedachten verval-
len , om de menigvuldigheid hunner
boosheden : want zij hebben U , o Heer ,
getergd.

Maar laat allen die in U hopen zich
verblijden. In eeuwigheid zullen zij zich
verheugen , en Gij zult in hun wonen.

Allen die uwen naam beminnen zullen
op U roemen : want Gij zult de regt-
vaardigen zegenen.

Heer ! Gij hebt ons met uwe goedgun-
stigheïd als met een schild bedekt.

Heer ! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. O Heer ! maak dat mijn han-
del regt zij voor uw aanschijn.

Antiph. Wend U tot mij , Heer !

PSALM VI.

Heer ! straf mij niet in uwen toorn ,
enz. *zie blad.* 45.

Heer ! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwig licht hun verschijne.

Antiph. Wend U tot mij , Heer ! en
verlos mijne ziel : want er is niemand in
den dood die uwer gedachtig is.

Antiph. Opdat Hij niet , enz.

PSALM VII.

Heer, mijn God! op U heb ik mijne hoop gesteld : verlos mij van al mijne vervolgers en behoud mij.

Opdat hij niet gelijk een leeuw mijne ziel roove, terwijl er niemand is om mij te verlossen of te behouden.

Heer, mijn God! heb ik zulks gedaan, of zijn mijne handen met onregtvaardigheid bevlekt?

Of heb ik met kwaad beloond, die mij met kwaad betaalden zoo moet ik te regt, van alles ontbloot, onder mijne vijanden bezwijken.

Dat dan mijn vijand mij vrij vervolge; dat hij mij achterhale; dat hij mij onder zijne voeten werpe en het leven beneme, en mijne eer tot stof make.

Sta op, Heer! in uwe gramschap verhef uwe magt tusschen de palen uwer vijanden.

Sta op, o Heer, mijn God! volgens het bevel dat Gij uitgesproken hebt; en de vergadering der volkeren zal U omringen.

Om hunnentwil verhef U weder : de Heer zal de volkeren regt doen.

Oordeel mij, o Heer! volgens mijne regtvaardigheid, en volgens de onschuld van mijnen handel.

De boosheid der goddeloozen zal een einde nemen, maar de regtvaardigen zult Gij geleiden, o God! die de harten en nieren doorgrondt.

Mijne regtvaardige hulp is van den Heer; want Hij behoudt degenen die opregt van harte zijn.

God is een regtvaardige, sterke en langmoedige regter : wordt Hij niet dagelijks tot gramschap verwekt?

Indien gij u niet bekeert, zal Hij zijn zwaard opheffen : Hij heeft zijnen boog gespannen en gereed gemaakt.

Hij heeft er doodelijke schichten op gesteld; Hij heeft zich vurige pijlen toebeleid.

Zie, hij (de zondaar) heeft voorgenomen onrecht te doen : van smart ging hij zwanger, en ongerechtigheid heeft hij gebaard.

Hij heeft eenen put geopend en ontgraven : en hij is in den kuil, dien hij gemaakt heeft gevallen.

Zijne smart zal op zijn hoofd wederkeeren : en zijne ongerechtigheid zal op zijn hoofd vallen.

Ik zal den Heer danken, om mijne regtvaardigheid, en ik zal lofzangen zingen den naam des Heeren, des Allerhoogsten!

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Opdat hij niet gelijk een leeuw,

mijne ziel roove, terwijl er niemand is om mij te verlossen.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos hunne zielen, Heer!

Onze Vader, enz. (in stilte.)

EERSTE LES. JOB. VII.

Spaar mij, Heer! want mijne dagen zijn een niet; wat is de mensch dat Gij hem verheft, of waarom stelt Gij uw hart op hem? Gij bezoekt hem in den morgenstond: en aanstonds beproeft Gij hem. Hoe lang toeft Gij mij te sparen, en toe te laten dat ik mijn speeksel inzwelge? Ik heb gezondigd: wat zal ik U doen, o Behoeder der menschen? Waarom hebt Gij mij tot het doel uwer gramschap gesteld, waardoor ik lastig aan mij zelve ben geworden? Waarom neemt gij mijne ongerechtigheid niet weg? Zie, nu zal ik in het stof der aarde slapen, en als Gij mij des morgens vroeg zoekt, zal ik er niet meer zijn.

A. Ik weet dat mijn Verlosser leeft: en dat ik in den laatsten dag uit het stof zal verrijzen: en in mijn vleesch zal ik God, mijnen Zaligmaker, aanschouwen.

v. Dien ik zelve zien zal, en geen ander; en mijne oogen zullen Hem aanschouwen.

A. En in mijn vleesch zal ik God, mijnen Zaligmaker, aanschouwen.

TWEEDE LES. JOB. X.

Het verdriet mijne ziel te leven : ik zal mijne woorden tegen mij laten gaan ; ik zal in de bitterheid mijner ziel spreken, en tot God zeggen : veroordeel mij toch niet. Geef mij te kennen, waarom Gij aldus met mij handelt. Dunkt het U goed te zijn, dat Gij mij bezwaart ; dat Gij mij, het werk uwer handen, verdrukt ; en dat Gij de raadslagen der goddeloozen begunstigt ? Hebt Gij vleeschelijke oogen ? Ziet Gij de dingen zoo als de menschen die zien ? Zijn uwe dagen als de dagen eens menschen, en uwe jaren aan der menschen jaren gelijk, om onderzoek te doen naar mijne ongerechtigheid, en te vernemen naar mijne zonden ? Gij weet immers, dat ik niets ongodelijks bedreven heb. Doch er is niemand die mij uit uwe hand kan verlossen.

A. ô Heer, die Lazarus, toen hij reeds stinkende was, uit het graf hebt doen verrijzen : geef hun rust in de plaats der verzoening.

v. Gij die komen zult om levenden en dooden te oordeelen, en de wereld door het vuur.

A. Geef hun rust in de plaats der verzoening.

DERDE LES. JOB. X.

Uwe handen hebben mij gemaakt en mij van rondom de gestalte gegeven; en zult Gij mij zoo aanstonds vernietigen? Wees toch indachtig, bid ik U, dat Gij mij als potaarde gevormd hebt, en mij tot stof hebt doen wederkeeren. Hebt Gij mij niet gemolken als melk en als kaas geronnen? Met vel en vleesch hebt Gij mij bekleed: met beenderen en zenuwen hebt Gij mij zaamgehecht; Gij hebt mij het leven geschonken en weldaden bewezen: en uwe zorg heeft mijnen geest bewaard.

A. Waar zal ik mij voor uw aangezicht verbergen, o Heer! als Gij de aarde zult komen oordeelen: daar ik zoo zeer gezondigd heb ten tijde van mijn leven?

v. Ik sta verschrikt over mijne misdaden en beschaamd voor uwe oogen; verwijs mij toch niet, als Gij zult ten oordeel komen.

A. Daar ik zoo zeer gezondigd heb ten tijde van mijn leven.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust: en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Daar ik zoo zeer gezondigd heb, ten tijde van mijn leven.

TWEEDE NOCTURNE.

Antiph. In de plaats der weide.

PSALM. XXII.

De Heer bestuurt mij : niets zal mij ontbreken : Hij heeft mij in eene goede weide gesteld.

Hij voedt mij in den omtrek van verfrisschende wateren : Hij verkwikt mijne ziel.

Hij geleidt mij op de wegen der rechtvaardigheid, om zijnen naam.

Al ging ik ook in het midden der schaduwen des doods : toch zou ik niet vreezen, omdat Gij met mij zijt.

Uw stok en staf vertrooste mij.

Gij hebt in mijn aanschouwen eene tafel bereid, tegen die mij kwellen.

Gij hebt mijn hoofd vet gemaakt met olie, en hoe kostelijk is mijn dronkenmakende kelk?

En uwe barmhartigheid zal mij navolgen, al de dagen mijns levens.

Opdat ik wonen zoude in het huis des Heeren, tot de langheid der dagen.

Heer! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. In de plaats der weide heeft Hij mij gesteld.

PSALM XXIV.

Antiph. Wil, Heer! de misdaden.

Tot U, Heer! heb ik mijne ziel opgeheven : mijn God! in U heb ik betrouwen : ik zal niet beschaamd worden.

Noch laat mijne vijanden mij niet bespotten : want allen die U verbeiden, zullen niet beschaamd worden.

Laat ze beschaamd worden, allen die onregtvaardigheden te vergeefs doen.

Toon mij, Heer, uwe wegen : en leer mij uwe paden.

Beschik mij in uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt mijn God, mijn Zaligmaker : in U heb ik verbeid den geheelen dag.

Wees gedachtig, Heer, uwer genade en uwer barmhartigheden : die van het begin der wereld zijn.

De misdaden mijner jeugd, en mijner onwetendheden gelieft Gij niet te gedenken.

Naar uwe barmhartigheid, wees mij gedachtig om uwe goedheid, Heer!

Zoet en regtvaardig is de Heer; daarom zal Hij eene wet geven aan hen, die in den weg misdoen.

Hij zal de zachtmoedigen beschikken in het oordeel; Hij zal den goedertierenen zijne wegen leeren.

Al de wegen des Heeren zijn barmhertigheid en waarheid, aan die zijn verbond en zijne getuigenissen zoeken.

Om uwen naam, Heer! zult Gij mijne zonden genadig wezen: want die zijn veelvuldig.

Wie is de mensch die den Heer vreest? eene wet heeft Hij hem gesteld in den weg dien hij gekozen heeft.

Mijne ziel zal in goede dingen wonen, en zijn zaad zal de aarde erven.

De Heer is eene vastigheid dergenen die Hem vreezen, en zijn verbond is, om het hen te laten weten.

Mijne oogen zijn altijd tot den Heer; want Hij zal mijne voeten uit den strik trekken.

Zie op mij, en ontferm U mijner, want ik ben eenig en arm.

De benaauwdheden mijns harten zijn vermenigvuldigd; van mijne noowendigheden verlos mij.

Zie aan mijne ellende en mijnen arbeid, en vergeef mij al mijne misdaden.

Aanzie mijne vijanden; want zij zijn vermenigvuldigd, en met eenen ongeregtigen haat, haten zij mij.

Bewaar mijne ziel, en verlos mij; ik zal niet beschaamd zijn, want ik heb in U gehoopt.

O God! verlos Israël uit al zijn verdrukkingen.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Wil, Heer! de misdaden mijner jeugd en mijner onwetendheden niet gedenken.

PSALM XXVI.

Antiph. Ik geloof de goederen des Heeren.

De Heer is mijn licht en mijne zaligheid; wien zal ik vreezen?

De Heer is de beschermer mijns levens; voor wien zal ik beven?

Als de kwaaddoeners bij mij komen, om mijn vleesch te eten.

Die mij kwellen, mijne vijanden, zijn krank geworden en gevallen.

Als er krijgsheren tegen mij staan, zal mijn hart niet vreezen.

Is het dat er een strijd tegen mij opstaat, daarin zal ik hopen.

Een ding heb ik van den Heer begeerd; dit zal ik verzoeken: dat ik mag wonen in het huis des Heeren, al de dagen mijns levens.

Opdat ik zien moge de wellusten des Heeren, en bezoeken zijnen tempel.

Want Hij heeft mij verborgen in zijn tabernakel; in den kwaden dag heeft Hij

mij beschermd in het verborgen in zijn woonplaats.

Op eene rots heeft hij mij verheven : en nu heeft hij mijn hoofd verheven boven mijne vijanden.

Ik ben omgegaan , en ik heb geofferd in zijn tabernakel eene offerande des roepens (een danklied); ik zal zingen, en den Heer met zangen vereeren.

Verhoor, Heer, mijne stem, waarmede ik tot U geroepen heb : ontferm U mijner en verhoor mij.

Tot U heeft mijn hart gesproken ; mijn aangezicht heeft U gezocht; uw aangezicht, Heer, zal ik zoeken.

Wil uw aangezicht van mij niet afkeeren, en wijk niet in uw gramschap van uwen dienaar.

Wees mijn helper, verlaat mij niet, noch versmaad mij niet, o God mijn Zaligmaker!

Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten, maar de Heer heeft mij opgenomen.

Onderwijs mij, Heer! in uwen weg, en geleid mij in het regte voetpad, om mijne vijanden.

Lever mij niet in de handen dergenen die mij kwellen; want tegen mij zijn opgestaan booze getuigen, en de boosheid heeft tegen zich zelven gelogen.

Ik geloof de goederen des Heeren in het land der levenden te zien.

Verwacht den Heer, en wees kloek: uw hart worde versterkt, en verbeide den Heer.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Ik geloof de goederen des Heeren in het land der levenden te zien.

v. De Heer stelle hen met de Prinsen.

a. Met de vorsten zijns volks.

Onze Vader, enz. (in stilte.)

VIERDE LES. JOB. XII.

Antwoord mij, hoe groot is het getal mijner ongeregtigheden en zonden? Maak mij mijne overtredingen en misdaden bekend; waarom verbergt Gij uw aangezicht voor mij, en beschouwt Gij mij als uwen vijand? Gij toont uwe magt tegen een blad, hetwelk door den wind weggevoerd wordt; Gij vervolgt eenen dorren stoppel; Gij schrijft bitterheden tegen mij en wilt mij vernielen, om de zonden mijner jeugd. Gij hebt mij in boeijen gekneld: Gij let op al mijne paden, en al mijne voetstappen slaat Gij gade: daar ik weldra vergaan zal als verrotting, en als een kleed zal worden, hetwelk door de motten gegeten wordt.

a. Gedenk toch dat mijn leven niets is

dan wind : het aangezigt der menschen zal mij niet meer aanschouwen.

v. Uit de diepten heb ik tot U geroepen : Heer! Heer! verhoor mijne stem.

A. Het aangezigt der menschen zal mij niet meer aanschouwen.

VIJFDE LES. JOB. XIV.

De mensch, van eene vrouw geboren, leeft eenen korten tijd en is vol ellenden. Hij verschijnt als eene bloem, en wordt straks vertreden. Alseene schaduwe vliedt hij, en blijft nooit in denzelfden staat. En gewaardigt Gij U op eenen zoondanigen uwe oogen te slaan en met hem in het regt te treden? Wie kan dengenen rein maken, die van onzuiver zaad ontvangen is? Zijt Gij niet de eenige die zulks vermoogt? Kort zijn de dagen des menschen : het getal zijner maanden is bij U besloten. Gij hebt hem palen gesteld, welke hij niet kan te buiten treden. Wijk nog een weinig van hem, opdat hij ruste : tot dat hij, als een huurling, het gewenschte einde van zijnen dag bereike.

A. Wee mij, dat ik zoo zeer gezondigd heb in mijn leven! Wat zal ik zondaar doen? Tot wien zal ik vlugten als tot U? O mijn God! wees mij genadig, als Gij komen zult ten jongsten dage.

v. Mijne ziel is zeer ontsteld; doch Gij, Heer! kom haar te hulp.

A. Wees mij genadig, als Gij komen zult ten jongsten dage.

ZESDE LES. JOB. XIV.

Van wien verkrijg ik, dat Gij mij in het graf beschermt en mij verbergt, tot dat uwe verbolgenheid is voorbijgegaan, en Gij mij eenen tijd stelt dat Gij mijner gedenkt. Meent gij, dat een mensch die gestorven is weder leven zal? Al de dagen in welke ik nu strijde, zal ik wachten, tot dat mijne verandering komt. Gij zult mij roepen en ik zal U antwoorden: Gij zult uwe regterhand toereiken aan het werk uwer handen. Ik weet wel, dat Gij al mijne voetstappen geteld hebt; maar wees mijner zonden genadig!

A. Heer! gedenk mijner zonden niet, als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer! maak dat mijn handel regt zij voor uwe oogen.

A. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

R. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

DERDE NOCTURNE.

Antiph. Het behage U, o Heer!

PSALM XXXIX.

Wachtende heb ik den Heer verbeid,
en Hij heeft op mij gelet.

Hij heeft mijne gebeden verhoord: Hij
heeft mij uit den poel der ellende en uit
de vuiligheid des slijks getrokken.

Hij heeft mijne voeten op eene steen-
rots gesteld en mijne gangen regt gemaakt.

Hij heeft mij een nieuw gezang in den
mond gegeven, een' lofzang voor onzen
God.

Velen zullen, dit ziende, den Heer
vragen en op Hem hopen.

Zalig is de mensch, wiens hoop is in
den naam des Heeren: die zijne oogen
niet wendt naar ijdelheden of valsche
dwaasheden.

O Heer, mijn God! Gij hebt menig-
vuldige wonderen verrigt: niemand is U
gelijk in uwe gedachten.

Ik heb ze verkondigd en er van ge-
sproken; zij zijn ontelbaar vermenigvul-
digd.

Slagtoffers en spijsoffers hebt Gij niet
gewild; maar Gij hebt mij de ooren ge-
opend.

Brandoffers en offeranden voor de zonden hebt Gij niet begeerd; toen zeide ik: zie ik kom.

In het begin des boeks is van mij geschreven.

Dat ik uwen wil zou doen; mijn God! ik heb het begeerd, en uwe wil is in het midden mijns harten.

Ik heb uwe regtvaardigheid verkondigd in eene groote vergadering; zie, mijne lippen zal ik niet verbieden: Gij weet het Heer!

Uwe regtvaardigheid heb ik niet in mijn hart verborgen; van uwe waarheid en zaligheid heb ik gesproken.

Uwe barmhartigheid en waarheid heb ik niet verborgen gehouden, voor de vergadering der menigte.

Gij dan, Heer! wend uwe barmhartigheid niet van mij af: uwe barmhartigheid en uwe waarheid hebben mij altijd behouden.

Want de ellenden die mij omringden zijn ontelbaar; mijne ongerechtigheden hebben mij zoo overompeld, dat ik ze niet overzien kan.

Zij zijn menigvuldiger dan de haren van mijn hoofd, en mijn hart heeft mij verlaten.

Het behage U, Heer, mij te verlossen: zie op, om mij te helpen.

Dat zij beschaamd worden en terugwijken, die mijne ziel zoeken om ze weg te nemen.

Dat zij met schande terug gedreven worden, die mij kwaad willen.

Dat zij aanstonds hunne schande dragen, die mij zeggen : ha! ha!

Dat allen die U zoeken vrolijk en verheugd zijn over U; en dat zij die uwe zaligheid beminnen altijd zeggen : de Heer zij verheerlijkt.

Maar ik ben behoeftig en arm : de Heer is mijn verzorger.

Mijn helper en mijn beschermmer zijt Gij : mijn God, vertoef niet!

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Het behage U, o Heer, mij te verlossen : Heer! zie op, om mij te helpen.

PSALM. XL.

Antiph. Gences, Heer!

Zalig is hij die acht geeft op den behoeftigen en armen : in den kwaden dag zal de Heer hem verlossen.

De Heer beware hem en make hem levende : Hij make hem zalig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden.

De Heer ondersteune hem op het bed

zijner smarten : Gij hebt zijn bed geheel omgeschud in zijne krankheid.

Ik zeide : Heer ! ontferm U mijner ; genees mijne ziel , want ik heb tegen U gezondigd.

Mijne vijanden hebben kwaad van mij gezegd ; wanneer zal hij sterven , en wanneer zal mijn naam vergaan ?

Als er iemand binnen kwam om te zien , dan sprak hij valschelijk ; zijn hart vergaderde boosheden voor zich.

En buitengaande sprak hij er van.

Al mijne vijanden mompelden tegen mij ; tegen mij hebben zij kwaad gedaan.

Een misdadig woord hebben zij tegen mij besloten : zou hij , die slaapt , wel weder opstaan ?

Zelfs de mensch mijns vredes , op wien ik vertrouwde , die mijn brood at , heeft mij grootelijks vertreden.

Maar Gij , Heer ! ontferm U mijner , en rigt mij weder op : en ik zal het hem vergelden.

Hieraan heb ik gezien , dat Gij mij genegen zijt ; want mijn vijand zal zich niet verblijden over mij.

Maar Gij hebt mij om mijne onschuld ondersteund ; Gij hebt mij vastgesteld voor uw aangezicht in eeuwigheid.

Geloofd zij de Heer , de God van

Israël, van eeuw tot eeuw; dat het geschiede, dat het geschiede!

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Genees, Heer, mijne ziel; want ik heb tegen U gezondigd.

PSALM XLI.

Antiph. Mijne ziel heeft dorst gehad.

Gelijk een hert verlangt naar de waterbronnen, zoo verlangt mijne ziel naar U, o God!

Mijne ziel heeft dorst gehad naar den magtigen en levenden God; wanneer zal ik komen en verschijnen voor Gods aangezicht?

Mijne tranen zijn mijn brood geweest dag en nacht; omdat men dagelijks tegen mij sprak: waar is uw God?

Als ik aan deze dingen dacht, heb ik mijne ziel in mij uitgestort; want ik zal overgaan tot de plaats van het wonderlijk tabernakel, tot het huis Gods.

Onder de stem van vreugde en lof, onder het geluid dergenen die feest houden.

Waarom zijt gij bedroefd, mijne ziel? waarom ontstelt gij mij?

Hoop op God; want ik zal Hem nog loven: de zaligheid mijns aangezigts en mijn God.

Mijne ziel is in mij ontsteld: daarom

zal ik aan U gedachtig zijn uit het land der Jordaan en van Hermon; van het klein gebergte.

De eene afgrond roept den anderen onder het gedruisch uwer watersluizen.

Al uwe hooge vlooden en golven zijn over mij gegaan.

Des daags heeft de Heer zijne barmhartigheid bevolen, en des nachts zijnen lofzang.

Ik zal tot God zeggen : Gij zijt mijn beschermer.

Waarom hebt gij mij vergeten, en waarom ga ik bedroefd als de vijand mij kwelt?

Als mijne beenderen vermorseld werden, beschimpten mij mijne vijanden die mij verdrukten.

Daar zij mij dagelijks zeiden : waar is uw God?

Waarom zijt Gij bedroefd mijne ziel? waarom ontroert gij mij?

Hoop op God, want ik zal Hem nog loven : de zaligheid mijns aangezigts en mijn God.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Mijne ziel heeft dorst gehad naar den magtigen en levenden God; wanneer zal ik komen en verschijnen voor Gods aangezicht?

v. Lever hen, die U loven, niet over aan de wilde dieren.

A. En vergeet niet eindeloos de zielen uwer ellendigen.

Onze Vader, enz. (in stilte.)

ZEVENDE LES. JOB. XVII.

Mijn geest vermindert; mijne dagen worden verkort; voor mij blijft niets over dan het graf. Ik heb niet gezondigd: en evenwel ziet mijn oog slechts bitterheid. Heer! verlos mij en stel mij bij U, en dat dan ieders hand tegen mij strijde! Mijne dagen zijn verdwenen, mijne gedachten zijn verstrooid en pijnigen mijn hart. Zij hebben den nacht veranderd in den dag, en na de duisternis verlang ik wederom naar het licht. Maar, of ik al wachte, het graf zal mijne woning zijn: in de duisternis heb ik mijn bed gemaakt. Tot de verrotting heb ik gezegd: gij zijt mijn vader; en tot de wormen: gij zijt mijne moeder en zuster. Waar is dan uwe mijne verwachting? en wie let op mijn wachten?

A. Dewijl ik dagelijks zondig en geene boetvaardigheid doe, ontroert mij de vrees des doods: want in de hel is geene verlossing; ontferm U mijner, o God! en verlos mij.

V. O God! behoud mij om uwen naam; verlos mij door uwe kracht.

A. Want in de hel is geene verlossing;
ontferm U mijner, o God! en behoud mij.

ACHTSTE LES. JOB XIX.

Mijn vleesch verteerd zijnde, kleeft mijn gebecnte aan mijn vel; de lippen blijven alleen over mijne tanden. Ontferm U mijner, ontferm U mijner, gij ten minste mijne vrienden; want de hand des Heeren heeft mij getroffen. Waarom verzadigt gij u met mijn vleesch? Oeh, of mijne woorden wierden opgeschreven of in een boek aangteekend, of met eenen ijzeren griffel op eene looden plaat gesneden werden, of met eenen beitel in eenen harden steen uitgehouwen! want ik weet dat mijn Verlosser leeft, en dat ik ten jongsten dage uit de aarde verrijzen zal: ik zal weder met mijn vel bekleed worden, en in mijn vleesch zal ik mijnen God aanschouwen. Dien ik zien zal: ik zelve en niemand anders: wien mijne eigene oogen zullen aanschouwen. Deze hoop is in mijnen boezem opgesloten.

A. Heer! oordeel mij niet naar mijne werken: ik heb niets gedaan voor uwe oogen, hetwelk waarde heeft; daarom bid ik uwe opperste goedheid, dat Gij mijne boosheid wilt uitwischen, o God!

v. Wasch mij nog meer van mijne

ongerechtigheid en reinig mij van mijne misdaden.

A. Daarom bid ik uwe opperste goedheid, dat Gij mijne boosheid wilt uitwischen, o God!

NEGENDE LES. JOB. X.

Waarom hebt Gij mij uit de moeder voortgebracht? Ach, of ik vernietigd ware geworden, zonder dat mij ooit iemand gezien had! Ik zou dan geweest zijn, als of ik niet bestaan had, en van de moeder ware weggedragen naar het graf. Zal de korthed mijner dagen niet haast een einde nemen? Gedoog dan, dat ik mijne smart een weinig beweene: alvorens ik henen ga, zonder terug te keeren naar dat duistere land, hetwelk overdekt is met de donkerheid des doods; een land van ellende en duisterheid, waar de schaduw des doods, waar geene orde maar eeuwigdurende afschrik woont.

v. Verlos mij, o Heer, van de wegen der hel, Gij die de koperen deuren gebroken hebt, uwe dienaars bezoekende in den kerker der hel; en licht gevende, om U te aanschouwen, hun die in de pijnen der duisternissen waren.

A. Die riepen en zeiden: Gij zijt eindelijk gekomen, onze Verlosser!

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Hun die in de pijnen der duisternissen waren.

Het volgende Responsorium leest men op Allerzielendag, en als drie Nocturnen gelezen worden.

A. Heer! verlos mij van den eeuwigen dood, in dien vreeselijken dag, als de hemelen en de aarde zullen beroerd worden: als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Bevende ben ik geworden, en ik vrees als de onderzoeking komen zal en de toekomstige gramschap.

A. Als de hemelen en de aarde zullen beroerd worden: als gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Die dag is een dag van gramschap, van benaauwheid en ellende; een groote en zeer bittere dag.

A. Als gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

A. O Heer! verlos mij van den eeuwigen dood in dien vreeselijken dag, als de hemelen en de aarde zullen beroerd worden; als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

TE LAUDES.

PSALM. L.

Antiph. Mijne vermorselde beenderen.
Ontferm U mijner, enz. *zie bladz. 50.*
Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Mijne vermorselde beenderen
zullen zich verheugen.

PSALM. LXIV.

Antiph. Heer! verhoor mijn gebed.

U komt den lofzang toe in Sion,
o God! en in Jeruzalem zal U de belofte
betaald worden.

Verhoor mijn gebed : alle vleesch zal
tot U komen.

De woorden der boozen zijn magtiger
geworden dan wij; doch Gij zult onze
boosheden verzoenen.

Zalig hij dien Gij verkoren en op-
genomen hebt : hij zal in uwe voorhoven
wonen.

Wij zullen vervuld worden met de goe-
deren van uw huis : heilig is uw tempel.

Wonderlijk in gerechtigheid.

Verhoor ons God, onze Zaligmaker!
Gij die de hoop zijt van al de einden der
aarde, en in verheid der zee.

Die de bergen bereidt in uwe kracht,
met magt omgord.

Die de holle zee beroert, en het gedruisch harer golven.

De volkeren zullen verbaasd worden.

En zij die aan de grenzen wonen, zullen vreezen voor uwe teekenen: den morgen en den avond zult Gij vrolijk maken.

Gij bezoekt de aarde en bevochtigt ze mildelijk en vermeedert haren rijkdom.

De beek Gods is met water gevuld: Gij bereidt hun spijs; want alzoo is hare bereiding.

Maak hare rivieren vol: vermenigvuldig haar gewas: in hare regendruppelen zal zij vrolijk groeijen.

Gij zult den jaarkring in uwe goedertierenheid zegenen: uwe velden zullen met vruchtbaarheid vervuld worden.

Vruchtbaar zal het uitgelegene der woestijn worden, en de heuvelen zullen met blijdschap worden omringd.

De rammen der schapen zijn bekleed: de dalen overvloeiend van tarwe: men zal er juichen en lofzangen zingen.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Heer! verhoor mijn gebed; alle vleesch zal tot U komen.

O God! mijn God! tot U waak ik van den vroegen morgen.

Mijne ziel heeft naar U gedorst: hoe menigmaal heeft mijn vleesch dorst gehad naar U.

In een woest, ongebaand en dor land; alzoo heb ik mij voor U vertoond in het heilige, opdat ik uwe kracht en uwe glorie zoude zien.

Want uwe barmhartigheid is beter dan het leven: mijne lippen zullen U loven.

Alzoo zal ik U zegenen in mijn leven; en in uwen naam zal ik mijne handen opheffen.

Als met vettigheid des ingewands en met smeer worde mijne ziel verzadigd, en met lippen des juichens zal ik U loven.

Als ik aan U denk op mijn bed; van 's morgens vroeg zal ik op U denken; want Gij zijt mijn helper geweest.

En onder het deksel uwer vleugelen zal ik mij verblijden: mijne ziel is aan U gehecht, uwe regternand heeft mij ondersteund.

Maar zij hebben te vergeefs mijne ziel gezocht: zij zullen in het onderaardsche nederdalen.

Zij zullen geleverd worden in de handen des zwaards: zij zullen het deel zijn der vossen.

Maar de Koning zal zich in God ver-

blijden: allen die bij hem zweeren, zullen zich beroemen, omdat de mond der kwaadsprekers gestopt is.

N. B. *Hier wordt niet gezegd:* Heer! geef hun de eeuwige rust. enz.

PSALM XXIV.

God zij ons barmhartig en zegene ons; Hij late zijn aangezicht over ons schijnen en ontferme zich onzer!

Opdat wij op aarde uwen weg kennen: in het midden der volkeren uwe zaligheid.

Dat de volkeren U belijden, o God! dat alle volkeren U belijden.

Dat de volkeren zich verheugen en verblijden; want Gij oordeelt de volkeren in regtvaardigheid, en de volkeren bestuurt Gij op aarde.

Dat de volkeren U belijden: o God! dat alle volkeren U belijden: de aarde heeft hare vrucht gegeven.

Dat God ons zegene, onze God.

Dat God ons zegene; en dat alle einden der aarde Hem vreezen.

Heer! geef hun de eeuwige rust. enz.

Antiph. Uwe regterhand heeft mij ondersteund.

DE LOFZANG VAN EZECHIAS.

ISAÏAS. XXXIII.

Antiph. Van de poorten der hel.

In het midden mijns levens heb ik gezegd: ik zal gaan tot de poorten der hel.

Ik heb het overschot mijner jaren gezocht; ik heb gezegd: ik zal den Heer, mijnen God, niet zien in het land der levenden.

Ik zal de menschen niet meer aanschouwen en die in rust wonen.

De tijd mijns levens is weggenomen en van mij opgerold, gelijk de tenten der herderen.

Mijn leven is afgesneden als de draad van eenen wever: toen die eerst begon heeft Hij mij afgesneden; eer de morgenstond ten avond gaat, zult Gij mij ten einde brengen.

Ik hoopte tot den morgenstond: als een leeuw heeft hij alle mijne beenderen vermorzeld.

Eer de morgen ten avond gaat, zult Gij mij ten einde brengen: ik zal roepen als het jong eener zwaluwe: als eene duive zal ik kirren.

Mijne oogen zijn bezweken van het opzien naar de hoogte.

Heer! ik lijd geweld; antwoord voor mij: wat zal ik zeggen? Hoe zal Hij voor mij antwoorden als Hij het zelf gedaan heeft.

Ik zal voor U mijne jaren overdenken in de bitterheid mijner ziel.

Indien men zoo leeft, Heer! en zoedanig het leven is van mijnen geest, zoo zult Gij mij straffen en mij levendig maken; zie, in den vrede is mijne bitterheid de allerbitterste.

Maar Gij hebt mijne ziel van het verderf verlost: Gij hebt al mijne zonden achter uwen rug geworpen.

Want de hel zal U niet belijden: de dood zal U niet loven: zij die in den kuil nederdalen zullen uwe waarheid niet verwachten.

De levende, de levende zal U niet belijden, zoo als ik heden doe: de vader zal uwe waarheid aan zijne kinderen bekend maken.

Heer! behoud mij, en wij zullen onze lofzangen zingen, in het huis des Heeren, al de dagen onzes levens.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Van de poorten der hel, verlos mijne ziel, Heer!

PSALM CXLVIII.

Antiph. Alle geesten.

Looft den Heer uit de Hemelen: looft Hem in het hoogste.

Looft Hem, al zijne engelen: looft Hem, al zijne legermagten.

Looft Hem, zon en maan: looft Hem, alle sterren en licht.

Looft Hem, hemelen der hemelen: en alle wateren, die boven de hemelen zijn, looft den naam des Heeren.

Want Hij sprak, en zij waren gemaakt: Hij beval, en zij waren geschapen.

Hij heeft ze in eeuwigheid vastgesteld en in de eeuwen der eeuwen: Hij heeft ze een voorschrift gegeven, en het zal niet vergaan.

Looft den Heer, aardelingen, draken en alle afgronden.

Vuur, hagel, sneeuw, ijs en stormwinden, die zijn woord doet.

Bergen en alle heuvelen, vruchtgevendde boomen en cederen.

Beesten en allerhande vee, slangen en gevederd gevogelte.

Koningen der aarde en alle volkeren, vorsten en alle regters der aarde.

Jongelingen en maagden, ouden en

jongen, looft den naam des Heeren;
want zijn naam is alleen verheven.

Zijn lof is boven hemel en aarde: en
Hij heeft verheven den hoorn zijns volks.

Dat alle zijne Heiligen lofzangen zingen;
de kinderen van Israël, het volk dat Hem nadert.

(N.B. *Bij dezen of den volgende Psalm wordt niet gezegd: Heer! geef hun de eeuwige rust, enz. maar alleen op het einde van den Psalm CL.*)

PSALM CXLIX.

Zingt den Heer een nieuw gezang: zijn
lof zij in de vergadering der Heiligen.

Dat Israël zich verheuge in dengenen
die hem gemaakt heeft: en dat de kinderen
Sions in hunnen Koning juichen.

Dat ze zijnen naam loven in koorzangen:
dat ze trommelen en met de harp Hem lofzingen.

Want de Heer heeft behagen in zijn
volk, en Hij heeft de zachtmoedigen ter
zaligheid verheven.

De Heiligen zullen juichen in glorie:
zij zullen zich verblijden op hunne rust-
plaatsen.

De verheffingen Gods zijn in hunne
keelen: en twee snijdende zwaarden in
hunne handen.

Om wraak te nemen over de volkeren,
om de volkeren te straffen.

Om hunne koningen in ketenen te
sluiten, en hunne edelen in ijzeren boeijen.

Om over hen het beschreven regt te
doen.

Deze glorie is voor al zijne Heiligen.

PSALM CI.

Looft den Heer in zijne Heiligen; looft
Hem in het uitspansel zijner kracht.

Looft Hem in zijne krachten; looft
Hem naar de menigvuldigheid zijner
grootheid.

Looft Hem met welluidende cymbalen:
looft Hem met de cymbalen des juichens.

Alle geesten, looft den Heer.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Alle geesten, looft den Heer.

v. Ik heb eene stem van den hemel
gehoort, mij zeggende:

A. Zalig zijn de dooden, die in den Heer
sterven.

DE LOFZANG VAN ZACHARIAS.

LUCAS. I.

Antiph. Ik ben de verrijzenis.

Gelooft zij de Heer, de God van Israël;
want Hij heeft zijn volk bezocht en ver-
lossing gegeven.

En Hij heeft ons opgerigt eenen hoorn der zaligheid, in het huis van zijlen die-naar David.

Gelijk Hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van het begin der wereld af geweest zijn.

Dat Hij ons verlossen zou van onze vijanden, en uit de hand van allen die ons haten.

Om barmhartigheid te doen met onze vaders : en te gedenken aan zijn heilig verbond.

Aan den eed dien Hij aan onzen vader Abraham gezworen heeft, dat Hij zich aan ons geven zou.

Opdat wij zonder vrees, uit de hand onzer vijanden verlost zijnde, Hem zouden dienen.

In heiligheid en regtvaardigheid, voor zijn aangezicht, al onze dagen.

En gij, kind! zult een Profet des Allerhoogsten genoemd worden : want gij zult voor het aangezicht des Heeren gaan, om zijne wegen te bereiden.

Om de volle kennis der zaligheid aan zijn volk te geven, tot vergiffenis hunner zonden.

Door de grondelooze barmhartigheid van onzen God, door welke Hij ons bezocht heeft, verschijnende uit de hoogte.

Om te verlichten degenen die in duis-

ternissen zitten en in de schaduw des doods : om onze voeten te besturen op den weg des vredes.

Heer ! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Ik ben de verrijzenis en het leven. Die in mij gelooft, zal leven al was hij gestorven; en al wie leeft en gelooft in mij, zal in eeuwigheid niet sterven.

Onze Vader, enz. (knielende, gelijk ook het volgende)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

(N.B. *De volgende Psalm wordt op Allerzielendag niet gelezen; alsdan volgen onmiddelijk de Verzen en het Gebed.*)

PSALM CXXIX.

Uit de diepten, enz. zie *bladz.* 55.

v. Heer ! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verlichte.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos, o Heer ! hunne zielen.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

v. Heer ! verhoor mijn gebed.

A. En mijn geroepe kome tot U.

GEBED.

(Hier volgt een der gebeden, gelijk na de Vespers, bladz. 263, na welke men zegt :

v. Heer! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verschijne.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

DE VESPER-PSALMEN OP ZONDAG.

v. Deus in adiutorium meum intendente.

R. Domine ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in sæcula sæculorum. Am. Alleluja.

v. God! wees opmerkzaam op mijne hulp.

R. Heer! haast U om mij te helpen.

Eer zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest.

Gelijk het was van den beginne, zoo nu en altijd, in alle eeuwen der eeuwen. Am. Alleluja.

Van Septuagesima tot Paschen, zegt men in plaats van Alleluja :

Laus tibi, Domine, Rex æternæ gloriæ!

Lof zij U, Heer, Koning der eeuwige heerlijkheid!

I. PSALM 109.

Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

De Heer (*Vader*) heeft gesproken tot mijnen Heer, (*Chris-*

Donec ponamini-
micos tuos: scabel-
lum pedum tuo-
rum.

Virgam virtutis
tuæ emittet Domi-
nus ex Sion: do-
minare in medio ini-
micorum tuorum.

Tecum principium
in die virtutis
tuæ, in splendori-
bus Sanctorum:
ex utero ante luci-
ferum genui te.

Juravit Dominus,
et non pœnitebit
eum: tu es Sacer-
dos in æternum se-
cundum ordinem
Melchisedech.

Dominus a dex-
tristnis: confregit
in die iræ suæ
reges.

Judicabit in na-

lus): zit aan mijne
regterhand.

Tot dat ik uwe vij-
anden stelle tot eene
voetbank uwer voe-
ten.

De Heer zal den
schepter uwer magt
uit Sion doen komen:
heerscht in het mid-
den uwer vijanden.

Bij U is het vor-
stendom op den dag
uwer kracht, met
(vollen) luister van
heiligheid: vóór den
dageraad heb ik u
uit den schoot ge-
teeld.

(God) de Heer heeft
het gezworen, en het
zal Hem niet berou-
wen: Gij (Christus)
zijt priester in eeuwig-
heid, naar de ordening
van Melchisedech.

De Heer is aan uwe
regterhand: Hij heeft
ten dage zijns toorns
Koningen verslagen.

Hij zal geregt oefen-

tionibus, implebit
ruinas : conquas-
sabit capita in terra
multorum.

De torrente in
via bibet : propte-
rea exaltabit caput.

Gloria Patri, etc.

nen onder de volken :
Hij zal de verwoestin-
gen vermeerderen :
Hij zal de hoofden
van vele landen ver-
delgen.

Hij zal op den weg
(*zijns levens*) uit de
beke (*des lijdens*) drin-
ken : daarom zal Hij
het hoofd omhoog
heffen.

Eer, enz.

II. PSALM 110.

Confitebor tibi,
Domine, in toto
corde meo : in con-
cilio justorum et
congregatione.

Magna opera
Domini : exquisi-
ta in omnes vo-
luntatus ejus.

Confessio et mag-
nificientia opus
ejus : et justitia ejus
manet in sæculum
sæculi.

Ik zal U loven, Heer,
van ganscher harte :
in den raad der regt-
vaardigen, en in de
vergaderingen.

Groot zijn de wer-
ken des Heeren :
uitgelezen, volgens
zijn wil en zijn
welbehagen.

Zijn doen is lof-
waardig : en zijne ge-
rechtigheid duurt in
alle eeuwigheid.

Memoriam fecit
mirabilium suo-
rum, misericors et
miserator Domi-
nus: escam dedit
timentibus se.

Memorerit in sæ-
culum testamenti
sui: virtutem ope-
rum suorum annun-
tiabit populo suo.

Ut det illis hære-
ditatem gentium:
opera manuum
ejus veritas et ju-
dicium.

Fidelia omnia
mandata ejus, con-
firmata in sæculum
sæculi: facta in ve-
ritate et æquitate.

Redemptionem
misit populo suo:
mandavit in æter-
num testamentum
suum.

Sanctum et terri-
bile nomen ejus:
initium sapientiæ

Hij heeft eene ge-
dachtenis van zijne
wonderen gesticht,
de genadige en barm-
hartige Heer: Hij
heeft gespijsd, die
Hem vreezen.

Hij zal eeuwig aan
zijn verbond geden-
ken: Hij zal de kracht
zijner werken aan het
volk bekend maken.

Door hun de erfe-
nis der volken te ge-
ven: de werken zijner
handen zijn waarheid
en regt.

Al zijne bevelen zijn
getrouw, onwrikbaar
voor eeuwig: zij zijn
gemaakt in waarheid
en billijkheid.

Hij heeft verlossing
aan zijn volk (*in Egypte*)
gezonden: Hij
heeft (*met hen*) zijn
verbond in eeuwig-
heid gehouden.

Heilig en geducht
is zijn naam: de vrees
des Heeren is het be-

timor Domini.

Intellectus bonus
omnibus facienti-
bus eum : laudatio
ejus manet in sæ-
culum sæculi.

Gloria Patri, etc.

ginsel der wijsheid.

Goed is het verstand
van allen, die zich er
naar gedragen : zijn
lof bestaat in alle
eeuwigheid.

Eer, enz.

III. PSALM 111.

Beatus vir qui
timet Dominum :
in mandatis ejus
volet nimis.

Potens in terrâ
erit semen ejus :
generatio rectorum
benedicetur.

Gloria et divitiæ
in domo ejus : et
justitia ejus manet
in sæculum sæculi.

Exortum est in
tenebris lumen rec-
tis : misericors et
miserator et justus.

Jucundus homo,
qui misereatur et
commodat : dispo-

Welgelukzalig de
man, die den Heer
vreest : die groote
lust heeft in zijne
geboden.

Zijn kroost zal ver-
mogen zijn op aar-
de : het geslacht der
opregten zal geze-
gend worden.

In zijn huis zal eer
en rijkdom zijn : en
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid.

Inde duisternis gaat
den opregten het licht
op : (*dit is*) de gena-
dige, barmhartige en
regtvaardige God.

Welbehagelijk is aan
God de mensch, die
wel doet en uitleent :

net
in j
æt
mo

I
nâ
auc
nor

P
spe
con
cor
mov
des
suor

I
pau
tia
sæc
corn
bitu

Pe
et in
tibu
et ta
riun

net sermones suos
in iudicio: quia in
aeternum non com-
movebitur.

In memoriâ æter-
nâ erit justus: ab
auditione malâ
non timebit.

Paratum cor ejus
sperare in Domino:
confirmatum est
cor ejus: non com-
movebitur, donec
despiciat inimicos
suos.

Dispersit, dedit
pauperibus: justi-
tia ejus manet in
sæculum sæculi:
cornu ejus exulta-
bitur in gloriâ.

Peccator videbit,
et irascetur: den-
tibus suis fremet
et tabescet: deside-
rium peccatorum

hij zal zijne gesprek-
ken met (*wijs*) oordeel
inrigten: terwijl hij
in eeuwigheid niet
zal wankelen.

De regtvaardige zal
in eeuwig gezegend
aandenken blijven:
hij behoeft voor geen
kwaadsprekendheid
te vreezen.

Met bereidvaardig-
heid betrouwt zijn
hart op den Heer:
zijn hart is versterkt;
hij zal niet ontroerd
worden, tot dat hij
nederziet op zijne
vijanden.

Hij strooit uit, en
begiftigt de armen:
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid;
zijne magt zal met
luister verheven wor-
den.

De goddelooze zal
het zien en zich ver-
toornen: hij zal op
zijne tanden knarsen,
en (*van spijt*) verteren:

peribit.

het verlangen der
goddeloozen zal te
niet gaan.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

IV. PSALM 112.

Laudate, pueri
Dominum: laudate
nomen Domini.

Sit nomen Domi-
ni benedictum: ex
hoc nunc et usque
in sæculum.

A solis ortu us-
que ad occasum:
laudabile nomen
Domini.

Excelsus super
omnes gentes Do-
minus: et super
cœlos gloria ejus.

Quissicut Domi-
nus Deus noster,
qui in altis habitat:
et humilia respiciet
in cœlo et in terra?

Suscitans a terra
inopem: et de ster-
core erigens pau-
perem.

Loof den Heer, gij
dienaren: loof den
naam des Heeren.

De naam des Hee-
ren zij geprezen: van
nu af tot in eeuwig-
heid.

Vanden opgang der
zon tot haren onder-
gang: zij de naam
des Heeren geloofd.

De Heer is verheven
boven alle volken: en
boven de Hemelen is
zijne heerlijkheid.

Wie is gelijk de Heer
onze God, die in het
hooge woont, en het
nederige in den He-
mel en op de aarde
gadeslaat?

Die den behoeftige
uit het stof oprigt:
en uit den drek den
arme optrekt.

Ut collocet eum Om hem te doen
cum principibus : zitten bij de vorsten :
cum principibus bij de vorsten van
populi sui. zijn volk.

Qui habitare facit Die de onvrucht-
sterilem in domo : bare in een talrijk
matrem filiorum huisgezin doet wo-
lætantem. nen : als eene blijde
moeder van kinderen.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

V. PSALM 113.

In exitu Israël Als Israël uit Egyp-
de Ægypto : domus te trok : het huis van
Jacob de populo Jacob uit een vreemd
barbaro. volk.

Facta est Judæa Toen werd het jood-
sanctificatio ejus : sche volk aan God toe-
Israël potestas ejus. geheiligd : Israël werd
zijne heerschappij.

Mare vidit et fu- De zee zag het en
git : Jordanis con- vlood : de Jordaen
versus est retror- week terug.

Montes exulta- De bergen huppel-
verunt ut arietes : den als rammen ; en
et colles sicut agni de heuvelen als lam-
ovium. meren der schapen.

Quid est tibi ma- Wat was het, o
re, quod fugisti ? zee ! dat gij vloodt ;
et tu Jordanis, quia en wat was het Jor-

conversus es retrorsum?

Montes exultassicut arietes? et colles sicut agnovium?

A facie Domini mota est terra: a facie Dei Jacob.

Qui convertit petram in stagna aquarum: et rupem in fontes aquarum.

Non nobis, Domine, non nobis: sed nomini tuo da gloriam.

Super misericordia tua et veritate tua: nequando dicant gentes: ubi est Deus eorum?

Deus autem noster in cælo: omnia, quæcumque voluit fecit.

Simulacra genti-

daan, dat gij terug weekt?

Bergen, dat gij opsprongt als rammen; en heuvelen, als lammeren der schapen?

Deaarde beefde voor het aangezicht des Heeren: voor het aangezicht des Gods van Jacob.

(*Voer hem*) die den harden kei veranderde in overvloedige wateren: en de rots in waterbronnen.

Niet ons, Heer! niet ons (*of onze verdiensten*) maar geef eer aan uwen naam.

Om uwe barmhertigheid en waarheid (*behoed ons*), opdat de Heidenen nooit zeggen (*ons beschimpende*) waar is (*nu*) hun God?

(*Doch*) onze God is in den Hemel: Hij doet al wat Hem behaagt.

(*Integendeel*) de af-

um argentum et aurum : opera manuum hominum.

Oshabent, et non loquentur : oculos habent et non videbunt.

Aures habent et non audient : nares habent, et non odorabunt.

Manus habent, et non palpabunt : pedes habent, et non ambulabunt : non clamabunt in gutture suo.

Similes illis fiant, qui faciunt ea : et omnes qui confidunt in eis.

Domus Israël speravit in Domino : adiutor eorum et protector eorum est.

Domus Aäron speravit in Domino : adiutor eorum et protector eorum est.

goden der volken zijn zilver en goud : werken van menschen handen.

Zij hebben eenen mond, maar spreken niet : zij hebben oogen maar zien niet.

Zij hebben handen, maar hooren niet : zij hebben eenen neus, maar ruiken niet.

Zij hebben handen, maar tasten niet : zij hebben voeten, maar gaan niet : zij maken geen geroep met hunne keel.

Dat, die (*de afgoden*) maken, hun gelijk worden : en allen, die er op vertrouwen.

(*Maar*) het huis van Israël heeft gehoopt op den Heer ; (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

Het huis van Aäron heeft gehoopt op den Heer : (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

Qui timent Dominum, speraverunt in Domino: adjutor eorum et protector eorum est.

Dominus memor fuit nostri: et benedixit nobis.

Benedixit domui Israël: benedixit domui Aäron.

Benedixit omnibus qui timent Dominum: pusillis cum majoribus.

Adjiciat Dominus super vos: super vos, et super filios vestros.

Benedicti vos à Domino: qui fecit caelum et terram.

Caelum coeli Domino: terram autem dedit filiis hominum.

Degenen, die den Heer vreezen, hopen op den Heer: (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

De Heer is onzer gedachtig geweest: en Hij heeft ons gezegend.

Hij heeft gezegend het huis van Israël: Hij heeft gezegend het huis van Aäron.

Al die den Heer vreezen, heeft Hij gezegend: geringen zoo wel als aanzienlijken.

De Heer zegene u meer en meer: u en uwe kinderen.

Gezegend moogt gij zijn door den Heer: die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

De hoogste Hemel is voordien Heer: maar de aarde heeft Hij gegeven aan de menschenkinderen.

Non mortui lau-
dabunt te, Domine:
neque omnes, qui
descendunt in in-
fernum.

Sed nos qui vi-
vimus, benedici-
mus Domino: ex
hoc nunc et usque
in sæculum.

Gloria Patri, etc.

Dedooden zullen U
niet loven, Heer!
noch zij die in het
graf dalen.

Maar wij, die le-
ven, wij prijzen den
Heer: van nu af tot
in eenwigheid.

Eer, enz.

LOFZANG VAN MARIA. LUC. I.

Magnificat ani-
ma mea Dominum.

Et exultavit spi-
ritus meus: in Deo
salutari meo.

Quia respexit hu-
militatem ancillæ
sue: ecce enim ex
hoc beatam me di-
cent omnes gene-
rationes.

Quia fecit mihi
magna, qui potens
est: et sanctum
nomen ejus.

Et misericordia
ejus à progenie in
progenies: timen-

Mijne ziel verheft
den Heer.

En mijn geestjuicht
Gode, mijnen Zalgig-
maker.

Hij sloeg de nede-
righeid van zijne
dienstmaagd gade:
zie, van nu af zul-
len alle volken mij
zalig noemen.

Hij, de Magtige,
heeft groote dingen
aan mij gedaan: zijn
naam is heilig.

Zijne barmhartig-
heid strekt zich uit
door alle geslachten:

tibus eum.

over hen, die Hem
vreezen.

Fecit potentiam
in brachio suo :
dispersit superbos
mente cordis sui.

Magtvol werkt zijn
arm : Hij verstrooit
hen, die, in de in-
beelding van hun
hart zich iets lieten
voorstaan.

Deposuit poten-
tes de sede : et ex-
ultavit humiles.

Hij stiet magtigen
van den troon : en
verhief nederigen.

Esurientes imple-
vit bonis : et divi-
tes dimisit inanes.

Behoeftigen gaf
Hij goederen volop :
rijken zond Hij ledig
weg.

Suscepit Israël,
puerum suum : re-
cordatus miseri-
cordiæ suæ.

Hij heeft Israël,
zijnen dienaar, op-
genomen : indachtig
zijner ontfermende
goedheid.

Sicut locutus est
ad patres nostros :
Abraham, et semi-
ni ejus in sæcula.

Welke Hij heeft toe-
gezegd aan onze vade-
deren : aan Abraham,
en zijn nakroost, tot
in eeuwigheid.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

VESPER-PSALMEN

OP DE FEESTDAGEN.

Op Kersdag en onder het Octaaf, de drie eerste Psalmen van den Zondag; de vierde is :

PSALM 129.

Deprofudis clamavi ad te: Domine! Domine! exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine! quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

Uit de diepten heb ik tot U geroepen: o Heer! Heer! verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren opmerkzaam zijn op de stem mijner smee-king.

Zoo Gij, Heer! de misdrijven gadeslaat: wie zal dan bestaan?

Omdat er bij U genade is, en om uwe wet (*waarin hulp beloofd wordt*), o Heer! heb ik U verbeid.

Mijne ziel heeft op zijn woord zich verlaten: mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

A custodiamatutina usque ad noctem : speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia : et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël : ex omnibus iniquitatibus ejus.

Gloria Patri, etc.

Dat Israël op den Heer hope : van den morgenstond af tot den nacht toe.

Want bij den Heer is barmhartigheid, en bij Hem is overvloedige verlossing.

En Hij zal Israël verlossen van al zijne ongerechtigheden.

Eer, enz.

De vijfde Psalm is : Memento Domine , David, zie bladz. 351.

Op Nieuwjaarsdag, de Psalmen als op de feestdagen van de H. Maagd Maria, zie bladz. 355.

Op Drie-koningen, Paschen, Pinksteren en H. Drievuldigheidsdag, de Psalmen van den Zondag.

Op 's Heeren Hemelvaart en op den Zondag, onder het Octaaf, de vier eerste Psalmen van den Zondag ; de vijfde is : Laudate Dominum, omnes gentes, zie bl. 344.

Op H. Sakramentsdag, de twee eerste Psalmen van den Zondag, de derde is : Credidi; zie bladz. 344.

PSALM 127.

Beati omnes, qui
timent Dominum:
qui ambulant in
viis ejus.

Labores manuum
tuarum quia man-
ducabis : beatus
es, et bene tibi
erit.

Uxor tua sicut
vitis abundans: in
lateribus domus
tuæ.

Filii tui sicut no-
vellæ olivarum: in
circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedi-
cetur homo : qui
timet Dominum.

Benedicattibi Do-
minus ex Sion : et
videas bona Jeru-
salem, omnibus
diebus vitæ tuæ.

Et videas filios
gloriarum tuorum :
pacem super Israël.

Gloria Patri, etc.

Welgelukzalig al
die den Heer vree-
zen : en in zijne we-
gen wandelen.

Want gij zult den
arbeid van uwe han-
den eten : gelukzalig
zijt gij, en het zal u
welgaan.

Uw huisvrouw zal
gelijk een vruchtbare
wijnstok zijn : aan de
zijde uws huizes.

Uwe kinderen zullen
zijn als jonge olijfplan-
ten, rondom uw tafel.

Zie, alzoo zal de
mensch gezegend
worden : die den
Heer vreest.

De Heer zegene u
uit Sion : en dat gij
zien moogt het goede
van Jeruzalem, al
uwe levensdagen.

Zie ook uwe kinds-
kinderen : vrede over
Israël.

Eer, enz.

De vijfde: Lauda, Jerusalem, Dominum.

Op de feestdagen der Apostelen en Evangelisten, in de eerste Vespers de vier eerste Psalmen van den Zondag; de vijfde is:

V. PSALM 117.

Laudate Domi-	Looft den Heer,
num, omnes gen-	alle volken: prijst
tes: laudate eum,	Hem, alle natiën.
omnes populi.	

Quoniam confir-	Want zijne goeder-
mata est super nos	tierenheid is over ons
misericaordia ejus:	bevestigd: en de
et veritas Domini	trouwe des Heeren
manet in æternum.	duurt tot in eeuwig-
Gloria Patri, etc.	heid. Eer, enz.

In de tweede Vespers, op de Feestdagen der Apostelen, de twee eerste Psalmen van den Zondag; daarna de drie volgende:

III. PSALM 115.

Credidi, propter	Ik heb geloofd,
quod locutus sum:	daarom heb ik ge-
ego autem humili-	sproken: ik werd bo-
atus sum nimis.	venmate verdrukt.

Ego dixi, in ex-	Ik sprak, in geest
cessu meo: omnis	vervoering: de men-
homo mendax.	schen zijn allen be-
	driegelijk.

Quid retribuam
Domino : pro om-
nibus, quæ retri-
buit mihi?

Calicem saluta-
ris accipiam : et
nomen Domini
invocabo.

Vota mea Domino
reddam coram om-
ni populo ejus :
pretiosa in con-
spectu Domini
mors sanctorum
ejus.

O Domino ! quia
ego servus tuus :
ego servus tuus et
filius ancillæ tæ.

Derupisti vincula
mea : tibi sacrifi-
cabo hostiam lau-
dis : et nomen Do-
mini invocabo.

Votamea Domino
reddam in conspec-
tu omnis populi e-
jus : in atriis domus
Domino, in medio

Wat zal ik den
Heer vergelden voor
al wat hij mij ver-
leend heeft?

Ik zal den beker der
verlossing opnemen,
en den naam des
Heeren aanroepen.

Ik zal den Heer
mijne geloften betalen
in tegenwoordigheid
van al zijn volk : kos-
telijk is in de oogen
des Heeren de dood
zijner Heiligen.

O Heer ! omdat ik
uw dienstknecht ben :
uw dienstknecht,
zoon van uwe dienst-
maagd.

Daarom hebt Gij
mijne banden los ge-
maakt : ik zal U een
offer des lofs offeren :
en den naam des
Heeren aanroepen.

Ik zal den Heer mij-
ne geloften betalen in
tegenwoordigheid van
al zijn volk : in de
voorhoven van het huis

tui, Jerusalem. des Heeren, in uw
midden, o Jeruzalem.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

IV. PSALM 125.

In convertendo
Dominus captivi-
tatem Sion : facti
sumus sicut con-
solati.

Tunc repletum
est gaudio os nos-
trum : et lingua
nostra exultatione.

Tunc dicent in-
tergentes : magni-
ficavit Dominus
facere cum eis.

Magnificavit Do-
minus facere no-
biscum : facti su-
mus lætantes.

Converte, Do-
mine, captivitatem
nostram : sicut tor-
rens in austro.

Qui seminant in
lacrymis : in exul-
tatione metent.

Euntes ibant et
flebant : mittentes

Toen de Heer de
gevangenen Sions
deed wederkeeren :
toen werden wij ge-
heel vertroost.

Toen werd onze
mond met vreugde
vervuld : en onze
tong met gejuich.

Toen zaidemen on-
der de Heidenen : de
Heer heeft groote din-
gen aan hun gedaan.

Groote dingen heeft
de Heer aan ons ge-
daan : wij zijn ver-
blijd geworden.

Heer! doe onze ge-
vangenen terug kee-
ren, als de regen uit
het zuiden.

Die met tranen
zaaijen, zullen met
gejuich maaijen.

Zij gingen onzeker,
weenden en wierpen

semina sua.

hun zaad.

Venientes autem
venient, cum exul-
tatione : portantes
manipulos suos.

Maar komende,
kwamen zij met ge-
juich, dragende hun-
ne garven.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

V. PSALM 138.

Domine! probas-
ti me et cognovisti
me : tu cognovisti
sessionem meam,
et resurrectionem
meam.

Heer! Gij door-
grondt en kent mij :
Gij weet mijn zitten
en mijn opstaan.

Intellexisti cogi-
tationes meas de
longe : semitam me-
am et funiculum
meum investigasti.

Mijne gedachten
verstaat Gij van ver-
re : mijn pad en de
maat van mijnen weg
spoort Gij na.

Et omnes vias
meas praevidisti :
quia non est sermo
in lingua mea.

En al mijne wegen
hebt Gij vooruit ge-
kend : ofschoon ik
geen woord sprak.

Ecce, Domine!
tu cognovisti om-
nia novissima et an-
tiqua : tu formasti
me, et posuit su-
per me manuum
tuarum.

Zie, Heer! Gij weet
het alles, zoowel het
toekomstige als het
verledene : Gij hebt
mij gevormd en legt
uwe hand op mij.

Mirabilis facta est

Al te wonderbaar

scientia tua ex me :
confortata est, et
non potero ad eam.

Quo ibo â spiritu
tuo : et quo â facie
tnâ fugiam ?

Si ascendero in
cœlum, tu illic es :
si descendere in
infernus, ades.

Si assumpsero
pennas meas dilu-
culo : et habitavero
in extremis maris.

Et enim illuc ma-
nus tua deducet
me : et tenebit me
dextera tua.

Et dixi : forsitan
tenebræ conculca-
bunt me : et nox
illuminatio mea in
deliciis meis.

Quia tenebræ non
obscurabuntur â
te, et nox sicut di-
es illuminabitur :
sicut tenebræ ejus,
ita et lumen ejus.

is mij uwe kennis : zij
is te hoog, en ik kan
ze niet bereiken.

Waar zal ik henen
gaan voor uw geest :
en waar zal ik vlugten
voor uw aangezicht ?

Vaar ik ten hemel,
daar zijt Gij : of daal
ik in den afgrond,
Gij zijt er.

Nam ik de vleugelen
des dageraads, en ging
ik wonen aan het
uiterste der zee.

Ook daar zal uwe
hand mij geleiden :
en uwe regterhand
mij houden.

Ik zeide : mogelijk
zal de duisternis mij
bedekken : maar ook
de nacht ontdekte mij
in mijne wellusten.

Want de duisternis
is voor U niet donker,
en de nacht is voor U
zoo helder als de dag :
de duisternis van den
nacht en het licht van
den dag zijn één bij U.

Quia tu posse-
disti renes meos :
suscepisti me de
utero matris meæ.

Confitebor tibi,
quia terribiliter
magnificatus es :
mirabilia opera
tua, et anima mea
cognoscit nimis.

Non est occulta-
tum os meum à te,
quod fecisti in oc-
culto : et substan-
tia mea in inferi-
oribus terræ.

Imperfectum me-
um viderunt oculi
tui : et in libro tuo
omnes scribentur,
dies formabuntur,
et nemo in eis.

Mihi autem nimis
honoratis sunt amici
tui, Deus : nimis

Gij toch hebt mijn
binnenste gevormd :
en mij uit den schoot
mijner moeder geno-
men.

Ik zal U loven, om-
dat Gij U, opeenecer-
biedwekkende wijze,
hebt verheerlijkt: won-
derbaar zijn al uwe
werken, mijne ziel
beseft dit volkomen.

Mijn gebeente, dat
Gij, voor het oog ver-
borgen, gevormd
hebt, is voor U niet
verholen : noch het
donkere graf zal mijn
ligchaam voor uw
oog verbergen.

Toen ik nog niet
volmaakt was, zagen
uwe oogen mij : en in
uw boek worden ze
allen opgeschreven,
die dagelijks gevormd
worden, en waarvan
nog geen aanwezig is.

Uwe vrienden, o
God! zie ik toch zeer
hoog geëerd : hunne

confortates est principatus eorum. heerschappij is bovenmate magtig geworden.

Dinumerabo eos: Zoude ik ze tellen,
et super arcam zij zijn meer dan het
multiplicabuntur: zand : ik ontwaak,
exurrexi, et adhuc en ben nog bij U.
sum tecum.

Si occideris, Deus, de booswichten zult
peccatores : dooden, zoo laat af
viri sanguinum van mij, gij, mannen
declinate â me. des bloeds.

Quia dicitis in cogitatione : accipient in vanitate
civitates tuos. zullen zij uwe steden
verkrijgen.

Nonne qui oderunt te, Domine, Heer! haatte ik niet
oderam : et super hen, die U haatten :
inimicos tuos tabescebam? en teerde ik niet uit,
om uwer vijanden
wil?

Perfecto odio Ik haatte hen met
oderam illos : et volkomen haat : zij
inimici facti sunt zijn mijne vijanden
mibi. geworden.

Proba me Deus, Doorgrond mij, o
et scito corm eum: God! en ken mijn
interrago me et cog- hart : beproef mij nu,
nosce semitas meas. en ken mijne paden.

Et vide, si via En zie of een weg

iniquitatis in me vanongeregtigheid bij
 est: et deduc me in mij is, en geleid mij
 viâ æternâ. eeuwig op den (reg-
 ten) weg.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

Op de Feestdagen der Martelaren, in de eerste Vespers, gelijk in de eerste Vespers der Apostelen; in de tweede Vespers, dezelfde psalmen behalve den vijfden, die is, Credidi, zie bladz. 354.

Op de Feestdagen der Belijders, hetzij Bisschoppen of niet, in de eerste Vespers, gelijk op Hemelvaart; in de tweede Vespers, de vijfde Psalm gelijk volgt, wanneer zij tevens Bisschop zijn: anderzins Laudate Dominum als in de eerste Vespers.

V. PSALM 147.

Memento Domine David: et omnis Gedenk, Heer! aan
 mansuetudinis ejus. David: en al zijne
 zachtmoedigheid.

Sicut juravit Domino: votum vovit gezwooren heeft, en
 Deo Jacob. den God van Jacob
 gelofte heeft gedaan.

Si introiero in tabernaculum domus Ik wil de woning
 meæ: si ascendero mijns huizes niet in-
 in lectum strati mei. gaan: noch mijne le-
 gerstede beklimmen.

Si dederò som- Ik wil mijne oogen
 num oculus meis: geenen slaap vergun-

et palpebris meis
dormitationem.

Et requiem temporibus meis : donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob.

Ecce audivimus eam in Ephrata : invenimus eam in campis silvæ.

Introibimus in tabernaculum ejus : adorabimus in loco, ubi steterunt pedes ejus.

Surge, Domine, in requiem tuam : tu et arca sanctificationis tuæ.

Sacerdotes tui induantur justitiam : et sancti tui exultent.

Propter David, servum tuum : non avertas faciem Christi tui.

nen : noch mijne oogleden eenige sluimering.

Noch mijn hoofd ter rust nederleggen : tot ik een plaats voor den Heer heb gevonden : eene woonstede voor den God van Jacob.

Zie, wij hebben van haar te Ephrata gehoord : wij hebben haar op de velden des wouds gevonden.

Wij zullen tot zijne woning ingaan : wij zullen aanbidden ter plaatse, waar zijne voeten gestaan hebben.

Maak U op, Heer ! ter uwer rust : Gij en de verbondkist uwer heiligheid.

Dat uwe Priesters met gerechtigheid bekleed worden : en uwe Heiligen juichen.

Wend toch, om uwen dienaar David, het aangezigt van uwen Gezalfde niet af.

Juravit Dominus
David veritatem, et
non frustrabitur
eam : de fructu
ventris tui ponam
supersedam tuam.

Sicut custodierunt fi-
lii tui testamentum
meum : et testamo-
nia mea hæc, quæ
docebo eos,

Et filii eorum us-
que in sæculum :
sædebunt super se-
dem tuam.

Quoniam elegit
Dominus Sion :
elegit eam in habi-
tationem subi.

Hæc requies mea
in sæculum sæculi :
hic habitabo, quo-
niam eligi eam.

Viduam ejus be-
nedicens benedi-
cam : pauperes ejus
saturabo panibus.

Sacerdotes ejus

De Heer heeft aan
David de waarheid ge-
zwooren, en Hij zal ze
niet verijdelen : ik zal
eenen van de vrucht
uws schoots op uwen
troon doen zitten.

Indien uwe zonen
mijn verbond houden,
en de getuigenissen,
welke ik hun zal lee-
ren,

En ook hunne kin-
deren dit tot in eeu-
wigheid doen : zoo
zullen zij op uwen
troon gesteld zijn.

Want de Heer heeft
Sion uitverkoren en
begeert tot zijne wo-
ning.

Dit is mijne rust-
plaats, eeuwiglijk ;
hier zal ik wonen :
want ik heb het ver-
koren.

Ik zal zijne weduwen
rijkelijk zegenen, en
zijne behoeftigen met
brood verzadigen.

Ik zal zijne Priesters

induam salutari : et
sancti ejus exulta-
tione exultabunt.

met heil bekleeden :
en zijne Heiligen
zullen grootelijks ju-
chen.

Illuc producam
cornu David : pa-
ravi lucernam
Christo meo.

Daar zal ik het huis
van David doen groot
worden : ik heb reeds
voor mijn' gezalfde
een troost, opvolger
bestemd.

Inimicos ejus in-
duam confusione :
super ipsum autem
efloreat sanctifi-
catio mea.

Ik zal zijne vijanden
met schaamte bedek-
ken ; maar op hem
zal mijne heiliging
bloeijen.

Gloria, Patri, etc.

Eer, enz.

*Op het Feest eener Kerkwijding al de Psalmen
van den Zondag, behalve de vijfde Psalm,
die zijn moet : Lauda, Jerusalem, Dominum.*

*De Vesperpsalmen op de Feestdagen van de
heilige Maagd Maria, ook gebruikelijk op
de Feestdagen der Maagden en andere hei-
lige Vrouwen.*

*De twee eerste Psalmen in beide Vespers zijn :
Dixit Dominus, en : Laudate pueri Domi-
num ; de drie andere zijn deze :*

III. PSALM 121.

Lætatus sum in
his, quæ dicta sunt
mihi : in domum

Ik was verheugd
over hetgeen wat mij
gezegd werd : wij

Domini ibimus. zullen ingaan in het huis des Heeren.

Stantes erant pedes nostri: in atris tuis, Jerusalem. Onze voeten stonden in uwe voorhoven, Jeruzalem.

Jerusalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in edipsum. Jeruzalem is opgebouwd als eene stad, die wel te zamen is gevoegd.

Illic enim acenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israël ad confitendum nomini Domini. Want derwaarts gingen de stammen des Heeren op: het is eene wet voor Israël, den naam des Heeren te loven.

Quia illic sederunt sedes in iudicio: sedes super domum David. Want daar waren de stoelen des gerechts: de stoelen van David's huis.

Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem: et abundantia diligentibus te. Bidt om den vrede voor Jeruzalem: en dat er overvloed zij over allen die U beminnen.

Fiat pax in virtute tuâ: et abundantia in turribus tuis. Vrede heersche in uwe muren: en overvloed in uwe paleizen.

Propter fratres meos et proximos Om mijner broederen en mijner naasten

meos loquebar pacem de te.

Propter domum Domini, Dei nostri: quæsivi bona tibi.

Gloria Patri, etc.

wil, sprak ik u van vrede.

Om het huis van den Heer, onzen God, zocht ik voor u het goede.

Eer, enz.

IV. PSALM 126.

Nisi Dominus ædificaverit domum: in vanum laboraverunt, qui ædificant eum.

Nisi Dominus custodierit civitatem: frustra vigilat, qui custodit eam.

Vanum est vobis, ante lucem surge-re: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cûm dederit dilectissuissomnum; ecce hereditas Domini: filii merces fructus ventris.

Bijaldien de Heer het huis niet bouwt, zoo arbeidende bouwlieden te vergeefs.

Indien de Heer de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.

Gij staat te vergeefs op, eer het dag is: staat op, nadat gij hebt uitgerust: gij, die het brood der smart, (*die uw brood in het zweet uws aangezichts*) eet.

Wanneer Hij zijne lievelingen rust zal geven: ziet, dan zullen kinderen een erfdeel des Heeren zijn:

Sicut sagittæ in
manu potentis : ita
filii excussorum.

Beatus vir, qui
implevit desiderii-
um suum ex ipsis :
non confundetur,
cûm loquentur ini-
micissuis in porta.

Gloria Patri, etc.

en de vrucht uws
ligchaams een gunst-
geschenk.

Als de pijlen in de
hand eens sterken ,
zoo zullen zijn de kin-
deren dergenen, die
verjaagd worden.

Gelukkig de man,
die daarin zijn wensch
vervuld ziet : hij
zal niet beschaamd
staan, als hij zijne
vijanden zal toespre-
ken voor het gerecht.

Eer, enz.

V. PSALM 147.

Lauda, Jerusalem,
Dominum : lauda
Deum tuum, Sion.

Quoniam confor-
tavit seras porta-
rum tuarum : bene-
dixit filiis tuis in te.

Qui posuit finis
tuos pacem : et
adipe frumenti sa-
tiat te.

Looft den Heer, o
Jeruzalem ! prijs
uwen God, o Sion!

Want Hij heeft de
grendels uwer poor-
ten versterkt : Hij
heeft uwe kinderen
en u gezegend.

Hij heeft uwe land-
palen in vrede ge-
steld, en Hij verza-
digde u met de bloem
des korens,

Qui emittit elo-
quium suum terræ:
velociter currit ser-
mo ejus.

Qui dat nivem
sicut lanam : ne-
bulam sicut cine-
rem spargit

Mittit crystallum
suum sicut buccel-
las : ante faciem
frigoris ejus quis
sustinebit.

Emittit verbum
suum et liquefa-
ciet ea : flabit spi-
ritus ejus, et flu-
ent aqæ.

Qui annuntiat
verbum suum Ja-
cob : justitia et
judicia sua Israël.

Non fecit taliter
omni nationi : et
judicia sua non ma-
nifestavit eis.

Gloria Patri, etc.

Hij zendt zijn woord
uit op de aarde :
zijne bevelen zijn
snel.

Hij doet de sneeuw
als wol vallen, en
strooit den nevel als
asch uit.

Hij werpt zijn ijs
daar heen als stuk-
ken : wie kan zijne
koude verdragen?

Hij zendt zijn woord
uit, en smelt het :
zijn wind waait, en
de waters vloeijen.

Zijn woord maakt
Hij aan Jacob, en
zijne regten en von-
nissen aan Israël be-
kend.

Zoo deed Hij aan
geen ander volk :
noch maakte hun zijne
regten bekend.

Eer, enz.

ANTIPHONEN TER EERE VAN MARIA, WELKE
OOK IN HET LOF GEBRUIKT WORDEN.

*Van 's avonds voor den eersten Zondag van den
Advent, tot 's avonds vóór Lichtmisdag.*

Alma Redemptoris
Mater, quæ per-
via Cœli,

Roemwaarde Moeder,
die den Zaligma-
ker baarde,

Die ons den toegang
baant tot het he-
melsch hof, en
schijnt

Porta manus, et
stella maris, suc-
curre cadenti.

Gelijk een' ster op
zee, die nooit uit
het oog verdwijnt.

Surgere qui curat
populo tu quæ
genuisti,

Help ons, die strui-
klen en vallen hier
op de aarde,

Naturâ mirante,
tuum sanctum
Genitorem.

Maar wenschen op te
staan; gij immers
zijt Moeder

Uws Scheppers (schoon
natuur dit wonder
tegenstrijdt.)

Virgo priûs, ac
posteriûs Gabrië-
lis ab ore.

O gij, die vóór en na
bleeft Maagd: laat
ons u wenschen

Met Gabriël dien:

Wees gegroet,

Sumens illud Ave,
peccatorum mi-

Maria, Moeder, ho-
nig zoet!

serere.

v. Angelus Domini
nuntiavit Mariæ.

R. Et concepit de
Spiritu Sancto.

OREMUS.

Gratiam tuam,
quæsumus Domine,
mentibus nostris
infunde, ut qui,
Angelo nuntiante,
Christi Filii tui
Incarnationem cog-
novimus, per pas-
sionem ejus et cru-
cem ad resurrec-
tionis gloriam per-
ducamur. Per eum-
dem Christum Do-
minum nostrum.

R. Amen.

*Van Kersavond tot 's avonds voor Lichtmis zegt
men, in plaats van het vorig Vers en Gebed:*

v. Post partum,
Virgo, inviolata
permansisti.

En toon toch uwe
gunst aan zwakke en
kranke mensen.

v. De Engel des
Heeren heeft Maria
geboodschap.

R. En zij heeft ont-
vangen van den hei-
ligen Geest.

LAAT ONS BIDDEN.

Stort, bidden wij
U, Heer! uwe gena-
de in onze harten;
opdat wij, die door
de boodschap des
Engels de Mensch-
wording gekend heb-
ben van Christus
uwen Zoon, door zijn
lijden en kruis tot de
glorie van zijne ver-
rijzenis mogen gera-
ken. Door denzelfden
Christus, onzen Heer.

R. Amen.

v. Na het baren zijt
gij eene onbevleete
Maagd gebleven.

R. Dei Genetrix,
intercede pro no-
bis.

R. O heilige Moe-
der Gods, wees onze
voorspreekster.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Deus, qui salutis
aeternæ, beatæ Ma-
riæ virginitate fæ-
cundâ, humano ge-
neri præmia præ-
stitisti: tribue quæ-
sumus, ut ipsam
pro nobis interce-
dere sentiamus,
per quam merui-
mus auctorem vitæ
suscipere Domi-
num nostrum, Je-
sum Christum,
Filius tuum.

O God, die door
de vruchtbare zuiver-
heid van de heilige
Maria aan het men-
schelijk geslacht de
gave der eeuwige za-
ligheid vergund hebt:
wij bidden U, dat
wij de kracht van hare
voorspraak mogen ge-
waar worden, door
wien wij verdiend
hebben te ontvangen
de bron des levens,
onzen Heer Jesus
Christus, uwen Zoon.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Lichtmisdag tot den woensdag in de Goede
week.*

Ava, Regina cœ-
lorum.
Ave, Domina An-
gelorum,
Salve radix, salve
porta,

Ik groet u, 's hemels
Koningin,
Der Englen roem, en
hunn' Vorstin,
O zegenbron, o ed'le
Stam,

Ex quamundo lux
est orta.

Gaude, Virgo glo-
riosa,

Super omnes spe-
ciosa.

Vale, o valde de-
cora,

Et pro nobis Chris-
tum exora.

v. Dignare me
laudere te, Virgo
sacrata.

R. Da mihi vir-
tutem contra hos-
tes tuos.

O deur, waar ons het
Licht door kwam!

Ik groet u, hoog ver-
hevene Maagd,

Die zondaar weêrga
God behaagt,

Welaan, bid Jesus
uwen Zoon,

Dat Hij ons met zijn
zegen loon.

v. Gewaardig, o
heilige Maagd! dat
ik u love.

R. Geef mij sterkte
tegen uwe vijanden.

OREMUS.

Concede, mise-
ricors Deus, fragi-
litati nostræ præ-
sidium : ut qui
sanctæ Dei Geni-
tricis memoriam
agimus, intercessi-
onis ejus auxilio a
nostris iniquitati-
bus resurgamus.
Pereumdem Chris-
tum.

LAAT ONS BIDDEN.

Ondersteun, o ge-
nadige God, onze
krankheid door de
kracht uwer genade :
engun, dat wij, die de
gedachtenis houden
van de heilige Maagd
en Moeder Gods,
door den bijstand
van hare voorspraak
mogen opstaan van
onze zonden. Door
Jesus Christus.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Paaschavond tot zaterdag vóór heilige
Drievuldigheid.*

Regina coeli, læte-
re, Alleluja.

Quia quem meruis-
ti portare, Alle-
luja.

Resurrexit, sicut
dixit, Alleluja.

Ora pro nobis De-
um, Alleluja.

v. Gaude et læ-
tare, Virgo Maria,
Alleluja.

R. Quia surrexit
Dominus verè, Al-
leluja.

OREMUS.

Deus, qui per
resurrectionem Fi-
lii tui Domini nos-
tri Jesu- Christi
mundum lætificare
dignatus es præsta
quæsumus; ut per
ejus genitricem
Virginem Mariam

Verheug u, o Koningin
des hemels. Alleluja.

Omdat degene, die
gij verdiend hebt in
uw ligchaam te
dragen. Alleluja.

Verrezen is gelijk Hij
gezegd heeft Allel.

Bid God voor ons.
Alleluja.

v. Verheug en ver-
blijd u, o H. Maagd
Maria! Alleluja.

R. Want de Heer
is waarlijk verrezen.
Alleluja.

LAAT ONS BIDDEN.

O God, die U ge-
waardigd hebt door
de verrijzenis van
uwen Zoon, onzen
Heer Jesus Christus,
de wereld te verblij-
den: geef, bidden wij,
dat wij door de voor-
spraak van zijne

perpetuæ capiamus
gaudia vitæ. Pereun-
dem Christum Dominum
nostrum.

R. Amen.

Moeder, de allerheiligste
Maagd Maria, de vreugd
mogen genieten van het
eeuwige leven. Door Jesus
Christus onzen Heer.

R. Amen.

Van zaterdag na Pinksteren tot den Advent.

Salve, Regina, Mater
misericordiæ! Vita, dulcedo,
et spes nostra salve. Ad te
clamamus exules filii Evæ.
Ad te suspiramus, gementes
et flentes in hac lacrymarum
valle. Eja ergo, Advocata
nostra; illos tuos misericordes
oculos ad nos converte. Et
Jesum, benedictum fructum
ventris tui, nobis post hoc
exilium ostende. O clemens,
ô pia, o dulcis Virgo Maria!

v. Ora pro nobis,
sancta Dei Genetrix!

Wees gegroet, o Koningin,
Moederder barmhartigheid!
Ons leven, onze zoetheid
en onze hoop, wees gegroet!
Tot u roepen wij, verbannen
kinderen van Eva. Tot u
verzuchten wij, kermende
en weenende in dit dal der
tranen. Wel-aan dan, onze
Middelares! keer uwe
barmhartige oogen tot ons.
En toon ons na dit ballingschap
de gezegende vrucht uws
ligchaams Jesus. O genadige,
o meedoogende, o zoete
Maagd Maria!

v. Bid voor ons,
heilige Moeder Gods!

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Omnipotens sempiternus Deus, qui gloriosæ Virginis Matris Mariæ corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu sancto coöperante, præparisti; da, ut ejus commemoratione lætatur, ejus pia intercessione ab instantibus malis et à morte perpetua liberemur. Per eumdem Christum Dominum nos-
rum.

R. Amen.

v. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

R. Amen.

R. Opdat wij waardig worden der beloften van Christus.

LAAT ONS BIDDEN.

Almagtige, eeuwige God, die het ligchaam en de ziel van deglorieuze Maagden Moeder Maria, door de medewerking van den H. Geest bereid hebt, omeene waardigewoonplaats te worden voor uwen Zoon; geef dat wij, die ons in hare gedachtenis verheugen, door hare goedertierene voorpraak van het tegenwoordig kwaad en van den eeuwigen dood mogen verlost worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

v. De goddelijke hulp blijve altijd met ons.

R. Amen.

Eindelijk bidt men het Onze Vader, het Wees gegroet, en het Geloof, gansch in stilte.

GEBEDEN DER GENERALE ABSOLUTIE.

ANTIPHONE.

Laat ons gebed tot voor uw aanschijn komen; o Heer! neig uwe ooren tot onze smeekingen. Spaar toch, o Heer! spaar uw volk, hetwelk Gij, o Christus! met uw dierbaar bloed gekocht hebt. Wil toch op ons niet voor eeuwig vergramd blijven.

PSALM 50 : *Miserere mei.* bladz. 50.

ANTIPH. Laat ons gebed, enz.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Leid ons niet in bekoring,

R. Maar verlos ons van den kwade.

v. Behoud, o mijn God! uwe dienaren,

R. Die U betrouwen.

v. Zend hun, o Heer! uwe hulp uit uwe heilige plaats.

R. En uwen bijstand uit Sion.

v. Wees hun, o Heer! een sterke toren.

R. Tegen den aanval des vijands.

v. Dat de vijand op hen geen voordeel behale.

R. En de zoon der boosheid zich niet verstoute hun hinder te doen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En laat mijn geroep tot U komen.

GEBEDEN DER GENERALE ABSOLUTIE. 367

v. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! wees gedachtig aan onze gebeden, en verhoor mij genadiglijk, die uwe barmhartigheid wel eert en allermeeft van doen heb; en dewijl Gij mij, niet om mijne verdienften, maar door eene onverdiende verkiezing van uwe genade, tot de bediening van dit werk hebt aangesteld, geef mij het betrouwen, om uw ambt, aan mij opgeleid, wel te bedienen, en voltrek Gij zelf, door mijne bediening, het werk uwer goedgunftigheid. Door Jesus Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! verhoor onze gebeden en spaar ons, die U onze zonden belijden; opdat wij, door de getuigenis van ons eigen gemoed verwezen zijnde, door uwe goedertierenemeedoogenheid mogen ontslagen worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bidden U, Heer! dat uwe barmhartigheid deze uwe dienaren voorkome, opdat al hunne ongeregtigheden door eene spoedige kwijschelding uitgewassen worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Verleen, bidden wij, Heer! aan deze uwe dienaren waardige vruchten van boetvaardigheid, opdat zij aan uwe heilige Kerk, van wier zuiverheid zij waren afgeweken met te zondigen, door de bekome vergiffenis gansch zuiver en onbesmet wederom mogen terug gegeven worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! wees gedachtig aan onze gebeden, en laat uwe goedertierene barmhartigheid niet verre zijn van deze uwe dienaren. Genees hunne wonden, en vergeef hunne zonden; opdat zij, door geene boosheden van U meer gescheiden zijnde, aan U, hunnen Heer, gestadiglijk mogen vast blijven. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

O Heer, onze God, die door onze overtredingen niet overwonnen, maar door onze voldoening verzoend wordt: sla uwe oogen op deze uwe dienaren, die bekennen dat zij U zwaarlijk hebben vergramd. Het staat U alleen toe de zonde te vergeven, en de misdadigen te ontslaan, die gezegd hebt, dat Gij de bekeering der zondaren liever hebt, dan hunnen dood.

Verleen hun dan, Heer! dat zij waken in boetvaardige werken, opdat hunnen verkeerden handel gebeterd zijnde, zij zich mogen verheugen over de eeuwige blijdschap, die zij van U staan te verkrijgen. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

O God, allergeodertierenste Schepper en allergenadigste Hersteller van het menschelijk geslacht; die den mensch, door de nijdigheid van den duivel geworpen uit zijn eeuwig geluk, verlost hebt door het bloed van uwen eenigen Zoon: vergun ook leven aan deze uwe dienaren, wier dood Gij niet begeert, en die Gij niet verlaten hebt, wanneer zij dwaalden; neem ze aan terwijl zij zich beteren. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Laat uwe goedertierenheid bewogen worden, bidden wij U, Heer, door de treurige zuchten van deze uwe dienaren. Genees hunne wonden, reik hun uwe zalige hand toe, om ze op te rigten; opdat uwe Kerk geen verlies lijde in hare ledematen — dat uwe kudde geene schade onderga — dat de vijand zich niet verheuge over het leed uws huisgezins, en dat degenen die in het zaligmakende bad herboren zijn, in

den tweeden dood niet vallen. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij storten dan voor U , o Heer! onze nederige gebeden en het gewezen van ons hart. Spaar toch degenen die hunne schuld belijden; opdat zij door uwe hulp ten tijde van dit sterfelijk leven zoodanig hunne zonden beweenen , dat zij in den vervaarlijken dag des oordeels het vonnis der eeuwige verdoemenis mogen ontgaan , en niet proeven , hetgeen verschrikt in de duisternissen en knarst in het midden der vlammen : maar dat zij , van den dwaalweg wedergekeerd zijnde tot den weg der gerechtigheid , met geene nieuwe wonden worden gekwest; integendeel , dat hun eeuwiglijk bijblijve wat uwe genade hen heeft gegund , en hetgeen uwe barmhertigheid in hen heeft hersteld. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

MEDITATIEN VOOR DEN ZIEKEN.

I. MEDITATIE.

Ik heb gezwegen , Heer , omdat
ik weet dat het van U komt ,
Ps. 38. v. 10.

Neen , ik mag niet klagen , als de Heer
mij slaat , als Hij mij slaat uit liefde om

mijne ziel te genezen. Sla en pijnig mij, Heer! ik geef mij over aan uwen wil. Hoe zoet zijn de geeselen, onder welke uwe barmhartigheid schuilt! Helaas! ware het dat Gij mijn ligchaam gespaard hadt, mijne ziel zoude niet opgehouden hebben van zich zelve te dooden. Zij was overdekt door schrikkelijke wonden: Gij zaagt dit en hebt er medelijden mede gehad: Gij vernedert dit zondig ligchaam; Gij verijdtelt mijne hoovaardige ontwerpen, en geeft mij weder den smaak van uwe eeuwige waarheid, welke ik zoo lang verloren had. Wees dan in eeuwigheid gezegend. Ik omhels de hand die mij vermorzelt, en aanbid de arm, die mij kastijdt.

II. MEDITATIE.

Ontferm U mijner, Heer! want ik ben zwak. *Ps. 6. v. 5.*

O mijn God! ik kan niets bijbrengen als mijne verdrukkingen, om U tot barmhartigheid op te wekken. Zie, hoe zeer ik uwe hulp noodig heb, en weiger ze mij niet. Ik besef er de noodzakelijkheid van, o Heer! en acht mij gelukkig dit te gevoelen, omdat mij dit gevoelen in het mistrouwen houdt van mij zelve. Gij hebt mijn vleesch gegeeseld om het te zuiveren: Gij hebt mijn ligchaam vermorzeld,

om mijne ziel te genezen. Het is door het zalig lijden, dat Gij mij onttrekt aan de bedorvene vermaken der wereld. De zwakheid van mijn vleesch bedroeft mij, die nogtans geen schrik had van de zwakheid mijns geestes, die zoo lang de slaaf der ijdelheden geweest is en ontoombaar mijne bedorvene hartstogten naliep. Ik was krank, maar geloofde het niet; mijne ziekte naar de ziel was zoo hevig, dat ik niet meer voelde of zag wat kwaad was. O gelukkige ziekte, die mijne oogen opent voor de waarheid en geheel mijn hart verandert!

III. MEDITATIE.

De genade is u gegeven, niet alleen
van in Hem te gelooven, maar
ook van voor Hem te lijden.

Philip. 1. v. 29.

O kostbare gave, die bijna niet gekend is! Het lijden is niet minder te achtend als het geloof, dat de heilige Geest in onze harten gestort heeft. Gelukkig teeken van de barmhartigheid Gods, als Hij ons het lijden verzendt. Maar zou het ook dit gelukkig teeken zijn als wij lijden tegen onzen dank en met onverduldigheid? Ach neen! want zoo ook lijden de duivelen. Die lijdt zonder te willen lijden, gevoelt reeds in zijne pijnen het begin

der altijddurende smarten. Die zich met verduldigheid aan zijn lijden onderwerpt, verandert het in een oneindig goed; ik wil dan, o mijn God, in vrede en met liefde lijden. Het is niet genoeg uwe heilige waarheden te gelooven, men moet ze volgen: zij veroordeelen ons tot het lijden, maar leeren er ons ten zelfden tijde den prijs van kennen. O Heer! versterk, herschep mijn verzwakkend geloof, opdat men in mij het geloof en de verduldigheid van uwe Heiligen ziet uitschijnen. Indien ik soms, ondanks mij, eene onverduldigheid betoone, dat ik er mij aanstonds over verootmoedige, en er de misdaad van herstelle door het lijden.

IV. MEDITATIE.

Heer! antwoord voor mij, want ik lijde schrikkelijke pijnen. Is. 58. v. 14.

Gij ziet de kwalen die mij overvallen. De natuur beklagt er zich over; wat moet ik haar antwoorden? De wereld zoekt mij nog te streelen en te bedriegen, hoe moet ik haar verwerpen? Wat zou ik zeggen? O Heer, daar blijven mij, helaas! geene krachten meer over, als om te lijden en om te zwijgen. Antwoord, bid ik U, zelve voor mij, door uwe alvermogenende woorden, en verwijder van mij de

bedriegelijke wereld, die mij reeds éénmaal verleid heeft; ondersteun mijn hart, terwijl de natuur bezwijkt. Ik lijde geweld door de smarten, welke Gij mij overzendt, en door mijne driften, die nog niet zijn uitgedoofd. Ik lijde, haast U om mij te helpen.

OVER HET OVERDENKEN VAN DEN DOOD.

(Uit Thomas à Kempis.)

1. Het zal hier zeer haast met u gedaan zijn: daarom zie toe, hoe uwe zaken staan.

Heden is de mensch, en morgen komt hij niet te voorschijn; en als hij uit de oogen is, dan is hij weldra uit het hart.

O domheid en versteendheid van het menschelijk hart, hetwelk alleen de tegenwoordige dingen beschouwt en de toekomstende niet beter overdenkt.

Gij moest u zoo gedragen, in al uwe werken en gedachten, alsof gij heden gingt sterven.

Hadt gij een goed geweten, gij zoudt den dood niet veel vreezen.

Het ware beter de zonde te schuwen, dan den dood te *willen* ontvlugten.

Zijt gij heden niet bereid, hoe zult gij het morgen wezen?

De dag van morgen is u onzeker, en hoe weet gij, of gij dien zult beleven?

2. Wat baat het, hier lang te leven, als wij ons zoo weinig beteren?

Ach! een lang leven maakt ons niet altijd beter; maar het vermeedert dikwijls onze schuld.

Ach! of wij maar eenen dag op deze wereld wel geleefd hadden.

Velen rekenen de jaren van hunne bekeering: maar de vrucht hunner verbetering is dikwijls zeer klein.

Zoo het vreeselijk is om te sterven; denk, dat het misschien nog gevaarlijker voor u zal zijn om langer te leven.

Zalig is hij, die altijd zijn doodsuur voor oogen heeft, en die zich alle dagen bereidt om te sterven.

Hebt gij somtijds eenen mensch zien sterven, denk dan, dat gij denzelfden weg ook haast zult ingaan.

3. Als het morgen is, denk dat gij tot den avond niet zult leven; en als het avond is, wil u den dag van morgen niet verzekeren.

Wees dan altijd bereid, en leef zoo, dat u de dood nooit onbereid vinde.

Vele menschen sterven haastiglijk en onverwacht: *want de Zoon des menschen zal komen, op een uur, als wij er niet op denken.* (LUC. XII, 40.)

Als de laatste uur zal gekomen zijn, dan zult gij van uw voorgaande leven geheel

anders oordeelen; en dan zult gij ten uiterste droevig zijn, omdat gij zoo traag en onachtzaam zijt geweest.

4. Ach! hoe gelukkig en wijs is hij, die nu in zijn leven zoodanig tracht te zijn, gelijk hij wenscht (*van den Heer*) in zijnen dood gevonden worden.

Doch de volkomene versmading der wereld, de vurige begeerte om altijd in de deugd te vorderen, de liefde tot de regelmatigheid, arbeid, en boetvaardigheid, de ijver tot de gehoorzaamheid, de verloochening van zich zelve, en het lijden van alle tegenspoed ter eere van Christus, zullen in dien laatsten oogenblik een groot betrouwen geven van zaliglijk te sterven.

Gij kunt veel goeds doen, terwijl gij nog gezond zijt; maar wat gij, ziek zijnde, zult kunnen doen, weet ik niet.

Weinige menschen worden gebeterd met ziek te zijn, gelijk er ook weinigen heiliger worden door bedevaarten of veel te reizen.

5. Betrouw u niet op uwe vrienden en magen, en stel uwe zaligheid niet uit tot de toekomstige tijden: want de menschen zullen u al eer vergeten hebben, dan gij wel meent.

Het is beter nu in tijds te zorgen, en uwe goede werken vooraf naar den hemel

te zenden, dan u zelven op de zorg en hulp van anderen na uwen dood te verlaten.

Zoo gij voor u zelven niet zorgt, wie zal hiernamaals voor u bezorgd wezen?

De tijd is nu zeer kostelijk : *Het zijn de dagen der zaligheid, het is nu de bekwame tijd.* (II. Cor. VI, 2.)

Maar helaas! dat gij dien tijd niet nuttiger besteedt, in welken gij een eeuwig leven kunt verdienen!

De tijd zal komen, dat gij één dag, ja één uur zult wenschen om u te mogen beteren, en ik weet niet, of gij die wel zult verkrijgen.

6. Welaan dan, allerlieftsten! denkt toch van wat een groot gevaar en van wat schrik gij u nu kunt verlossen, indien gij nu altijd in de vreeze Gods, en in de vreeze des doods wilt leven.

Doet nu uw best om zoo te leven, dat gij in het uur van uwen dood u eerder moogt verblijden, dan vreezen.

Leert nu aan de wereld sterven, opdat gij dan moogt beginnen te leven, met Christus.

Leert nu alle dingen versmaden, opdat gij dan, van alles los en vrij, tot Christus moogt reizen.

Kastijdt nu uw ligchaam door boetvaardigheid, opdat gij alsdan moogt hebben een vast betrouwen.

7. Ach, dwaze mensch! wat belooft

378 OVERDENKING VAN DEN DOOD.

gij u lang te leven, daar gij u niet één dag kunt verzekeren.

Hoe velen zijn er door deze hoop niet bedrogen, die haastiglijk en onvoorziens zijn gestorven.

De eene is vergaan door het vuur, een ander door het zwaard, anderen door de pest, anderen door de roovers: en alzoo is de dood het einde van alle menschen, en *hun leven gaat voorbij als eene schaduw.* (Job. XIV, 10. — Ps. CXLIII, 4.)

8. Wie zal u na uwen dood gedachtig zijn? en wie zal toch voor u bidden?

O, allerliefsten! doet nu wat gij kunt: want gij weet niet, wanneer gij sterven zult: gij weet ook niet, wat er na uwen dood zal volgen.

Terwijl gij nog tijd hebt, zoo vergadert voor u rijkdommen, die niet vergaan.

En bekommert u met niets dan met uwe zaligheid, en zijt alleen bezorgd voor hetgeen God aangaat.

Zendt dagelijks uwe gebeden en verzuchtingen met tranen naar den hemel, opdat uwe ziel na den dood gelukkig tot den Heer moge overgaan. Amen.

BLADWIJZER.

Morgengebed	5
Avondgebed	7
Gebeden onder de heilige Mis . .	9

BIECHTGEBEDEN.

Voorafgaande herinnering	27
Aanwijzing en gebeden voor de ont- vanging van het heilig Sakrament der Biecht	28
Gebeden vóór de Biecht	29
Rouwgebed	33

COMMUNIEGEBEDEN.

Vóór de heilige Communie	35
Na de heilige Communie	41
De zeven Boet-psalmen.	45
Gebeden om voor zich zelven, of voor de zielen in het vagevuur den vollen aflaat te verdienen .	58

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN VOOR IEDEREN DAG DER WEEK.

Voor den Zondag. Ter eere van de allerheiligste Drievuldigheid . .	67
---	----

BLADWIJZER.

Litanie aan de allerh. Drievuldigheid.	68
Oefening voor den Maandag. Ter eere van den heiligen Geest, en tot laseis- der geloovige zielen in het vagevuur	73
Litanie van den heiligen Geest . .	73
Oefening van den Dingsdag. Ter eere van den heiligen Naam Jesus.	78
Litanie tot den heiligen Naam Jesus.	79
Oefening voor den Woensdag. Tot den heiligen Engel-bewaarder. .	83
Litanie tot de heilige Engelen . .	84
Oefening voor den Donderdag. Ter eere van het heilig Sakrament des Altaars	90
Litanie van het allerheiligste Sakrament des Altaars	91
De lofzang <i>Te Deum Laudamus</i> . .	102
Oefening voor den Vrijdag. Tot den lijdenden Jesus.	104
Litanie van het lijden onzes Heeren Jesus Christus	105
Oefening voor den Zaterdag. Tot de allerheiligste Maagd Maria .	112
Litanie ter eere van de heilige Maria.	113
Litanie van alle Heiligen	116
De smartelijke Rozenkrans	125
Kruisweg overdenking	134
Gebeden en overdenkingen in lijden	146
Betrachtingen op het lijden van Jesus Christus	161

BLADWIJZER.

Aanbeveling eener christelijke ziel in de heilige vijf wonden van Jesus.	166
Godvruchtige vereering der zeven laatste woorden van Jesus aan het kruis.	168
Litanie tot Jesus om zalig te sterven.	178
Gebed om eenen goeden dood te bekomen.	182
Litanie van de onderwerping aan den wil Gods	184
Gebed in groote droefheid	186
Gebed in ziekte	187
Gebed na het herstel der gezondheid.	189
Gebed voor een zieke	190
Troostgebed bij den dood van eenen vriend of eene vriendin. . . .	191
Troostgebed bij den dood van ge- liefde ouders	193
Troostgebed voor ouders bij den dood van een geliefd kind. . . .	195
Overwegingen, gevoelens, gebeden, ter gelegenheid van het afsterven van personen, die ons dierbaar zijn .	198

GEBED BIJ ZIEKEN EN STERVENDEN.

Gebed bij het begin der ziekte . . .	206
Gebed bij toenemende ziekte. . . .	207
Litanie tot Jesus, ten gebruike der zieken.	209
Psalm in lijden	215
Gebed van eenen berouwhebbenden	

BLADWIJZER.

zondaar, die in zijne ziekte of krankheden met betrouwen zijne toevlugt tot de eindelooze barm- hartigheid van God neemt. . . .	217
Voorbereidings-gebed tot ontvanging der heilige Sakramenten	223
Opwekking van berouw.	223
Gebed des zieken na de belijdenis.	224
Voorbereiding tot de heilige Com- munie	225
Gebed na de heilige Communie. . . .	227
Gebed voor het heilig Oliesel	228
Gebed na het heilig Oliesel	229
Morgengebed bij aanhoudende ziekte.	229
Avondgebed	230
Gebed in oogenblikken van ongeduld of hevige smarten.	231
Gebed bij eenen zieken, die door een plotseling toeval overvallen is . . .	232
Gebeden bij stervenden.	234
Litanie welke de heilige Kerk leest voor de stervenden	237
Ander gebed voor stervenden	248
Aanstonds na het overlijden	250

GEBED VOOR DE OVERLEDENEN.

Gebeden onder de Misse voor de overledenen	252
Litanie voor de overledene geloovigen.	263
Gebed tot lafenis der geloovige zielen.	266

